DR. JOSEPH GOEBBELS

VOM KAISERHOF ZUR REICHSKANZLEI

LISTY Z DENÍKU 1932–33

VOM KAISERHOF ZUR REICHSKANZLEI

LISTY Z DENÍKU 1932–33

Dr. Joseph Goebbels

gm guidemedia

Dr. Joseph Goebbels

VOM KAISERHOF ZUR REICHSKANZLEI

LISTY Z DENÍKU 1932–33

EDICE RETRO, svazek 4.

Vydalo nakladatelství guidemedia etc v Brně roku 2014.

Původní české vydání 1942

Vydavatel prohlašuje, že dílo vydává pro účely historického bádání. Jeho cílem není propagace žádných politických názorů a myšlenek. Tato publikace je určena pro studijní účely.

Odpovědný redaktor Pavel Kamas
Odborná a redakční spolupráce Lukáš Beer
Grafická úprava a sazba Lukáš Novák
Jazyková korektura a digitalizace Erik Sedláček

www.goebbels.cz

guidemedia etc s.r.o.
www.guidemedia.cz

ISBN 978-80-905310-8-6

O b s a h

7 Předmluva

19 Úvod

29 1932

270 1933

355 Rejstřík pojmů

PŘEDMLUVA

Vrchní poschodí luxusního berlínského hotelu „Kaiserhof“, stojícího na Wilhelmplatzu přímo naproti říšskému kancléřství (Reichskanzlei) v tehdejší německé vládní čtvrti, se roku 1932 stává provizorní stranickou centrálou NSDAP. Přesídlil sem i Adolf Hitler, jenž měl díky této skutečnosti cíl svého volebního boje od této chvíle dennodenně na dosah ruky a doslova přímo na očích. V budově „Kaiserhofu“ koncipoval a koordinoval volební boj v následujícím dramatickém období. V hotelu ale trvale bydleli i jiní nacionálněsocialističtí funkcionáři, jako např. Hermann Göring a Joseph Goebbels.

Právě posledně jmenovaný muž s odstupem času věnoval tomuto krátkému, avšak na revoluční a osudové historické události bohatému období mezi lednem roku 1932 a dubnem 1933 svou populární knihu „Vom Kaiserhof zur Reichskanzlei“ (Od hotelu Kaiserhof k říšskému kancléřství), která nyní poprvé od skončení Druhé světové války vychází v českém překladu. Kniha, původně vydaná v roce 1934, se díky celkovému nákladu 660 000 výtisků stává 15. nejčtenějším titulem za celou historii nacionálněsocialistického Německa. (Pro srovnání: „Mýtus 20. století“ šéfideologa NSDAP Alfreda Rosenberga, který se mohl pochlubit dvojnásobným počtem vydaných exemplářů, byl

celkově čtvrtou nejrozšířenější knihou vydanou ve Třetí říši. Neporažený král „Mein Kampf" se vyskytoval dokonce ve dvacetinásobném počtu výtisků „Kaiserhofu".)

V historické chvíli, kdy je Adolf Hitler 30. ledna 1933 konečně jmenován říšským kancléřem, Goebbels dosáhl toho, o co po celá léta usilovně a nadšeně bojoval. Na druhou stranu dobře chápal, že jeho strana bezpodmínečně musí vyhrát blížící se březnové volby. Vrhl se s vervou do práce. Ve své funkci „komisaře pro rozhlas" mohl poprvé bez omezení zpřístupnit Hitlerovy projevy miliónovému publiku. NSDAP pak sice ve volbách neobdržela vysněnou absolutní většinu hlasů (nýbrž 44 %), ale na vytvořenou vládní koalici připadlo 52 %, a tak je Joseph Goebbels 13. března 1933 ve věku pětatřiceti let jmenován říšským ministrem pro lidovou osvětu a propagandu.

Goebbelsovy rozsáhlé deníky, které si pečlivě vedl od roku 1924 až do své smrti na sklonku 2. světové války, jsou považovány za důležitý zdroj dějin NSDAP a Třetí říše. V německém jazyce je dnes díky dlouholeté práci mnichovského IfZ (Institut für die Zeitgeschichte; Ústav pro soudobé dějiny) podchyceno víceméně kompletní znění Goebbelsových deníků z let 1924–1945. Tímto ústavem v letech 1993–2006 v celkem 29 svazcích nashromážděný materiál posloužil o pár let později jako podklad pro pětisvazkový výběr pouze některých záznamů, editovaný historikem Ralfem Georgem Reuthem. Jím byl tento dle subjektivních kritérií sestavený výběr navíc opatřen vysvětlujícími poznámkami. Díky nepříliš zdařilému překladu, vydanému před nedávnem nakladatelstvím Naše vojsko, je tento výběr přístupný již i českému čtenáři. Edice sice zevrubně podchycuje etapu jednadvaceti let historie nacionálního

socialismu, není ale zdaleka kompletní, poněvadž obsahuje subjektivními kritérii ovlivněný výběr pouze některých denních záznamů, jež považoval historik Reuth za zveřejněníhodné.

„Listy z deníku Josepha Goebbelse z let 1932–1933“ naproti tomu zahrnují sice podstatně kratší dějinné období, trvající šestnáct měsíců, zato ale události odrážejí podrobně takřka den po dni a nikoli pouze útržkovitě jako příslušný 2. svazek výboru z Goebbelsových deníků, zaměřující se na roky 1930–1934. Čtenář omezeného Reuthova výboru nemá možnost proniknout hlouběji do dění a dramatičnosti těchto dvou revolučních let. Je o mnohé ochuzen a nejeden údaj, vytržený takto z dějinného kontextu, pro něj nebude mít žádnou hodnotu. Ne tak v „Kaiserhofu“. Pro období mezi 1. 1. 1932 až 1. 5. 1933 zde totiž nalezneme o více než dvě stě (!) denních záznamů více, což umožňuje učinit si mnohem jasnější a kompaktnější přehled o tomto časovém úseku z pohledu dojmů a postřehů druhého nejdůležitějšího muže nacionálněsocialistického hnutí.

Jak již bylo zmíněno, na knižním trhu se před několika málo lety objevil i český překlad Reuthova individuálního výběru z Goebbelsových deníků, vydaný Naším vojskem. Toto vydání se kromě nesourodého obsahu bohužel překvapivě nevyvarovalo často až křiklavých chyb a nedostatků (např. jméno Hanse Tschammera von Osten je v českém vydání přeloženo jako „Tschamer-Východ“; příjmení Horsta Wessela je v české verzi uváděno jako „Wesel“; datování z počátku roku 1933 z nepochopitelných důvodů často uvádí letopočet „1932“ apod.). To je nepochybně jeden z dalších pádných důvodů, proč čtenáři kniha, kterou právě drží v rukou, nabízí něco, co na našem knižním trhu doposud nebylo k mání.

Kniha „Vom Kaiserhof zur Reichkanzlei“ z roku 1934 obsahuje záznamy z deníku pozdějšího ministra propagandy z období boje o moc let 1932–1933, které se Joseph Goebbels rozhodl vydat knižně pro veřejnost. Naskýtá se tedy pochopitelná, možná i skeptická otázka: Do jaké míry autor během editování výběru vhodného textu uplatňoval „autocenzuru“? Lze toto Goebbelsovo dílo akceptovat jako historický pramen?

Výsledek je pro Goebbelse až překvapivě pozitivní. „Tato verze, redigovaná Goebbelsem, byla v rámci možností v nové celkové edici (vydané IfZ - pozn. autora) konfrontována se záznamy pocházejícími z toho, co se zachovalo z originálu“, uvádí historička Elke Fröhlichová z uvedeného institutu. „Konečně tedy díky tomu lze přesně zjistit, do jaké míry Goebbels ve své publikaci z roku 1934 pozměnil původní text deníku. Výsledek pro něj dopadl příznivěji, než se všeobecně předpokládalo. Vedle svých obav a kritiky Hitlera především retušoval líčení intrik a vnitrostranických kontroverzí (krize ohledně Strasserů v prosinci 1932).“ Goebbels také v originálu deníku až do jara 1934 nazývá Adolfa Hitlera „šéfem“ nebo „Hitlerem“ a toto označení ve vydané knize zpětně opravil na „Vůdce“. V „Kaiserhofu“ dále nenajdeme vyjádření Goebbelsova zklamání nad tím, že při vytváření Hitlerovy vlády nejprve nezískal ministerský post. Z textu byly vyretušovány i osobní narážky na „drzého“ Hermanna Göringa, tyto se ale v původní podobě vyskytovaly pouze sporadicky.

Goebbels také v knižním vydání vlastních deníkových záznamů místy nenásilně stylisticky upravil původní text, aby byl pro čtenáře lépe srozumitelný a čtivý. Ve svém deníku byl zvyklý zaznamenávat texty často strohým heslovitým způsobem, což čtenáři místy výrazně komplikuje

vstřebávání informací a snadno navozuje dojem nezáživného seznamu nesrozumitelných útržkovitých poznámek. Tomu se Goebbels v „Kaiserhofu“ pochopitelně vyhýbá, aniž by tím – až na uvedené případy retuše – jinak zasahoval do významu sdělení. Místy lze zjistit, že z textu vypustil naprosto nadbytečné údaje osobního charakteru či jména osob bez nějakého významu, která by čtenáře zajisté jen mátla.

Je však nutno podotknout, že se takovéto úpravy týkají malé části z celkového počtu denních záznamů. Příklady jako ten následující jsou tedy zastoupeny v naprosté menšině. Zde můžeme porovnat originální (dosti nezáživně podaný) záznam z 13. června 1932 z Goebbelsova deníku se záznamem podle „Kaiserhofu“ (pod ním):

Hitler v 8 hodin vyzvednut v Berlíně. Během snídaně ho ladím proti Papenovi. Je příliš mdlý. Nechá se urážet rudými, kteří jsou opět na koni a útočí z jednotlivých zemí. Hitler má na něj hrozný vztek. Alvensleben žádá náš názor. Hitler s tím jde k Papenovi. Kancelář práce. Všechno možné. Řádně do toho! Sl. Stahlová s Terbovenem mi dělají starosti. Domů. Je tady paní Wagnerová. Dlouho čekáme na Hitlera. Nepřichází. Na Bergplatz. Tam má radost z mého nového vozu. Göring jako vždy drzý. Papen se chce polepšit. Do 19. 6. doba hájení. Sem se zrušením zákazu SA! Adieu Hitlere. Už se vznáší ve vzduchu. Doma ještě práce. Terboven bezstarostně klábosí. Odjezd do Caputhu. Ostrý článek proti kabinetu. „Papene, buď tvrdý.“ Potom projev v rozhlase. Pracuji do noci. Velmi pozdě telefonuje Helldorf a stěžuje si na malátnost kabinetu, zejména na pana von Gayla. Dnes půjdu ke Schleicherovi a přednesu mu ještě jednou naše obavy. Uvidíme, jestli to pomůže. Zítra předvolební boj v Hesensku. Adie, Caputhe.

A zde záznam ze stejného dne podle „Kaiserhofu“:

Vůdce přijel do Berlína. Při svačině hovoříme o celé situaci. Papenův kabinet ztratil již hodně půdy pod nohama. Nemá vůbec útočnosti. Ministři trpí, aby jim rudý tisk spílal nejpustším způsobem. SPD a KPD se po prvním úleku opět vzpamatovaly. Země přecházejí k útoku. Kdyby nebylo nás, mohli bychom si vypočítati na prstech, kdy vypukne bolševická revoluce.

Nemá však vůbec smysl pomáhat měšťáckým politikům. Nacházejí stále ještě nové možnosti, jak dělat chyby.

Vůdce má rozmluvu s von Papenem. Vykládá mu s veškerou vážností veškeré pochybnosti. Žádá ještě naléhavěji než dosud, aby byl zrušen zákaz SA.

V poledne opouští opět letadlem Berlín. Jedu do Caputhu a píši divoký článek proti kabinetu, nadepsaný: „Papene, nepovol!“ (Papen, werde hart!)

V celé zemi vzrůstá nespokojenost s věčnou váhavostí této vlády. Rozhořčení je namířeno především proti ministru vnitra von Gaylovi, který by nejraději nakládal s námi právě tak jako s komunisty.

Ale snad je to dobře, že je to tak. Čím nemohoucnější jsou měšťácké kabinety, tím více si široké vrstvy uvědomují, že je nutno, abychom tyto kabinety vystřídali.

Co z toho vyplývá? I odborným zájemcům o studium Goebbelsových denních záznamů z tohoto historicky mimořádně významného období let 1932–1933 lze určitě jen doporučit, aby upřednostnili znění textů vydaných v podobě „Kaiserhofu“ – už jen z toho důvodu, že obsahuje téměř všechny denní poznámky druhého nejvýznamnějšího muže Třetí říše a německého nacionálněsocialistického hnutí, vztahující se k danému období, které v edici vydané předtím v češtině naprosto postrádáme, neboť ta je úplně vynechává. Čtenář je pak schopen mnohem lépe pochopit

historické návaznosti a souvislosti líčené dějinné epochy a ze studia se stává poutavé čtení, které si nic nezadá s četbou napínavého výpravného historického románu. Ovšem s tím zásadním rozdílem, že autorem prezentované dějství je autentickým svědectvím vůdců dramatického nacionálněsociastického boje o získání přízně svého národa, a nikoliv pouhou románovou fikcí.

Odborného zájemce je ovšem třeba upozornit, že mnohé záznamy v „Kaiserhofu" jsou na rozdíl od datování v originálním deníku vedeny pod datem předchozího dne. Vysvětlení je jednoduché: Goebbels, který v této fázi většinou psával deník ve večerních hodinách, označoval aktuální záznam datem následujícího dne a začínal jej zpravidla slovem „včera." Zatímco v „Kaiserhofu" je datování upraveno tak, že příslušné datum označuje skutečný den, kdy učinil záznam (úvodní slovo „včera" se v knize vypouští), originální deník používá datum následujícího dne.

Přesto se však obsah některých záznamů v obou verzích odlišuje výrazně, i když jich je naprostá menšina. Jedná se o téměř všechny záznamy z ledna 1933 a o několik málo dnů v předcházejícím a nadcházejícím měsíci. Jde zjevně o časový úsek, který, jak již bylo uvedeno, byl podroben pozdější úpravě za účelem zveřejnění knihy určené pro širokou veřejnost.

Stranou by nemělo zůstat ani vysvětlení skutečnosti, proč vlastně hovoříme o „Goebbelsových denících" a nikoli o jednom, uceleném deníku. Životní poměry Josepha Goebbelse se postupně měnily, což pro něj konkrétně znamenalo, že se od roku 1932 často nacházel na „rekreačních cestách" a střídající se místa pobytu si z jeho strany vynutila zakládání nových „knih". Po „deníku na doma" si 22. května 1932 zakládá „deník na prázdniny a na cesty". Později následují

ještě další sešity. Z nich čerpal výběr záznamů pro „Kaiserhof“.

Mezi odborníky je dodnes často diskutována otázka, do jaké míry lze Goebbelsovy záznamy z deníků chápat jako faktograficky přesné údaje, či pouhé reflexe, a do jaké míry pro samotného autora plnily úlohu cílené sebestylizace a vědomé či nevědomé „autosugestivní“ funkce. A především, jakou roli hrála okolnost, že se Goebbels rozhodl přenechat své deníky nadcházejícím generacím.

Pochopitelně nelze přehlížet motiv související se skutečností, že Goebbelsův deník po převzetí moci nacionálními socialisty v Německu posloužil jako podklad ke zveřejnění. Autor začal s prací na knize v srpnu 1933. Samotným nacionálněsocialistickým vedením nebyla zpočátku přijímána s bezvýhradným nadšením. Je například doloženo, že Alfred Rosenberg na jednom župním zasedání komentoval vydání knihy v tom smyslu, že jde o projev typické Goebbelsovy ješitnosti. Kniha se však stala beststellerem. Goebbels v roce 1936 se stranickým nakladatelstvím Eher-Verlag v Mnichově uzavřel smlouvu, podle níž mu příslušelo nejprve vyplacení čtvrt miliónu říšských marek a dále za každý následující rok průběžně vyplácení 100 000 RM po dobu dvaceti let, na kterou si nakladatelství NSDAP zakoupilo právo deníky knižně vydávat.

Ústav pro soudobě dějiny (IfZ) byl ze strany některých historiků nejprve kritizován za to, že ve svém kompletním vydání deníků (1993–2008) původně upustil od komentáře. Bylo mu vytýkáno, že tak čtenářskému publiku nesdělil, že Goebbels tvořil deníky s vědomím, že budou jednoho dne zpřístupněny veřejnosti. Tento názor je však jinými historiky zavrhován, nebo jeho platnost přijímají jen podmíněně. Tím větší byl rozruch ohledně této debaty, když

historička Angela Hermannová, jež dlouhodobě spolupracovala na vydání obsáhlé edice deníků IfZ, ve své studii „Der Weg in den Krieg 1938/39“ (2011) dospěla k závěru, že Joseph Goebbels skutečně psal své „osobní deníky“ pro osobní účely a neohlížel se při tom na to, co na texty v případě zveřejnění budou říkat budoucí generace. Hermannová se domnívá, že Goebbels nežil v přesvědčení, že „svět po nás“ bude nějak zvlášť zajímat, co si zapisoval do deníku. Historička tuto svou tezi dokládala na řadě konkrétních příkladů. Goebbels by si s vědomím, že jeho deníky jednou budou číst statisíce čtenářů, o velikonoční neděli sotva poznamenal, že zůstal ve špatné náladě ležet v posteli, protože mu jeho žena Magda nenachystala velikonoční nadílku. Podobných, mnohem osobnějších údajů lze v originálních denících nalézt mnoho. Hermannová taktéž nepovažuje politické názory, kterým Goebbels ve svých denících poskytuje hojný prostor, za nějakou stylizovanou „nacionálněsocialistickou propagandu“ nebo za „propagandistická poselství“ určená budoucím čtenářům, nýbrž za autentické projevy Goebbelsova světonázoru. Ve zmíněné studii autorka s největší akribií dokládá, že co se týče čistých faktů a průběhu událostí, Goebbels si „téměř vždy“ poznamenával pravdu. Jak v listopadu 2011 konstatoval list „Süddeutsche Zeitung“: „Právě to je důležitou orientační pomůckou pro budoucí studie, protože Goebbelsovy deníky jsou ohledně mnoha věcí, které se odehrály v nejvyšších kruzích nacionálních socialistů, jediným pramenem.“

Vycházíme-li z poznání, že kniha „Vom Kaiserhof zur Reichkanzlei“ ve srovnání s obsahem originálních záznamů v denících Josepha Goebbelse zaznamenala pouze nepodstatné kosmetické úpravy, můžeme přivítat, že se

její nynější vydání nestává jen standardní pomůckou pro (nejen) české odborné kruhy, ale především poutavým čtením pro širokou veřejnost, zajímající se o události a okolnosti jedné z nejosudovějších a nejdramatičtějších etap evropských dějin.

Užitečná je v tomto vydání také existence zvláštního poznámkového aparátu, který pomůže k rychlému osvětlení tehdejších reálií a názvů, jež nemusí být běžnému českému čtenáři známy. Termíny, které redakce považovala za vhodné opatřit vysvětlující poznámkou, jsou označeny číselným indexem, podle kerého lze jejich význam či vysvětlení rychle vyhledat v rejstříku pojmů na konci knihy.

LUKÁŠ BEER
historiograf a publicista

ÚVOD

Za starých časů se mluvilo o „božím prstu“, když docházelo k událostem, které málokdo předvídal a které otřásly vším, co se dosud zdálo neochvějným. „Vyšší mocí“ bývá však za takových dějů ve skutečnosti zvláštní šestý smysl, který se ohlašuje v národech i kontinentech, jakmile hrozí z vlastního nitra zkáza. Má-li v takových osudových okamžicích národ ve svém čele muže, který předtuchu národního společenství dovede vtělit v činy, pak se obyčejně ocitáme tváří v tvář věkodějné revoluci, jež přehodnocuje hodnoty jen proto, aby zachránila v životech národů to, co se ještě zachránit dá, co je mladé, zdravé a odvážné.

V takových chvílích vědění selhává. Vítězný prapor nese tvrdá vůle, opřená o žhavou víru. Ve víře je spása nejen jedinců, nýbrž i celých národů, jako v malověrnosti se vždy krčí zánik. Víra nepočítá nepřátele. Ta vidí pouze cíl. Víra spjatá s vůlí se neleká smrti.

Revolucionář bojuje. A kdo bojuje, ví, že vždy vítězí vůle, podepřená odvážnou vytrvalostí. Proto lidé víry jsou tvrdí k sobě, proto jejich dílo otřásá dobou, uvyklou pohodlí. – Nevím, kdy drama celého národa bylo v osudové chvíli podáno jasněji a šťastněji, než jak se to podařilo doktoru Josefu Goebbelsovi v deníku, který uveřejnil pod názvem „Od „Kaiserhofu“ k říšskému kancléřství“. Rok 1932 a čtyři

měsíce v roce 1933 probíhají před námi den za dnem v drobných dramatech hodin, dnů i měsíců, která vcelku představují vlastně veliký chorál vůle milionů.

Německý národ prostě nechtěl zahynout. Postavil se proti řádu, který jej jako těžký žernov táhl bez slitování pod vodu. Proto je v posloupnosti denních dějů Goebbelsova deníku tak přísná, neochvějná logika. Den se tu rodí ze dne a co den, to čin, to pot, to boj. Porážky se tu střídají s nadějemi jen proto, aby nakonec zvítězila vždy vůle ve službách neochvějné víry.

Z kolika stran se proti německé národněsocialistické straně dělnické tehdy útočilo! Zleva pálili komunisté a sociální demokracie, zprava povýšená šlechta společně s byrokracií, kterým chybělo sociální cítění. Mezi divokou levicí a nesmiřitelnou pravicí se tvrdě mračil demokratický střed, v němž se organizovalo úzké měšťáctví. Byl to boj do všech stran, který vedl Adolf Hitler se svými oddanými pomocníky vždy tvrdě a neúprosně jak k nepřátelům, tak také k sobě a k svým. Malomyslnost se při tom trestala jako zrada.

Kolikrát musela německá národněsocialistická strana dělnická ustupovat z politického bojiště a přece to bylo nakonec vždy jen proto, aby do nového útoku šla ještě silnější a neústupnější. – Pro toho, kdo slouží nějaké myšlence, je deník doktora Goebbelse knihou plnou povzbuzení. Kdysi napsal Thukydidés(1), že ochranou města nejsou hradby, nýbrž muži.

A zde jsme právě u toho, co v sobě skrývá věcnou jiskru národního života – a to jsou otužilost, obětavost a kázeň. Deset let koval Adolf Hitler nástroj, kterým přebudoval celé Německo od základu. Byla to strana, do které opatrně přibíral i tehdy, když už za ním stál pomalu celý německý národ.

Zatímco v demokracii strana představovala schodiště k moci, německá národněsocialistická strana dělnická byla ukázněnou armádou, zatíženou velikými povinnostmi, od které se požadovalo mnohem více než pouhé odevzdání hlasovacího lístku. Nebyli to jen stoupenci určité myšlenky, jak se tomu rozumělo v demokratickém řádu, nýbrž byl to pečlivě vybraný a přezkoušený výkvět celého německého národa. A v této armádě, ke všemu hotové, byli páteří nejstarší bojovníci oněch dob, kdy se o Adolfu Hitlerovi a jeho stoupencích vykládalo jako o bezvýznamné skupině politických snílků. Ne slova, nýbrž činy, ne popsaný papír, nýbrž práce. V tom se skrýval úspěch, kterým nakonec vrcholil boj o duši německého národa na počátku roku 1933.

U každého autora můžeme zcela dobře zjistit, co mu leží na srdci a čemu věnuje největší pozornost a lásku. V deníku doktora Goebbelse je všechna pozornost soustředěna na práci, na výkon, na boj. Ze schůze do schůze, od stohu korespondence k poradám, z města do města, to se střídá nesčetněkrát na každé stránce, přímo přesyceno tempem horečné výkonnosti. Když čteme Goebbelsovy poznámky, setkáváme se znovu se starou pravdou, že jen tuhá práce a důsledné, před ničím neustupující úsilí, připravují veliké činy.

Německá národněsocialistická strana dělnická zůstala až dodnes výběrem nejlepších lidí německého národa a tím vlastně představuje současně jeho novou vedoucí vrstvu, která ve své víře a ve svém odhodlání v kritických chvílích nikdy neselže, na rozdíl od vedoucí vrstvy západního pseudodemokratického kapitalismu, jež právě v této válce selhala a selhává stále. Adolf Hitler před časem prohlásil, že po této válce bude ještě vášnivějším národním socialistou, než jakým byl dosud. A tu jsme u kořene oné strašné síly, která nyní zatřásla Evropou a která jde zdvojena

vždy do nového boje a k novému vítězství. Ona síla je ve víře, která má vést a završit záchranu německého národa a která se nyní nakonec přelila přes hranice zemí, obývaných německým národem, aby se stala vírou přestavované a očištěné Evropy.

To, čemu učil a dnes učí Adolf Hitler, a zač s ním v čele bojovala a dosud bojuje německá národněsocialistická strana dělnická, není politický program, který za staré demokracie sloužíval pouhému oklamání důvěřivých voličů. Vůle, která je zde mobilizována v duších milionů, si vynucuje bezprostřední činy, boření i stavby. Zde není čas na čekání a odkládání. Řečiště pro proud této vůle musí být stále uvolňováno, tento proud musí pohánět motory, nemá-li se stát zátopou. A v tom je právě genialita Adolfa Hitlera, že revoluční síly, které dovedl zmobilizovat, které přivedl do vysokého napětí, pracovaly vždy tvořivě, v zájmu pospolitosti. V tom se německá národněsocialistická revoluce nápadně liší od revoluce francouzské a ještě více od pustošící revoluce sovětské.

Sálá-li ze všech stránek Goebbelsova deníku čin, podepřený tvrdou vírou, současně cítíme, s jakou opatrností bylo v boji o moc užíváno revolučních sil. Adolf Hitler se vystříhal všeho, aby v německé zemi, kde měl spousty nepřátel, nevznikla občanská válka. Ale to nebylo vše. On ve svém neúprosném boji moudře dbal, aby stát neohrozil zmatek. Proto hleděl dosáhnout moci těmi cestami, jaké tehdy dovoloval zákon, ač to byl zákon pochybný a jeho lidu nebezpečný. Adolf Hitler se dostal k moci legálně podle demokratické ústavy tím, že pro svůj program opravdu získal většinu německého národa.

Proto je Goebbelsova kniha v podstatě velmi poutavým a strhujícím líčením politického boje, který nevybočoval

z rámce demokracie a který – a v tom je také jeho tragika i klad – po léta spotřebovával energii nejlepších a nejschopnějších synů německého národa. Přes deset let trval. Co za tu dobu mohla tato energie vybudovat na poli sociálním, kulturním i hospodářském! A přece i tato mobilizace německých duší, trvající léta, přinesla své plody. Adolf Hitler se často s uspokojením vyjádřil o skutečnosti, že boj o moc byl dlouhý. V něm právě dostala jeho strana ono ocelové zakalení, bez kterého nelze tvořit veliké věci a bez něhož se získaná moc často stává rozkladnou lučavkou.

Adolf Hitler volil k získání moci tu nejtěžší cestu, jakou se kdy který revolucionář dal. Nebyly to bajonety ani děla, které mu razily cestu k německému kancléřství. On přesvědčoval, málo sliboval a vždy žádal nové a nové oběti a stále pevnější věrnost. Dobře prohlédl taktiku demokratických politických taškářů, kteří jej chtěli vždy novými volbami udolat finančně, kteří počítali, že jeho energie oslábne a že jeho přívrženci nakonec ochabnou a začnou se rozptylovat. A tehdy tomu bylo tak, jako v této válce. Právě ve chvíli, kdy se zdálo, že se oddává nečinnosti, připravoval ve skutečnosti nový, nečekaný úder svým nepřátelům. Vždy dovedl znovu vyrazit, nové přívržence strhnout, řady rozšířit a nepřátele zmáhat.

Obrátil-li se Adolf Hitler ve svých posledních projevech opět ostře proti vzdělaneckým vrstvám, které dobu nepochopily a uhýbají před povinností, byla to výtka správná. Vedoucí vrstva má práva, až když splnila povinnosti. Proto bylo vždy známkou rozkladu společnosti, jakmile se zdůrazňovala práva a od povinností se zběhlo. A proto také německý národní socialismus byl Adolfem Hitlerem vybudován jako přísná řehole na těžkých povinnostech. Každý příslušník strany podléhá té nejpřísnější kontrole

a těm nejpřísnějším důsledkům, jestliže se povinnostem zpronevěří.

Z deníku doktora Goebbelse se dozvídáme, že dlouhá léta značná část německého národa nevěděla, co je ve své podstatě národní socialismus Adolfa Hitlera. Slýchala od jeho nepřátel o tomto učení ty nejnesmyslnější povídačky, a tak musel Adolf Hitler se svými přívrženci jít od člověka k člověku, od duše k duši. Musel zápasit se lžemi, zradou, podvody a nástrahami toho nejpodivnějšího druhu, jak nám doktor Goebbels vypráví. Bylo-li tak v Německu, tím hůře bylo mimo Německo, kam Adolf Hitler a jeho stoupenci nemohli přijít a s podvody nepřátel zápasit.

Český čtenář v této knize najde mnohé, co mu nejen osvětlí program německého národního socialismu a jeho slavnou bojovou historii, nýbrž také pozná, podívá-li se při tom trochu do minulosti, že metody, se kterými byl před desíti lety německý národní socialismus potírán zprava i zleva, od kapitalismu i komunismu, byly stejné jak v Říši, tak také u nás, dokud tento boj vedlo zlato společně se Židovstvem. Při rozličných cestách vůle kapitalismu i komunismu byla stejná a stejný byl také jejich cíl: zničení veliké myšlenky, která jediná mohla zachránit nejen německý národ, nýbrž také Evropu. Boj, který nám líčí doktor Goebbels, byl od samého počátku vlastně bojem dvou světů, v němž proti národnímu socialismu Adolfa Hitlera Židovstvo postupně zmobilizovalo všechny prostředky a síly, jež bylo možno obalamutit anebo koupit.

I na to nám dává doktor Goebbels odpověď, ptáme-li se, odkud Adolf Hitler dostal své nejstatečnější, nejoddanější a nejskromnější bojovníky. Vezmeme-li to podle vrstev, byl to vždy dělník, který za ním pevně stál, a vezmeme-li to podle věku, pak to bylo mládí, které pro Adolfa Hitlera

hořelo. Pracující mládež, plná ideálů a obětavosti, tvořila a dodnes tvoří hlavní kádry německé národněsocialistické strany dělnické, která přinesla program vzestupu Velkoněmecké Říše, ukazuje cestu Nové Evropě a musí být vzorem také nám Čechům v obětavosti, věrnosti a poslušnosti. Český národ se opozdil, jako mnozí jiní národové. Německá národněsocialistická revoluce jej daleko předhonila. Proto nezbývá než přidat do kroku, abychom nebyli mezi posledními. Doktor Goebbels nám jasně ukazuje, jak se má řídit úspěšný boj s bludy.

EMANUEL MORAVEC
ministr a vedoucí úřadu lidové osvěty

V Praze, 15. března 1942,
v den třetího výročí Protektorátu

1. LEDNA 1932

Starý rok prací skončil a nový prací začal. Ještě poslední den ve starém roce zlosti a mrzutosti. Psal jsem, četl a donekonečna konferoval.

V noci ve dvanáct hodin jsem jel ven k SA, do Spandau[2], kde jsme vybojovali první velké boje hnutí. To bylo o půlnoci jásotu. Mluvilo se vážně, ale s pevnou nadějí a důvěrou. Rok 1932 se musí stát rokem rozhodnutí.

Tento rok bude rokem tvrdých a neúprosných bojů. Toliko silný, který stojí neochvějně a pevně na svém místě, obstojí v tomto boji. Hlavní věc: musíme být mezi svými lidmi; nikdy se nesmíme od lidu odloučit. Lid je začátek, střed i konec veškeré naší práce.

První den nového roku přinesl trochu klidu. Je to však klid před bouří. Musíme se obrnit tvrdostí, která je nutná, abychom obstáli v nejtěžších krizích.

Pozítří to začne nanovo.

Dlouhý klid už unavuje. Bez divokého a strhujícího tempa si už nelze představit život, který vůbec stojí za to, aby byl žit.

2. LEDNA 1932

Sestavování kandidátky pro říšský a zemský sněm. Jen ze staré gardy, která je nejspolehlivější. Skvělá především

charakterem a věrností. To je hlavní věc, i když se někdy tu a tam nedostává širšího rozhledu. Charakterní člověk bez vynikajícího rozhledu je vždycky lepší než chytrý člověk bez velkého charakteru.

Kruh kolem Otty Strassera[3] je velmi čilý. Vydává veliké množství knih, časopisů a novin. Všechno je to však silně chtěné a velmi vymudrované. Pánové mají hbité pero, ale v mozku to nemají jaksi v pořádku. Bezkrevné konstrukce, bez intuice.

3. LEDNA 1932

Připravuji svou první řeč pro Sportpalast[4]. Chci jí zahájit rok 1932 a vyzdvihnout jeho význam. Sportpalast je tribuna, z níž v Berlíně mluvíme k tomuto obrovskému městu.

Byl u mne na návštěvě starý generál ze světové války. Vyprávěl o předválečné době. Také tehdy bylo leccos shnilé a velmi shnilé. Muselo se to zhroutit, poněvadž to už nebylo schopné života.

Vánoční mír[5], Brüningovo[6] nouzové nařízení, zítra končí.

4. LEDNA 1932

Pohnutá výměna názorů s redakcí. Je nutné být stále za našimi lidmi, aby neusnuli nebo nezleniděli a nezpohodlněli. Už je tomu tak: v Německu hoří jen několik plamenů. Na ostatní dopadá pouze jejich zář.

S novinami je to nejhorší. Máme nejlepší řečníky na světě, ale nedostává se nám dobrých a obratných per.

Vykládal jsem zástupci „Lavoro Fascista“ vývoj a program strany. Všechno nám to již přešlo do masa a krve tak, že už vůbec nedovedeme myslet a cítit jinak.

Jednal jsem s nacionálně socialistickým leteckým sborem o nasazení letadel v příštích volebních bojích, které sice ještě nebyly pevně stanoveny, ale o nichž víme, že mohou vypuknout náhle a přes noc.

Co všechno lze zažít! Vedoucí SA přichází s dotazem, zda sebevrah smí být pohřben s našimi prapory. Říkám ano, za předpokladu, že se zhroutil pod tíhou doby. Všichni nemohou být dost silní, aby snesli muka těchto dnů. Říká ne, a to s patetickým důrazem.

Märchenbrunnen[7]: valná hromada členů z východního okresu. Policejně uzavřeno. Rok začíná dobře. Téměř všichni přítomní jsou dělníci. Ty jsme vyrvali rudému Berlínu v tuhém boji. Kdo má dělníka, má lid; a kdo má lid, má Říši!

V Clou[8] přehlídka Fiedlerovy standarty. Nejaktivnější, kterou v Berlíně máme. Fiedler je jeden z nejlepších vedoucích SA; ještě z doby a tradice Horsta Wessela[10].

Teď to začíná opět doopravdy.

5. LEDNA 1932

Svolal jsem okresní vedoucí. Notně jsem jim zatopil za to, že naše sběrací akce pokračuje tak špatně. Všude je nedostatek peněz. Je těžké nějaké sehnat; nikdo nám nechce poskytnout úvěr.

Máme-li moc, můžeme dostat peněz dost, ale pak je už nepotřebujeme. Nemáme-li moc, peníze potřebujeme, ale nikdo nám je nedá.

Jednou z hlavních otázek účelné výstavby organizace je vymezení kompetence. Dokud to nebylo provedeno co nejdůkladněji, je srdečná a usilovná spolupráce i mezi lidmi dobré vůle sotva možná.

Každý den přináší mrzutosti i radosti.

Vůdce volá z Kaiserhofu. Má dnes rozmluvu s Groenerem[11]. Zdá se, že by si ho vláda ráda okupovala pro svou zahraniční politiku. Opět koluje heslo „hradního míru". Jsem rozhodně proti. Pan Brüning to dělá jen proto, aby se nějak dostal ze své zoufalé situace. Nemáme vůbec důvod, abychom mu při tom pomáhali.

Noviny nadávají jako špačkové. To je vždycky nejlepší důkaz toho, že jsme na správné cestě a že vládě šlapeme na paty.

6. LEDNA 1932

Pro zápas v Berlíně připravujeme velkorysou akci s heslem „Vzhůru do továren!" (Hinein in die Betriebe!) Nasazujeme do tohoto boje SA, ᛋᛋ, tisk, stranu a propagandu v soustředěných útocích. Musíme se teď pevně zahnízdit v továrnách. Jen odtud lze získat dělnictvo. Heslo je už hotovo: „Hib-Aktion!" (Hinein in die Betriebe!).

U Vůdce: Groener jej telegraficky pozval do Berlína. Půjde asi o hradní mír. Hitler vidí jako vždy zcela jasně. Nenechá si nic namluvit.

Hovoříme o vnitřní situaci strany. V organizaci je jeden muž, kterému nikdo nedůvěřuje. Je nebezpečí, že v rozhodné chvíli uhne a způsobí nám nesmírnou škodu, kterou bude těžké napravit. Neví, co je solidarita, a nemůže proto být nikomu správným přítelem. Tento muž se jmenuje Gregor *Strasser*!

Odpoledne sedíme u kávy a hovoříme o různých otázkách. Kaiserhof je opět středem vší politické zvědavosti a senzace. Novinářští plazové se pravděpodobně domnívají, že celý boží den kujeme pouze temné plány pomsty. Jak si ti ubožáci představují nacionální socialismus!

7. LEDNA 1932

Všechno je opět v chodu.

Vůdce byl u Groenera. Groener se ho pokoušel získat pro prodloužení prezidentského úřadu parlamentní cestou. To by ještě šlo, ale zde přece nejde o říšského prezidenta. Pan Brüning by rád upevnil svou vlastní pozici a pozici své vlády na nedohlednou dobu. Vůdce prosil o lhůtu na rozmyšlenou. Je třeba po všech stránkách vyjasnit situaci. Prozatím je také ještě nutné odklidit řadu ústavně-právních pochybností. Brüning chce nepochybně zasadit hlavní ránu, ale střelí přece jen vedle.

Šachová partie o moc začíná. Bude snad trvat celý rok. Partie, která bude hrána v tempu, chytře a zčásti také rafinovaně.

Hlavní věc je, abychom zůstali silní a neuzavírali kompromisy. Pak podle přírodního zákona zvítězíme.

V kanceláři. Všude se zase pracuje plnou parou. Vánoční mír je u konce; nyní zbrojí politické armády k velkým rozhodujícím bitvám.

Tisk řve, protože si nějaký židovský kluk vymyslel pohádku, že prý chceme pro stranu najmout palác prince Albrechta. Jak naivně Židé posuzují veřejné mínění! Nemají ani ponětí o duši lidu. Šlápnou vždy navlas vedle. Vrchol všeho je, že do bláta denního boje strhují také ženy. To jim však, dostanemeli se jednou k moci, splatíme i s úroky a s úroky z úroků.

Mluvil jsem v Hamburku. U Sagebiela byla hlava na hlavě, 10 000 lidí. Nálada davu je báječná. Ještě jednou tolik jich stojí venku na ulici. Pozdě v noci jsem ještě politizoval s hamburskými vedoucími strany. Také ve straně vládne silný a důvěřivý optimismus. Každý tuší, ba ví, že se rozhodnutí blíží den ode dne.

Hamburský tisk píše alespoň objektivně. Nízkost a sprostá, zákeřná lež jsou v tak značné míře domovem jen u berlínských štvavých židovských plátků.

Po návratu do Berlína čtu v novinách, že Vůdce již zasáhl „systém“ na nejcitlivějším místě. Byl u Brüninga. Plátky povykují a řvou. Chtějí nás obviňovat z národní nespolehlivosti. Úctyhodná postava říšského prezidenta je bezohledně zatahována do boje názorů. Teď musíme být chytří!

V Kaiserhofu. Vůdce byl u Brüninga. Ten bojuje o svůj drahocenný život. Všechno se ještě protahuje. Tisk se hrabe v senzacích. Rád by zatáhl starého velkého muže do svých čachrů. Brüning si pěkně nadrobil!

V kanceláři Jobova zvěst: „Angriff“ zakázán na týden; podepsán dr. Weiß(13). „Pro hanobení židovského náboženství.“ To nám ještě chybělo! Hospodářsky to může znamenat zkázu našeho listu, politicky nám to však přichází velmi vhod.

O zbraň více proti Brüningovi.

Kaiserhof. Vůdce byl u Schleichera(14). Všichni splašeně pobíhají sem a tam jako v mraveništi. Vláda úplně ztratila hlavu.

Hovořím s Vůdcem o podrobnostech své řeči ve Sportpalastu. Dnes se přece musí něco říci; nejlépe plnou pravdu. To působí vždycky nejpovzbudivěji.

Vůdce jede do Lemgo, kde bude mluvit. Jako vždy při takových akcích je ve skvělé náladě.

8. LEDNA 1932

Sportpalast od 7 hodin policejně uzavřen. Nálada hraničí s běsněním. Již při vstupní písni se policie pokouší provokovat. Mluvím jen několik minut. Potom policejní důstojník vstává a prohlašuje shromáždění za skončené jen proto, že jsem v docela nevinné souvislosti vyslovil jméno nedotknutelného Isidora Weiße.

15 000 lidí propadá zuřivosti. Nebezpečné okamžiky. Každou vteřinu může dojít ke krvavé srážce. Přece se však ještě podařilo situaci zvládnout. Žádná provokace nás nepřipraví o klidnou rozvahu. Ve 20 minutách je sál prázdný.

Oba zákazy jsou pouze rány, které marxisté v Prusku zasazují Brüningovi a Groenerovi. Nám to může být jen vhod. Tím lépe si důsledně zachováme svou linii.

Jedu na schůzi do Essenu.

9. LEDNA 1932

Zákaz shromáždění ve Sportpalastu má v tisku veliký ohlas. Tento zákaz je všude posuzován jako útok marxistů v Prusku na Brüninga.

Týž večer na schůzi Reichsbanneru(15) veřejně štvou k občanské válce, a to úředníci vlády v Prusku. Tato schůze ovšem nebyla zakázána.

Všeobecný zmatek. Velké dohadování o tom, co udělá Vůdce.

Ti se podiví!

V Essenu stará garda strany. Od roku 1923 na svých místech. Muži, s nimiž lze všechno podniknout.

Odpoledne mluvím k zástupcům hospodářství. Čím zoufalejší je hospodářská situace, tím větší porozumění hospodářských kruhů pro nás.

A večer zase k zástupcům lidu. 40 minut dovnitř pochodují oddíly SA. Fantastická podívaná. Téměř výhradně dělníci. Národ v celé zemi se probouzí! Sál je neuvěřitelně nabit.

Jsem v dobré formě. Velký úspěch.

Večer potom jdu k smrti unaven do hotelu. Hodinová přestávka a zase nočním vlakem zpět do Berlína. Dlouhý rozhovor s průvodčím spacího vozu. Tak se lze naučit mnohem víc, než mluvíme-li s vysokými pány.

V Berlíně nebylo dosud nic rozhodnuto.

10. LEDNA 1932

Vůdce jednal s Brüningem a potom s Hugenbergem(16).

Rozhodující dny.

Berlínské policejní prezidium se dává na ústup. Teď tvrdí, že shromáždění ve Sportpalastu bylo zakázáno nikoliv pro mou řeč, nýbrž pro výkřiky z publika. Také odůvodnění! To ovšem Brüningovi pěkně zavařili!

Večer je Vůdce u nás na návštěvě. V sobotu jednal s Brüningem. Nálada byla velmi chladná. Brüning nezvolil šťastnou taktiku. Chce z prezidentství udělat obchod. Jako kompenzaci nám nabízí přiznání legality. Vůdce krátce a chladně odmítá. Brüning se pokouší změnit taktiku, ale je už pozdě. Teď ve Wilhelmstraße(17) pobíhají jako vyplašená kuřata. Brüningovo postavení je silně ohroženo. Tisíce sil, větších i menších, zasahují. My však máme trumfy v ruce.

Vůdce chce stůj co stůj dosáhnout rozpuštění říšského sněmu. To je jádro situace. Rozhodnout musí lid. My

při tom můžeme jen získat. To ví také Brüning, a proto se pokouší, aby se této jediné možnosti vyhnul. Musí tedy ustoupit, nebo se boj o prezidentství vyvine v ostrou výměnu názorů mezi námi a systémem. Škoda jen, že je do toho zatahován generál polní maršálek. My na tom však nemáme vinu. Hugenberg je pouze páté kolo u vozu.

Večer trávíme při hudbě. To je po těžkých dnech vždy nejlepší osvěžení.

11. LEDNA 1932

V organizaci bojuji proti papírové válce. Denně je nutné přijímat mnoho lidí a nejtěžší je při tom to, že si pokaždé musíme zvykat na novou tvář a přesedlávat na nové téma. Volební úspěch v Lippe mohl být lepší. Musíme nasadit větší síly. I tehdy, jde-li jen o rozhodnutí menšího významu. Teď už nesmíme mít neúspěch na žádném bitevním poli.

Svolal jsem opět okresní vedoucí. Je nutno burcovat je vždy znovu a znovu, aby mohli být pevnou oporou organizace.

Akce HIB úspěšně začíná.

Ženy vzaly do ruky financování našich nových bojů. V nejkratší době budeme mít pohromadě 50 000 marek. To by nám zase pomohlo.

Vůdce Meissnerovým[(18)] prostřednictvím zaslal říšskému prezidentovi krátké memorandum s ústavněprávními námitkami proti Brüningovu návrhu. Bylo by možno nalézt řešení situace, kdyby starý pán prohlásil, že Brüningovu cestu, to jest prodloužit prezidentský úřad usnesením parlamentu, považuje za nevhodnou. Pak je Brüning hotov. Snad ze zahraničněpolitických důvodů by zůstal až do Lausanne.

Vůdce je přetížen poradami. Göring je mu při tom cennou oporou.

12. LEDNA 1932

Situace je napjatá až k prasknutí. Čekáme na Hindenburgovu odpověď; částečně jsme optimističtí, částečně pesimističtí.

„Angriff“ byl opět povolen. Brüning se chce dělat hezkým. Isidor Weiß se musí smířit s blamáží.

Volá Kaiserhof. Jedu tam ihned. Hindenburg odmítl. První partii jsme prohráli. Brüning triumfuje ještě jednou. Vůdce má nejlepší náladu. Má silnější nervy a stojí pevněji na svých nohou.

Odjezd do Mnichova. Kaiserhof ztichl. Diktuji do stroje článek. Porážka musí být ihned vyrovnána. Teď musíme opět pracovat, sbírat síly, agitovat. Systému imponuje jen pěst mezi očima.

13. LEDNA 1932

Zase v plném tempu. Píši memorandum o reorganizaci našeho tisku. Je jí zapotřebí jako soli.

Mluvil jsem ve Friedenau[19]. V popředí veřejné pozornosti je problém: taktika nebo strategie.

Jakýsi pán von Bonin spílá Hitlerovi nejnestoudnějším způsobem v „8-Uhr-Abendblattu“. Několika fingovanými telefonními rozhovory jsme tuto zbabělou kreaturu dohnali tak daleko, že v redakci „Angriffu“ škemrá kňouravým hlasem o milost a dává nám veřejné prohlášení proti sobě samé. „Ick dementiere mir!“[20]

14. LEDNA 1932

Píši ostrý článek proti Brüningově zahraniční politice. Musí být svržen stůj co stůj. Je v cestě probuzení německého národa. Teprve až bude pryč, budeme moci volně dýchat.

Berlín se otřásá smíchy nad Don Quijotem von Boninem; při tom jen několik lidí tuší, jak se tu hrdina proměnil v šaška.

15. LEDNA 1932

Mluvil jsem ve Frankfurtu nad Odrou. Tři přeplněné sály. Neúspěch nám u lidu nijak neuškodil. Jen židovská novinářská smečka štve nejhorším způsobem. Ale psi, kteří štěkají, nekoušou.

Autem přes Oderbruch[(21)]. Zde Friedrich Veliký dobyl jedné provincie, aniž obětoval jediného muže. Na druhé straně, v Küstrinu[(22)], byl cepován svým umíněným otcem. Bylo to tak dobře. Z flétisty udělal vojáka.

Do Königsbergu[(23)].

16. LEDNA 1932

V Königsbergu sál přeplněn 15 000 lidmi. 5 000 lidí ještě stojí na ulici. Velkolepé přijetí.

Hostem u divizního faráře Müllera. Důstojníci říšské branné moci. Zde ve východním Prusku smýšlejí namnoze jinak než v jiných částech země. Brüningova akce tu byla dokonale prohlédnuta.

17. LEDNA 1932

Vůdce je opět v Berlíně. Stennes[(24)] ho zatáhl do procesu, ale byl osvobozen. Teď musíme agitovat, agitovat!

18. LEDNA 1932

Vůdce napsal memorandum pro Brüninga; neobyčejně jasný a logický výklad politické situace.

Večer mluví v tenisových halách ke studentům. Velké ovace; mluví v nejlepší formě.

S lidem si vždy nejlépe rozumíme. Vtáhneme-li jednou do Wilhelmstraße, pak se lid skutečně dostane k moci.

19. LEDNA 1932

Pondělí: v poledne do služby. Dřel jsem jako kůň. Vyřídit hromadu pošty.

Dvě důležité návštěvy: nějaký vedoucí pán z Říšského svazu zemědělců chce vyzvídat v prezidentské otázce. Svaz se snaží zachovat důslednou linii. Stahlhelm[(25)] chce uhnout. To by nebylo tak zlé. Pak bychom měli sami v rukou vedení nacionální fronty. Musíme se divit naivnosti, s jakou občanský tábor přistupuje k politickým rozhodnutím. Jména létají vzduchem, mluví se o nich a jsou opět zavrhována.

Jedno je jisté: musí přijít radikální změna, mají-li volby mít vůbec nějaký účel.

Známý plukovník ze světové války, skvělý starý válečník, bojuje se svým svědomím, neboť neví, zda má už nyní přestoupit k nám. Shromáždění ve Sportpalastu s křiklavou

nespravedlností vůči nám jej obrátilo na naši víru. To je tak dobře. Alexanderplatz nám dělá reklamu.

Burcuji znovu okresní vedoucí. Musí okamžitě dát do pořádku finanční otázku. Peněžní situace není už tak zoufalá jako před několika týdny. Politická situace je stále ještě nerozřešena. Veliká akce v továrnách vrhá své stíny. Bude-li pokračovat i nadále tak dobře jako dosud, očekávají nás velké úspěchy. Pomalu přece jen dostaneme marxismus na kolena.

Odjezd do Mnichova. Vůdce jede se mnou. Nejkrásnější je vždy, jsem-li s ním sám a může-li nenuceně vyprávět. Vůdce je nejlepší vypravěč, kterého znám. Zejména mluví-li o svém mládí. Nikdy se nezměnil, zůstal vždy týž.

Úterý: Mnichov, Hnědý dům. Jednal jsem s říšskou propagační ústřednou o nastávajících volebních bojích. Napsal jsem o tom krátké memorandum, které obsahuje všechno podstatné. Hnutí teď pracuje jako na drátku. Od 1. března přijde celé říšské vedení propagandy do Berlína. Prozatím se říká, že se volby budou konat 8. března; já jsem však přesvědčen, že ještě před tímto datem budeme překvapeni několika volebními boji.

Hovořil jsem s Vůdcem o prezidentské otázce. Referuji mu o svých rozmluvách. Dosud žádné rozhodnutí. Silně se zastávám jeho vlastní kandidatury. Vážně vzato nepřichází už také nic jiného v úvahu. Počítáme, ale číslice mohou klamat. Jen jeho jméno je hodnota, se kterou lze vážně počítat.

V Berlíně byl opět zastřelen jeden člen SA. Zběsilost se bude stupňovat do bodu varu. Jednou to všechno musí vybuchnout.

Vůdcova odpověď Brüningovi je skvělá. Všechny jeho písemné výklady se vždy vyznačují zvláště logikou, jasností

a důsledností myšlení. Pro říšského kancléře zničující odmítnutí.

V Hnědém domě vládne bojovná nálada. Jen defétisté ve straně uhýbají. Odvolávají se stále na Strassera.

21. LEDNA 1932

Jedeme ven na jezero Tegernsee k dobrému známému. Tam jsme daleko od hluku a shonu a můžeme v klidu promyslet všechny důležité otázky. Vůdce je v nejlepší bojovné náladě. Několik pánů z německé lidové strany bylo u něho, aby zkoumali půdu v prezidentské otázce. Ukázal jim chladnou tvář. V nynější situaci nezbývá nic jiného, než abychom postavili svého vlastního kandidáta. Těžký a nepříjemný boj, ale také ten musí být probojován.

V husté mlze jedeme v noci zase zpět do Mnichova.

Berlínský tisk lže, až se práší. U každého ubitého nebo zastřeleného člena SA se postupuje podle zásady: „Ne vrah, nýbrž zavražděný je vinen." To má svou dobrou stránku: zatvrdneme tak, že v budoucnu žádnému z nás nehrozí nebezpečí změkčilosti nebo ochoty připouštět polehčující okolnosti.

22. LEDNA 1932

Ve čtvrtek jsem ještě dodělal poslední zbytky práce v Mnichově. Mluvil jsem s Vůdcem o vzdálenější budoucnosti. Zejména úkoly a kompetence mého pozdějšího úřadu byly blíže vymezeny. Myslíme na ministerstvo lidové výchovy, v němž by byly zahrnuty film, rozhlas, nové vzdělávací instituce, umění, kultura a propaganda.

Revoluční úřad spravovaný ústředně a zastupující především jednoznačnou formou říšskou myšlenku. Veliký plán, který tu v této formě ještě nikdy nebyl. Propracovávat základy tohoto ministerstva začínám již nyní. Je určeno k tomu, aby dalo duchovní základnu naší moci a ovládlo nejen státní aparát, nýbrž všechen lid.

Berlínský tisk je k nevystání. Teď už strhává do bláta také náš rodinný život a nestará se vůbec o to, je-li na tom, co tvrdí, zbla pravdy. Tihle Židé jsou nejen drzí lháři, nýbrž také nemají ani za mák úcty k intimitě osobnosti.

V pátek ráno jedu do Chemnitz. Používám cesty vlakem k tomu, abych si tu a tam přečetl nějakou knihu. V denním shonu k tomu vůbec nepřijdu. A potom, abych se vyspal. Spát se musí, chceme-li jasně myslet a hladce pracovat.

V Chemnitz tisíce lidí na nádraží. Tohoto města jsme definitivně dobyli. Báječné defilé oddílů SA. To je bývalá rudá Chemnitz. Vzpomínám si ještě s hrůzou na rok 1925, kdy jsem tu mluvil. V bitvě, která se strhla v sále Marmorpalastu, byl jeden mrtvý a 150 raněných. Komuna obsadila tři čtvrtiny sálu a my jsme byli v zoufalé menšině. Tak to začalo; a dnes leží tyto rudé pevnosti u našich nohou.

Mluvil jsem na třech schůzích. Nakonec k SA, k nimž se vždycky mluví nejlépe. Potom k smrti unaven do hotelu. Dlouho jsem ještě diskutoval s policejními důstojníky. Téměř všichni

jsou v Chemnitz nacionální socialisté. Ubohý systém, který stojí na tak slabých nohou!

Sobota: berlínský tisk už nelze vůbec číst. Nejprve jsou přepadeni členové SA, jsou těžce ranění a mrtví a potom se lže, že jsme přepadli klidnou zahrádkovou kolonii. Ze skutečnosti, že vracející se členové SA, kteří, kdyby byli sami, by byli vydáni jisté smrti, se dají doprovodit svými

kamarády, se udělá ozbrojené přepadení. Komunisté jsou nevinná jehňata a my nacionální socialisté na to doplácíme. Že Židé takto lžou, tomu se lze sotva divit; všichni jsou spřažení od „Berliner Tageblattu“ až k „Rote Fahne“; ale že občanské listy, také ty tak zvané nacionální, klesají na kolena před rudou bubnovou palbou lži, to je tak opovrženíhodné a v takovém rozporu s každým pojmem slušnosti, že by si člověk před každým z těchto listů nejraději odplivl.

Musím k soudu, abych vypovídal jako svědek v procesu o událostech na Kurfürstendammu(26). Tisk z toho zase dělá velkou senzaci. Je třeba jenom zakašlat a už je ve všech novinách plno hluku. Horda židovských pisálků číhá na to, že v Moabit(27) obnažím nějakou svou slabinu; budu však postupovat podle svého starého osvědčeného principu: útočit dříve než se protivník vůbec vzpamatuje, zatlačit jej do obrany a potom na něho dorážet tak dlouho, až změkne.

V procesu jde o to, že nějaký nejmenovaný špicl tvrdil, že jsem s hrabětem Helldorfem(28) vypracoval plány krvavých srážek na Kurfürstendammu. Útočím hned co nejostřeji na policejní prezidium a z důvodů taktu odpírám odpověď, dokud nebude prozrazeno špiclovo jméno. A pak následuje srážka za srážkou. Rvu se se státním návladním a nakonec na něj řvu tak, že přichází úplně z míry. Na jeho výzvu pak do protokolu dávám prohlášení, sršící urážkami, a jsem propuštěn s pořádkovou pokutou 500 RM. Obžalovaní členové SA se otřásají smíchy a jsou radostí bez sebe.

V kanceláři je tolik práce, že ji nelze ani přehlédnout. Konference o reorganizaci našeho tisku. Řešení osobních otázek je vždycky nejtěžší.

Židovští také-novináři štvou proti SA. Hrají si zřejmě s myšlenkou zakázat je. Moje vystoupení v Moabit je

policii vítanou příležitostí ke generálnímu útoku na celou organizaci. Jsou-li Židé v úzkých, vždycky zhloupnou. Zde to vidíme opět. Místo aby byli pěkně tiše a nechali věci, jak jsou, dělají pro nás báječnou propagandu, která nic nestojí a je neobyčejně účinná.

Brüning odpověděl Vůdci na jeho memorandum. Slabé v důkazech, bez jakéhokoliv účinného argumentu.

Lze jen litovat, že osud nám dal takové odpůrce.

Musím nakrátko přerušit práci, abych se aspoň hodinu vyspal.

23. LEDNA 1932

Vůdce dal včera v cirkusu Krone Brüningovi odpověď, která nemohla být zřetelnější a útočnější. Všechny mosty jsou nyní definitivně strženy. Teď to znamená boj až do úplného zničení protivníka.

24. LEDNA 1932

V neděli v poledne ve Sportpalastu dělnické shromáždění. Sál je přeplněn. Ohlášení nejostřejšího boje proti Brüningovi. Publikum je vzrušené na nejvyšší míru. Chápe velmi dobře, oč jde. Je to nádherné, mluvíme-li pouze k mužům a k dělníkům!

V Moabit byl ubodán hoch z Hitlerovy mládeže. Hnali jej jako štvanou zvěř ulicemi a nakonec mu zvířecká kreatura vrazila dýku do prsou. Hoch se ještě dovlekl ke vchodu do domu a naříkaje volal o pomoc. Na obílené stěně domovní chodby lze ještě vidět krvavou stopu ruky, jíž se naposledy pokoušel vzepřít.

Jen neztrácet nervy! Jen se nedopustit něčeho ukvapeného! Schovat si všechno až na den odplaty! Pracovat, agitovat, sbírat síly, nepropadat únavě!

Ihned diktuji úvodník. Tryská ze zloby a pobouření nad tímto zbabělým vražedným činem a bude působit tak, jak je myšlen.

V redakci jde opět všechno jako na drátku. Tisk a propaganda jsou skvěle sehrány. Volby jsou připraveny do nejmenších podrobností. Bude to boj, jaký svět dosud ještě nikdy neviděl.

Čtu brožuru, kterou napsal nějaký demokrat o „Hitlerově cestě". Je to všechno tak hloupé, že to sotva stojí za trochu pozornosti. Měšťácký svět nám nerozumí a také nám nemůže rozumět. Jeho argumenty jdou přesně mimo vlastní podstatu našeho hnutí.

25. LEDNA 1932

Jednal jsem s vedením SA o nasazení této organizace v nastávajících volebních bojích.

Nové směrnice tisku.

Příprava volebního boje také v Berlíně.

Žid Weiß vydal nový zákaz mých veřejných projevů, protože jsem se prý choval nepřístojně před soudem. Svoboda slova je v této nejsvobodnější ze všech demokracií chápána zároveň jako cenzura chování, prováděná policejním prezidentem.

Kdy udeří hodina, abychom vtáhli do policejního prezidia, zaklepali na dveře tohoto Žida a řekli: „Pane doktore Weißi, dohrál jste!"

Okresní vedoucí v Berlíně neskládají ruce v klín. Finanční otázka je nyní téměř rozřešena. Večer se shromáždí

všichni župní funkcionáři, jimž vykládám politickou situaci. Strana se zachvívá bojovnou náladou. V sálech Spichern chci ještě o půlnoci mluvit k SA. Policie zakázala. Místo mne mluví jeden z vedoucích SA. To, že nemluvím sám, působí ještě lépe, než kdybych směl mluvit. Jestliže lid už jednou vzplanul, pak nestačí stříkačka zákazů, aby uhasila oheň.

26. LEDNA 1932

Volební kampaň v Berlíně zastíní všechno, co tu dosud bylo. Těším se na to jako na nějaký svátek. V hrubých obrysech je všechno hotovo. Uveřejňuji ostrý článek proti Železné frontě[(29)]. Zákaz mých veřejných projevů platí pro celou nejbližší dobu. Obracím se se stížností na říšského ministra vnitra Groenera; ten však nemá odvahu, aby prosazoval něco proti marxistům.

Neseme ke hrobu kamaráda SA, prof. Schwarze, který byl zavražděn v kolonii Felseneck. Dojímavé, srdce rozrývající scény! Na hřbitově jsem se vykřičel ze všeho svého hněvu.

V Moabitech jedu ještě jednou kolem místa, kde byl ubodán hoch Hitlerovy mládeže, Norkus. Jako mene tekel se na bílé stěně chodby rýsuje krvavý otisk ruky umírajícího dítěte.

Potom jsem doma, kde pracuji s bezmezným vztekem a zlobou bez hranic. Tím překonávám únavu a pesimismus. Jako by prolitá krev vstala z mrtvých v jednom každém z nás a volala k novým činům.

Jak dlouho bude ještě trvat tato tvrdá zkouška nervů?

Venku šedivá, drsná zima.

Brzy dojde k rozhodnutí. Dotážeme-li se lidu, pak už máme moc.

27. LEDNA 1932

Píši ostrý článek proti policejnímu prezidiu. To jest ostrý potud, pokud za dnešních nouzových nařízení ostrý vůbec být může a smí; ale naši lidé se naučili číst mezi řádky! Kdybych tak jednou mohl říci od plic, co cítím!

Brüning se drží svého úřadu jako protivná náplast.

Komunisté svolali takzvaný vyšetřující výbor, který má „prozkoumat" krvavé srážky v kolonii Felseneck.

Divadlo, které působí tak dráždivě, že bychom všechno, co tu sedí shromážděno, nejraději utloukli obušky.

Zdá se, že naše SA smýšlejí podobně. Když se vyšetřující výbor chtěl ustavit v Märchenbrunnen před komunistickou lůzou, v sále náhle povstalo asi 200 mužů SA a vymlátilo všechnu tu pakáž holemi.

Jedu do Brém. Cestou čtu noviny. Už mně to skoro leze z krku. Noviny podporují polovzdělání. Jaké osvěžení, čteme-li mezi tím Hamsunovo „Segen der Erde"[(30)]! Plné šťávy, přirozených myšlenek a velikého citu. Hamsun je největší mezi žijícími spisovateli. Proti všem těm žvanilům, kteří se ve štvavých židovských plátcích ohánějí perem, jsou jeho díla radostnou potěchou.

V Brémách mluvím v přeplněných sálech. Útočím ostře na Brüninga. Mé útoky se jistě neminou účinkem. Už v noci jedu zpět.

Berlín. Hindenburgův výbor se ustavil. Zdá se, že volební heslo pro nebo proti Hindenburgovi se stalo nevyhnutelným.

Nyní musíme ven se svým kandidátem. Tato otázka je rozhodnuta.

Vůdce mluvil v Düsseldorfu k zástupcům průmyslu. Židovská novinářská horda zuří, jako kdyby se byl prohlásil solidárním s těžkými zločinci.

Domovní prohlídky, tiskové spory, záplava pomluv, teror, zatýkání a výslechy. Na hraběte Helldorfa byl vydán zatykač jen proto, poněvadž jel služebně do Mnichova.

Velké dohadování v tisku o našem stanovisku k prezidentské otázce. Naši odpůrci nevědí vůbec nic.

29. LEDNA 1932

Za třeskuté zimy pohřbíváme hocha Norkuse z Hitlerovy mládeže. Mluvím od srdce k dětem a k mužům, kteří se shromáždili kolem rakvičky. Hochův otec je neobyčejně statečný. Prostý dělník, v tváři hořem popelavě šedý, zdvíhá při Horst Wesselově písni paži a s hořkou pýchou a zlobou zpívá: „Die Fahne hoch!“

Venku před hřbitovní branou stojí rudá lůza a čeká na své oběti. Tahle banda musí být jednou vyhlazena jako krysy!

Sportpalast je přeplněn, ale já nesmím mluvit. Čtou ode mne pouze několik řádek, v nichž vykládám své stanovisko k prezidentské volbě. Potom však už zase zakročuje policie. Někdo z publika volá „Hitler!“, celý sál vstává a provolává několik minut Vůdci slávu.

Hlas lidu.

Hindenburgův výbor zasedá.

Nyní musíme přiznat barvu.

30. LEDNA 1932

Zlosti a mrzutosti s naším tiskem.

Ministerstvo vnitra v Prusku rozšířilo zákaz mých veřejných projevů na celou zemi. Kromě rudých z toho má radost ještě někdo, můj hlas.

Situace je opět kritická. Náš list je psán dobře. Strana je v nejlepší náladě. Vlastně by byl nyní už zase splatný jeden zákaz. Sotva jsem to domyslel, už byl „Völkischer Beobachter“ umlčen opět na jeden týden.

To je konec vší moudrosti: když už rudí nevědí kudy kam, zamávají obuškem zákazů.

Vzal jsem si advokáta, abych dal svou knihovnu přepsat na jiné jméno. Kdo ví, snad zítra přijde nějaký exekutor a zabaví ji, protože podle názoru vlády slouží k přípravě revoluce.

U prince Augusta Wilhelma v Postupimi prostá oslava narozenin. Sedím s muži SA, kteří mně dlouze vyprávějí o těžkých bojích, jež musí vybojovávat v severní a východní berlínské čtvrti. Jsou to vesměs stateční chlapci, s nimiž lze jít i proti peklu. Hrdinové, kteří se svým smýšlením nenadělají mnoho hluku. Všichni vychováni v Horst Wesselově duchu. Strachu ze smrti se už dávno odnaučili.

Vedoucí standarty Fiedler[9] se mnou jede domů. Laik si vůbec nedovede udělat představu o tom, co všechno musí tihle chlapci vydržet. Bude-li jednou, později, napsána historie naší doby, pak si kapitola o hrdinských činech SA zaslouží, aby byla důstojně postavena po bok největším hrdinským výkonům našeho lidu.

31. LEDNA 1932

V hlavách několika intelektuálů ještě stále straší Stennesova ideologie. Mají o podstatě našeho hnutí nesprávné představy. Nejde o jednotlivé osobnosti, nýbrž o blaho a život strany. Kdo jednou zběhl, nemá v našich řadách už co hledat. Porušit věrnost hnutí znamená zběhnout od praporu! Mnohdy je také zapotřebí tvrdosti; lépe ať trpí také nějaký nevinný, než abychom připustili, aby byly podkopány základy, na kterých všichni stojíme.

Velká debata v tisku o prezidentské volbě. Vůdcovo rozhodnutí padne ve středu. Nelze o něm už pochybovat.

2. ÚNORA 1932

Pondělí: velký konferenční den; začíná to již časně ráno. Ostrý článek proti výboru pro prezidentské volby. Zdá se, že si pánové sami nejsou zcela jisti. Vězíme už až po krk ve volební práci.

Hovořil jsem s okresními vedoucími o nastávajícím volebním boji a o stanovení směrnic. Velké dohadování o našem kandidátu; to však není prozatím tak důležité jako otázka opatření peněz.

Argumenty pro Vůdcovu kandidaturu jsou tak pádné, že o ničem jiném nelze uvažovat.

Předáci jednotlivých buněk berlínské organizace se sešli k poradě. Podávám jim stručný výklad o situaci. Bojovná nálada stoupá hodinu od hodiny.

Večer pozdním nočním vlakem do Mnichova. Doba spánku je čím dál tím kratší, poněvadž je ještě pozdě v noci třeba přečíst alespoň to nejnutnější.

V Mnichově se stanoví podrobnosti volebního boje a projedná velký plán. Hnědý dům se podobá mraveništi. Všude horečné napětí. V pátek bude všechno hotovo. Svým rozsahem to bude volební boj, jakého dosud nebylo.

Strasser se ohlásil nemocen.

V poledne dlouhá porada s Vůdcem. Vyložil svůj názor na prezidentskou volbu. Rozhodl se kandidovat sám. Dříve však musí být ještě známo rozhodnutí druhé strany. Nejdůležitější je tu SPD (Sozialdemokratische Partei Deutschlands). Potom bude naše rozhodnutí sděleno veřejnosti.

Nadmíru trapný boj; musí však být probojován stůj co stůj. Vůdce provádí jednotlivé tahy neukvapeně, s rozvahou.

V Hnědém domě také zároveň stanovíme směrnice pro volební boj v Prusku. Všechno je v pohybu. Jsem pevně přesvědčen, že celá akce bude mít hladký průběh.

Porada amtsleiterů[31] u Vůdce, který podává výklad o situaci. Jako vždy s úžasnou logikou. Všichni jsou s jeho opatřeními samozřejmě srozuměni. Jak by ne, uvážíme-li břitkou důslednost jeho myšlenkových pochodů! Vážnost situace je každému jasná. Jde o to, aby byl Brüningovi dán šach mat. Blízká i daleká budoucnost je v sázce. S Brüningem musí padnout jeho kabinet. Zbývá pouze rozřešit otázku, zda bude odpraven dříve on anebo někdo z jeho ministerských kolegů. Až bude on zasažen rozhodnou ranou, tehdy bude situace vyjasněna. Němečtí nacionálové a Stahlhelm prozatím zůstávají v záloze. Náš kandidát bude oznámen veřejnosti teprve v posledním okamžiku. Případně v prvním volebním kole na Vůdcovo místo nastoupí někdo jiný, takže by pro nás rozhodující šance přišla až ve druhém kole. Podávám ještě krátký výklad o technice a metodách volebního boje.

Večer v biografu na filmu „Děvčata v uniformě“. Skvěle natočené, neobyčejně přirozené a strhující filmové umělecké dílo. S nejmenšími prostředky je zde dosaženo největšího účinku. Divák je všecek dojat a vzrušen.

Ještě pozdě do noci debatujeme o denních otázkách a problémech budoucnosti. Vůdcův neobyčejně jemný instinkt, který se nikdy nemýlí, je podivuhodný.

Příštího rána se shromáždili župní vedoucí z celého říšského území. Vykládám podrobně směrnice příštích volebních bojů. Aparát celé akce je připraven. Potom mluví ještě Darré(32) a Wagener(33) o hospodářských a agrárněpolitických otázkách. Jednota ve straně je tak pevná jako dosud nikdy.

3. ÚNORA 1932

Den věnovaný odborným referátům. Župní vedoucí čekají na ohlášení rozhodnutí o prezidentské kandidatuře. Čekají marně. Hraje se šachová partie. Při té se nikdy předem neříká, jak budou vypadat příští tahy, nýbrž tahy se prostě provádějí. Zpráva z Berlína: jeví se tendence obětovat Brüninga. Groener má zachránit systém. Budou zklamáni, domnívají-li se, že na to naletíme.

Věcné srážky při poradách a odborných otázkách. Všichni jsou nervózní a předráždění.

Odpoledne opět řeči a debaty. Telefonické rozhovory s Berlínem; strana je plná neklidu a napětí, ale přesto ještě všechno setrvává v mlčení.

Působí dobře, jestliže si po těžkých dnech, přeplněných prací, můžeme večer odpočinout v divadle nebo v kině. Viděli jsme film s Gretou Garbo a jsme dojati a vzrušeni

hereckým uměním této jedinečné ženy. Je to největší žijící herečka. Mnohé jiné jsou naproti tomu jen břídilky.

Ve svých volných chvílích se Vůdce zabývá stavebními plány nového domu strany, jakož i plány velkolepé přestavby hlavního říšského města. Projekt je dopodrobna propracován a já jen znovu a znovu žasnu nad tím, jakou spoustu otázek Vůdce dovede odborně zvládnout.

Ještě v noci ke mně přichází mnoho starých věrných členů strany. Jsou stísněni, poněvadž stále ještě neznají rozhodnutí. Obávají se, aby Vůdce nečekal příliš dlouho. Tyto obavy jsou naprosto bezdůvodné. Povzbuzuji je a apeluji na jejich kázeň. Nakonec jsou zcela spokojeni.

4. ÚNORA 1932

Sjezd župních vedoucích dosahuje svého vrcholu. Po řadě referátů, které jsou velmi účinné – plukovník Hierl mluví o pracovní povinnosti, jejíž plán leží hotov v psacím stole – mluví Vůdce. Velkých denních problémů se dotýká jen zběžně, ale s takovou jistotou, tak duchaplně a s takovou převahou, že strhuje všechny posluchače. Ve svém úsudku je neúplatný. Každý teď ví, že stará linie bude dodržena.

Odpoledne ještě jednou mluvím s Vůdcem o konečném plánu pro nastávající propagační boje. Spolupráce s ním je skvělá. Patří k těm vzácným lidem, kteří toho, komu jednou věnovali svou důvěru, nechávají pracovat svobodně a bez překážek. Tak jako si sám činí nárok na autoritu, dává také autoritu každému, kdo ji potřebuje. Tisk našich odpůrců jej líčí naprosto falešně. Není člověka, který by měl menší sklon k tyranii než on.

Volební boj je v zásadě připraven. Nyní potřebujeme už jen zmáčknout knoflík a stroj se rozjede.

Návštěvou v mnichovském ateliéru, kde prohlížíme práce známého sochaře. Pak u profesora Troosta[34] zkoumáme návrhy nového Hnědého domu. Je báječné pozorovat, jak jistě, bez jakýchkoli pochyb se Vůdce připravuje na brzké převzetí moci. Nepochybuje o tom ani jedinou myšlenkou. Mluví, jedná a cítí tak, jako bychom už měli moc v rukou. To dává celému jeho okolí skvělou jistotu. Bez Vůdce by nacionálně socialistické hnutí vůbec nebylo myslitelné.

Večer župním vedoucím ještě jednou vykládá podrobnosti politické situace. Nevyhýbá se nikterak vážnosti situace, vyslovuje však přesvědčení, že ji lze pílí a energií zvládnout.

Nyní jdou všichni zase do práce. Shrnuji výsledek porad v článku o problému taktiky. Doufám, že tento článek přinese jasno.

Večer na představení „Netopýra" v Nationaltheater. Klasické představení, plné vůně a lesku, půvabu a jemného citu pro styl. Okouzlující hudba, která vniká do srdce a do krve a osvobozuje od veškeré zemské tíže.

Vůdce má rozmluvu s Hugenbergem. Mluví jasně, beze všech okolků.

Reakce se chystá, že nás převeze. Nic jí to však nepomůže; ještě nikdy nezvítězilo nad budoucností to, co se přežilo. To se jen tak někdy zdá, ale nakonec mládí nabude vždy převahy.

V noci zpátky do Berlína. Skoro do rána jsem vyřizoval hromady pošty a četby.

V Berlíně téměř stejná hra. Krátce informuji své spolupracovníky o situaci. Také redakci dávám potřebné informace. Všude nejvyšší napětí. Bláznivá tisková štvanice. Židovští novinářští plazi přišli na to, že Frick[35] v r. 1930

navrhl, aby byl Vůdce v Hildburghausenu pověřen nějakým podřízeným místem, aby mu tak byla opatřena státní příslušnost. Výborné žrádlo pro karikaturisty. Měli by vlastně svými nemilosrdnými tužkami zpracovat sám systém, který připustí, aby frontovému bojovníku, jenž po čtyři léta bojoval za Německo, bylo důsledně odpíráno státní občanství.

Tuto otázku je ostatně třeba rozřešit co nejdřív. Vůdce přece musí být státním občanem, aby mohl kandidovat. Klagges(36) byl pověřen, aby našel řešení. Pomýšlí se na to, aby byl Vůdce jmenován mimořádným profesorem v Braunschweigu.

Je to pro něho skoro urážlivé, že je nutno používat takových postranních cestiček, aby mu bylo dáno to, co se neodpírá žádnému polskému Židovi.

Nejjednodušší formule zní takto: Groener musí padnout, potom Brüning, potom Schleicher. Dříve nedostaneme nikdy všechnu moc do svých rukou.

Zákaz mých veřejných projevů trvá. Groener mně napsal krátký a málo statečný dopis. K tomu, aby dovedl ukázat marxismu zuby, by ovšem patřil jiný chlapík.

Tisk je zaplaven divokými útoky na Fricka. Přitom je hildburghausenská historie stará téměř dvě léta.

Je nutno zachovat si zdravé nervy a umět čekat.

5. ÚNORA 1932

V berlínském okresu Mitte se sešla stará garda. Vidím milé známé tváře z roku 1926. Stáli vždy neochvějně, statečně a věrně při hnutí a nikdy neodepřeli poslušnost Vůdci. To je vždycky to nejkrásnější, mohu-li sedět se starými kamarády a vyměňovat s nimi vzpomínky z minulých let. Vždyť

se naše hnutí dostalo vzhůru jako pod božskou ochranou a všechno, co bylo, muselo tak být, abychom se stali tím, čím jsme se stali.

Tito dobří staří kumpáni vedli v Berlíně nacionální socialismus vítězně přes všechny překážky. Padne-li jednou tato rudá bašta a říšské hlavní město bude znovu získáno pro němectví, bude to jenom jejich zásluhou.

Je také pochopitelné, že jsou hrdí na to, že od začátku bojovali spolu. Tehdy patřila skutečně velká porce idealismu k tomu, aby pracovali pro věc, která vypadala beznadějně, jen pro ni samu.

6. ÚNORA 1932

Porada s prvními spolupracovníky berlínské župy o volební kampani v říšském hlavním městě. Otázky taktiky, financí a organizace. Bude to nádherné. Na zítřek jsou svoláni všichni funkcionáři. Pak se dá stroj do pohybu.

Diktuji zprávu o situaci pro časopis našich amtswalterů(37) „Wille und Weg". Tu už lze mluvit zřetelněji a nazývat věci přibližně jejich jmény.

Volá Vůdce. Za dva dny bude opět v Berlíně.

7. ÚNORA 1932

Pro tuto neděli jsme stanovili zkušební poplach celé berlínské župy. V 9 hodin ráno je vydáno heslo; přesně ve 12 už sedí 6 000 amtswalterů ve dvou přeplněných sálech. Venku stojí ještě 800 těch, kteří se nedostali dovnitř. Šlo to báječně. Nálada mezi amtswaltery stoupá neztenčenou měrou.

Strana je odhodlána bojovat a nejen to, ona chce a hledá boj. Bylo by také divné, aby organizace, která je na boj připravena a k boji vychována, se směla vyhýbat rozhodující bitvě.

Tu a tam nám přijde do cesty měšťácky smýšlející člověk, který vůbec nechápe nynější situaci. Operuje argumenty, které nám jdou jedním uchem tam a druhým ven. Diskutovat s takovými lidmi vůbec nemá smysl. Zde je prostě propast mezi dvěma světy: jedním, který je zrozen k boji, a druhým, jehož živlem je věčný klid. Zde také není smíru. Jeden musí prosadit svou vůli a druhý musí podlehnout.

I ti, kteří mají dobrou vůli, chodí namnoze bez porozumění kolem vlastních zásad našeho hnutí. Nacionálním socialistou je třeba se narodit. Mnohý to cítí a pozná teprve pozdě, ale v hloubi svého srdce je přece nacionálním socialistou. Mnohý se námi zase zabývá po léta a nikde nenajde cestu k vlastní podstatě našeho určení.

Večer je Sportpalast přeplněn. Nesmím mluvit. Místo mne mluví Willikens(38). Je třeba odvahy k tomu vykládat velkoměstu o zájmech sedláků. Žádná jiná strana před námi se toho neodvážila.

Když chce Willikens na konci své řeči přečíst dvě věty ode mne, vstává policejní důstojník a schůzi rozpouští. Bláznivé, ohlušující pískání a sykot. Všechno ještě dobře dopadlo.

8. ÚNORA 1932

Naše pokladní situace se den ode dne lepší. Financování volebního boje je téměř zajištěno. Redakce je cele zaměře-

na na propagandu a zaručuje, že také tisk zasáhne úspěšně do rozhodujících velkých bojů.

Píši ostrý článek proti Brüningovi. Intelektuálové míní, že čím častěji se zabýváme nějakým tématem, tím menší je zájem u publika. To není pravda. Jde jen o to, jak se takovým tématem zabýváme. Dovedeme-li je osvětlit vždy z jiné stránky, najít vždy nové formy důkazů, uvádět vždy drastičtější a ostřejší argumenty pro své stanovisko, pak zájem veřejnosti nikdy neochabne, naopak zesílí.

Ostatně, co ví taková měšťácká intelektuální dušička o lidu? Německá inteligence dokázala, že není s to vést lid, neboť jinak by nebylo bývalo nikdy možné, aby jí marxismus vyrval vedení lidu z rukou.

Večer mluvím v hotelu Prinz Albrecht v kruhu pozvaných osobností. Také zde se začínají zabývat problémy nacionálního socialismu. Ovšem svým vlastním způsobem, poněkud povzneseně a s velkým odstupem. Nemohou vůbec pochopit, že jsme opravdu něco zásadně nového, že nechceme a nemůžeme být srovnáváni s nějakou jinou stranou, že opravdu směřujeme ke státní totalitě a musíme mít veškerou moc, abychom skutečně dosáhli svého cíle.

Přibral jsem k tomuto kruhu pozvaných hostí větší počet mužů SA a ZO (Zellen-Obmänner, předsedové závodních buněk). Ať slyší, že zde mluvím právě tak jako před lidem.

Zasazuji tvrdou ránu Brüningovi. Posluchači jsou nejprve naprosto chladní. Nakonec se mně však podaří strhnout je na svou stranu. Večer byl pro nás velkou výhrou. Taková výhra není sice vyjádřena číslicemi, ale je jasně patrná ve stoupajícím vlivu hnutí.

9. ÚNORA 1932

Vůdce je opět v Berlíně. V Kaiserhofu nové debaty o prezidentské volbě. Všechno je ještě na vážkách. Stahlhelm je nerozhodný. Vyčkáváme.

Téměř se dusím pod horami práce.

Ve Sportpalastu nastoupilo 15 000 mužů SA. Fantastický, uchvacující pohled. Plod šestileté práce. Vůdce mluví s báječným elánem. Potom dvě hodiny přehlíží oddíly. Tvrdost strany zde byla opět jednou prokázána. Byl uskutečněn zázrak, který z rozbitých a volných skupin vytvořil pevnou a nerozbornou organizaci.

SA Berlín stojí před námi. Jakými boji a pronásledováními prošli tito mužové! Ztvrdli v teroru a zákazech. Nyní čekají, neochvějní, na signál k pochodu.

Večer ještě dlouho sedíme doma s Vůdcem. Nejprve hovoříme o politické situaci a pak je na pořadu hudba.

10. ÚNORA 1932

Kaiserhof je opět velkým hlavním stanem. Odpoledne se tu kolem Vůdce shromažďují významní mužové NSDAP z celé Říše.

Vůdce večer mluví v přeplněných tenisových halách k ϟϟ, k Hitlerově mládeži a k amtswalterům. Protějšek přehlídky SA z předešlého dne ve Sportpalastu. Vůdce je v nejlepší formě. Provádí generální přehlídku své berlínské formace, dříve než ji nasadí do boje.

Večer jsou všichni vedoucí SA a ϟϟ s Vůdcem v Kaiserhofu. Je báječné čerpat z těchto silných mužů novou sílu a novou odvahu. Naše SA jsou a zůstanou elitou strany.

Stojí nade vším. Neochvějní ve věrnosti Vůdci a hnutí. Tvrdí v boji. Neúprosní ve sledování principů strany. Avantgarda německé revoluce.

Až do rozbřesku nás několik sedí kolem Vůdce. Kujeme plány, jako kdybychom už byli u moci.

Berlínský policejní prezident Grzesinski ve své řeči v Lipsku vyslovil požadavek, aby byl Vůdce z Německa vymrskán karabáčem. Tomu se u našich odpůrců říká rytířský boj. Hodíme tato slova do davů. Nikdy to tomu zbabělému bonzovi nezapomeneme. Měsíc po měsíci mu to budeme křičet do uší a pak uvidíme, kdo bude karabáčem vyštván z Německa: zda Vůdce nebo Grzesinski!

Venku mrzne, až to praští. V jasném vzduchu leží jasná rozhodnutí. Nedají na sebe už dlouho čekat.

11. ÚNORA 1932

Napsal jsem už do zásoby volební provolání. Nyní jsou vydávány zákazy projevů jako na běžícím pásu. Vládní marxismus ještě naposledy popouští uzdu své zuřivosti. Zachováme-li si zdravé nervy, máme vítězství téměř jisté.

Vůdce ještě jednou jedná s rozhodujícími instancemi. Hovoří s Hugenbergem. Mnoho z toho ovšem nebude.

K smrti unaven pracuji téměř mechanicky dále. Ve městě kolují bláznivé pověsti o pádu kabinetu atd. Ale to jsou jen legendy.

Večer sedíme s Vůdcem doma. Pozvali jsme malý kroužek herců, kteří Vůdce vidí poprvé a jsou ohromeni tím, jak málo se ve skutečnosti podobá obrazu, jaký o něm vytvořila židovská novinářská smečka.

Hanfstaengl[(39)] báječně hraje.

Všechny listy diskutují o mém článku o prezidentské otázce a komentují jej. Rozhodnutí stále ještě nepadlo.

12. ÚNORA 1932

Propočítávám s Vůdcem v Kaiserhofu ještě jednou všechny položky. Je to riziko, ale je nutné se ho odvážit.

Rozhodnutí padlo.

Jedu do Hannoveru, kde budu mluvit. „Festhalle“ je přeplněna 6 000 lidmi. Jen mnoha oklikami a postranními cestičkami se podařilo opatřit mi možnost veřejného projevu. Zde si tedy mohu po dlouhém období mlčení opět jednou ulevit.

V noci hned zase zpět do Berlína.

Vůdce je zase v Mnichově; ohlášení rozhodnutí veřejnosti odloženo o několik dní.

Venku je třeskutý mráz. Jedu autem do Drážďan a do Chemnitz.

13. ÚNORA 1932

Cestou píši volební provolání a výzvy pro peněžní sbírky. Všude je třeba zasahovat vždy znovu a znovu, jinak by hnutí uvázlo.

V Drážďanech jsem viděl dobré představení „Parsifala“. Působí to jako bohoslužby. Drážďanská opera je skvělá jak v architektuře, tak v akustice. Je radost setkat se opět se skutečnou divadelní obcí. V Berlíně plní divadla jen „asiatische Horde auf märkischem Sand“[40].

Poslední jednání dojímá svým náboženským posvěcením.

Používám pozdních večerních hodin, abych povzbudil drážďanské členy strany. Jsou to stateční dobří kamarádi, kteří si nepřejí nic jiného než pracovat a bojovat pro hnutí.

V neděli ráno jedu do Chemnitz. Tam sedí v Marmorpalastu 3000 amtswalterů, kteří chtějí mít jasno o politické situaci. Palác ve mně vyvolává staré vzpomínky. Zde kdysi ležely hromady rozbitých noh od židlí a stolů a v sále bylo vidět krvavé stopy našich ubitých kamarádů. Dnes tu vládne radost a nacionálněsocialistická bojová nálada.

Vykládám politickou situaci a vyvozuji nutné důsledky. Poprvé mluvím na veřejnosti značně zřetelně. Strana ví, oč jde, a je jí také jasné, jaký kurs má nyní zvolit.

V noci přes Drážďany zpět do Berlína.

Tento týden se má veřejnost dozvědět rozhodnutí v prezidentské otázce. Jedno je jisté: od zásady neupustíme.

15. ÚNORA 1932

Vyhlášení Hindenburgovy kandidatury. Výbor pro prezidentskou volbu uveřejňuje provolání. Nyní tedy máme volnou ruku. Volební boj je hotovou věcí. Teď už nepotřebujeme tajit své rozhodnutí.

16. ÚNORA 1932

Hovořím s významným německonacionálním poslancem. Sestavuje bláznivé výpočty o výsledku prezidentské volby. Thälmannovi[41] dává větší vyhlídky nežli Hindenburgovi.

Hrůza, jak cizí je těmto lidem pravá nálada lidu.

Jinak se zdá, jako by chtěl prosit o blahovůli pro případ, že němečtí nacionálové vystoupí se svým vlastním kandidátem. To mohl mít levněji a pohodlněji.

Hovořím se třemi významnými americkými novináři a mluvím do nich celé odpoledne, abych je přesvědčil o nutnosti našeho kursu. Jsou sice skeptičtí, ale nakonec jsou všichni přesvědčeni o tom, že poslední závod vyhraje Vůdce.

Pracuji tak, jako by už byl volební boj v proudu. To působí jisté potíže, poněvadž Vůdcova kandidatura dosud nebyla oficiálně vyhlášena.

17. ÚNORA 1932

Dnes má skončit zákaz mých veřejných projevů.

Poněvadž nemohu trávit večery na schůzích, využívám této krátké doby, abych tu a tam šel opět do divadla. Především bohatost melodií Pucciniho mne vždy znovu naplňuje rozkoší a dojímá mne. Je to muzikant tělem i duší. Ti docela moderní se před touto bohatou vynalézavostí mohou jít schovat.

18. ÚNORA 1932

V pondělí je už zákaz mých veřejných projevů zrušen.

V největším spěchu navrhuji a diktuji texty pro plakáty a letáky. Jejich tisk už byl zadán v ohromném množství. Až bude kandidatura oficiálně vyhlášena, musí být volební boj za hodinu v proudu.

Hovořím s významným italským fašistou Forgesem Devanzatim[42]. Bavíme se dvě hodiny o základních problémech nacionálního socialismu. Je radikální proti šosákům a bonzům. „Frappez fort!“ praví, když jdu večer do hotelu „Prinz Albrecht“, abych tam opět mluvil k pozvaným hostům. Fašismus uznal, že německá otázka má v přítomné chvíli přednost před všemi ostatními evropskými otázkami. Teprve až bude rozřešena, přijde opět řada na světové otázky.

Hotel „Prinz Albrecht“ přeplněn. Využívám příležitosti, abych podal důkladný výklad o nacionálním socialismu. Pak vyvozuji důsledky pro okamžitou situaci.

Velký úspěch.

Do Kaiserhofu. Přijel Vůdce. Stahlhelm a německá nacionální lidová strana se nyní také rozhodly. Mají svého vlastního kandidáta. A zrovna Duesterberga[43].

Spánembohem. Konec konců zaplatí také účet.

Musíme mít odvahu žít nebezpečně!

19. ÚNORA 1932

U Vůdce v Kaiserhofu. Hovořil jsem s ním dlouho mezi čtyřma očima. Rozhodnutí padlo.

Ministerstvo vnitra v Prusku se při zahájení volebního boje pokouší zesměšnit stranu. Budeme se proti tomu bránit.

Celé hnutí pracuje pro financování volebního boje.

Němečtí nacionálové jsou rozhodnuti postavit vlastního kandidáta. Duesterberg v čele. Nic lepšího se nemohlo stát.

V pondělí mluvím ve Sportpalastu. Propagační oddělení už bylo pro všechny případy přestěhováno z Hnědého domu do Berlína.

20. ÚNORA 1932

Stanovil jsem s propagačním oddělením podrobnosti techniky volebního boje. Plakáty, letáky a brožury jsou už hotovy. Připravují se čtyři návrhy velkých obrazových plakátů. Kresliči pracují o závod. Nedostává se hlav, které by uskutečňovaly dobré myšlenky.

Je mou ctižádostí, aby se volební boje tohoto roku staly mistrovskými kusy propagandy.

Heslo pro první volební boj zní: „A teď konec!"

Hrabě Helldorf byl u Schleichera. Ten se cítí zcela v bezpečí a věří, že nacionální socialismus je pouze časovým zjevem. Možná, že ještě průběhem tohoto roku bude velmi trpce zklamán.

Musíme jen pracovat. Dobře, že doba paktování je už ta tam.

V příštím volebním boji zúčtujeme s Brüningem a řádně propereme 14 let německého úpadku.

Dříve ještě musíme ve svých řadách napřímit ty, kteří kolísají, i ty, kteří jsou teprve v polovině cesty.

21. ÚNORA 1932

Seděli jsme u Vůdce v Kaiserhofu s několika italskými fašisty a hovořili o otázkách plutokracie a antisemitismu. Vcelku se naše názory shodovaly. Fašismus má v židovské otázce jednodušší postavení než my. V Itálii je jen velmi málo Židů. V hloubi srdce jsou všichni Italové antisemité.

Sestavujeme plakát s portréty. Naše důkazy musí působit na rozum i zrak. Hlavy systému a hlavy nacionálního socialismu. Konfrontace je neobyčejně účinná.

Hugenberg byl u Vůdce. Navrhuje jako kandidáta Vöglera[44] a prince Oskara von Preußen[45]. Pozoruhodné, jak málo zná duši lidu. Německonacionální strana přece jen je a zůstane organizací všech reakčních sil.

Musíme se připravit na boj proti ní.

To věčné čekání téměř podlamuje síly.

22. ÚNORA 1932

Naše plakáty se skvěle vydařily. Propaganda pracuje výborně. Upoutává pozornost celé země.

V Kaiserhofu u Vůdce. Frick a Buch[46] jsou tu rovněž. Rozvíjím myšlenkové pochody své řeči v říšském sněmu. Vůdce je srozuměn. Doufám, že budu v dobré formě. Vůdce s námi obšírně hovoří o problémech budoucí zahraniční politiky. Nakonec ještě jednou projednáváme otázku kandidáta pro prezidentské volby. Hlavní věc je, že mlčení bude nyní přerušeno. Vůdce svoluje, abych večer ve Sportpalastu „vyrazil“. Díky Bohu!

Nyní mám možnost, abych definitivně vypracoval svůj referát pro velké shromáždění. Podávám výklad SA a politickému vedení. Všichni jsou nadšeni.

Sportpalast přeplněn. Valná hromada členů okresů Západ, Východ a Sever. Hned na začátku bouřlivé ovace. Když po hodině přípravného výkladu veřejně vyhlašuji Vůdcovu kandidaturu, obrovská bouře nadšení zuří téměř 10 minut. Divoké projevy pro Vůdce. Lidé vstávají, jásají a volají. Hrozí nebezpečí, že se prolomí klenba sálu. Uchvacující pohled. To je skutečně hnutí, které musí zvítězit. Nepopsatelné, závratné nadšení. Nakonec hr. Helldorf přistupuje k mikrofonu a jménem SA skládá přísahu věrnosti

Vůdci. Skvělá nálada. Lidé se smějí a pláčou zároveň. Mnozí jsou prostě nadšením bez sebe. Poprvé si intenzivně uvědomujeme, že lid skutečně vstává z mrtvých.

Pozdě večer ještě volá Vůdce. Podávám mu zprávu. Potom ještě přijíždí k nám domů. Má radost, že vyhlášení jeho kandidatury tak chytlo. Je a zůstane naším Vůdcem!

Ať chceme či nechceme, musíme nyní probojovat první ostrý boj s reakcí. Ta deleguje Duesterberga. Jsme tedy v rozhodování odkázáni jen sami na sebe. Je to tak dobře. Tím jsme také nuceni, abychom mobilizovali všechny síly.

Vůdce obšírně vypráví své zážitky ze světové války. V tom je veliký a strhující. Když odchází, všichni máme téměř slavnostní náladu.

23. ÚNORA 1932

Tisk mne napadá nejnestoudnějším způsobem. Tvrdí, že prý jsem Vůdce „jmenoval“ nebo jej „donutil“, aby kandidoval. Jak špatně je židovská novinářská smečka informována; nebo, lépe řečeno, dělá, jako by byla špatně informována.

Zkrátka a dobře, boj začal plnou silou. Cesta je volná. Politické armády nastupují k rozhodné bitvě.

Den bohatý na události; zítra schůze frakce. Frick obšírně líčí situaci. Zítra prý bude formálně provedeno propůjčení státního občanství Vůdci. I v tom dělá německonacionální lidová strana v Braunschweigu potíže.

V Kaiserhofu dlouhé porady. Je tu Klagges. Doufejme, že se svou akcí bude brzy hotov.

Nálada mezi zástupci vedoucích je výborná. Všichni jsou přesvědčeni, že tak či onak brzy dojdeme k cíli.

Říšský sněm. Zasedací síň přeplněna. Groener mluví krátce. Pak je hned řada na mně. Velké napětí. Začínám téměř akademicky. Rudí chtějí hlukem dosáhnout toho, aby mně nebylo rozumět. Ale můj hlas proniká přes to. Ostré zúčtování s Brüningem, který sedí vedle mne se založenýma rukama. Konečně padá slovo o „straně zběhů“. SPD povykuje a hlučí téměř čtvrt hodiny. Schůze je přerušena. Celá sněmovna je svrchovaně vzrušena. Po znovuzahájení schůze jsem vyloučen. Bláznivé divadlo. Protokol o schůzi byl zfalšován, aby z mého útoku na SPD bylo možno vykonstruovat urážku říšského prezidenta.

Boj se tedy rozpoutal ve všech fázích.

Večer mluvím ve Sportpalastu k zástupcům berlínských okresů Střed a Jih. Pro přeplnění opět policejně uzavřeno. Nálada nepopsatelná.

Potom k nám přicházejí na návštěvu Vůdce, Epp[(47)], Frick a Helldorf.

24. ÚNORA 1932

Říšský sněm; Groener čte ostré prohlášení říšské vlády proti mně. Používá k tomu protokol ze včerejší schůze, v němž však byl přidáním dvou slov zkreslen celý smysl. Tváří se slavnostně, poněvadž jsem prý urazil říšského prezidenta. Starý obrázek: systém se schovává za úctyhodný zjev polního maršálka. Ale my si už budeme vědět rady i v tomto případě.

Ostré řečnické souboje v plénu. Napětí na bodu varu.

Otázka propůjčení státního občanství ještě není rozřešena. Měšťáčtí vlastenci dělají potíže.

Teprve za jízdy do Vratislavi čtu noviny. Tisk proti mně zuří nepopsatelným způsobem. Groenera vychvalují do

nebe jako velkého muže. Opravdu lze blahopřát generálovi, který se těší sympatiím „Berliner Tageblattu“ a „Vorwärtsu“.

Od stálého řečnění jsem tak ochraptělý, že sotva mluvím.

Ve Vratislavi je shromážděno 12 000 lidí. Konečně jednou po parlamentní atmosféře pořádný vzduch. Vdechuji jej plnými doušky.

Naše řeči nyní působí jako rány z děl.

Hned po schůzi opět do nočního vlaku.

„Völkischer Beobachter“ a „Flammenwerfer“ v Berlíně zabaveny. To je volební boj systému.

V parlamentu nepovolím. Vystoupím podruhé na tribunu a dovleču pana Brüninga na fórum lidu!

Zatímco jsem byl ve Vratislavi, v říšském sněmu se prudce bojovalo. Také Rosenbergovi(48) bylo odňato slovo.

Musíme si zachovat jasnou mysl a bojovat. Nepovolit; všechno je v sázce!

25. ÚNORA 1932

Opět velký den v říšském sněmu. Naše propaganda už pracovala bezvadně. Bohužel ovšem citelně trpí silným úředním tlakem.

Brüning mluví docela chabě a hledá záchranu v zahraniční politice. Potom, podrážděn výkřiky z našich lavic, nás velmi ostře napadá. My na něho však stačíme. Má špatný den a ve výkřicích, kterými vpadáme do jeho řeči, musí vyslechnout celý rejstřík svých hříchů. Odehrávají se divoké scény a Brüning nakonec ztrácí nervy.

Následuje ještě několik řečníků a pak se dostávám ke slovu. Napravuji chybu z poslední schůze, jsem naprosto věcný

ve formě, ale neúprosný ve věci. Brüning sedí několik kroků ode mne a já tak mám nejlepší příležitost, abych jej apostrofoval každou větou. Jeho tvář zežloutla vztekem. Naši lidé k tomu dělají skvělý „hudební" doprovod. Start, který původně dělal tak špatný dojem, je nyní opět velmi dobrý.

Tisk běsní vztekem. Co mu také ještě zbývá?

U Vůdce v Kaiserhofu. Právě přichází zpráva, že byl jmenován vládním radou v Braunschweigu. Jsme všichni přešťastní, že tato podstatná otázka byla rozřešena.

Všichni pracujeme v šíleném tempu.

Večer pětkrát mluvím ve východní berlínské čtvrti. Všechny schůze jsou přeplněny.

26. ÚNORA 1932

Nepřetržité zasedání říšského sněmu od 10 hodin dopoledne do 7 hodin večer. Ještě několik vlažných řečí na zakončení. Potýkáme se s demokratickým ministrem Dietrichem[(49)]. Ale to všechno nemá význam.

Pozdě večer ještě jedu do Drážďan po silnicích hladkých jako zrcadlo. Po šílené jízdě tam přijíždíme v 11 hodin. Cirkus a výstaviště přeplněny. Lidé jsou šťastní, že jsme vůbec přijeli, a spokojení, slyší-li jen několik slov. Všechen lid je přesvědčen, že rozhodnutí je blízko.

Spal jsem jen několik hodin a potom opět vlakem do Berlína.

Prohlídka obrazových plakátů. Návrhy nových plakátů bez obrázků a letáků. Mezitím diktuji článek.

Jobova zvěst: „Angriff" zase na týden zakázán pro hanobení republiky. Píši ostrý dopis Brüningovi. Groener má odvolat své výpady proti mně v říšském sněmu, poněvadž

jsou založeny na falzifikaci. Neodvolá-li, odvolám se k veřejnosti.

Vůdce dostal své vojenské papíry z Rakouska. Drastický důkaz proti drzým pomluvám Grzesinského. Celá strana se chvěje vztekem nad stálými zákazy. Musíme velkou akcí apelovat na veřejnost, neboť jinak to prohrajeme.

27. ÚNORA 1932

Vůdce mluví ve Sportpalastu a v tenisových halách. Oba prostory přeplněny jako dosud nikdy. Berlínští nacionální socialisté mu připravili nepopsatelné uvítání. Ve fantastické řeči Vůdce metá systému ve tvář vypovězení boje. Sportpalast běsní a šílí celou hodinu jako bez sebe. Vůdce je opět na výši situace.

O půlnoci ještě závěrečný projev v tenisových halách. Stejný obraz. Boj je zahájen. Vládní marxismus pracuje zákazy, my silou a pílí. Osud bude spravedlivý a rozhodne. Nepotřebujeme mít obavy.

V Kaiserhofu. Vůdce otevřeným dopisem apeluje na veřejnost ve věci zásad rytířského boje.

V poledne mluvím v Buschově cirkuse[(50)].

28. ÚNORA 1932

Vůdcův otevřený dopis je v tisku velkou senzací. Zítra začne cestovní program.

29. ÚNORA 1932

Propagační oddělení už pracuje plnou parou. Písemné přípravné práce jsou hotovy. Nyní je řada na technice volebního boje. Jakých rozsáhlých příprav je třeba k organizaci obrovské distribuce propagačních tiskovin!

V poledne referuji Vůdci. Podávám podrobný výklad o propagačních opatřeních, která jsme učinili. Volební válka se vede hlavně plakáty a řečmi. Nemáme velkých peněžních prostředků, ale poněvadž strana pracuje s dobrovolnými silami, lze už i s málem udělat mnoho.

V nákladu 50 000 kusů jsme dali vyrobit gramofonovou desku. Je tak maličká, že může být poslána v obyčejné dopisní obálce. Stoupenci systému se podiví, až tuto destičku položí na gramofonový kotouč.

V Berlíně velké napětí.

Mluvil jsem deset minut pro zvukový film. Večer má být předváděn na známých náměstích některých velkoměst.

Potom ostrý projev v Nacionálním klubu proti takzvané harzburské frontě.

Měšťáci proti mně učinili ukvapený výpad. Dovedu se však prokousat. Nakonec jsme přece jen pány situace my.

S reakcí není řeč.

Přišli jsme na to, že KPD (Kommunistische Partei Deutschlands) se zapojila do našeho telefonního vedení. Nějaký příliš horlivý špion přerušuje telefonní rozhovor výkřikem „Rot Front!“ Dáváme přezkoušet vedení. Nic se ovšem nenašlo.

Můj apel, adresovaný Brüningovi, neměl účinku. Jdu tedy proti Groenerovi veřejně. Dávám fotografovat úřední protokol z říšského sněmu a uveřejnit originál v tisku, který máme k dispozici.

V oboru propagandy je naše strana nesporným mistrem.

Již bylo rozesláno 500 000 plakátů. Organizace volebního boje funguje báječně.

Vlny se vzdouvají.

1. BŘEZNA 1932

Autem do Magdeburgu.

Rozhovor s Berlínem. U Groenera byl nějaký vyjednavač.

Ve věci zákazu „Angriffu“ doposud žádné rozhodnutí.

Večer mluvím ve třech přeplněných sálech. Dobrá nálada.

Hrozí jedno nebezpečí: naše vyhlídky jsou ve vlastní straně velmi přeceňovány. Musíme si dát pozor, aby nakonec nezdar nevedl k velké depresi.

2. BŘEZNA 1932

Zákaz „Angriffu“ nebyl dosud zrušen.

Útočím na Groenera pro jeho výpad v říšském sněmu. Znění mého útoku se rozletí v milionech exemplářích.

Po několika automobilových nehodách přijíždíme do Essenu. Také tam nejlepší nálada. Mluvím k 15 000 posluchačů. Večer sedím se starými kamarády ze strany.

Útočím ostře na Hugenberga.

Podrobné telefonáty s Berlínem. Lavina je v pohybu. Náš volební boj trpí bezmezným útiskem. Grzesinski má plakátovou cenzuru v Prusku. Byl jmenován generálem Groenerem. Komentáře jsou zbytečné. Naše berlínské oddělení pracuje skvěle.

3. BŘEZNA 1932

Kolín nad Rýnem. 20 000 posluchačů. Nálada hnutí je taková, že se pro 13. březen lze obávat jen zklamání. Myslím, že neberou odpůrce dost vážně. Ale vědomí vítězství je také něco dobrého.

Naše řečnická turné jsou opravdu triumfálními taženími. Věc stojí dobře. Musíme jen dál houževnatě pracovat.

4. BŘEZNA 1932

Zvukový film se báječně vydařil. Vidím se poprvé na plátně a připadám si docela cizí.

Telefonuji s Berlínem. Groener se dal na diplomatický ústup.

Ovšem formou plnou klauzulí. Přesto je účet vyrovnán. Triumfální demonstrace davů v celé zemi.

Vůdce mluví ve Vratislavi k 60 000.

S tímto propagačním aparátem lze opravdu vést bitvy.

Večer v Düsseldorfu. Tonhalle je od 6 hodin vyprodána.

Rychlíkem zpět do Berlína. Cestou vyřizuji spoustu práce. Prokousávám se horami akt. V Hannoveru mně do vlaku přinesli ještě nová. Zpracoval jsem je, než jsme dojeli.

5. BŘEZNA 1932

Zákaz stíhá zákaz. Odpůrci tak ulamují hrot našemu boji. Nejlepší plakáty a letáky jsou pro kočku. Rudí doufají, že tím zabrání našemu vítězství. Přitom Groener píše nadutou odpověď Vůdci.

Zbrojíme na poslední týden. V tisku to páchne lží.

Pozdě večer ještě mluvím v Marienfelde(52) a Lichtenrade(53). Jako obvykle všechny sály přeplněny. O půlnoci v místnosti SA. Naši SA jsou stále ještě ti nejlepší.

V měšťácko-nacionální schůzi je Vůdce napadán jako „přivandrovalec". Harzburská fronta(51) opět straší. Musíme se proti ní bránit.

Sedím u psacího stolu do pěti hodin ráno. Skoro jsem u práce usnul.

6. BŘEZNA 1932

Nyní pro svou propagandu získáváme také biografy. Majitelé sice dělají nejrůznější potíže, ale obecenstvo si to přeje.

Naše volební pokladna se opět poněkud zotavila. Na poslední týden jsme nyní zajištěni.

V Berlíně-Norden byl zastřelen jeden člen SA; při tom byli dva těžce raněni.

Tisk je nestoudně pokrytecký.

Odhady pro nás jsou fantastické. Především u členů naší strany. Vidím v tom nebezpečí. Nesmíme být domýšliví a podceňovat odpůrce.

Odpoledne mluvím ve Spandau. Potom doma diktuji ostrou odpověď Groenerovi. Leták proti tříštění nacionální fronty.

Duesterberg vůbec nemá vyhlídek.

Tento týden ještě pustíme do světa propagační materiál za 200 000 RM.

Brüningova řeč v říšském sněmu je rozšiřována rozhlasem. To není žádná propaganda pro něho. Samozřejmě nemají odvahu, aby rozhlasem vysílali také naši odpověď.

Trapná nehoda v našem volebním boji. Hloupý leták. Nižší instance se velmi snadno ukvapí.

Osobní pomlouvačná kampaň dosahuje vrcholu. Nyní jde o to, abychom drželi pohromadě. Také tu se musíme prokousat. Téměř všechno je tak vylháno, že to lze šmahem odmítnout jako pomluvu.

Nikdo z nás teď nesmí ztratit nervy.

Dr. Dietrich[54] sloučil tisk v jednotné organizaci. Nyní máme záruku, že tisk a propaganda pracují naprosto ruku v ruce.

7. BŘEZNA 1932

Plakátová válka zuří. Nemáme sice tolik peněz jako ti ostatní, zato však naše myšlenky jsou lepší. Jaká škoda, že naše peněžní prostředky nedovolují boj ve velkém stylu. Co nám však chybí na financích, to musíme nahradit nápady.

Večer jsem mluvil třikrát: Märchenbrunnen, Pankow[55] a Wedding[56]. Jako obvykle všechno přeplněno.

8. BŘEZNA 1932

Diktuji dva články a spoustu letáků. Plakátová válka je na vrcholu. Až dosud jsme v čele.

Interview s „Popolo d'Italia". Vykládám o výstavbě celého našeho propagačního aparátu. Zástupce tohoto významného italského listu prostě žasne. „Nejmodernější a nejvelkorysejší propaganda v Evropě."

KPD demonstrovala v Lustgartenu[57]; za obrovské účasti a s velkým elánem.

Dnes je řada na nás.

Mluvím v Buschově cirku a v tenisových halách.

V noci telefonuji s Vůdcem, který je ve Stuttgartu. Jde od triumfu k triumfu.

Všichni jsou vyčerpáni spoustou schůzí. Publikum vůbec netuší, jak velké pracovní břímě tíží každého řečníka.

9. BŘEZNA 1932

Lustgarten. Přes sníh a mráz fantastický obraz. Je tu 80 000 lidí. Nepopsatelné nadšení. Donutili jsme všechny, aby vyklidili pole. Dav přísahá se zdviženými pravicemi, že se neuchýlí od velkého cíle. Jaký báječný pohled na tento obrovský zástup! Zde se jednotlivec ztrácí ve velkém roji desetitisíců. Poprvé jsme dobyli tohoto historického shromaždiště a to způsobem, který nemá sobě rovna.

Lhaní židovského tisku už vůbec nezná míru. Falšované fotografie mají čtenářům dokázat, že není třeba mít z nás strach. To nám může být jen vhod. Čím hůře nás oceňují ve svých odhadech, tím větší jejich neopatrnost, čím více nás nechávají v klidu, tím jistější je náš vzestup. Z nedostatku argumentů proti nám židovský tisk nyní štve jen v osobních pomlouvačných kampaních. To je nejnesnesitelnější. Ale časem si zvykneme i na to.

Pozdě večer ještě ve Sportpalastu.

Zúčtování se všemi odpůrci. Jen to šumí.

11. BŘEZNA 1932

Poslední propagační konference. Nyní je všechno v nejlepším pořádku. Volební boj je na vrcholu.

Domovní prohlídka v našich úředních místnostech. Hemží se tu policií. Právě teď pan Severing[58] zahajuje řízení pro velezradu. Volební bluf! Chtějí z nás násilím učinit ilegální hnutí, kterým vůbec nejsme.

Všechno to ovšem působí mnoho námahy a starostí.

Několik amerických reportérů a diplomatů mne vymačkává jako citron.

Mluvím telefonicky s Vůdcem, který je v Godesbergu. Jako vždy posuzuje situaci zcela správně. Měl skvělé úspěchy v Porýní.

Chci letět z Tempelhofu[59] do Hamburgu. Zákaz startu! Policejní šikana. Čekám několik hodin, potom jedu večer vlakem.

Mluvím z vlaku telefonicky se shromážděním. 14 000 lidí čeká u Sagebiela do půlnoci. Jsem uvítán s velikým jásotem a mluvím až do 2 hodin.

Až do rána diskuse se členy strany. Bláznivé fantazie o pučistických úmyslech Železné fronty. Všichni jsou tak vzrušeni, že nebezpečí nervového přepětí je na dosah ruky. Kromě toho nás chce odpůrce provokací vyrušit z klidu.

Jedna hodina spánku. Potom vlakem do Norimberku.

Vyzývám Brüninga k veřejné diskusi. Ten však uhýbá.

Z Norimberku mluvím telefonicky s Berlínem. Groener prohlašuje, že prý nechce sestoupit na moje niveau. Také odpověď na trapné otázky!

Brüning odmítá veřejnou diskusi. Slyším jej v Norimberku v rozhlase. Jeho řeč je vysílána ze Sportpalastu. Je velmi

slabá; projev funkcionáře strany. Ve schůzi mu hned ostře odpovídám.

V Norimberku všechno v nejlepším pořádku. Rozloučení se Streicherem[60]. Nastupuji do nočního vlaku k smrti unaven.

Berlín. Hovořím s vedoucími SA a ϟϟ o tom, jak máme postupovat v příštích dnech. Všude hrozný neklid. Slovo „puč“ straší. Nevěřím tomu. Budeme-li mít jednou moc, pak musíme myslet méně na to, jak se dostat z Berlína, než na to, aby se odtamtud nedostali ostatní.

Byty známých členů strany jsou pro nejbližší dobu zajištěny členy SA a ϟϟ. Všechno, co je lidsky možné, je zařízeno.

Šušká se, že na nás prý bude uvalena ochranná vazba.

Vůdce volá z Hannoveru. Rozhodující den stráví v Mnichově, já v Berlíně.

První volební boj je prakticky u konce. Teď je třeba ještě odrazit nejpustší volební lži. Tak například lež o domnělém Vůdcově provolání, že odvolává svou kandidaturu. Tato lež je rozšiřována především ve všech východních provinciích.

Ale to všechno nepomáhá. Čím nepoctivěji postupuje vládní marxismus proti nám, tím více škodí sám sobě.

Náš tisk se bil statečně. Zaslouží všechnu chválu.

12. BŘEZNA 1932

Sedím doma a připravuji druhé volební kolo.

Musíme být připraveni na všechno. Přede dveřmi mého bytu už stojí stráže v občanském oděvu.

Dnes večer poslední účtování s Brüningem ve Sportpalastu.

Hejtman Göring mluví v nejlepší formě. Vyřizuje účty se systémem tak důkladně jako doposud nikdy. Velkolepý závěr berlínského volebního boje.

Výsledky z parníků, které vypluly z Hamburku a z Brém. Na to však nelze mnoho dát.

Duesterberg je quantité négligeable[(61)].

Náš tisk přináší poslední volební provolání. Nyní ať tedy padne rozhodnutí.

13. BŘEZNA 1932

Rozhodující den nastal. Nyní ať to dopadne, jak chce. Svou povinnost jsme vykonali.

V poledne dostávám do kanceláře důvěrnou zprávu o atentátu chystaném provokatéry na Brüninga. Jedu ihned na říšské kancléřství a upozorňuji na to státního sekretáře Pündera[(62)].

V každém případě chci zajistit stranu. Nelze vědět, co přijde.

Všude vítězná nálada. Jsem poněkud skeptický.

Večer doma velká společnost. Všechno, co má nohy, je zde. Posloucháme v rozhlase volební výsledky. Zprávy přicházejí pomalu, po kapkách. Je to velmi špatné. K 10. hodině si už můžeme utvořit jistý přehled. Jsme poraženi; hrozné vyhlídky. Nemýlili jsme se ani tak příliš v odhadech svých hlasů jako v odhadech vyhlídek odpůrců. Chybí jim jen 100 000 hlasů do absolutní většiny. KPD úplně selhala. Naše strana získala od září 1930 86 %; ale co to všechno pomůže! Naše členstvo je hrozně stísněné a sklesle. Nyní se můžeme zachránit pouze smělým vrhem.

V noci telefonuji s Vůdcem. Vůbec neztratil rozvahu a stojí nad situací. Nikdy jsem od něho také nic jiného

neočekával. Vytkli jsme si příliš vysoký cíl; ale přesto jsme nechybili, když jsme šli do volebního boje. Prohrané bitvy neškodí tolik jako ty, kterým se vyhýbáme. Dáme-li se nyní navzdory opět do práce, můžeme to napravit.

Vůdce je k tomu také ihned odhodlán. Neváhá se zahájením nového boje ani okamžik. To vrací odvahu celému jeho okolí. Nepovolí-li Vůdce, pak ani organizace nebude kapitulovat. V ovládání nebezpečných situací je svrchovaným mistrem. Nikdy jsem ho nepřistihl při nějaké slabosti.

Štvanice v tisku klesla na nejhlubší osobní úroveň. Nakonec by bylo vlastně nejlepší takové kreatury prostě odstřelit.

Ve 2 hodiny ráno je sen o moci prozatím dosněn. Všichni přítomní jsou hrozně stísnění. Jen s největší námahou se mně podařilo je opět trochu vzpružit. Jedna prohraná bitva nerozhoduje o výsledku polního tažení.

14. BŘEZNA 1932

Dvě hodiny spánku. Jsem teď zase svěží a čilý. Pouze prací se lze dostat z deprese. Musíme se hned zase dát do práce. Letadlem do Mnichova. Beru s sebou hned několik směrodatných mužů z propagačního oddělení.

Příšerný let stálými víry za prudké bouře. Teprve v Norimberku se poněkud vyjasňuje.

Celý Mnichov je ještě pod sněhem. Jedu ihned k Vůdci. Je tu Strasser. Pak přichází ještě několik pánů z říšského vedení.

Kromě Strassera jsme v posuzování situace všichni jednotní. Je třeba bojovat dále.

Hugenberg a reakční fronta kolem něho již uhýbají. Je to tak dobře. Naše porážka se může stát velkým morálním úspěchem, nepovolíme-li.

10. dubna se má konat druhé volební kolo. Vládní marxismus stanovil volby v Prusku, Anhaltsku, Württembersku a Bavorsku na 24. dubna. Domnívá se, že v okamžité tísni ztratíme nervy a vyklidíme dobrovolně pole. Dočká se nejtrpčího zklamání.

Tedy do toho! Hned do práce! Tentokrát budeme propagovat letadly a textovými plakáty a zahájíme systematické tažení proti odpůrcovým lžím.

Vůdce stojí vzpřímen a nezlomen. Připadá mi jako vojevůdce, který po prohrané bitvě opět sbírá své roztříštěné oddíly.

Pracujeme až do noci. Všichni jsou velmi bojovné mysli. Tíseň, která se zmocnila členstva, nezachvátila, bohudíky, vedení. To je nedotčeno a nedá se ničím odvrátit od přímého směru. Odpůrce nás špatně zná. Srazíme jej stůj co stůj.

Je už téměř ráno, když přicházím do hotelu. Hned se pracuje dál. Nemáme ani chvíli klidu.

Ve druhém volebním kole musíme bojovat zcela novými metodami. Pak bude možno, abychom se z toho opět dostali.

15. BŘEZNA 1932

Jedu s Vůdcem a Frickem časně ráno do Výmaru. Cestou hovoříme s kresliči a malíři plakátů o řadě návrhů, kterých má být použito ve druhém volebním kole. Dobrý nápad: „Muž proti politické mršině a hromadě kořistníků!“

Cestou někdo na jedoucí rychlík několikrát vystřelil z revolveru. Jinak se nic nestalo.

Teď není ani pomyšlení na nějakou ochotu ke koalici. Mír se nevyhledává po porážce, nýbrž pouze po vítězství! Kdybychom byli měšťáci, teď bychom asi kapitulovali. Ale Vůdce je pevný jako ze železa.

Ve Výmaru velký zmatek. Vyšetřující parlamentní výbor nejžalostnějšího formátu zasedl k soudu v hildburghausenské aféře[63]. Je to ubohý průměr, který zasedá v této žvanírně. Vůdce je bezmezně provokován rudými poslanci, jimž pak v záchvatu vzteku metá do tváře jedinečné vyúčtování. To působí velmi dobře.

Marxistická kreatura se domnívá, že jsme konečně poraženi, a ráda by si na nás zchladila žáhu. Lev leží spoután. Zbabělé dušičky na něho plivají.

Telefonuji s Darréem. Reichslandbund[64] se rozhodl pro nás. Vůdce samozřejmě kandiduje také ve druhém kole. Budeme bojovat tak drze, jak jen možno.

V samotném Výmaru bláznivé nadšení. Strana již částečně překonala první okamžitou tíseň.

Boj! Útok! Fanfáry!

Večer všichni mluvíme v nové městské síni. Útočím kousavým vtipem. Vůdcova řeč je jedinou symfonií ofenzivního ducha. Strana se opět vzpamatuje.

16. BŘEZNA 1932

V noci zpět do Jeny. Jedeme všichni společně zase do Mnichova. Tam až do soboty připravujeme podrobnosti druhého volebního kola. Potom schůzka župních vedoucích. V neděli to začíná nanovo.

Z Berlína přicházejí první židovské listy. Minulé pondělí jsem je vůbec nechtěl číst. Byl jsem rád, že jsem mohl hned odjet do Mnichova. Člověk se skoro styděl jet ulicemi.

Dnes plátky triumfují. Dobře tak. Čím víc nás budou dráždit, tím odhodlaněji půjdeme do toho. Jásají předčasně!

Uvažujeme pečlivě a po všech stránkách o směrnicích nové propagandy. V prvním volebním boji jsme se mnohému naučili. Chceme také napravit chyby, kterých jsme se dopustili. K tomu, abychom ustrnuli v metodách, nejsme dost těžkopádní.

Severing v Berlíně dává zatýkat pro podezření z velezrady. To je neobyčejně vítané. To nejspíše vytrhne organizaci ze stísněné nálady. Rudí využívají příležitosti; ale kdo se směje naposled, směje se přece jen vždycky nejlépe.

Byla zahájena nestoudná lživá kampaň, která jde až do nejmenších podrobností. Z mé výstrahy u Pündera v říšském kancléřství z minulé neděle dělá židovská novinářská lůza diplomatický ústup. Staví pravdu přímo na hlavu. V říšském kancléřství jsem byl v poledne. Novinářští plazi však tvrdí, že jsem tam byl v noci, po uveřejnění volebního výsledku. Snaží se šířit zlomyslné tvrzení, že jsem chtěl stranu zradit vládě.

Člověku se chce zvracet, musí-li se brodit v této záplavě pomluv. Státní sekretář Pünder se mi sice písemně omlouvá, ale nemá se vůbec k tomu, aby se omluvil také veřejně. To tedy znamená, že osobně chce být gentlemanem, ale veřejně ponechává politického odpůrce napospas pomlouvačně kanonádě židovských pisálků.

Telefonuji s Berlínem. Všechno je zase v pořádku. Všude se horečně pracuje.

Navrhuji už nové letáky. Všechny propagační možnosti jsou co nejpečlivěji zváženy a projednávány. Debatujeme o mnoha nových návrzích. Je velmi těžké uvést je metodicky na společného jmenovatele. Vůdce pracuje pilně jako vždy.

Večer jedeme na jezero Tegernsee, abychom daleko od městského shonu a zmatku učinili další dispozice.

Hovoříme o všem možném. Konečně se dostáváme k paragrafu 218. Vůdce tu zastává týž pevný názor, jako každý slušný člověk. Něco takového nesmíme nechat rozbujet. Jinak se to stane lidovým morem.

17. BŘEZNA 1932

Konečně jsem se jednou vyspal. Cítím se jako znovuzrozen. Přijeli hosté. Komise z Mnichova, která chce Vůdce pohnout, aby ve druhém kole odstoupil.

Reakce vyvolala heslo proti nám. Také to je pro nás dobré.

I ve druhém kole jsme odkázáni sami na sebe. Tak se bojuje vždycky nejlépe.

Dříve než Vůdce potřebuje zasáhnout, mluvím co nejostřeji proti zbabělému ústupu. O odmítnutí druhé bitvy, která se nám nabízí, vůbec nemůže být řeč.

Také Vůdce to prostě odmítá. Bude se bojovat dál. Tak či onak. Ani za nejnepříznivějších podmínek se nesmíme vyhnout boji, který se stal nutným.

Jobova zvěst z Berlína:

Severing dal všude provést domovní prohlídky. Chce zřejmě zakázat SA. Vůdce odpovídá velmi ostrým prohlášením. Strana je ve stavu poplachu. Teď jde o jedinečnou zkoušku nervů.

Brüning vyhlásil velikonoční mír až do 3. dubna. Chtějí nám tedy bez hluku, ale tím brutálněji zadrhnout hrdlo. Tím méně však smíme uvažovat o nějaké povolnosti!

Horečně pracujeme. Prohlášení, letáky, plakáty jsou navrhovány zběsilým tempem. Záplava písemných prací. V každém pokoji tohoto domu klape psací stroj. Telefon je horký od rozhovorů. Divoký shon!

Píšeme a píšeme. Večer předkládám Vůdci své návrhy na řečnické turné zcela velkého slohu. Jenom velkolepými prostředky můžeme opět vyburcovat masy. Sáhneme-li k opravdu smělým rozhodnutím, pak lid bude mít pro to porozumění a neodepře nám své sympatie.

Komise odjela. Vůdce opět jednomu každému narovnal páteř.

Pracujeme oba dále až do noci. Z Berlína přicházejí poněkud příznivější zprávy.

Klagges chce jako zástupce zemské vlády v Braunschweigu podat u říšského soudu protest proti Brüningovu velikonočnímu míru. To je také takový typický měšťácký vynález. Je válka, ale na tři neděle je zakázáno střílet!

Venku taje. Voda kape v okapních rourách. Je březen; přichází jaro.

18. BŘEZNA 1932

Je tu Strasser; jako vždycky věší hlavu.

Píšeme letáky. Hovoříme o táborovém tažení. To je nyní náš hlavní šlágr.

Vůdce překypuje stále novými myšlenkami, podněty a ideami. Bude naším úkolem, abychom je v podrobnostech provedli.

Ze všech částí Říše přicházejí zprávy v pestré směsici. Zčásti podávají dobrý celkový obraz, zčásti si navzájem odporují. Je nutné zachovat si klidné nervy!

Důležitá novinka:

Vůdce použije pro příští volební boj letadla a denně bude mluvit podle možnosti třikrát až čtyřikrát na veřejných náměstích nebo ve sportovních arénách. Tímto způsobem

může přes krátkost doby, kterou má ještě k dispozici, zpracovat asi tři a půl milionu lidí.

Musel by v tom být čert, aby se nám nepodařilo zachovat si alespoň dosavadní počet voličů a rozmnožit jej pokud možno o hlasy reakce.

19. BŘEZNA 1932

Schůze župních vedoucích v Mnichově. Mluví Strasser. V jeho slovech však není ani stopy ohně nebo vznětu. Na celém zasedání leží stín hluboké tísně.

Rozvíjím volně, bez zábran, propagační plán pro druhé kolo, jak jsme jej stanovili s Vůdcem. Všichni souhlasí s nadšením.

Odpoledne mluví Vůdce. Jeho řeč je jasná, strhující a neobsahuje ani slova o nějaké možnosti kompromisu. To, co říká, je krupobití políčků pro defétisty.

Večer velká porada s pány z propagačního vedení. V prvním volebním kole jsme se nepochybně dopustili mnoha chyb. Musíme mít odvahu, abychom si z toho vzali poučení. Pánové se k tomu ovšem nechtějí přiznat. Nikdo nechce připustit, že něco zameškal, ale nic mu to nepomáhá. Ať chtějí nebo nechtějí, přitáhnu jim uzdu; musí.

Vůdce měl porady se zástupci německé lidové strany. Tady však nelze nic dělat. Chtějí se propoklonkovat všemi nebezpečími. Beznadějný případ!

Projednávám s Vůdcem dopodrobna celý volební boj, jehož návrh je hotov. Schvaluje bez výhrad. Můžeme se tedy vrhnout do práce plnou silou.

Pozdě v noci ještě jedeme na jezero Tegernsee.

20. BŘEZNA 1932

Nádherný den v St. Quirinu. Svítí slunce a je opravdové jaro.

Hovořím s Vůdcem a s Amannem(65) o velké tiskové akci.

Večer zpět do Mnichova. Všichni společně spacím vozem do Berlína. Pracuje se až pozdě do noci.

V Berlíně na mne čekají hory pošty a novin.

Práce je nejlepším prostředkem proti rodícím se pochybnostem.

21. BŘEZNA 1932

Porada nacionálněsocialistického tisku v Kaiserhofu. Mluví Vůdce. Výklad o nové akci.

V kanceláři župy velká konference s amtswaltery a s tiskem. Radíme se s lidmi 3 hodiny a potom přikročujeme k pevným rozhodnutím. Z nejhoršího jsme se už zase dostali.

Večer přijímací hodina. Samé nepříjemné a deprimující zprávy.

Vysvětluji okresním vedoucím situaci. Staří členové strany jsou ti nejlepší a nejspolehlivější.

Jdou hned zase do práce.

Házím ještě rychle článek do stroje.

Začínáme se zase usmívat. Večer trávíme při hudbě a pak je už opět všechno v pořádku.

22. BŘEZNA 1932

Organizace Vůdcova velkého řečnického turné je připravena do nejmenších podrobností. Dojednávám s ním všechno

v Kaiserhofu. Velký plán, který po lidském soudu musí chytnout.

S dr. Dietrichem jsme dojednali tiskovou akci. Znamená to sice ještě mnoho hlavolamů, ale s trochou trpělivosti a houževnatosti se také to podaří.

Večer shromáždění všech župních amtswalterů. Mluvím k nim. Zprvu je nálada poněkud zdrženlivá. Pak se mně však přece jen podaří všechny opět vyburcovat a strhnout. Nakonec zavládlo bezmezné bojovné nadšení.

Práce byla znovu zahájena. Teď je zvlášť zajímavá, poněvadž jen s vypětím vší energie můžeme dospět k úspěchu, který by si vynutil alespoň úctu.

Vůdce se vrací do Mnichova.

23. BŘEZNA 1932

„Angriff" byl opět na týden zakázán. Naše ostatní listy byly zakázány již před několika dny. Tím je všechen nacionálně socialistický tisk ochromen.

K tomu velikonoční mír a žádná možnost veřejného projevu; jsme tedy odsouzeni k naprostému mlčení.

Tím lépe se však můžeme věnovat organizaci závěrečného týdne.

Nadiktoval jsem tři články pro poslední dny volební kampaně. Posuzoval obrazové plakáty a opravoval letáky. Všechno potřebuje vybroušenost a švih.

Hovoříme o gramofonových deskách, natáčíme zvukové filmy.

Práce udržuje svěžest a zdraví.

27. BŘEZNA 1932

Hod boží velikonoční. Sedíme vysoko nad Berchtesgadenem na Obersalzbergu. Zde ještě všechno leží v hlubokém sněhu; ale slunce svítí a pálí.

Dokončil jsem v Berlíně propagační akci. Nyní je všechno připraveno pro druhou bitvu. Potom odjezd do Mnichova.

V propagačním oddělení v Mnichově jsme přijali řadu pomocných sil. Ve straně se pracuje pilně jako v úle. Období krize jsme už překonali.

U profesora Troosta v ateliéru. Vypracoval návrh na novostavbu příštího domu strany. Klasicky jasné linie. Všemu dominují Vůdcovy myšlenky.

Několika auty jedeme do hor. Berchtesgaden leží v údolí osamělý a zasněný. Saněmi nahoru na Obersalzberg. Nad námi se klene hvězdné noční nebe.

Nahoře ve Vůdcově domě jsme skvěle přijati. Máme řádný hlad a vrháme se na prostou večeři. Potom spát, spát, spát.

Nádherný kraj leží ráno hluboko pod sněhem. Nad zmlklým městečkem se jasně rýsují hory. V dáli svítí Salzburg.

Z Berlína přichází zpráva, že Severing se dal na ústup. Groener mu napsal dopis. Zprávy jsou den ode dne lepší.

Včera jsem nadiktoval provolání pro tisk.

Dnes je Hod boží velikonoční, v ten den odpočívá všechna práce. Jeden den naprostého svátečního klidu. Tím lépe se nám pak bude zítra pracovat.

Dlouhá porada s Vůdcem. Politika nás pronásleduje jako vlastní stín. Sestavujeme nový ilustrovaný časopis pro volby. Ten zabere.

Večer sedíme ve velké společnosti dole v selské jizbě u kulatého stolu. Hudba a diskuse.

Jak nádherné je sedět potom s Vůdcem sám a mluvit s ním o budoucnosti.

Židé proti nám štvou nejhanebnějším způsobem; ale my se nedáme vyrušit z klidu.

28. BŘEZNA 1932

Kujeme plány, učíme se střílet z pistole. Vůdce nikdy nemine cíl.

Zde nahoře lze báječně pracovat. Jsme tu tak daleko od hluku a shonu města. Všechna nervozita a okamžitá slabost jsou ty tam. Teď teprve rozumím, proč Vůdce tak rád dlí v horách. Zde může činit velká rozhodnutí, aniž je nějak rušen divokým velkoměstským shonem.

Vůdce píše obšírné volební provolání k německému lidu.

Poslal jsem do Berlína velký balík hotové práce.

Venku je šedivá mlha. Je vidět sotva na 10 metrů daleko.

29. BŘEZNA 1932

Diktoval jsem celé odpoledne. Vůdce ještě pracuje na svém provolání. Navrhuji sedm standardních textových plakátů pro poslední týden volební kampaně.

Sestavujeme kandidátku pro pruský zemský sněm.

Vůdce večer vypravuje o listopadu 1923. Tehdy strana klesla mnohem hlouběji než tentokrát. Poslouchá se to jako napínavý historický román. Přesto jsme se opět dostali nahoru. Vždy záleží na tom, jak kdo dovede přijmout porážku.

Vůdce rozvíjí zcela nové myšlenky o našem stanovisku k ženě. To je neobyčejně důležité pro příští volební kolo;

neboť právě na tomto poli jsme byli při první volbě tvrdě napadeni.

Žena je mužovou družkou v lásce a v práci. Byla jí vždy a vždy jí zůstane. I za dnešních hospodářských poměrů tomu tak musí být. Dříve na poli, dnes v kanceláři. Muž je organizátorem života, žena jeho pomocníkem a výkonným orgánem.

Tyto názory jsou moderní a povznášejí nás neobyčejně vysoko nad všechny nacionální citové zábrany.

Uléháme teprve o páté hodině ranní.

30. BŘEZNA 1932

Venku leží hory v jasné sluneční záři. Všechno dýchá jarní svěžestí.

Nádherné dny zotavení, jejichž základem byla práce, jsou ty tam.

Vůdce dostává zprávu, že by mezi kandidaturou mohla být vytvořena zcela nová situace. Uvažujeme všechny důvody pro a proti.

Auto ujíždí závodním tempem z Berchtesgadenu. Jezero Chiemsee je nádherně modré.

Setmělo se, než jsme dojeli do Mnichova. Jedeme přímo ke Hnědému domu. V letu ještě vyřizuji spoustu práce. Důležitý rozhovor s kurýrem.

A potom: krásní dnové, sbohem! Nočním vlakem do Berlína.

31. BŘEZNA 1932

Zase v Berlíně. Velká propagační konference. Naše direktivy se už staly skutkem.

Básník Hans Grimm(66) se veřejně vyslovuje pro Vůdce. Sedm univerzitních profesorů následuje jeho příkladu.

Hugenberg uveřejnil článek proti nám. Opravdu, není s ním vůbec řeč.

Jeden tiskový zákaz za druhým. Vláda úplně znemožňuje naši velkorysou novinovou akci. Volební teror vydává své nejbláznivější květy. My se však už protlučeme.

Groener vydává definitivní zákaz novinové akce. To je přímé porušení ústavy. Pro volby nám teď už nezbývá skoro nic.

Poslední březnové dny jsou zahaleny šedivou mlhou. To také nejspíš odpovídá naší náladě.

Velikonoční mír bude brzy u konce. Potom udeříme.

1. DUBNA 1932

Kandidátka pro pruský zemský sněm je hotova. Bylo s ní trochu mrzutostí. Je velmi těžké najít správnou střední cestu mezi účastí politické organizace a SA. Ale s trochou dobré vůle se také zde dospěje k cíli.

Mohu si představit, že se v parlamentních stranách tato otázka často dotýká existence celé organizace.

Propagační oddělení dostalo poslední směrnice.

Židovský tisk uveřejnil padělaný Vůdcův účet z Kaiserhofu. Je nemožné pohnout republikánské soudy k tomu, aby účinně chránily naši čest.

Reakce nás opět napadá. Až do 10. dubna se musíme držet zpátky.

Dostávám zničující materiál o Severingově soukromém životě. V poradě s Vůdcem je rozhodnuto, že tento materiál neuveřejníme. My divoši jsme přece jen lepší lidé!

Náš tisk se dopustil několika chyb. Novináři se většinou nehodí k propagandě.

Zákaz demonstrací byl zrušen. Vtáhneme tedy do Lustgartenu.

Naproti tomu zákaz naší tiskové akce trvá nadále. To je pro nás těžká rána.

Při domovní prohlídce byl nalezen trapný materiál o procesu o událostech na Kurfürstendammu. Jde o hloupou denunciaci. Jedna mrzutost za druhou. Budeme-li však trpěliví, přece se prokoušeme. Večer jdu domů zcela vyčerpán starostmi a pracovním napětím.

Nepovolíme, ať se děje co děje!

2. DUBNA 1932

Mobilizujeme soudy ve všech možných věcech. Dlouhé porady s Vůdcem. Ulomili jsme hrot pomluvám ve věci účtu z Kaiserhofu.

Každý den přináší nějakou novou špinavou brožuru o některém z významných mužů NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei). Už toho mám opravdu až po krk.

V Hannoveru slušný soudce zakázal panu Noskemu[67], aby nám nadále zakazoval vydávat noviny ve zvýšeném nákladu. To je pro systém těžká rána.

Tříhodinová policejní prohlídka u nás doma. Chováme se drze a provokativně. Je konec konců jedno, co z toho bude.

SA zčásti pozbývají trpělivost. Je pochopitelné, že tito bojovní mužové, unavení ochromujícím volebním bojem,

ztrácejí nervy. Musíme však učinit všechno, abychom tomu zabránili. Předčasný výpad nebo nějaká násilná akce by mohly jedním rázem zničit celou naši budoucnost. Nikdo by se z toho neradoval více než pan Severing a vládní marxismus.

4. DUBNA 1932

V neděli jsme vyjeli už za časného rána. Do Frankfurtu a Wiesbadenu. Ve Wiesbadenu tři projevy. Všechny sály přeplněny. Podařilo se nám opět zlepšit náladu ve straně.

Autem zpět do Frankfurtu. Večer ve Festhalle.

Několik telefonických rozhovorů s Berlínem. Dotaz, zda mám ještě v noci jet zpátky. Nakonec rozhoduje sám Vůdce: ano!

Tři hodiny spánku a potom Berlín.

Říšské hlavní město je k nepoznání. Plakátovací sloupy jsou plné našich plakátů. Všechno je v pohybu.

Vůdce v neděli mluvil v Sasku k 250 000 lidí. Je svěží a pohotový k činu.

Do Lustgartenu vpochodovalo 150 000 lidí. Nejprve jsem mluvil já, potom se ujal slova Vůdce. Nepopsatelné nadšení. Mluví skvěle.

Stokilometrovým tempem do Postupimi. Tam mluví na stadionu před 50 000 lidí. Duch Postupimi se opět probouzí. Pozdě večer v berlínském Sportpalastu. 18 000 lidí, hlava na hlavě. Vůdce vítají bouřlivé ovace.

O půlnoci ještě ve Friedrichshainu[68]. Tam Vůdce mluví k drobnému lidu. Vůdcovou řečí jsou všichni dojati.

Grzesinski dal policejně zavřít místnosti SA v Hedemannstraße. Jak hloupí jsou tihle marxisté! Všechno, co

mohou tento týden ještě podniknout proti nám, je nám vlastně ku prospěchu. Vůdce drží náš prapor vysoko!

5. DUBNA 1932

Naše propaganda nyní záleží hlavně v obraně proti lžím. Hnusná práce, ale také tu je třeba vykonat. Plakátovou válku v Berlíně provádíme mistrovsky. Naše demonstrace, především Vůdcovo řečnické tažení letadlem, mají obrovský úspěch.

Večer mluvím ve Výmaru v nové Thüringische Halle, potom v Jeně v Lidovém domě. Všechna shromáždění přeplněna. Naše obavy z volební únavy se nesplnily.

Jedu z Výmaru do Cách. V tisku čtu, že Severing uveřejňuje materiál o velezradě. Je velmi skrovný. To, co je doposud známo, pro nás neznamená žádné nebezpečí.

Vůdce vydal své provolání. Myšlenkově a stylisticky politické mistrovské dílo.

Náš život je nyní jedinou štvanicí za úspěchem a za mocí. Jistě smíme doufat, že nám osud dá své požehnání.

6. DUBNA 1932

V Cáchách mluvím ke členům centra. Je to lepší, než jsem čekal.

Peněžní otázka nám stále ještě dělá velké starosti.

Tisk lže, až se práší.

7. DUBNA 1932

Osobní válka pomluv nám působí mnoho starostí. Téměř každou hodinu se vynořují nové insinuace[69] a falešná tvrzení.

Rána za ranou ve zběsilém tempu. Takový volební boj půl roku – a můžeme jít do blázince!

Vůdcovo velké řečnické turné probíhá podle plánu.

Večer dr. Frick a já mluvíme ve Sportpalastu. Berlínské obecenstvo sleduje co nejochotněji i nejtěžší myšlenkové pochody. Je to opravdu radost mluvit k těmto lidem!

8. DUBNA 1932

Pro Prusko je třeba nadiktovat nové textové plakáty. Staré Grzesinski vesměs zakázal.

Večer mluvím v Tiergartenhofu a v Zehlendorfu[70]. Potom pracuji ještě dlouho do noci.

9. DUBNA 1932

Na velké propagační konferenci projednáváme a vyjasňujeme poslední možnosti. Také o pruských volbách se zároveň rozhoduje ve všech podrobnostech. Máme nádherné návrhy plakátů. Texty jsou už hotovy.

Celé hnutí je zaplaveno přívalem lží; jsme z toho už celí bolaví. Po městě kolují bláznivé poplašné zprávy. To je při volbách vždycky tak.

Všichni jsme k smrti unaveni a přesto musíme táhnout dál.

Večer Sportpalast. Nálada je na vrcholu. Potom zběsilým tempem do Štětína. Tam čeká 12 000 lidí. Přijíždím

teprve k půlnoci a ostře útočím na Brüninga. Ve 2 hodiny v noci domů. Teprve o 6. hodině ráno na dvě hodiny do postele.

Na dr. Luthera[71] byl spáchán nezdařený atentát. Židovský tisk ovšem ihned tvrdí, že pachateli jsou naši lidé. Jde však jen o volební tah proti Vůdci.

10. DUBNA 1932

Den nezačíná dobře. Do 12 hodin pouze 25 % volební účast. Naše vyhlídky jsou posuzovány velmi špatně. Venku déšť a mlha. Vůdce volá z Norimberku. Tam je volební účast lepší. Celý den je naplněn horečným napětím. Jedu do Berlína. Je vidět jen vlajky s hákovým křížem a rudé cáry.

Přese vše používáme této volné volební neděle k přípravě boje v Prusku.

Večer proskakují zprávy o výsledcích. Brzy můžeme se zadostiučiněním zjistit, že jsme vzrostli na celé čáře. Nepodařilo se nám ovšem ani zdaleka, abychom odpůrce zahnali z pole; ale získali jsme téměř všechny hlasy reakce.

Thälmann žalostně selhal. Jeho porážka je naším největším vítězstvím. Jen v Berlíně jsme získali 200 000 hlasů. V některých případech jsou výsledky přímo fantastické. Vůdce je šťasten. Jeho heslo „Vydržet!“ bylo skvěle ospravedlněno.

Severing si velmi chytře vymyslel termín voleb v Prusku. Nyní však máme nejlepší odrazový můstek, jaký jsme si mohli představit.

Ještě v noci jedu do kanceláře. Tam všichni jásají. Redakce „Angriffu“, říšské vedení propagandy a vyšší župní amtsleiteři jsou shromážděni.

Neodpočíváme ani na okamžik a činíme hned rozhodnutí o příští akci v Prusku.

Za ranního šera píši ještě úvodník a provolání k berlínským členům strany. Bili se statečně. Nyní musí padnout Prusko. To je nebližší pevnost, na kterou útočíme.

Druhé volební kolo neobyčejně zlepšilo naše vyhlídky. Ještě není všechno ztraceno.

Reakce je poražena na celé čáře. Lid odpustí všechno, jen ne poníženou kapitulaci.

11. DUBNA 1932

Pruský boj je připraven. Pokračuje se bez přestávky.

Informuji tisk; stanovím kurs. Máme k dispozici 14 dní. V této lhůtě chceme vykonat mistrovský kus propagandy.

Pro směrnice přijeli volební vedoucí z Württemberska a Anhaltska. V Anhaltsku máme nejlepší vyhlídky. Ve Württembersku to zatím tak dobré není. Mocenské poměry jsou tam značně zmatené. Ale také v teto zemi musíme napnout všechny síly, abychom dosáhli alespoň morálního úspěchu.

Sešli se okresní vedoucí. Všichni jsou v nejlepší náladě. Všichni ochotní vydat ze sebe všechno do posledního.

Hovoříme o gramofonových deskách, natáčíme zvukové filmy, navrhujeme plakáty.

Večer schůze amtswalterů v Neue Welt. Dnes máme lepší řečnické pódium než před měsícem. Strana má opět plné pochopení pro náš kurs. Jen amtswalteři sami věnovali za jeden večer pro sbírku v Prusku 4 500 RM. Prostý dělník přichází na pódium a odevzdává mi snubní prsten. Nádherný lid, pro který bojujeme!

Za takové nálady je i práce lehká. Doma zase hned u psacího stolu. Dřeme denně 18 až 20 hodin bez přestávky.

Pozdě v noci ještě musím volat Vůdce. Vláda chystá zákaz SA pro celou Říši. Hlavním činitelem je tu Groener. To je ovšem hra s ohněm. Opatřuji si další zprávy. V 5 hodin ráno mohu dát Vůdci podrobnější zprávy.

Velký nacionální berlínský list již v ranním vydání přináší náznaky, které jsou zřejmě inspirovány vládou. Připravujeme se po všech stránkách na všechny možnosti. Teď ať se děje co chce.

Jsem k smrti unaven.

12. DUBNA 1932

Mluvím v Elbingu(72) v tovární hale k 8–10 000 dělníků. Když jsem přijel, pokoušeli se mne vypískat; když jsem odjížděl, mlčeli anebo dávali najevo svůj souhlas.

Autem do Königsbergu. Ve východním Prusku stojí naše věc dobře.

„Dům techniky“ přeplněn. Mluvím zase v nejlepší formě. Vnitřní motor běží na všechny obrátky.

V noci do Berlína. Ve vlaku studuji akta, dopisy a noviny. Ráno do oddílu přichází průvodčí a třese mnou. Usnul jsem nad prací.

Telefonuji hned s Vůdcem, který je v Kaiserhofu.

Zákaz SA je na dosah ruky.

14. DUBNA 1932

Zákaz SA je v čele všech otázek. Porada s Vůdcem v Kaiserhofu. Prokoušeme se přes to. Vůdce chystá také pro volby

v Prusku nový propagační let. V neděli už zase zahajuje. Je obdivuhodný ve své houževnatosti. Znovu a znovu je třeba žasnout nad tím, jak jeho zdraví odolává vší námaze a nepohodlí.

Jsme už zase v plné práci, abychom připravili jeho velký okružní let. Teď už máme určitou praxi. Můžeme se po mnohých stránkách opírat o zkušenosti.

Důležitým problémem je využití Vůdcových propagačních letů také v tisku. To všechno musí být připraveno a organizováno do nejmenších podrobností.

Odpoledne v 5 hodin přichází zákaz SA. Je vydán pro celou Říši. To je Groenerovo dílo. Možná však přivodí jeho pád.

Dozvídáme se, že Schleicher s Groenerovým postupem nesouhlasí.

Když odjíždím, policie právě obsazuje dům strany v Berlíně. Srdce se svírá v křeči. Jediným škrtem pera je zničena budovatelská práce několika let. Tak tedy zacházejí s námi, představiteli mladého Německa!

Do Altony[73]. Zákaz SA tu už byl proveden. Nálada ve straně tím však neutrpěla ani v nejmenším. Naopak. Všichni jsou rozzuřeni na nejvyšší míru.

Zákazy mohou zničit jen slabé strany. Silná hnutí se jimi posilují a upevňují.

Ve Šlesvicku-Holštýnsku naše strana sama udává tón. Tato provincie je už v našich rukou.

Druhého dne na zpáteční cestě čtu první tiskové komentáře k zákazu SA. Jsou chladné. Nacionální tisk má značné pochybnosti o vhodnosti tohoto postupu.

Hovořím v Kaiserhofu ještě jednou s Vůdcem o materiálu, který kompromituje Severinga. Ačkoliv jsme byli pruskou vládou co nejostřeji provokováni, Vůdce přece jen

rozhoduje, že materiál nepoužijeme. Vůdce je tak slušný, že si toho marxismus vůbec nezaslouží.

Hovoříme o osobních otázkách pro případ převzetí moci, jako kdybychom už byli u vlády. Myslím, že si ještě nikdy opoziční hnutí nebylo tak jisto svým úspěchem jako naše!

Volá známá dáma, která je spřátelena s generálem Schleicherem. Generál prý chce odstoupit. Možná, že je to také jen manévr.

Radíme se se svými právními zástupci. Usnášíme se na žalobě proti Říši. To všechno jsou však jen formality. Hlavní je, abychom vyhráli boj v Prusku.

15. DUBNA 1932

Na skutečně velkorysou propagandu se nám nedostává peněz.

Vůdce napsal prohlášení o hradním míru se stranami až včetně hospodářské strany. Tento mír má trvat do 24. dubna. Není třeba očekávat od toho mnoho, ale je to aspoň oddech.

Zatímco nahoře konferujeme, dole před branou úředník kriminální policie zabavuje moje auto. Teď však dostávám záchvat zuřivosti. Sázím všechno na jednu kartu, inscenuji před Kaiserhofem sběh lidu, řvu na marxistickou policejní kreaturu, štvu dav proti systému a dosahuji toho, že policejní prezidium dává telefonicky rozkaz, aby můj vůz nechali na pokoji!

Večer je u nás doma Vůdce, který potom jede zpět do Mnichova.

Sportpalast je policejně uzavřen. Takový nával jsme ještě neviděli. Vymysleli jsme si nový trik. Brüning odpověděl

záporně na mé několikeré výzvy, aby se mnou veřejně diskutoval. Dali jsme proto jeho řeč, pronesenou v Königsbergu, která byla vysílána rozhlasem, nahrát na desky. Tyto desky přehráváme při zahájení schůze ve Sportpalastu a potom ho rozcupujeme tak důkladně, že z něho nic nezbude. Obecenstvo běsní nadšením. Ohromný úspěch.

Několik nadšených příznivců je tak dojato, že nám dávají společně k dispozici 100 000 RM pro volební boj. Máme z toho nepopsatelnou radost!

16. DUBNA 1932

Tisk je plný komentářů ke včerejšímu řečnickému souboji ve Sportpalastu. Židé jsou tak hloupí, že by vlastně měli být vzati do policejní vazby. Místo aby pěkně mlčeli, prohlašují, že prý jsem znásilnil Brüningův duchovní majetek. Vláda prý proto proti mně chystá civilní proces. Tím ovšem zahánějí do našeho tábora také ty, kteří ještě kolísali. Každý, kdo si zachoval ještě trochu zdravého lidského rozumu, tu může snadno zjistit, kde je síla a kde slabost.

Všechen domácí i zahraniční tisk diskutuje o zákazu SA a uvádí důvody pro i proti.

Říšský prezident píše Groenerovi dopis, v němž si stěžuje na materiál proti Reichsbanneru a žádá, aby vláda věnovala bedlivou pozornost vele- a zemězrádnému řádění této organizace. To je pro vládu velká morální porážka.

Řečnický souboj s Brüningem působil v celé journaille[(74)] jako puma. Že říšský kancléř podlehl, připouštějí i zlomyslní. Nyní nadávají jako špačkové, poněvadž všichni podvědomě cítí, že systému byla zasazena těžká rána.

Berlínské policejní prezidium uveřejňuje jako kompenzaci zprávu o pokusu zabavit mé auto. Zpráva se hemží lžemi, nad nimiž vstávají vlasy. Krupobití výtek a obvinění: vzbouření, porušení zemského míru, nesvědomité štvaní lidových mas a podobně. Vypasení bonzové nemají ani ponětí o tom, jak se takovými tirádami zesměšňují.

Hlavní věc: auto je v mém majetku a já jedu triumfálně do Berlína; a každý pořádný Schupo (Schutzpolizei), kolem něhož jedeme, vlídně zdraví a potutelně se usmívá.

„Berliner Börsenzeitung" se k nám chová náramně slušně. O řečnickém souboji ve Sportpalastu přináší skvělou zprávu.

Malá okružní jízda Postupimí. Toto nádherné město je na jaře plné vůně a rozkvetlé nádhery.

Večer třikrát mluvím v severní části Berlína. Märchenbrunnen, Wedding a Tegel[(75)]. Všechny schůze přeplněny. Venku před branami sálů stojí lůza a pořádá své obligátní „koncerty".

Poslední týden volebního boje v Prusku. Teď musíme zatnout zuby a vydržet.

V neděli to potom dostaneme domů.

18. DUBNA 1932

Nabízejí mi zničující materiál o SPD (Sozialdemokratische Partei Deutschlands). Je velmi drahý. Odmítám jej koupit. Mnoho si od něho neslibuji. Vždycky je lepší vyřídit velkou organizaci ideologicky. Osobní boj většinou více škodí, než prospívá.

V tisku ovšem na Severingovu adresu uveřejňuji hrozbu, která je formulována naprosto jasně. Neustane-li SPD ve svých osobních lžích a pomluvách, pak, prohlašuji

otevřeně, nebudeme mít ohledy ani my. Účinek je zázračný. Jak špatné svědomí mají tito vysocí páni, je patrné z toho, že „Vorwärts“ jako na tajný povel stahuje plachty a volí jiný směr plavby. Všechen tisk mi sedl na lep. Vymýšlí a šušká o temných tajemstvích apod. Mohu si představit, že pan Severing prožíval těžké hodiny. Vůbec netuší, že jsme tak slušní, že jeho dětinské zástěrkové historie užaslé veřejnosti nikdy nepředložíme.

Ohlas v tisku pro nás neobyčejně příznivý.

19. DUBNA 1932

Podávám trestní oznámení na „8-Uhr-Abendblatt“. Urazil mne takovým způsobem, že to vůbec nelze vypsat. Je konečně třeba odstrašujícího příkladu. Nejlepší by ovšem bylo, kdyby oddíl SA takovou novinářskou veš prostě vyvlekl z redakce a na ulici ji veřejně spráskal.

Volební boj je na vrcholu. Mluvil jsem čtyřikrát. V Neuköllnu, Rudowu(76), Karlshorstu(77) a Niederschöneweide(78). Posluchači vesměs dělníci.

Doma šijí pro rozhodující boj novou vlajku s hákovým křížem. Všichni členové rodiny mají ctižádost zhotovit vlajku sami a žádnou nekupovat. Zítra ráno bude zasvěcena. Má vlát z okna v den, kdy Vůdce slaví narozeniny.

23. DUBNA 1932

Krátce a chronologicky shrnuto:

Středa: práce v kanceláři. Lustgarten přeplněna. Zářivý slunečný den. Mluvím ke 100 000 posluchačů.

Rozhovor s hr. Helldorfem. Byl u Schleichera. Ten má určité pochybnosti o nacionálním socialismu. Rozumět nám samozřejmě nemůže.

Večer jsem zase mluvil čtyřikrát: v Böhmisches Brauhaus[79], ve Weißensee[80], v Hohenschönhausen[81] a ve Friedrichsfelde[82]. Pak ještě navíc krátký projev v Kammersäle[83]. Nálada dobrá, všecko přeplněno; jen řečníci jsou už příliš unaveni pro poslední výkony.

Čtvrtek: jsem jako rozmlácen. Předešlý večer jsem si uhnal těžkou chřipku. Musím zůstat přes den v posteli. Zatracené svinstvo! Právě teď ve volební kampani. Horečka večer stoupá až na 40 stupňů. Lékař k tomu ještě zjišťuje otravu rybami. Jsem nešťasten, že jsem byl vytržen přímo z důležité práce.

Večer musím přece jen ven. Máme schůzi v sálech Pharus. To je otázka prestiže. Kdybych tam chyběl, rudý tisk hned bude řvát a bude vytýkat nejen mně, ale také straně zbabělost a ústup.

Tedy ven z postele! Téměř se hroutím. Z opatrnosti si s sebou beru lékaře a jednoho z vyšších vedoucích SA. Za námi jedou dva vozy napěchované ϟϟ.

Navzdory horečce absolvuji celou túru. Mohu sice všude mluvit jen několik minut, ale lidé jsou spokojeni, že jsem vůbec přišel. Kaulsdorf[84], Mahlsdorf[85] a Marzahn[86]. To všechno jsou hrozně dlouhé jízdy, zejména tehdy, třeseme-li se v horečce a klíží-li se nám víčka. Chvílemi se zdá, že srdce vypoví službu. Proklatá horečka nechce klesnout.

Nakonec jedeme do Weddingu. V ulicích se to hemží lůzou. U vchodu do sálů Pharus jsme uvítáni pustým řevem. Ale přece je všechno jiné než před pěti lety, kdy jsme tu vystupovali poprvé. Kromě toho mám takovou horečku, že všechen ten řev sotva slyším.

Celý dvůr sálů Pharus je obsazen skvělou standartou SA. Oba sály jsou přeplněny. Vítá mne bouřlivý potlesk. To mne opět trochu vzpružilo. Potom mluvím v obou sálech. Lidé vůbec netuší, jak je to se mnou zlé.

A potom domů. Padám na postel jako zlomen. Celou noc mám vysokou horečku.

Páteční ráno je ještě mizerné. A k tomu ještě ten věčný shon. Nedám skoro ani telefonní sluchátko z ruky; a vzteky bych vyletěl z kůže, že právě nyní v rozhodných hodinách jsem vyřazen.

Vůdce přijíždí na svém okružním letu do Berlína. Z Tempelhofu jede hned do Neuruppinu. Večer, když je u mne, je mi už trochu lépe. Nadšeně vypráví o své cestě, která nabyla opravdu fantastických rozměrů. Ve východním Prusku se probouzí všechen lid.

Nyní mluví ve Sportpalastu. Berlíňané jsou bez sebe nadšením a bojovnou radostí.

V noci je to trochu lepší. Po třech dnech zase poprvé spím. V sobotu ráno z toho jsem už napolovic venku.

Vůdce letí do Šlesvicka-Holštýnska.

V poledne konám z postele ještě poslední velkou konferenci. Všechno v nejlepším pořádku. Venku zuří vlajková válka. Hákový kříž má navrch. Jsme opět v čele.

Mohu zase číst a psát.

V rozhlase poslouchám Brauna, který skládá účty o vládě v Prusku. Dýchavičné koktání bez smyslu a bez linie. To je tedy ten velký kanón SPD! Stařec, který si neumí pomoci!

Bouře zabránila Vůdci, aby večer přijel do Berlína. Ještě poslední špatná noc a potom už je nemoc překonána. Blaženě usínám, abych se probudil o volební neděli.

Hovořím o celé situaci ještě jednou s vedoucími SA. Na programu jsou zejména pruské osobní otázky. Kolují pověsti, že SPD pomýšlí v případě porážky na státní převrat. Považuji to za dětinské. Chtějí nás prý všechny dát zatknout. Nic lepšího by se nemohlo stát.

Unaven a nemocen jdu k volbě. Celý Berlín tone v moři vlajek s hákovým křížem.

A potom čekáme na rozhodnutí. Teď se rozhoduje o porážce nebo vzestupu!

V noci byl jeden člen SA zastřelen na Kreuzbergu[87]. Kulka ho zasáhla doprostřed čela. V poledne byly všechny vlajky zahaleny smutečním flórem. V důsledku toho se po Berlínu rozšířila pověst, že jsem zemřel. Ale ti, o nichž se tohle říká, žijí dlouho!

Večer přicházejí výsledky. Dobyli jsme fantastického vítězství. Stoupáme na 160 mandátů. Jsme rozhodně nejsilnější stranou. Osm milionů jen v Prusku. Němečtí nacionálové dosáhli stěží něco přes 30 mandátů. Malé strany jsou zničeny. Centrum se jakžtakž drželo. SPD utrpěla těžkou ránu a KPD má v poměru k nám sotva ještě nějaký význam. Stará koalice je v zoufalé menšině. Takzvané pravici chybí 9 mandátů k tomu, aby mohla vládnout. Teď se musí něco stát. V dohledné době se musíme dostat k moci. Jinak se ve volbách uvítězíme.

Pozdě v noci ještě jedu úplně vyčerpán do Sportpalastu. Tam vládne divoký jásot a shon. Pronáším několik slov a potom mne lidé zase nechají odejít.

Telefonický rozhovor s Vůdcem, který je v Mnichově. V Bavorsku, ve Württembersku a v Hamburgu podobné poměry. Jen v Anhaltsku naše mandáty stačí k utvoření vlády. Přikázání teď zní: chytře! Musíme počítat s ledovým chladem. Síla nervů je v takových situacích nejvyšším zákonem.

25. DUBNA 1932

Studovat tisk je dnes zajímavé. Židovská journaille se třese utajovanou úzkostí. Občansko-nacionální listy jsou plné špatně skrývaného vzteku. Centrum hraje patetického dědečka. Ale přece jen se tu uplatňují také rozumné názory.

Píši článek o natažené ruce. Je to ovšem hnus, pomyslím-li, že bychom museli utvořit koalici s parlamentními stranami.

Ve schůzi okresních vedoucích vyhlašuji nové heslo. Za čtyři neděle musí být strana důkladně připravena. Nyní jde o to, abychom byli vyzbrojeni pro všechny případy. Násilný převrat zatím nemá význam. Uvádím příklad selských válek. Nesmíme připustit, aby se německé pozdvižení utopilo v krvi.

Organizace SA samozřejmě existuje dále. Teď je ovšem mnohem těžší udržet kázeň a vnitřní pořádek. Musíme se mít velmi na pozoru.

Podávám Vůdci telefonickou zprávu o situaci. Jakmile bude možno přehlédnout situaci, přijede ihned do Berlína.

Teď začíná špinavá práce tvoření koalice. Doufejme, že nebude trvat příliš dlouho.

26. DUBNA 1932

Tisk je velmi zdrženlivý. Stojíme před těžkým rozhodnutím: s centrem k moci nebo proti centru a proti moci. Parlamentárně bez centra nelze nic dokázat, ani v Prusku ani v Říši. To je třeba zrale uvážit.

Dostávám z Lipska čtyřicetistránkovou žalobu pro velezradu. Trapná věc. Nezbývá nic jiného než se starat o odklad. Sbírka příkladů překrucování a zkreslování. Svědkové-denuncianti mohou přivést každého do vězení. Avšak ještě

horší než osobní osud je osud strany, která je zde v sázce. Chtějí všemi prostředky dokázat, že jsme ilegální.

Hr. Helldorf byl u Schleichera. Ten chce provést změnu kursu. V Prusku ovšem může jít o změnu jen tehdy, dojde-li současně ke změně také v Říši. Mluví se o tom, že nás chce centrum v Prusku tolerovat. Nevěřím tomu.

Několik „spojek“ hraje podivnou úlohu. My je však brzy všechny prohlédneme.

Zdá se, že cílem odpůrců je pomalu odcizit Vůdce straně; dětinský podnik, o kterém může přemýšlet jen ten, který naši stranu ani trochu nezná.

Podávám Vůdci telefonickou zprávu o situaci. Je velmi nepříjemné sedět na dvou židlích.

V noci se jakési individuum vplížilo do našeho bytu. Hraje si na opilého a tvrdí, že se mnou chce mluvit v naléhavé věci. Neškodný blázen, kterého několik členů SA co nejrychleji vyprovodilo ze schodů.

Kolují pověsti o chystaném atentátu na Vůdce. Je třeba největší opatrnosti.

27. DUBNA 1932

Zabývám se žalobou pro velezradu. Lze k tomu sotva něco říci. Pan Severing použil důkazy, které jsou přitažené za vlasy.

28. DUBNA 1932

Pohnal jsem k soudu drzého pomlouvače. Objevila se ubohá hromádka neštěstí, která všechno odvolává a nechce o ničem vědět. Soud vynáší rozsudek: 500 RM pokuty.

Vůdce je v Berlíně. Chce zatím vyčkávat. Jen se neukvapovat. Zve nás do Berchtesgadenu. Proces pro velezradu je prozatím vyřízen tím, že přijímám mandát připadající na mne v zemském sněmu a tím znovu nabývám imunity.

Likvidace volební pokladny ukázala, že končíme bez většího deficitu.

Vůdce byl u Schleichera. Rozhovor měl dobrý průběh.

29. DUBNA 1932

Organizace nabývá nové svěžesti. Brzy bude zase dobře pracovat.

Odpoledne se koná pohřeb člena SA Udo Curtha(88). Byl zastřelen ve volební noci. Tentokrát je to pohřeb plný hoře. Jaro se usmívá, ptáci zpívají a zde je kladen do hrobu mladý, nevyžitý život.

Večer je u nás Vůdce. Hovoříme ještě jednou o situaci. Zaujímá ostré stanovisko proti centru. To působí povzbudivě, i když v přítomné chvíli ještě nevidíme východiska z nesnází. Kdo nezakolísá, nakonec přece dojde cíle. Ať jsou páni preláti trochu nervózní. Aspoň vystřízlivějí.

30. DUBNA 1932

Přijal jsem mandát do pruského zemského sněmu. Tím jsem prozatím chráněn před zásahy z Lipska.

V Kaiserhofu je opět politický hlavní stan. Pro vládu opravdu není nic trapnějšího než mít šikmo naproti svého nepřítele.

Večer mluvím ke staré gardě v Bockbräuerei(89). Vidím opět statečné, věrné tváře. To dělá tak dobře v těchto týdnech

vnitřního napětí. Jsou tu všichni kamarádi z prvních dob. To jsou ti nejvěrnější a nejspolehlivější. U nich se lze vymluvit ze všech starostí.

1. KVĚTNA 1932

Rudí demonstrují k 1. máji. Ale už to netáhne. Bude to také naposled, že do toho mohou mluvit. Příští rok jim pravděpodobně ukážeme, jak se něco takového dělá.

3. KVĚTNA 1932

Pondělí. Nádherné jarní počasí. Vsedáme do vozu a jedeme do přírody bez určitého cíle. Svačíme v lese. Konečně krátký oddech. Cítíme se všichni úplně odpoutáni od starostí všedního dne. Ale radosti je brzy konec. Na nebi se objevují dešťové mraky a za chvíli lije jako z konve. Zastávka v Plavně. Velké ovace Vůdci. Ti nejlepší stojí v celé zemi za ním.

V noci za deště přijíždíme do Bernecku[90]. Tam nás očekávají čtyři Wagnerovy děti. Překvapilo nás, jak vyrostly.

Hovoříme s paní Winnifried Wagnerovou o bayreuthských slavnostních hrách. Příští rok jsou na programu Mistři pěvci.

Doufejme, že už budeme u moci. Pak je můžeme vypravit tak, jak to odpovídá našemu vkusu a cítění.

Konečně jdu jednou brzy do postele a mohu se řádně vyspat.

Úterý: když odjíždíme z Bernecku, celé městečko je před hotelem a jásá Vůdci vstříc. V Bayreuthu se ulice černají lidmi. Jako blesk se rozšířila zpráva, že Vůdce bude projíždět.

Jedeme kolem Wagnerova domu. Vzadu v parku odpočívá Mistr. Němý pozdrav a dík.

Potom jedeme krajem Fränkische Schweiz[91]. Obklopuje nás kouzlo německé romantiky. Vstupujeme do Čertovy jeskyně. Ledový chlad a mrazivý klid. V dešti jedeme dál k Norimberku. Cestou kupujeme noviny. Berlínští Židé nadávají na intriky „důstojnické kamarily“ proti Brüningovi a Groenerovi. Už to tedy začíná. My z toho ovšem máme upřímnou radost. Nyní musí strana zachovávat nepřísnější mlčení. Musíme předstírat, že nás to vůbec nezajímá. Všechno povídání jen zviřuje prach.

Přijíždíme do Norimberku. Ihned telefonuji s Berlínem. Můj soudní termín byl zrušen, aniž bylo usneseno nucené předvedení. V Moabit je tedy už „nový duch“. Venku prší jen se leje. Večer přichází Streicher a pak všichni dohromady politizujeme až pozdě do noci. Jednomyslné mínění: jen ne příliš blízko k centru! Věc musí uzrát. Dělat se vzácným je vždycky to nejlepší. Ostatní se už cukají v našich kličkách.

O půlnoci jdeme tichými ulicemi Norimberku zpět do hotelu.

4. KVĚTNA 1932

Jedeme z Norimberku do Mnichova. Silnice tonou v jasné sluneční záři. Vzduch je průzračný jako sklo.

V Mnichově stále ještě prší.

Hovořím se svým oddělením o přestavbě celého propagačního aparátu. Na propagandě v příštích měsících spočívá hlavní břímě práce. Celá naše technika musí být i v nejmenších podrobnostech zjemněna. Jen nejnovější a nejpřesnější metody povedou k vítězství. Přitom je třeba překonávat stále nové nesnáze, neboť je jen málo těch, kte-

ří rozumějí, oč vlastně jde. Centrum se pokouší vstoupit do styku s Vůdcem, ale ten se dělá neviditelným.

Mám v Mnichově řadu porad; potom do hor.

Z Berlína přichází zpráva, že Hitlerovy miny začínají vybuchovat. To je velmi potěšitelné. Všichni se usmíváme a mneme si ruce. První musí padnout Groener a po něm Brüning.

Cestou do Berchtesgadenu nás provázejí déšť a bouře. Nahoře u Vůdce se opět všichni cítíme jako doma.

6. KVĚTNA 1932

Ve čtvrtek jsem celý den četl, studoval a disputoval. Nádherná sluneční zář zalévá hory. Vymýšlíme nové propagační plány.

Vůdce večer vypravuje ze svého života. V 17 letech odešel z domova, aby se stal velkým stavitelem. Pak zůstal 14 let nezvěstným pro všechny, kdož jej znali. Po celou válku o něm nebylo slyšet ani slovo; teprve v r. 1923 opět přišel ke své sestře ve Vídni. Jaké hrdinství, zůstat čtyři válečná léta nezvěstným pro příbuzné, bez domova a bez přátel!

V pátek ráno noviny z Berlína. Hojné nadávky a dohadování. Nenecháváme se však rušit z klidu, nýbrž slunímě se dále, až náhle udělal idyle konec telefon. Puma vybuchla. Říšský ministr hospodářství podal demisi, Groener a Brüning kolísají; klidu je tedy konec. Vůdce musí hned zpět do Berlína. Už cestou děláme divoké plány. Jsme na hodinu Vůdcovými hosty v Mnichově a potom jedeme nočním vlakem do Berlína. V malých odděleních spacího vozu se tajuplně šeptá. Průvodčí jistě netuší, o čem debatujeme.

8. KVĚTNA 1932

V sobotu přicházejí poslové a vyřizují, co se děje. Vůdce má významnou rozmluvu s generálem Schleicherem; rozmluvě je přítomno několik pánů z nejbližšího okolí říšského prezidenta.

Všechno jde dobře. Vůdce k nim mluvil přesvědčivě. Brüning prý padne už v nejbližších dnech. Říšský prezident mu odejme svou důvěru.

Pomýšlí se na utvoření prezidiálního kabinetu, vlády politických osobností. Říšský sněm bude rozpuštěn, všechny nouzové zákony prý padnou, dostaneme agitační svobodu a potom ukážeme mistrovský kus propagandy.

Na přípravy potřebujeme týden. Volební boj musí být zcela krátký, budeme pracovat s leteckými eskadrami a zpracovávat jednu provincii po druhé. Takový je alespoň náš plán. Příjemný je pocit, že nikdo ještě nic netuší, nejméně Brüning sám. Jsme napjati, ale přece stále ještě nedůvěřiví. Podaří-li se to, pak naši vyjednavači provedli mistrovský kousek.

Dlouho přemýšlíme, kam má Vůdce odjet. Nyní nesmí zůstat v Berlíně. Vývoj musí být urychlen, aby už říšský sněm neměl příležitost vyslovit Brüningovi důvěru. Dokud je Hitler v Berlíně, Brüning je plný podezření a mohl by rychleji než jindy rozřešit hádanku.

Tedy pryč z Berlína! Ještě pozdě večer jedeme do Meklenburska na statek Severin. Vůdce ve vší tajnosti přijel a opět ve vší tajnosti opouští Berlín.

Ve 2 hodiny v noci jsme u cíle. Nebyl jsem tu už dlouho a nyní šťasten vdechuji venkovský klid rozlehlých polí a luk.

V neděli si dopřáváme spánku a potom se projíždíme kočárem po lese. Cestou už v hrubých obrysech projedná-

váme boj v nastávajících volbách do říšského sněmu. Má se stát naším největším šlágrem. Až zase budou SA pochodovat ve svých hnědých košilích, pak bude překonána všechna tíseň a nepřítel, zasažen našimi údery, brzy klesne k zemi.

Bohužel už zase musím zpátky do Berlína. Vůdce tu zůstane a bude čekat na další zprávy. Doma je stůl plný práce. Zdolávám ji dlouho do noci.

9. KVĚTNA 1932

Začíná říšský sněm. Schůze frakce. Většina ještě vůbec nemá tušení.

Informuji v největším spěchu své nejbližší spolupracovníky a pak píši ostrý článek proti Brüningovi. Bohdá to bude poslední.

V říšském sněmu se opakují stará kouzla. Sněmovna starců. Ministr financí mluví o peněžní situaci. Breitscheid(92), zpola lord, zpola vrchní číšník, s námi polemizuje dutým patosem. Usmíváme se jen a myslíme si: no počkej!

Svrchovaný čas, abychom se dostali k moci. Rudí vysílají do našich řad provokatéry. Štve se a intrikuje, ale my máme bdělý zrak.

Telefonuji s Vůdcem. Hesenský zemský sněm je rozpuštěn. Nová možnost, abychom se osvědčili.

Vůdce bude mít už co nejdříve rozhovor s říšským prezidentem. Potom se věc dostane do pohybu. Bezbarvý přechodný kabinet nám uvolní cestu. Pokud možno ne příliš silný, abychom jej tím snáze mohli vystřídat. Hlavní věc je, aby byla obnovena naše demonstrační svoboda. Pozdě večer ještě jedu do Tegelu a mluvím tam na dvou přeplněných schůzích. O nejdůležitějším je nutno mlčet.

10. KVĚTNA 1932

Zasedání říšského sněmu pokračuje. Mluví Strasser. Trochu zeširoka a bez zvláštního účinku. Je hodné pozoru, s jak malým odporem se setkává ve sněmovně. U našich odpůrců je z nás všech nejoblíbenější. To mluví silně proti němu.

Rozprava ve „vysoké sněmovně" se podobá potůčku, který trpí nedostatkem vody. Potom mluví Göring. Útočí mohutně a prudce na Groenera. Úspěch je nad očekávání veliký.

Groener odpovídá. Stejný příklad neschopnosti a bezmocnosti jsme ještě nezažili. Jeho hlas úplně zaniká ve výkřicích našich poslanců a celá sněmovna se otřásá smíchy. Nakonec s ním máme už jen soucit. Vyřízený člověk! Sám si zazpíval svou pohřební píseň.

Jeden z našich navrhuje, aby byla Groenerova řeč vysílána rozhlasem. Je vyloučen a schůze je přerušena. Potom je vyloučení zase odvoláno; sněmovna se podobá vyplašenému mraveništi.

Informuji telefonicky Vůdce.

Nemůže to venku vydržet. Večer už je zase tu.

Hovoříme o parlamentní situaci. Potom opět opouští Berlín a jede vozem do Lipska.

11. KVĚTNA 1932

Říšský sněm dále skomírá. Groenerovo postavení je otřeseno, armáda ho už nechce. Dokonce i jeho vlastní okolí naléhá na jeho pád. Tak to musí začít; padne-li nejprve jeden, pak celý kabinet a s ním začne dělat kotrmelce také systém. Brüning se snaží zachránit to, co se zachránit dá.

Mluví v říšském sněmu a moudře se stahuje na zahraničněpolitické pole. Tam se stává velmi útočným. Chlubí se sto metrů před cílem. O Groenerovi ani slovo. Ponechává ho osudu.

Celá rozprava se točí kolem zrušení zákazu SA. Groener usiluje o to, aby zákaz zůstal; to přivodí jeho pád.

Pracuji už tak, jako by byl říšský sněm rozpuštěn. Přípravy jsou zcela velkolepé.

V plénu, po Brüningově výpadu, odkapávají další řeči za naprostého nezájmu sněmovny. Vývoj je poněkud klidnější. Hlasování na sebe ještě nechává čekat, rovněž tak rozhodnutí o Groenerovi.

Zákaz SA se stal přes noc úhelným kamenem celého vnitropolitického vývoje.

12. KVĚTNA 1932

Bláznivý den! V 10 hodin začíná říšský sněm. Pokračuje se ještě jednou v debatě a potom se hlasuje. Kabinet dostal většinu 30 hlasů. Venku v kuloárech několik našich kurážných chlapců zbilo pomlouvače Klotze. Löbe[(93)] z toho hloupě a drze dělá hlavní a státní aféru. Je svolána rada starších, schůze je na hodinu přerušena, všechny rekvizity velkého parlamentarismu jsou ještě jednou vytaženy ze starého haraburdí. Nakonec jsou čtyři naši poslanci vykázáni ze schůze. Zdráhají se odejít. Löbe odročuje schůzi. Schiele a Schlange tím jsou zachráněni před zničujícím hlasováním. Navržená vota nedůvěry padají pod stůl. To je nejkrásnější parlamentní tahanice, jakou jsem kdy zažil.

A potom následují bezpříkladné scény. Žid Weiß vniká se svou policií do plenární schůze a zaujímá místo na vládní

estrádě. Několik lidí z naší frakce je zatčeno. Poslanecká imunita je porušena provokujícím způsobem. Dokonce i strážci systému proti tomu protestují. Člověk má neurčitý pocit, že je to poslední velká scéna před střídáním stráží. Můžeme nad tím jen jásat. Čím více parlamentarismus kompromituje sám sebe, tím méně máme zapotřebí, abychom to obstarávali sami.

Ve schůzi frakce ještě jednou s úzkostlivou přesností rekapitulujeme celý průběh schůze. Naše počáteční chyba se stala naším štěstím. Žid Weiß nám prokázal velkou službu. Celá sněmovna je proti němu bezmezně rozhořčena. Stojím mezi poslanci stran středu a popouštím uzdu své výmluvnosti.

Ve sněmovně se to hemží policií. Divoký zmatek.

Večer přichází dlouho očekávaná zpráva: Groener odstoupil jako ministr říšské obrany. To je první úspěch. Zakopl o překážku, kterou si sám postavil do cesty. A potom jsme my přiložili polínko. Říšský prezident odjíždí do Neudecku. Velká krize je odložena na příští týden. Lhůta milosti pro Brüninga. Využije ji?

Rada starších se staví v otázce odročení říšského sněmu na stranu Löbeho. Sněmovna je odročena do června. Postaráme se o to, aby se už nesešla. Tento manévr přijde parlamentním stranám draho. Diktuji článek, v němž ostře útočím na celý kabinet.

Je nutné pečlivě studovat tisk; lze v něm totiž mezi řádky číst, jak naši odpůrci sami posuzují své vyhlídky. Jsme poněkud ve výhodě. Výpad Žida Weiße je ve všech novinách líčen jako trapný skandál. Groenerův pád je považován za začátek konce. V noci Vůdci líčím celou situaci. Je neobyčejně spokojen.

13. KVĚTNA 1932

Zpráva od generála Schleichera: krize pokračuje podle programu. Říšský prezident odcestoval do Neudecku. Přes svatodušní svátky se už nic nestane. Odjíždíme do Norimberku. Ve 3 hodiny v noci jsme tam. Listy hlásí, že naši poslanci, kteří zbili pomlouvače Klotze, byli odsouzeni ke 3 měsícům vězení.

Ty jistě nikdy neodsedí.

Nádherné svatodušní počasí. Jedeme dál do Mnichova.

14. KVĚTNA 1932

Referuji podrobně Vůdci.

17. KVĚTNA 1932

Je po svatodušních svátcích. V Hnědém domě opět začíná práce. Propagační oddělení se podstatně rozšiřuje. Mám velkou poradu se svými spolupracovníky. Musíme být vyzbrojeni, až začne boj.

18. KVĚTNA 1932

Zase v Berlíně. Všechno je tu ještě ve svatodušní náladě. Jenom u Brüninga, zdá se, vane studený vítr. Povážlivě kolísá. Komické přitom je, že to sám vůbec nepozoruje. Nesmíme ustat v úderech! Jeho kabinet vůčihledě řídne a náhradníky nelze najít. Každý se pěkně poděkuje za to, aby pracoval pro ztracenou věc. Všeobecně lze říci, že krysy opouštějí potápějící se loď.

18. KVĚTNA 1932

V berlínské organizaci velké napětí. „Angriff“ si stojí dobře. To mne velmi uklidňuje. Stanovím s redakcí ještě jednou taktickou linii. V župě se konají porady o organizaci a propagandě nejbližších akcí. Jsme připraveni na všechno.

Náš tisk a propaganda velmi ostře útočí na Brüninga. Musí padnout stůj co stůj.

Tajná akce proti němu pokračuje nezměněně dále. Je už úplně izolován. Zoufale hledá spolupracovníky. Království za jednoho ministra! Generál Schleicher odmítl přijmout ministerstvo říšské obrany. Ze Strasserovy strany jsou podnikány rušivé pokusy. Čelíme jim. Není to lehké dostat se k moci. Ale až ji jednou budeme mít, pak si ji také zasloužíme. Dozvídám se náhodou a oklikou, že Strasser má v úmyslu mluvit s Brüningem. To se mu tak docela podobá. Podařilo se ovšem tuto možnost vyloučit.

Naše podkopná práce pokračuje, Brüningovo postavení je už důkladně podryto. Tisk tápe v temnotách. Jednoho dne se celá budova zřítí.

Venku je nádherné májové počasí. Vůdce přijel do Berlína. Mám pro něho několik důležitých sdělení. Především ve Strasserově otázce.

19. KVĚTNA 1932

Vůdce už dávno všechno prohlédl. Ve vhodném okamžiku zakročí.

Poslové od generála Schleichera: už se začíná sestavovat ministerská listina. Pro přechod to není tak důležité.

Schůze pruské frakce v hotelu „Prinz Albrecht“. Vůdce mluví s pevnou důvěrou.

Hamburský orgán naší strany uveřejnil naprosto nečasový výpad proti Schleicherovi. To je Strasser, to znamená DHV (Deutscher Handlungsgehilfen-Verband), odborové organizace, a Brüning. Viník je okamžitě vyloučen ze strany.

Je zábavné pozorovat, jak židovská novinářská smečka, která je jindy tak dobře informována, tápe v nejistotě. Stále ještě věří, že chceme něco podniknout společně s centrem. Neškodní idioti!

Strasserova strana se pokouší o příčná spojení přes strany a odborové organizace. Musíme dávat dobrý pozor, aby hnutí neutrpělo škody.

Vůdce jede do Idaru, kde bude mluvit. Brzy se však opět vrátí do Berlína.

21. KVĚTNA 1932

Zařídili jsme se venku v Caputhu(94) v malém letním domku. Poněvadž letos sotva budou prázdniny, budeme mít alespoň zde trochu vzduchu a odpočinku. V několika hodinách je přesídlení hotovo. Skromný, ale nádherný útulek uprostřed velké ovocné zahrady, přímo na břehu jezera Schwielowsee.

22. KVĚTNA 1932

Časně ráno mi do ložnice vletěla vlaštovka. Božský klid. Moje prázdniny!

Celý den jsem četl a hloubal. Je třeba získat od věcí odstup, pak teprve lze dospět k jasnému úsudku.

Za jezerem Schwielowsee zapadá slunce.

23. KVĚTNA 1932

V pondělí ráno vyjíždíme za nádherného slunce do Berlína. Konference s redaktory a s okresními vedoucími. Líčím v hrubých obrysech situaci. Naše finance jsou v pořádku, naše vyhlídky dobré, sotva tedy může něco selhat.

Krize probíhá podle programu. V ostrých novinářských článcích žádáme demisi celé vlády.

24. KVĚTNA 1932

Zahájení zemského sněmu. Naši důvěrníci sdělují, že akcie mají dobrý kurs. Brüning prý poletí už v sobotu. Státní sekretář Meissner jede do Neudecku. Teď musíme držet palec. Složení kabinetu je vcelku známo: von Papen[95] říšský kancléř, von Neurath[96] ministr zahraničních věcí, k tomu ještě řada neznámých jmen. Pro nás je hlavní, že říšský sněm bude rozpuštěn. Další se už uvidí.

Také pruskou otázku lze řešit jen takto.

V zemském sněmu jsou na programu formality. Generál Litzmann[97] zastává důstojně úřad prezidenta podle stáří. Komunisté mu spílají nejhrubším a nejsprostším způsobem. Těmto skandálům však bude brzy konec.

Vůdce dlí v Horumersielu[98] u Severního moře. Odtamtud řídí volební boj v Oldenburgu.

Mám plné ruce práce. Večery zato plynou v nádherné osamělosti jezera Schwielowsee.

28. KVĚTNA 1932

Středa: rozloučení s naší idylou v Caputhu. Pracuji několik hodin v Berlíně. Na skok v zemském sněmu. Kerrl(99) je zvolen prezidentem s hlasy centra.

V plénu dochází k výbuchu, což je přirozený následek napětí a rozčilení, které dostoupilo bodu varu. Komunisté spílají vrahů jednomu z našich. Bolševický vedoucí frakce Pieck(100) provokuje z řečnické tribuny skandálním způsobem. Komunistický poslanec udeřil našeho poslance přímo do tváře. To je signál k zúčtování. Je krátké, ale řízné a je vybojováno kalamáři a židlemi. Za tři minuty jsme v sále sami. Komunisté byli vypráskáni, zatímco strany středu hledaly spásu v předčasném útěku. Naše frakce zpívá Horst Wesselovu píseň. Osm těžce raněných z různých stran. To byl varovný příklad. Jen tak si lze zjednat respekt. Plénum skýtá obraz velkolepého zpustošení. Stojíme jako vítězové na troskách.

Schůze frakce, zkoumání skutkové podstaty. Okamžitě diktujeme zprávu pro tisk. Musíme předhonit ostatní. Brachiální moc proti provokaci, to je jediné, co imponuje. Židovští novináři se plaše a uctivě plíží kolem trosek a kaluží krve. Jak jim asi je?

Doma balím v největším spěchu. Pozdě večer mluvím v tenisových halách, které jsou přeplněny dělníky. Bitva v zemském sněmu všude působí jako vykoupení. Když o ní telefonicky referuji Hitlerovi, je všecek nadšen. Tak na systém dopadá rána za ranou.

Kdy se zhroutí?

Čtvrtek: jízda do Oldenburgu.

Tisk není tak nepříznivý, jak jsem se obával. To dělá respekt. Tentokrát píše tak krotce, že vůbec nevycházíme z údivu. Jak prospěšný někdy může být takový výprask! Všechny listy přiznávají, že jsme byli napadeni a zůstali na celé čáře vítězi.

Z Oldenburgu pokračujeme hned dále do Horumersielu. Cestou se setkáváme s Vůdcem, který právě jede na schůzi. Podávám mu vestoje krátkou zprávu. Večer mluvím v obrovské jízdárně v Mooriem. Potom ještě dvakrát v Nordenhamu. Všechny sály policejně uzavřeny.

Po hrozném bloudění se vracíme zpět do Horumersielu. Mořský vzduch! Vůdce už nás čeká. Musím všechno vyprávět v epické šíři. Mne si radostí ruce. Potyčka v zemském sněmu nám politicky jen prospěla.

S Brüningem je to špatné. V neděli se rozhodne jeho osud. Snad bude moci odsunout termín ještě o několik dní. Ale to mu už nepomůže. Patří již k politickým mrtvolám.

Pátek: procházíme se s Vůdcem na břehu moře. Vůdce rozvíjí své názory o budoucím utváření německé politiky. Jako vždy moudře a s krystalově jasnou logikou. Rust(101) přijíždí z Oldenburgu. Venku na břehu cvičení ve střelbě. Odpoledne opět všichni jedeme na schůze. Mluvím ve Wildeshausenu. K samým sedlákům; lidé ještě stojí na ulici. Nádherný požitek moci zde mluvit.

Také v Oldenburgu je sál přeplněn. Zdá se, že jako by všechno horečně toužilo po rozhodnutí. A přitom ti lidé nevědí vůbec nic.

Ve 2 hodiny v noci opět přijíždíme do Horumersielu. Je to nádherné sedět s Vůdcem a nejbližšími přáteli v malém, neznámém koutku země a hovořit až do svítání.

Sobota: dnes jsme se všichni pořádně vyspali. Vůdce už zase odjel. Příští úterý se sejdeme v Meklenbursku. Jede tam přímo. Tam se rozpoutá nejbližší volební boj.

V Berlíně jde všechno dobře. Ovšem ne pro Brüninga.

Také my se loučíme s Horumersielem.

Oko ještě jednou bloudí po širém moři. K Wilhelmshavenu. Tam leží křižníky a torpédoborce. Podrobná prohlídka „Kölnu"[(102)]. Zázrak techniky. Němce nelze udolat. Prolézáme za odborného vedení několika důstojníky celou loď. Jsme hrdi a plni obdivu.

Námořnictvo je ve skvělé formě. Všichni, důstojníci i mužstvo, všichni vesměs pro nás. Čtou „Völkischer Beobachter" a „Angriff". Z paluby „Schlesien" přichází důstojník a zve nás k večeři. Horlivě se při ní diskutuje. Důstojníci jsou nádherní, štíhlí chlapci, skutečné vzory pravých vojáků. A všichni jsou pro nás.

Ubohý systém! Dlouho s nimi hovořím a odpovídám ochotně na každou otázku. Námořníci jsou správní chlapci.

Několik důstojníků jede s námi v civilu na schůze. Nejprve mluvím v Jeveru a potom v Küstringenu. Komunisté se pokoušejí uspořádat protidemonstrace, které však dopadají tak žalostně, že nestojí za řeč.

V 10 hodin nočním vlakem do Berlína.

29. KVĚTNA 1932

V Berlíně mne očekává spousta práce. Dávám všechno do kufru a jedu hned do Caputhu.

Dnes v poledne bude Brüning přijat Hindenburgem. Tam padne rozhodnutí. Ještě včera pronesl řeč, v níž dělal

vtipy o pověstech o krizi. Ale smích ho brzy přejde. V srdci ovšem zůstává poslední zbytek skepse. Byli jsme tak často zklamáni, že sotva můžeme věřit, že se to tentokrát podaří. Jistotu budu mít teprve tehdy, až budeme mít vítězství v rukou. V Caputhu odpočívám od oldenburské štrapáce a připravuji se na Meklenbursko.

Pozdě večer radostná zpráva: v Oldenburgu máme absolutní většinu. Ze 46 mandátů 24 pro nás. To je první velký úspěch. Bude-li tomu tak v celé zemi, pak už lavinu nikdo nezadrží.

30. KVĚTNA 1932

Puma vybuchla. Brüning ve 12 hodin podal říšskému prezidentovi demisi svého kabinetu. Systém se hroutí. Říšský prezident demisi přijal. Volám ihned Vůdce. Teď se musí okamžitě vrátit do Berlína.

Porada o situaci na velké župní a tiskové konferenci. Heslo vydáno. Všichni jsou bez sebe radostí.

Jedu až do Nauen naproti Vůdci, který přijíždí z Meklenburska. Zpráva o Brüningově pádu přišla právě v okamžiku, kdy jsem se proti němu chystal diktovat poslední článek. Hned potom jsem se s ním rozloučil.

V Nauen se setkávám s Vůdcem. Říšský prezident s ním chce během odpoledne mluvit. Vstupuji do jeho vozu a podávám mu obšírnou zprávu. Jsme radostí bez sebe. Celá země si osvobozeně vydychuje.

V Berlíně studujeme tisk. Potom Vůdce jede k říšskému prezidentovi. Večer mluvím na župním sjezdu v tenisových halách. Jsou přeplněny a policejně uzavřeny. To bude přijetí! Staří členové naší strany nevědí co dělat nadšením. Mluvím dvě hodiny a podávám podrobný výklad o situaci.

Ve Wilmersdorfu[103] ještě krátká návštěva u našich SA. Vůdce na mne již čeká doma. Rozhovor s říšským prezidentem měl dobrý průběh. Zákaz SA bude zrušen. Uniformy mají být opět dovoleny. Říšský sněm bude rozpuštěn. To je to nejdůležitější.

Von Papen je vyhlédnut za říšského kancléře. Ale to nás teď tak zvlášť nezajímá. Volby, volby! Vzhůru k lidu! Jsme všichni velmi šťastní.

31. KVĚTNA 1932

Při přehlídce skagerracké[104] stráže ostré srážky s policií. Bije se obušky a střílí. Poslední vystoupení režimu. Davy jsou šílené nadšením. Unter den Linden, když se právě chystám jet do Meklenburska, dostávám se doprostřed davů. Obrovský zmatek. Schupo (Schutzpolizei) mlátí, jak se dá. Je to tak dobře! Boule, které utrží lidé, se vyléčí. Ale boule, které utrží systém, jsou nevyléčitelné.

V Kaiserhofu ještě krátká porada. Vůdce se vrací po rozhovoru s Papenem. Všechno je jasné. Jen se zákazem SA nechtějí pořád nic udělat. Ještě méně s rozpuštěním říšského sněmu. Ale zde nesmíme povolit. Papen je už pověřen.

Zběsilým tempem jedeme do Meklenburska. Cestou na silnicích stojí sedláci, zastavují Vůdcův vůz a tisknou mu ruku. Probouzející se Německo!

Náš milý Severin! Tady jsme pěkně schováni. Vůdce jede do Wismaru, já do Güstrowa. Všechny schůze jsou ovšem přeplněny. O půlnoci jsme opět zpátky v Severinu a kujeme plány až do 4. hodiny ranní. V popředí zájmu jsou nyní volby do říšského sněmu.

Je už bílý den, když jdeme spát.

1. ČERVNA 1932

Zprávy z Berlína: Papen sestavuje svůj kabinet. O rozpuštění říšského sněmu je už rozhodnuto. Přejeme si, aby se volby konaly už 3. července. Čím dříve, tím lépe. Nesmíme nechat rudým čas, aby se zotavili.

Odpoledne jedeme za nádherného počasí do Heiligendammu[105]. Potulujeme se po pláži a těšíme se z krásného slunce.

Schůze v Rostocku přeplněna.

Ve 2 hodiny v noci se všichni opět vracíme do Severinu.

2. ČERVNA 1932

Celé dopoledne i odpoledne čekáme na zprávy z Berlína. Ve 4 hodiny přišly. Druhá strana žádá, aby Vůdce napsal dopis, jímž by se zavázal tolerovat Papena také po volbách. To ovšem nejde. Večer mluvím v Parchimu. Obrovské nadšení.

Po schůzích ještě dlouho uvažujeme s Vůdcem. Nechce psát ani dopis, ani memorandum. Hlavní je, aby byl říšský sněm rozpuštěn a konaly se nové volby. Do voleb musíme jít bez závazku, jinak nebudeme mít úspěch.

Také na druhé straně je řada mužů, které je třeba brát opatrně. Intrikuje se pilně sem a tam. Jistě hrajeme odvážnou hru. Tím více je však nutno považovat rozpuštění říšského sněmu za *conditio sine qua non*[106].

Vůdce posuzuje protivníky naprosto jistě a jasně. Myslí logicky a pracuje úžasně rychle.

4. ČERVNA 1932

Pátek: Vůdce přece nadiktoval memorandum v otázce rozpuštění říšského sněmu. Obsah: rozpuštění je nutné, poněvadž jinak by byl všechen další vývoj znemožněn. Vůdce se setkává s generálem Schleicherem na sousedním statku. Dává nám ještě jednou memorandum, abychom je prolétli. Potom je za ním posíláme na motocyklu. Motocyklista přijíždí pozdě. Rozhovor je už skončen, takže memorandum nemůže být odevzdáno.

Vůdce po návratu září spokojeností. Všechno je v pořádku, říšský sněm bude rozpuštěn a zákaz SA zrušen. Jedeme hned na schůze do Wismaru a Neuklosteru. Mluvíme se zvýšeným elánem a s opravdovou oddaností věci. Vůdce mluví ve Schwerinu. Večer se všichni setkáváme v Heiligendammu, kam přichází také Strasser. Nikdo mu nedůvěřuje.

Noc už se dávno rozprostřela nad mořem. Venku kotví „Schleswig-Holstein". Je zcela nezřetelně vidět její obrysy. Několik důstojníků sedí v Lázeňském domě. Dlouho s nimi rozmlouváme a znovu konstatujeme: námořníci jsou správní chlapci.

V 5 hodin ráno je už čirý den. Přijíždíme do Severinu.

Sobota: návštěva z Berlína. Přijeli Kube[107] a Kerrl. Debatuje se o volebním termínu a o pruském problému. Nám všem byl nejmilejší 3. červenec. Poněvadž v Prusku před volbami nemůžeme a nechceme přijmout jakoukoliv odpovědnost, má tam být dosazen říšský komisař. V každém případě musíme celou odpovědnost přijmout nebo ji celou odmítnout.

Odpoledne mluvíme Vůdce a já ve Warenu před 30 000 lidmi. Největší shromáždění, jaké kdy Meklenbursko vidělo. Potom je volební boj u konce. Jedeme za vlažného večera přes Rheinsberg zpět do Berlína. Vůdce ještě telefonuje

s generálem Schleicherem. Otázka Pruska doposud nerozhodnuta.

Buď komisař nebo náš ministerský předseda.

Potom Vůdce opouští Berlín.

Noviny přinášejí zprávu, že říšský sněm je rozpuštěn. Volební termín ještě není stanoven.

5. ČERVNA 1932

Jedu na jeden den do Caputhu. Sjeli se sem moji spolupracovníci z Berlína a Mnichova a podrobně vypracováváme vůdčí linii volebního boje. Bude to velkolepé a impozantní.

Sestavujeme kandidátní listinu pro Berlín; to je vždycky nepříjemná úloha. Celé odpoledne vyřizuji spoustu práce. Večer jsme hotovi a pak společně jedeme zpět do Berlína.

Mluvím v Schönebergu na večeru SA. Konstatuji, že nálada v lidu je výborná.

Potom ještě dlouhý rozhovor s několika přáteli ze strany o taktice budoucí revoluce. Musíme se co nejrychleji postarat o to, aby mezi měšťáckým přechodným kabinetem a námi byl náležitý odstup. Ani v Prusku nesmíme převzít jakoukoliv odpovědnost. Buď máme moc anebo zůstaneme v opozici.

To jsou všechno otázky taktu a jemnocitu. Ale instinkt nelze nikdy oklamat.

6. ČERVNA 1932

Hrabě Helldorf byl u ministra vnitra von Gayla[(108)], aby mu dal první injekci.

V Meklenbursku skvělý volební výsledek. Optimisté mezi námi sice očekávali ještě více, a snad bychom byli také více dosáhli, kdyby naše tolerance k Papenovu kabinetu nebyla měla jistý nepříznivý vliv.

Kandidátky jsou sestaveny. V takové dny se vždy hlásí spousta lidí jako uchazeči o mandát. Jména, která jsme nikdy neslyšeli a která se nyní velkomyslně dávají straně k dispozici.

V Prusku nás chtějí připoutat k odpovědnosti. Papen a Schleicher pozvali německé nacionály a centrum do říšského kancléřství. Máme prý jít s nimi. To jsou trapné vyhlídky; čilost centra je podezřelá. Bohudík Vůdce není k dosažení.

Při rozhovoru s Papenem jeden z našich vyjednavačů konstatuje, že pruské finance jsou v katastrofálním stavu. Máme tedy vyjídat to, co jiní nadrobili. Pak je už lepší zůstat v opozici až do té doby, kdy dostaneme moc celou, abychom mohli také jednat energicky. To je názor Vůdcův. Odpovídáme proto zamítavě. V úvodníku už konstatuji náš odstup od Papena. To je nutné, poněvadž jinak bychom se dostali do nejasné situace a pozbyli bychom schopnosti k boji.

Termín voleb do říšského sněmu byl stanoven na 31. července. To je první těžká chyba, které se tento kabinet dopouští. Čím delší volební boj, tím lépe pro naše odpůrce. Budeme mít těžkou práci, abychom promeškané dohonili.

9. ČERVNA 1932

Přípravy k volbám jsou v plném proudu. Ale poněvadž byl volební termín posunut tak daleko, můžeme si dopřát trochu času.

V Meklenbursku je ještě možnost absolutní většiny. Walter Granzow[109] bude ministerským předsedou.

Ve středu jedu do Lipska a mluvím ve Veletržním paláci. 30 000 lidí, hlava na hlavě. Fantastický dav. Naše heslo pro tyto volby není zvlášť silné. Budeme rádi, až bude po volbách!

V noci dále do Mnichova.

Vynořuje se dost pochybností o Schleicherově kursu. Ale co je to všechno platné! Nic jiného nám nezbývalo, když jsme chtěli porazit Brüninga. Důležité je nyní jen to, abychom využili situace a pracovali. Musíme ovšem dát dobrý pozor, poněvadž jinak by nás jistě převezli.

Při novém rozčlenění organizace strany si Strasser vybudoval aparát, který vypadá jako skleníková rostlina. Vyhnaná, zdánlivě bujná, ale bez pořádné vnitřní stavby. Vymyšlený u psacího stolu, nikoliv zrozený v boji.

V noci opět zpátky do Berlína. Vůdce zasílá říšskému kancléři dopis. V pruské otázce klademe podmínky, které centrum nemůže splnit.

Brüning ostře polemizuje s Papenem. Ten má právě toho zapotřebí.

10. ČERVNA 1932

Navrhujeme volební plakáty, píšeme letáky, zadáváme film. Potom ještě ostrý článek v pruské otázce.

11. ČERVNA 1932

Kandidáti pro volby do říšského sněmu přísahají Vůdci. Musí poslouchat slepě, neboť strana bude pravděpodobně procházet těžkými krizemi.

V Meklenbursku jsme přece ještě dosáhli absolutní většiny. Večer jsem pětkrát mluvil: Friedrichshagen(110), Treptow(111), Frohnau(112), Spandauer Berg(113) a Dahlem(114). Všude s týmž úspěchem. Všechny sály přeplněny.

Ve 2 hodiny v noci se k smrti unaven vracím do Caputhu.

12. ČERVNA 1932

Celá neděle patří jen mně.

13. ČERVNA 1932

Vůdce přijel do Berlína. Při svačině hovoříme o celé situaci. Papenův kabinet ztratil již hodně půdy pod nohama. Nemá vůbec útočnost. Ministři trpí, aby jim rudý tisk spílal nejpustším způsobem. SPD a KPD se po prvním úleku opět vzpamatovaly. Země přecházejí k útoku. Kdyby nebylo nás, mohli bychom si spočítat na prstech, kdy vypukne bolševická revoluce.

Nemá však vůbec smysl pomáhat měšťáckým politikům. Nacházejí stále ještě nové možnosti, jak dělat chyby.

Vůdce má rozmluvu s von Papenem. Vykládá mu s veškerou vážností všechny pochybnosti. Žádá ještě naléhavěji než dosud, aby byl zrušen zákaz SA.

V poledne opět opouští letadlem Berlín.

Jedu do Caputhu a píši divoký článek proti kabinetu, nadepsaný: „Papen, werde hart!“ (Papene, nepovol!)

V celé zemi vzrůstá nespokojenost s věčnou váhavostí této vlády. Rozhořčení je namířeno především proti ministru vnitra von Gaylovi, který by s námi nejraději nakládal právě tak jako s komunisty.

Ale snad je to dobře, že je to tak. Čím nemohoucnější jsou měšťácké kabinety, tím více si široké vrstvy uvědomují, že je nutné, abychom tyto kabinety vystřídali.

14. ČERVNA 1932

Mám dlouhou rozmluvu s generálem von Schleicherem. Vykládám o vší roztrpčenosti a nespokojenosti, která se nashromáždila v našich řadách. Nynější vláda je nerozhodná a nedbalá. Kdybychom připustili, aby na nás byla uvalena spoluodpovědnost za její počínání, ztratili bychom všechny vyhlídky.

Rudí jsou bez sebe vztekem, že vláda nechává věcem volný průběh.

Generál von Schleicher k většině mých výhrad mlčí, poněvadž neví, co by na ně odpověděl. Přesto je však velmi nepravděpodobné, že se něco změní.

Obsazení ministerstva vnitra von Gaylem je první chyba, která byla spáchána při sestavování tohoto kabinetu. Zdá se mi, že se takový pobledlý estét nehodí k tomu, aby se za těchto divokých dob staral o pořádek a bezpečnost. Musí pryč. Jinak rudí přerostou přes hlavu jemu i nám. Na to je rovněž třeba pamatovat při volební propagandě. Je na nás, abychom se co možná nejrychleji dostali z kompromitujícího sousedství těchto měšťáckých „siláků“. Jinak jsme ztraceni.

Píši pro „Angriff“ nový útok proti Papenovu kabinetu. Druhá strana to bere na vědomí se vzrůstající nevolí.

Zákaz SA ještě stále není zrušen. Vůdce volá několikrát za den a nakonec je tak rozzuřen, že bych si přál, aby takový telefonický rozhovor mohla vyslechnout vláda. Nezbývá tedy nic jiného, než pořádně udeřit.

Večer hovořím s Göringem. Byl právě u von Gayla a přinesl si týž dojem, jaký máme my všichni; slabošský, váhavý, bez iniciativy a bez radosti z odpovědnosti. Má strach z veřejnosti a proto znovu a znovu odkládá zrušení zákazu SA. Tedy pryč s ním a do boje proti němu!

S Göringem se ve všech zásadních a taktických otázkách shoduji.

Strasser mluví v rozhlase. Jeho tón se mně zdá málo útočný. Tisk našich odpůrců nazývá tuto řeč „státně politicky chytrou“. To je vlastně nejničivější úsudek, který si lze představit.

Večer jdu asi se 40 až 50 vedoucími SA, kteří jsou přes zákaz v uniformě, do velké kavárny na Potsdamer Platz, abychom provokovali. Přejeme si toužebně jen jedno: aby nás policie zatkla. To bychom panu von Gaylovi rádi dopřáli. Snad by jej takový skandál vyburcoval z jeho pivního klidu.

Alexanderplatz, který nám jinak prokázal už tak mnohou službu, nám tentokrát bohužel nevyhověl. Docela pomalu jdeme o půlnoci přes Potsdamer Platz a Potsdamer Straße. Nikdo se ani nehne. Strážníci se na nás dívají zaraženě a zahanbeně odvracejí zraky stranou.

15. ČERVNA 1932

Jedu do Frankfurtu. Papenův kabinet vydal své první nouzové nařízení. Je ostře kapitalistické a tvrdě postihuje

především chudáky. Proti tomu lze jen bojovat. Teď už je vyloučeno, abychom vládu dále tolerovali.

Z Frankfurtu jedeme požehnaným krajem do Hesenska k volebnímu boji. Do Niddy. Sedláci sklízejí seno. Ze všech luk zdraví zdviženou paží.

V Niddě se jich shromáždilo několik tisíc. Nesnesitelné vedro. Je však třeba se z toho vymluvit.

Bydlím na opravdovém venkově v mlčenlivé idyle. Před mým oknem šumí dub. Když se konečně dostávám do postele, probouzí se už nádherný den.

16. ČERVNA 1932

Nádherná jízda pohořím Taunus(115). Wiesbaden–Mainz. Mluvím na přeplněném stadionu. Zběsilým tempem do Bingenu. Posluchači jsou skoro výhradně členové centra. Útočím co nejostřeji na politizující kněžstvo.

Ve Frankfurtu na zpáteční cestě mluvím s Vůdcem, který se zde zastavil. Zákaz SA byl zrušen. Nyní musí padnout ještě zákaz demonstrací. To je typicky měšťácké, všechno na polovic nebo pozdě. Tím se nic nezlepší, nýbrž jen zhorší.

17. ČERVNA 1932

To je na takovém volebním týdnu nádherné: přes den lze odpočívat, sedět na slunci, lenošit a přemýšlet. A večer potom na schůze.

Do Alsfeldu. Velká přehlídka SA. Po dlouhé době opět poprvé vidíme hnědé košile. Nádherný, dojemný pohled, který rozechvívá srdce.

V Lauterbachu celé tržiště přeplněno. Několik rudých křiklounů se postavilo vzadu a ničí svým řevem celý dojem. Naše tamější místní skupina je pozoruhodně mdlá. Nezbývá mi nic jiného, než se pustit *coram publico*(116) do okresního vedoucího a řádně mu vyčinit. Potom si vybírám několik kurážných SA a ϟϟ, kteří křiklouny rychle umlčí.

Znovu si tu ověřuji svou zásadu: lépe jen několik takových, kteří drží pevně dohromady, než několik tisíc slabochů, kteří podlehnou teroru.

20. ČERVNA 1932

Sobota: celý den jsem ležel na slunci a diskutoval se členy Stahlhelmu. Večer jsem se s touto nádhernou idylou rozloučil. Bylo to velmi krásné.

V Langenu skončila schůze rvačkou. Jeden z našich průvodců je raněn, ale jinak je všechno v pořádku.

Když projíždíme Meerfeldem, je náš vůz zasypán deštěm kamení. V Groß-Gerau nádherná schůze. Na zpáteční cestě projíždíme 20 minut oddíly rudých demonstrantů. Všichni volají: „Nieder!“ (Pryč s nimi!), ale nikdo nás nepoznal. Snad je to naše štěstí. Vesnice jsou celé vzrušené. Volební boj v Hesensku je u konce.

Frankfurt–Fulda. 10 km před Fuldou se setkáváme, jak bylo smluveno, s Vůdcovým vozem. Kužele reflektorů, které prorážejí tmou, jsou nám už z dálky signálem. Všichni jsou rádi, že je už dřina skončena. Rychle se připravuje malé občerstvení, poněvadž jsme všichni řádně hladoví, a potom závodním tempem až do Výmaru.

Je už bílý den, když tam přijíždíme.

Neděle: tak krásně jsme si to vymysleli, že dnes budeme spát až do poledne. Místo toho však už v 8 hodin ráno před náš hotel přichází skupina dívek a nadšeně zpívá národní a pochodové písničky. Všichni tím rozhodně nejsme nadšeni. Tak tedy zase z postele! Mluvíme potom ještě, Vůdce a já, krátce ve „Weimarhalle“ k amtswalterům župy Durinsko a pak to jde dále směrem na Berlín.

Cestou všude potkáváme pochodující hnědé košile. Často poznávají Vůdce a pak jásot nebere konce.

Odpoledne v 5 hodin všichni přijíždíme do Caputhu. Vůdce s námi zůstává až do pozdního večera. Mezitím ještě mluvím v Hoppengartenu a v Adlershofu(117). V Adlershofu je trochu dusno, neboť se na nás chystali komunisté. My však už dovedeme bránit svou kůži.

Po návratu do Caputhu se už dozvídám výsledek hesenských voleb. Stoupli jsme z 27 na 32 mandáty. Nemáme sice většinu, ale se zřetelem na obrovské potíže, způsobené především politikou námi tolerovaného kabinetu, je to dobrý úspěch.

Pondělí:

čekají na mne hory práce a tucty porad. Opět píši ostrý článek proti von Gaylovi.

Napsal jsem něco pro rozhlas, ale musím na rukopisu měnit tolik, že z původního téměř nic nezůstalo. Pánové v ministerstvu vnitra jsou skutečné ztělesněné paragrafy.

Stále se ještě vyskytuje mínění, že na sebe v Prusku musíme vzít odpovědnost. Vůdce to však co nejrozhodněji odmítá. Má rozmluvu s von Gaylem, který mu slibuje, že bude volat země k pořádku. Kdo tomu věří, ať tam běží.

22. ČERVNA 1932

Úterý: odpoledne jsem seděl s Vůdcem v Caputhu. V pruské otázce je nyní konečně jasno; nevezmeme na sebe žádnou odpovědnost. Chceme k moci, ale teď se o moc bojuje. Řada členů naší strany toto stanovisko stále ještě nedovede pochopit. Ale v budoucnu se ukáže, jak je správné. Vůdce je v této otázce tvrdý a neúprosný.

Středa: probral jsem s Vůdcem všechny otázky propagandy. Jde to vždycky velmi rychle, protože Vůdce má pro věci propagandy tak jemný instinkt a tak naprosto jistý cit. Bude to veliký boj.

Dostáváme zprávu, že Severing chce odstoupit. Rád by se zbavil odpovědnosti. Nesmíme mu ji tedy brát.

Někteří mezi námi zastávají názor, že v Prusku je nutno uzavřít kompromis s centrem. Takovému chybnému závěru se vzpíráme vší mocí.

Kerrl byl v zemském sněmu definitivně zvolen prezidentem. Prezidium je vyčištěno od marxistů.

Konference zemí končí kompromisem. Gayl zůstal slabochem, za něhož jsme ho považovali.

Krvavý bolševický teror nabývá nesnesitelných forem. Vláda se nedovede vzchopit k činu. Nezbývá nám tedy nic jiného, než abychom se bránili sami.

Vůdce odejel do Norimberku.

Připravuji velmi ostrý referát pro příští shromáždění ve Sportpalastu. Tam se vymluvím ze všeho zadržovaného hněvu.

23. ČERVNA 1932

Zemský sněm nenadělá mnoho užitečné práce. Je však nutné tam přece jen být, aby nás rudí nepřivedli do trapné situace nějakým nenadálým hlasováním. Ale všechen čas, který tam strávíme, je zbytečně promarněn. Potloukáme se v kuloárech, a jde-li to dobře, absolvujeme několik rozhovorů. Parlamentarismus je organizovaný politický chod naprázdno.

Večer ve Sportpalastu. Zde je ovšem jiná atmosféra. Sportpalast je velkou politickou tribunou říšského hlavního města, kterou jsme z něho vytvořili my. Z této síně vyzařuje zvláštní fluidum. Vstoupíme-li do ní, když je tu hlava na hlavě, jsme tímto fluidem ihned zasaženi a prosyceni.

Dnes večer by tu ani jablko nepropadlo. Nadšení bez hranic. Všichni cítí, že vývoj spěje k rozhodnutí. Zaznívá hudba a pak do sálu opět pochodují staré drahé prapory a uniformy.

Mluvit před tímto obecenstvem je obrovský požitek. Zapomínáme při tom na čas i prostor. Mluvím dvě a půl hodiny a víc. Ráz na ráz ostře útočím na Papenův kabinet. Nakonec obrovské ovace.

Pan von Gayl by už vlastně měl být zralý k pádu.

Zvláštní pocit: opustit vzduté lidské moře Sportpalastu, jet jásajícími hradbami davů po Potsdamer Strasse a sedět pak za několik minut v naprostém tichu doma. Vracím se pozdě a unaven a za chvíli spím jako zabitý.

Dříve než usnu, vidím ještě v novinách, že komunisté v Moabitech postavili barikády. Už se zase ozývají revolvery a kulomety. Rudá fronta dává panu von Gaylovi patřičnou odpověď.

Kdyby takoví lidé vládli rok, bylo by Německo zralé pro bolševický převrat.

Musíme od nich co nejrychleji získat odstup, neboť jinak se dostaneme na šikmou plochu s nimi. Především ve volebním boji je toho zapotřebí. Jinak by lidé mohli začít pochybovat o naší poctivosti.

24. ČERVNA 1932

Zemský sněm umírá na svou vlastní nudnou pustotu. Nesmíme se tohoto parlamentního „provozu" zúčastnit. Rutinéři ze stran středu tomu rozumějí lépe. Na svých parketách jsme neporazitelní. Necháme-li se však ostatními zlákat na jejich parkety, začneme hned klopýtat. Zejména s experty je to zvláštní věc. Za experta je vždy považován ten, který zná věc skrz naskrz a dovede své znalosti doložit čísly, daty a statistikami. Většinou však pro samou učenost zapomene na podstatu věci a v principu je potom vystaven nebezpečí mnoha omylů.

Moje řeč ve Sportpalastu v měšťáckém tisku vyvolala opravdovou bouři zloby. Židovská journaille se svíjí rozpaky. Ráda by nám navěsila nynější vládu a její činy. To už ovšem nejde. Na druhé straně je však v pokušení, aby nás podle staré metody obviňovala ze slepého radikalismu. To v tomto případě rovněž netáhne.

Večer mluvím na dvou přeplněných shromážděních ve Wittenbergu. Na ulicích řádí lůza a brzy také dochází k těžkým srážkám.

Vláda však uvažuje o tom, zda má jednat s nacionálním socialismem jinak než s komunisty.

Ještě v noci v redakci přemýšlíme o zvlášť ostrém útoku na berlínského policejního viceprezidenta Isidora Weiße.

Ten teď musí být odpraven. Bojuji proti němu šest let. Pro každého berlínského nacionálního socialistu je Weiß representantem systému. Padne-li Weiß, pak to už ani systém dlouho nevydrží.

Zemský sněm se usnáší, aby byl proti Weißovi dosazen vyšetřovací výbor. Dáváme tomuto grémiu symbolické jméno „chicagský výbor".

Pomsta je pokrm, který se jí za studena.

25. ČERVNA 1932

Každý den přichází spousta výhružných dopisů. Nejnestoudnější urážky a nejšílenější vyděračské pokusy. Většina – podle slohu a žargonu – pochází od Židů. Tak umí nadávat jen Žid. Mezi řádky lze číst přímo starozákonní nenávist a žízeň po pomstě.

Napsali jsme plakáty, které, nebudou-li zakázány, obrátí říšské hlavní město vzhůru nohama. Policejní prezidium na pět dní zastavilo „Angriff". Pro náš výpad proti Isidoru Weißovi. Je zřejmě v úzkých a dělá, co může, aby zachránil trošku renomé.

Je pan von Gayl ještě ministrem vnitra? Jestliže ano, co proti tomu chce dělat?

Protestujeme u něho, ale to je jenom formalita.

Rudý teror se rozrůstá takovou měrou, že to přímo pobuřuje. Naši lidé jsou v zoufalé náladě. Co chvíli může nastat násilný výbuch. Jsme proti tomu úplně bezmocní.

Země Bavorsko se vzpírá proti zrušení demonstračního zákazu. Těmto křesťansko-katolickým svatouškům se zbožně sklopenými víčky by bylo milejší, kdybychom byli úplně bezbranní vydáni rudým vrahům. Čím více nás bude

odpraveno, tím menší potíže můžeme dělat bavorské lidové straně.

V poledne venku na hřbitově pochováváme svého zavražděného kamaráda Köstera(118). Naši SA jsou bledí vztekem a rozhořčením. Každý cítí, že se něco musí stát. Ulevuji si z plných plic a vylévám si všechnu nenávist a všechen vztek. Deset tisíc lidí mne poslouchá s bezmezným roztrpčením.

Potom domů k psacímu stolu. Ve zběsilém tempu vzteku píši plakáty a provolání. Večer mluvím v přeplněných sálech Schlachtensee(119), v Grünau(120) a na Frankfurter Allee. K dělníkům se mluví vždy nejlépe, v nich je ještě tolik nezlomné vůle.

Když jedeme domů odlehlými, liduprázdnými ulicemi, vidím, jak se podél domovních zdí v temnotě noci plíží rudé vražedné kolony. Kdo asi zase zaplatí životem? Je to k zoufání; nesmím na to vůbec myslet.

Na oddíl SA, který se vrací z pohřbu, střílejí z budovy „Vorwärtsu“ darebáci z Reichsbanneru. Dva těžce ranění. Tak daleko jsme se dostali. A v čele Říše stojí kabinet národního soustředění.

26. ČERVNA 1932

Dole pod mými okny pochodují kolony Reichsbanneru. Ke stadionu. Tam mluví pan Löbe. Lumpové se postavili před domem a pořádají kočičí koncert. Náhle však oddíl ᛋᛋ, který má stanoviště v domě, vyráží ze dveří a obratem ruky dělá cirkusu konec.

Odpoledne mluvím v Postupimi a Reinickendorfu(121). Tam je to trochu nebezpečné. Rudá smečka uzavřela okolní ulice,

takže se jen velmi těžko dostáváme do sálu, kde se koná schůze.

V uplynulých šesti letech jsme si však celou techniku praktického zápasu o říšské hlavní město osvojili tak dokonale, že se sotva ještě může vyskytnout něco, s čím bychom si nevěděli rady.

Nočním vlakem do Mnichova. S několika vedoucími SA hovořím o vážné situaci v Berlíně. Je to vlastně latentní občanská válka. Každý okamžik může nastat hrozný výbuch. Musíme být na stráži a nesmíme přehlédnout žádnou příležitost, abychom zajistili bezpečnost strany a v daném případě strhli moc na sebe.

27. ČERVNA 1932

Krátký noční odpočinek. Mnichov. Přípravy na volební boj jsou skončeny. Vykládám ještě jednou směrnice župním vedoucím. Krátká debata a potom jdou zase všichni po své praktické práci.

Bavorský systémový tisk hanebným způsobem zfalšoval mou poslední řeč ve Sportpalastu a udělal z ní nesmyslný útok na bavorský lid. Není třeba zdůrazňovat, že pan Held má s bavorským lidem právě tak málo společného jako kráva s nedělí. Odpovídám na výpady bavorského systémového tisku velmi ostře.

Přípravy na velké volební bitvy pokročily tak, že potřebujeme už jen stisknout knoflík a lavina se dostane do pohybu.

Strasser si to vymyslel velmi chytře, jak dostat organizaci na svou stranu. Podle jeho názoru lze dát organizačními změnami aparátu nový kurs. Ale to všechno je příliš vychytralé, aby se to mohlo podařit. Všechny pokusy o roz-

štěpení strany nebo o změnu její stavby se rozbijí o věrnost všech členů Vůdci. Přesto však je naším úkolem být na stráži. Vůdce se rozhodně může spolehnout na nás všechny.

Strasser odpoledne mluví k župním vedoucím. Dělá, jako by se nic nestalo!

Zanechává jako vždy tísnivý dojem.

Potom přichází a mluví Vůdce. Vynáší ostrý soud nad bavorským separatismem. V otázkách jednoty Říše jsou jeho myšlenky veliké a pevně spjaty s budoucností. Proti řádění bavorské lidové strany staví naše volební heslo: „Za jednotu německého lidu a sílu a velikost Říše!"

Mám s ním potom ještě krátký rozhovor. Z každého takového rozhovoru vycházím posílen a osvěžen.

Večer cestou domů ještě jednou podrobně mluvím s Helldorfem o opatřeních, která je nutno učinit v Berlíně proti rudému teroru. Nedáme se nesmyslně pobíjet. Nepůjde-li to jinak, pak postavíme vládu před hotovou věc.

29. ČERVNA 1932

„Angriff" důsledně bojuje proti Isidoru Weißovi. Ale tento tlustokožec zůstává drze sedět na svém křesle. Večer poslední všeobecný sraz amtswalterů pro volební boj v tenisových halách.

Teď to může spustit!

1. ČERVENCE 1932

Honička začíná znovu. Práci je nutno vyřizovat ve stoje, v chodě, v jízdě i v letadle. Nejdůležitější rozhovory se

konají na schodech, na chodbě, u dveří, cestou na nádraží. Člověk si sotva uvědomí, že žije. V divokém tempu křižujeme Německo vlakem, autem a letadlem. Půl hodiny před začátkem, mnohdy také později, přijíždíme do města a pak hned na řečnickou tribunu.

Obecenstvo většinou nemá ani potuchy o tom, co všechno jednotliví řečníci prodělali během dne, dříve než se večer ocitli na řečnické tribuně. Mnozí si jistě myslí, že řečník nedělá nic jiného než mluví. Jsou k němu nespravedliví, je-li unaven anebo ne zcela ve formě. Litují, že není na výši vtipu a přesnosti výrazu. Řečník zatím zápolí s vedrem, se slovem, s logikou myšlenek, se svým hlasem, který je chraptivější a chraptivější, se záludností špatné akustiky, s těžkým vzduchem, který k němu doléhá ze sálu, kde je napěchováno na deset tisíc lidí; a příštího dne takový nějaký učený pisálek, který seděl ve shromáždění na pohodlném místě a tu a tam si zaznamenal nějaké slovo, s pozdviženým ukazováčkem konstatuje, že řečník postrádal, bohužel, obvyklé svěžesti. To jest, on tu svěžest nikdy jindy nezjistil, i když tu byla. Konstatuje pouze tehdy, když chybí.

Vlakem do Hamburku. Z Hamburku předpotopním autem oklikami po kostrbatých cestách do Kielu. Jedinou radost mám z toho, že mohu dvě hodiny hovořit se správným členem naší strany ze Šlesvicka-Holštýnska.

Město Kiel tone v praporech našich barev. Velká hala je přeplněna 15 000 lidmi. Je šílené vedro a je třeba sebrat všechny síly, abych za řečnickým stolem nepadl. Mísa s malými kusy ledu, které čas od času mohu vzít do horečnatých rukou, skýtá alespoň trochu úlevy.

Když je po schůzi, je mi tak, jako by mne oblečeného vytáhli z horké lázně. Potom do auta a zase dvě hodiny

oklikami po kostrbatých cestách zpět do Altony. Tam přijíždíme ve dvě hodiny v noci a ještě do čtyř hodin ráno projednáváme naléhavé záležitosti strany s tamějšími kamarády. Potom v šest hodin rychlíkem zpět do Berlína. Zvláštním potěšením je spolucestující, který cítí potřebu zahánět přátelským rozhovorem únavu a co nejpříjemněji zkrátit dlouhou cestu.

V Berlíně se vrhám na raníky a poledníky, které právě vyšly. Vláda nám denně způsobuje větší škody. Lze si téměř vypočítat na prstech, kolik milionů hlasů ztrácíme. Rudí si to velmi chytře vymysleli, že nám přičítají odpovědnost za Papenova nouzová nařízení. K dovršení neštěstí Herrenklub(122) rozesílá cirkulář, v němž se velmi důležitě sděluje, že Vůdce schvaluje a kryje všechna opatření Papenovy vlády.

To lze číst ve „Vorwärtsu".

Potom nemá člověk vyletět z kůže. Snažíme a dřeme se, celé noci nespíme, div si nevymluvíme plíce, nelekáme se žádné námahy a tito vznešení pánové pak jednou jedinou hloupostí zničí všechnu práci.

Teď už nepomůže jenom špulit ústa, je nutno hvízdat. Ihned diktuji ostrou informaci našemu tisku, jemuž dávám na srozuměnou, aby příkře a bezohledně odmítl indiskreci Herrenklubu. Ať to stojí co stojí, musíme se z této soutěsky dostat. Nesmíme zůstat stát v přítmí.

Pan von Gayl vyzývá pruského ministra vnitra Severinga, aby zakázal „Vorwärts" a „Kölnische Volkszeitung". Pan Severing se této výzvě zdráhá vyhovět. Tomu se říká autoritativní vláda.

V několika dnech bude volební boj v plném proudu. Pak na nás čekají čtyři těžké týdny. Padl nám do rukou tajný oběžník SPD. Podle toho máme ještě hezké věci k očekávání.

Když jedeme z Lehrtského nádraží do kanceláře, jednoho poslance SPD z pouhé bujnosti napadlo, aby nám na veřejné ulici pustě nadával. Dostal hned několik dobře mířených políčků a zdá se, že se tím uklidnil.

„Angriff" oslavuje páté výročí svého založení. Provádí přehlídku těchto pěti let s velkou dávkou humoru, vtipu a elánu. Nikdy v těchto pěti letech jsme neztratili náladu; ale jaká spousta práce, starostí a utrpení je v tomto pětiletí! Nemusíme se za svůj boj stydět.

Zásluhou požehnané působnosti Papenovy vlády se naše postavení vůčihledě horší. Bojujeme už v defenzivě. To je tak nezvyklé, že si s tím sotva víme rady.

Teď je třeba nasadit všechny síly, abychom se dostali z defenzivy.

Musíme bít a útočit, potom také zvítězíme.

2. ČERVENCE 1932

Musíme zasadit SA pro sebeochranu. Takhle už to dál nejde. Rudé vražedné kolony se vrhají na naše kamarády s bujností opravdu ďábelskou. Ve Weddingu už zase máme tři mrtvé a deset těžce raněných. Nemocnice se zdráhají přijímat naše raněné. Zařídili jsme své vlastní lazarety, ale k jejich řádnému udržování se nám nedostává peněz.

Chvějeme se den co den, že některá skupina ztratí nervy a vyrazí k úderu. Situace je nemožně napjatá. U vlády sotva najdeme ochranu.

Nadiktoval jsem text šesti plakátů pro standarty. V něm je stanovena linie celého volebního boje.

V schöneberském mraveništi je jeden náš oddíl zvlášť ohrožen. Pozdě večer přechází k protiakci, poněvadž teror

je nesnesitelný. Večer co večer je naše spolková místnost ostřelována rudými. Prostí lidé to nemohou vůbec pochopit. Musíme sebrat všechny síly, abychom zabránili násilnému výbuchu.

3. ČERVENCE 1932

Velká přehlídka SA v Dessau. Asi 20 000 hnědých košil. Nádherný slunný den se klene nad zářícím barevným polem. Odpoledne oddíly pochodují celé dvě hodiny stejným pravidelným krokem; skvělý lidský materiál, velcí, světlovlasí, nejlepší němečtí chlapci. Přes nejpustší provokace, které musí tito mladí mužové snášet, zachovávají báječnou, podivuhodnou kázeň. S těmi lze dělat revoluci.

Nádherný pohled, vidět zas jednou po dlouhé době pochodovat hnědé prapory.

Odpoledne se celé město shromáždilo na velkém náměstí. Uprostřed mezi obyvatelstvem stojí 20 000 statečných hnědých vojáků. K těm lze opravdu mluvit od plic.

Vracíme se procházkovým tempem do Berlína, obklopeni nádhernou, romantickou osamělostí tiché jízdy Flämingem(123).

Máme jen jedinou touhu: aby volební boj brzy skončil a abychom zase mohli být lidmi.

5. ČERVENCE 1932

Celé dva dny jsem jen diktoval plakáty, letáky a články. Div jsem už neztratil vědomí. Pak ještě jeden projev pro rozhlas „Národní charakter jako základ národní kultury“. Za

této vlády je nutno chodit jako kočka kolem horké kaše. Každé tvrdé slovo je na indexu; věci se nesmějí nazývat pravými jmény.

7. ČERVENCE 1932

Projednal jsem s hr. Helldorfem naši protiakci proti rudému teroru. Ministr vnitra von Gayl zakázal sraz SA Unter den Linden. Totéž by prý muselo být dovoleno i komunistům. Také stanovisko! V nejbližších dnech ohlásíme panu ministrovi v Lustgartenu nejostřejší a nejrozhořčenější boj.

Odpoledne pohřbíváme zavražděného člena SA Steinberga. U hrobu srdcervoucí scény. Hned potom shromažďuji své spolupracovníky a oznamuji jim heslo boje proti von Gaylovi. Přehlídka v Lustgartenu se už bude konat v jeho znamení.

8. ČERVENCE 1932

Vůdce přijíždí se svým průvodem do Berlína. Sedíme doma a podrobně hovoříme o celé situaci. Vůdce je velmi rozhořčen neodpovědnou nedbalostí, s jakou ministr vnitra von Gayl nechává věcem volný průběh. Je srozuměn s mým vypovězením boje proti němu. Nyní to tedy může spustit.

Všichni se cítíme jako osvobozeni od veliké tíhy. Dokud jsme stáli v přítmí, nebylo nám dobře. Nyní však, když můžeme bojovat a útočit, se pro nás nebe opět vyjasnilo.

Moje provolání v tisku proti ministru von Gaylovi působí jako puma. Ve Wilhelmstraße jistě očekávali, že budeme přihlížet trpělivě jako ovce, aniž hneme prstem.

Lausanneská konference[124] skončila nezdarem. Dosažené výsledky sotva stojí za řeč. V zahraniční politice budeme moci mít úspěchy teprve tehdy, až bude za našimi požadavky stát celý národ.

Ve Sportpalastu se shromáždili dělníci. K nim se mluví dobře.

Vůdce byl u generála Schleichera. Vykládal mu naprosto zřetelně o nedostatcích politiky provozované Papenovým kabinetem. Ve Wilhelmstraße si už uvědomili, že přecházíme k útoku.

10. ČERVENCE 1932

Sjednávám s říšským tiskovým šéfem dr. Dietrichem zasazení nacionálně socialistických listů do volebního boje. V této volební akci musíme všichni táhnout za jeden provaz. Také tisk slouží až do rozhodnutí jen našim propagačním cílům.

Můj výpad proti von Gaylovi nezůstal bez následků. Zabývá se jím všechen tisk.

Krach s říšským ministerstvem vnitra pro mou rozhlasovou řeč. Kdybych vyškrtl všecko, co žádají, pak zůstanou jenom slova.

V Lustgartenu stojí 100 000 lidí. Každá píď země je obsazena. Vedro nálady a napětí dosahuje bodu varu. Jako první mluví hr. Helldorf. Jde do toho hned vší silou. Útočí co nejostřeji na von Gayla. Já se potom připojuji a přecházím k výpadu proti celému kabinetu. Dav přijímá ohlášení boje s nadšením, jakého tu ještě nebylo.

Touto mohutnou davovou demonstrací jsme rozrazili železný kruh. Jsme osvobozeni od politiky tolerance. Teď můžeme opět pochodovat vlastním směrem.

Večer jsem mluvil ještě třikrát v předměstích. Po obrovském projevu v Lustgartenu je celá strana jako opojena. Jsme zase v útoku. Nacionální socialista se cítí dobře jen tehdy, může-li bojovat. Konstatuji to především při návštěvě několika místností SA. Naši chlapci jsou radostí bez sebe. S těmi se lze pustit opravdu do každého podniku.

11. ČERVENCE 1932

Nekonečná jízda autem do Porýní. Jednu noc v rodném kraji. A potom nádherný den. Slunce, vzduch a všude pochodující SA.

Potuluji se místy své dřívější práce. Vzpomínky z mládí!

12. ČERVENCE 1932

Prodíráme se zuřící lůzou v Düsseldorfu a v Elberfeldu. Bláznivá túra. Neměli jsme ani potuchy, že to bude tak vážné. Ve své důvěřivé bezstarostnosti jedeme v otevřeném autu v uniformách do Hagenu. Ulice se černají lidmi. Vesměs komunistická lůza. Uzavřeli ulici, takže nemůžeme ani kupředu ani zpět. Nezbývá nic jiného než dát signál a jet prostě dál. A v ostrém tempu. Aby chlapci věděli, že teď už nebereme žádné ohledy.

Vůz vjíždí přímo do lidí. Každý z nás má v rukou pistoli a je odhodlán, kdyby se situace stala vážnou, dát si draze zaplatit svůj život.

Ale také zde vítězí drzost. Největší křiklouni se rozprchli v okamžiku, kdy se vůz rozjel. A potom to jde čím dále tím rychlejším tempem z ulice do ulice.

Strážníci stojí na chodnících, ruce v kapsách u kalhot a ani nehnou brvou. Na naši otázku, kde se koná schůze, odpovídají pouze pokrčením ramen. Je opravdu div, že projíždíme živi a zdrávi.

Schůze se koná na pahorku, který je v pozadí orámován bukovým lesem. Komunisté záměrně zapálili les, takže konání schůze je téměř nemožné. Ale řečníci přesto mluví. Tu radost jim neuděláme, abychom ustoupili. Deset tisíc lidí sedí a stojí na svahu. Naši SA jsou bledí vztekem a rozčilením.

Při odjezdu jsme pronásledováni deštěm kamení. Oklikami se nám podařilo opustit město. Také vjezd do Düsseldorfu je nebezpečný a obtížný, přece se však dostáváme bez úrazu až ke strojovně. Tam už čeká 15 000 lidí. Z Düsseldorfu jedeme do Krefeldu. Zde stojí ještě o půlnoci na volném prostranství 40 000 lidí, kteří čekají na řeč a výklad.

Ve 2 hodiny v noci uléhám k smrti unaven.

13. ČERVENCE 1932

V zemi řádí rudí vrahové. Vláda skládá ruce v klín.

Za několik dní 17 mrtvých. Kam to povede, si každý může spočítat na prstech jedné ruky.

Tento volební boj za největších letních veder je ničivý pro zdraví každého řečníka. Lze pochybovat o tom, může-li se to vůbec vydržet.

Vláda je na tom dobře. Sedí v Berlíně a vládne. Ale my agitujeme po zemi a snažíme se napravit alespoň částečně to, co ona zkazila.

Gelsenkirchen 15 000, Essen 15 000, Dortmund 20 000 lidí. Jsem už celý ochraptělý.

Příklad v Hagenu nás poučil. Jezdíme teď už jen tak, abychom nemohli být snadno poznáni. Věčně kolem číhajících komunistických skupin. Do Dortmundu se dostáváme s velikými potížemi. Musíme volit postranní cestu, abychom nepadli do rukou rudým, kteří obsadili všechny ostatní příjezdy.

Zase uléhám k smrti unaven.

14. ČERVENCE 1932

Jízda do oblasti Porúří znamená nebezpečí života. Nejprve do Elberfeldu. Jedeme cizím vozem, neboť náš vůz s berlínským číslem je už všude znám a signalizován. V Elberfeldu rudý tisk přivolal lůzu do ulic. Příjezdy ke stadionu jsou úplně uzavřeny. Jen to, že náš vůz je považován za nevinné osobní auto, nám umožnilo, že jsme projeli.

Po schůzi opět do nového vozu. V doprovodu dvou aut, která jsou obsazena několika chlapci jako hora, z Elberfeldu do Oberhausenu. Také zde ulice obsadila lůza. Ale je už tma a proto projíždíme. Potom za silného doprovodu do München Gladbachu. Komunisté vylepili ilegální letáky, které hlásají, že nesmíme vyváznout živí. Ale to nám bylo prorokováno tak často, že to už neúčinkuje.

Pozdě večer mám ještě v hotelu dlouhý rozhovor s našimi župními vedoucími z kraje Porúří. Tam zuří opravdová občanská válka. Nezasáhne-li se teď, pak je katastrofa nevyhnutelná. Je třeba provést několik organizačních reforem, aby se strana mohla pohotově bránit proti rudému nebezpečí.

15. ČERVENCE 1932

Dole před hotelem řve lůza. Policie se zdráhá zasáhnout. Není přece jejím úkolem, aby poskytovala ochranu opozičním politikům. Tak to vypadá v Německu!

Kdybychom mohli, vzali bychom nyní pana von Gayla za ucho, postavili jej doprostřed zuřící lůzy a pak bychom nahlas a zřetelně řekli: „Pánové, to je pan von Gayl!"

Snad by se potom probudil. Nakonec nám nezbývá nic jiného než použít posily SA a ϟϟ a dát vyklidit ulici. To ovšem nejde bez boulí. Naši lidé bezmezně zuří.

Své vlastní otcovské město musím opouštět jako těžký zločinec. Pronásledován kletbami, posměšky a nadávkami, zasypáván deštěm kamení a popliván.

Stadion v Kolíně nad Rýnem je přeplněn. Prší jen se leje. Zdá se, že déšť působí uklidňujícím způsobem také na komunisty.

V Bonnu členové naší strany postavili stan, který pojme 10 000 lidí. Zde se mluví lépe.

Teprve v 1.30 hodin v noci přijíždím do Koblenzu. Dva přeplněné sály; a také zde se mluví až do 3 hodin ráno. Obecenstvo má vzácnou vytrvalost.

Bez oddechu zpět do Berlína. Cestou jsme ve vesnici vytáhli z postele obtloustlého hostinského. V jeho parádní světnici se mohu převléci. Dostáváme obložený chléb, minerální vodu a mléko. Najedli jsme se, zásobili a jedeme hned zase dál.

V noci projíždíme Siegerlandem. Krátce před Paderbornem začíná svítat.

Hrozně unaveni pokračujeme v jízdě do Berlína. Zrnka kávy nás udržují při vědomí. Odpoledne v 5 hodin přijíždíme do hlavního města.

V osm hodin už zase stojím ve Sportpalastu na tribuně a mluvím. Mám jen jedno přání: spát, spát, spát.

16. ČERVENCE 1932

Sehnal jsem pro župu Berlín 55 000 RM na volební fond. S tím teď můžeme pracovat.

„Angriff" je už zase zakázán. Rudý mor zuří dál. Bráníme-li se, vyje židovská novinářská horda. Je to skutečně div, že ještě nedošlo k výbuchu. Večer mluvím v Lichterfelde[126], Lichtenrade a Neu-Tempelhofu[125]. Je třeba mít železné nervy. Kdybychom udělali sebemenší přestávku, byl by konec.

17. ČERVENCE 1932

Jedeme dvěma auty do Wittenberge. Prší jen se leje. Promočen až na kůži končím první řeč. Potom sedíme u sedláků a obědváme.

Za jízdy do Rathenowa bláznivé pověsti. Ale cestou potkáváme několik nákladních aut s oddíly SA, před jejichž hrozivými pohledy komunističtí násilníci ustupují do postranních ulic. Postupim je proti tomu opravdová idyla. Zasněné útočiště, kde je velká tradice vyryta do každého kamene.

Pracoval jsem až do pozdní noci. Hrozná zpráva z Altony. KPD napadla organizovaně pochodující SA. 15 mrtvých a přes 30 raněných. To je skutečná občanská válka. Kdy zasáhne vláda?

18. ČERVENCE 1932

Posíláme vyjednavače ke generálu von Schleicherovi. Vláda je úplně nečinná. Jako odpověď na krvavou neděli v Altoně vydává zákaz demonstrací. To znamená, abychom to

vyložili na příkladu, že už ženy nesmějí hromadně na ulici, aby tím pánové zločinci proti mravopočestnosti nebyli drážděni ke znásilňování. Nynější vláda zasahuje dobré i zlé, přímé i bezcharakterní, přátele i nepřátele státu toutéž hloupou a nerozvážnou přísností. Beznadějný případ! Kdyby nebylo nás, mohli bychom německý národ zapsat na konto vymírajících.

Vláda nás bije, protože komunisté na nás střílejí. Zakazuje naše demonstrace, poněvadž ničitelé státu a kultury by při nich mohli provokovat. Celý systém je jedinou hromádkou neštěstí a hodí se na něj přísloví: „Was fällt, das soll man stoßen!“ (Kdo chce kam, pomozme mu tam!)

Mluvím poprvé v rozhlase. Mám však dojem, že tato řeč nechytne. Říšský rozhlasový komisař, dosazený ministerstvem vnitra, jí přistřihl křídla a vylámal jí zuby. Bez křídel nelze létat a bez zubů nelze kousat.

Lépe se mi mluví večer ve Steglitz(127), Halensee(128) a Neukölln(129). Sály jsou přeplněny a všichni lidé zachváceni divokým bojovným nadšením.

Komunistická strana chystá velké akce. Koná k tomu přípravy naprosto veřejně. V severní a severovýchodní části Berlína o tom může vypravovat každé dítě. Až do Wilhelmstraße to ovšem dosud neproniklo.

19. ČERVENCE 1932

Politická situace je hodinu od hodiny hrozivější. Musíme denně konat několik porad, protože situace se neustále mění.

Odpoledne jedu s Göringem do Cottbusu. Čekáme na Vůdce, který přiletí a bude zde mluvit. V krátkém rozhovoru

zkoumáme celou situaci. Nezbývá nic jiného než dosadit v Prusku státního komisaře. Je vyhlédnut dr. Bracht[130] z Essenu. Sice poloviční řešení, ale přece něco. Vůdce je naplněn nevyčerpatelnou chutí k boji. Je opravdu neochvějný ve všech krizích a nebezpečích.

Večer projíždíme nádhernou romantikou Spreewaldu. Po jedenácté ještě třikrát mluvím v Berlíně. Přes divoké hrozby komunistů také ve Spandau.

20. ČERVENCE 1932

Všechno jde podle programu. Bracht je dosazen jako říšský komisař. Severing prohlašuje, že ustoupí jen násilí. Stačí však lehce přitlačit zápěstím. Výjimečný stav v Berlíně-Brandenburgu. Grzesinski, Weiß a Heimannsberg[131] zatčeni. Zbaběle se poděkovali a pak jsou opět propuštěni. V říšském hlavním městě je klid. Je třeba jen ukázat zuby rudým, potom drží hubu. SPD a odborové organizace ani nehnou prstem. Říšská obrana je připravena, ale jejího bezprostředního zásahu není zapotřebí.

Sedíme pohromadě v malém kroužku a sestavujeme seznam přání pro Brachta. Máme však pocit, že se nám povede jako dětem před vánoci: přejí si mnoho, dostanou však jen málo a většinou to, co si nepřály.

V župní kanceláři dávám pokyny pro všechny případy. SA má pohotovost.

Potom musím s těžkým srdcem opět odjet. V Treuenbrietzen v malé krčmě slyšíme v rozhlasu zprávu o sesazení pruské vlády. A můžeme při tom hned konstatovat, jak na to obyvatelstvo reaguje. Všichni to pociťují jako vysvobození. V celé zemi je klid a pořádek. Mluvím krátce v Apoldě.

Potom v přeplněném sále v Jeně. Divoká jízda do Gothy. KPD konala veliký projev v Erfurtu a nyní jedeme z Výmaru celou hodinu podél pochodujících komunistických oddílů. Ve stálém horečném napětí, zda nebudeme poznáni. Ze všech stran slyšíme nadávky, ale vždycky jen na auto, ne na cestující. 30 km před Gothou stojí přes silnici skupina mužů a zastavuje nás. Užuž myslíme, že nastal rozhodující okamžik. Jeden z mužů přistupuje k autu. Poznáváme uniformy. Je to policejní major, který se ptá: „Dr. Goebbels?" „Ano!" „Heil Hitler!" Statečný člen naší strany, který nám jel naproti s létající hlídkou a nyní nám razí cestu.

Zámecké náměstí v Gothě je přeplněno, že by jablko nepropadlo.

Hned potom zase jedeme zpět. Zase až téměř do Výmaru podél nekonečných komunistických oddílů. V 5 hodin ráno jsme v Berlíně. Do říšského hlavního města vjíždějí oddíly říšské obrany s pancéřovými vozy a kulomety. Nádherný, potěšující pohled.

Situace je dobrá. Klid a pořádek zajištěn. Bezprostřední nebezpečí už nehrozí.

21. ČERVENCE 1932

Všechno jde jako na drátku. Rudí jsou odstraněni. Jejich organizace nekladou odpor. „8-Uhr-Abendblatt" zakázán. Několik policejních a vrchních prezidentů sesazeno. Generální stávka zažehnána. Kolují sice pověsti o nastávajícím povstání Reichsbanneru, ale to je všechno dětinské.

Rudí propásli svou velkou hodinu. Ta se už nikdy nevrátí.

Naše organizace je v plném tempu. Každý nyní pracuje dvojnásob rád.

Odskočil jsem si do Zwickau, Chemnitzu a Freibergu. Za jeden večer jsem mluvil asi ke 120 000 lidem. V noci zase hned zpět.

Rudí jsou docela krotcí. Ale uvnitř se chvějí vztekem.

22. ČERVENCE 1932

Naše propaganda pracuje skvěle. Rudé textové plakáty na reklamních sloupech dělají velký rozruch. Levice se dopustila chyby tím, že příliš brzy vystřílela svoje náboje. My jsme naproti tomu se střelivem hospodařili. Nyní roztáčíme propagační stroj a jsme zcela na výši.

Sestavujeme seznam toho, co má být v Prusku odstraněno. Tu a tam je zakázáno několik listů. Mnohý z nás má obavy, že tato vláda dělá příliš mnoho a na nás už nic nezbude. Čekat a nerozdělovat vavříny předem!

Večer je v tenisových halách policie pozoruhodně zdvořilá.

Jak se věci obratem ruky změnily!

24. ČERVENCE 1932

Odjíždím na jeden den do Caputhu, abych mohl v klidu pracovat. Pozdě večer jsem hotov. S hotovými návrhy do Berlína.

V poledne potom letadlem do Augsburgu, kde mluvím před nepřehlednými davy. Za tři hodiny nato zase v Berlíně a večer schůze ve Weddingu a v Schönebergu.

27. ČERVENCE 1932

Hannover a Brémy.

Noc v osamělém hostinci uprostřed vřesoviště. Tento klid lahodí unavené duši. Příští odpoledne projíždím Hamburgem a Altonou. Obě města tonou v rudé záplavě. Podaří se je někdy zkrotit?

Cuxhaven. Zpět do Altony. Tři hodiny spánku. Berlín.

Zdá se, že příští dny budou vážné. Musíme se připravit na to, abychom v případě potřeby mohli změnit své byty.

Vůdce mluví pozdě večer v grunewaldském stadionu ke 120 000 lidí. Největší shromáždění, jaké naše hnutí doposud uspořádalo pod širým nebem. Vůdce je přijat nepopsatelnými ovacemi.

Potom delší rozhovor. K nynějšímu kabinetu má Vůdce nedůvěru, která se nemění. Rozhodně je správné, že jsme vůdčí hvězdou svého počínání učinili opatrnost.

28. ČERVENCE 1932

Poslední boj je veden proti lži. Brzy budeme hotovi s nervy. Kdyby vláda bývala byla chytrá, pak by tento volební boj byl trval čtyři týdny a všechno by bylo už dávno vyřízeno.

Stolp(132) a Kolberg(133). Chřípí plné mořského vzduchu. Příštího rána vidíme dole na břehu lázeňské hosty. Šťastní lidé! Mohou si přečíst v novinách, co se děje ve světě. My opět ujíždíme divokým tempem a v hustém dešti zpět do Berlína. Tam září naše rudé plakáty z reklamních sloupů. Nacionální socialismus vede.

Těžký vzduch. SA má pohotovost. Bracht proti nám v policejním rozhlasu vydal ostré důvěrné pokyny. Tak to tedy začíná.

Volební boj je na vrcholu. Moje práce je takřka hotova. Stroj už teď běží sám.

29. ČERVENCE 1932

Volební kampaň se chýlí ke konci. Ale také naše síly jsou u konce.

Mluvil jsem ve Weißensee. Rudí vylepili hanebný plakát proti Vůdci. Intervenuji v policejním prezidiu a s úžasem tam konstatuji, že titíž úředníci kriminální policie, kteří po léta bojovali proti nám, dnes vedou boj proti marxistickému nebezpečí. Dělám velký skandál, ale rudí strážci Kapitolu se nenechají vyrušit z klidu. Právě je vyslýchán komunistický létací oddíl. K popukání, jak si úředníci kriminální policie nechávají líbit, aby si z nich rudá lůza tropila blázny.

Zbývá ještě leccos vykonat.

Závěr v Siemensstadtu[134]. Poslední volební řeč. To poslední, co ještě zbývá z hlasu.

Není krásnějšího pocitu, než klesnout po takovém volebním boji k smrti unaven do postele s vědomím, že příští den nebude řinčet žádný budík a že mohu spát, jak dlouho chci.

30. ČERVENCE 1932

V sobotu mám úplně volno. Jedu sám a sám na jezero Teupitzsee, sedím tam celé odpoledne v lehátku ponořen v sebe a lenoším. To je jako vykoupení.

Když se večer vracím, obrovské město se chvěje v poslední volební horečce. Zítra padne rozhodnutí.

Pokus atentátu na Vůdce v Norimberku měl šťastný průběh. Vůdce zůstal nezraněn.

31. ČERVENCE 1932

Nejprve k volbám a potom hned do Mnichova.

Večer sedíme v Hnědém domě. Nepopsatelný ruch a shon. Výsledek: 230 mandátů. V Berlíně jsme něco ztratili vlivem lživé kampaně rudých. Závěr: musíme k moci. Od poslední volby říšského prezidenta jsme získali něco na hlasech. Při politice nynější vlády to skoro udivuje.

V této chvíli však nelze činit rozhodnutí. Vyvodit důsledky je věcí Vůdcovou; a na to je ještě čas.

Prozatím nemyslíme na nic jiného než na to, že volební boj je u konce. Chceme si několik dní odpočinout a využít odpočinku plnými doušky. Být zase jednou lidmi.

Jak situace vypadá, parlamentní cestou by bylo možné něco udělat jen za spolupráce s centrem. Tato strana by pak byla jazýčkem na váze. Dali by nám pouta a pokusili by se nás oblomit. Musíme být ostražití jako ohaři. Nesmíme spoléhat na nikoho než na svou sílu. Lehké to nebude.

Ale my tu přece také ještě jsme. A můžeme také sami jednat.

Slovo má Vůdce.

1. SRPNA 1932

V Königsbergu den před volbami byl člen SA přepaden rudými teroristy; komunista mu na veřejné ulici za bílého dne prořízl hrdlo břitvou. Napadený byl na místě mrtev.

Druhý den bylo v Königsbergu slyšet výbuchy pum a třesk pistolí. Dva místní vedoucí komunistické strany byli zastřeleni na ulici. To je jediný prostředek, jak přivést rudé k rozumu; všechno ostatní jim už neimponuje. V blízké i vzdálenější budoucnosti zažijeme ještě více takových případů. Měšťáčtí strašpytlové tomu ovšem nerozumějí. Přijdou k rozumu teprve tehdy, až jim bolševismus posadí na střechu rudého kohouta.

Volební výsledek v Berlíně je lepší, než jsem čekal. Ztratili jsme pouze 11 000 hlasů, přičemž však v souvislosti s dobou dovolených a prázdnin připadá 100 000 hlasů na cestovní volební lístky. Prakticky jsme se tedy nejen udrželi, ale podstatně ještě zlepšili, a to přes všechny lži odpůrců.

Říšské propagační vedení v Mnichově likviduje volební kampaň. Všechno v nejlepším pořádku. Většina lidí musí na dovolenou, poněvadž jsou úplně přepracováni.

Večer jdeme společně na „Mistry pěvce". Skvěle ucelené představení. Velikán Wagner stojí tak vysoko nad všemi moderními břídily, že srovnání s nimi je pro jeho génia až urážlivé. Při velkém sboru „Wacht auf" přechází mráz po zádech. Brzy už budeme také v Německu tak daleko.

Musíme nyní k moci. Krátká přestávka k vybudování naší pozice, ale potom podle hesla: „Vládnout a ukázat, co dovedeme!"

Přitom ve svých požadavcích nesmíme být příliš skromní. Buď nejostřejší opozice nebo moc. Tolerance je zabiják. SPD je výstražným příkladem.

V Berlíně je klid.

2. SRPNA 1932

V lijáku na jezero Tegernsee. Vůdce už přijel. Stojí před těžkými rozhodnutími. Legálně? S centrem? Těžko rozhodnout! Berlínský tisk se cvičí v dohadech, ale úplně tápe v temnotě.

Vůdce uvažuje s námi, nedochází však ještě k žádnému definitivnímu výsledku. Situace musí teprve uzrát. Uděláme dobře, budeme-li předem mít zato, že nás odpůrci nechtějí připustit k moci. Tedy pozor!

Strana ovšem nesmí couvnout ani před těžkými rozhodnutími. Něco se přece musí stát.

V Königsbergu je opět klid. Zdá se, že represálie na odpůrce působily jako sprcha. Berlínský tisk štve neodpovědným způsobem proti nám. Možná, že brzy bude mít důvod.

Musíme si nejprve odpočinout po volební námaze, abychom měli dobré nervy, až bude třeba rozhodovat.

3. SRPNA 1932

V divadle Prince regenta na představení „Tristana“. Tato hudba je tak bohatá a neskutečně krásná, že ji nelze srovnávat se žádnou jinou. Wagner tu podává důkaz svého dramatického génia. Obrovské epos této tragedie lásky je doslova napěchováno ve třech jednáních, která jsou tak hutná a tak účinná, že by i bez hudby působila jako pravé dramatické dílo.

Mnichovská operní jeviště si zachovala dobrou tradici. Jejich soubory jsou vzorné v souhře.

4. SRPNA 1932

Krátký rozhovor s Vůdcem; musí jet do Berlína, aby generálu Schleicherovi ohlásil své požadavky. Nebude příliš skromný. Malým dílem moci se nespokojíme. Změní Wilhelmstraße svůj kurs? To je rozhodující otázka.

Vůdce jede do Berlína. My zatím jedeme do Berchtesgadenu, kam přijíždíme v noci a kde na něho budeme čekat. Máme jen jedinou naději, že ho v Berlíně povede šťastná hvězda. Celý národ čeká na vysvobozující slovo.

Teror v Říši nezadržitelně vzrůstá. Kde to skončí, nemůžeme-li zasáhnout?

5. SRPNA 1932

Jezero Königsee je zalito sluneční září. Odpoledne, když nad ním plují šedé, dešťové mraky, je pohled na ně nekonečně melancholický.

Z Berlína až dosud žádná zpráva. Svrchovaný čas, aby se něco stalo. Teror a zase teror. Jsme v předvečer násilných výbuchů.

Je třeba celého rozhodnutí. Polovičatá řešení už nemají význam. Noví muži, nové myšlenky, nový kurs. A pak bezohledně setřást reakci. To je vedle svržení marxismu hlavní otázka.

6. SRPNA 1932

Na Obersalzbergu u Vůdce. Daleko široko jsou hory zality sluneční září, průzračnou jako sklo.

Byli jsme v Salzburgu a radovali se z barokní krásy tohoto města. Zde se narodil Mozart. To se tak pěkně hodí k tomuto městu.

Vůdce vypravuje o svých jednáních v Berlíně: je-li možné věřit druhé straně, pak za týden bude známo rozhodnutí. Vůdce trvá na úřadu říšského kancléře a pruského ministerského předsedy; říšské a pruské ministerstvo vnitra, nové ministerstvo lidové výchovy a propagandy, ministerstva zemědělství a letectví mají být svěřena nám. Stejně tak ministerstvo spravedlnosti. Kabinet mužů. Jestliže říšský sněm odmítne zmocňovací zákon, žádaný Vůdcem, bude poslán domů. Jakmile jednou budeme mít moc, nikdy se jí už nevzdáme, leda by nás z našich úřadů vynesli jako mrtvoly. Tak vypadá celé řešení. Tak také lze dělat celou práci. Budeme dřít a dřít, abychom likvidovali hrozné dědictví, které máme převzít. Jen s určitou dávkou nedůvěry si představujeme, že bychom nyní mohli stát před branami moci. Uděláme dobře, budeme-li další vývoj pozorovat poněkud skepticky.

8. SRPNA 1932

Sedíme nahoře na kopci, několik set metrů nad Berchtesgadenem, opalujeme se a odpočíváme po volební námaze. Je úžasné, jak rychle se Vůdce zotavuje ze vší dřiny a únavy. Má neoblomnou životní sílu a nervy jako z ocele. Zvládne každou velikou situaci a nenechá se zdolat žádnou krizí.

Volá Berlín. Kolují tam nejrůznější pověsti. Především také ve vlastní straně a v řadách SA. Posíláme dolů zpravodaje, aby přinesl podrobnější novinky. Celá strana se už připravuje na převzetí moci. SA opouštějí

svá pracoviště, aby byli pohotoví. Političtí amtswalteři se zařizují na příchod velké hodiny. Půjde-li to dobře, pak je vše v pořádku. Dožijeme-li se však opaku, pak to znamená hroznou ránu.

Uvažujeme s Vůdcem až do svítání. Hovoříme podrobně o všech problémech moci. Nyní musíme být chytří jako hadi. Jednou lze vsadit všechno na jednu kartu, ale tato karta nesmí býti lehkomyslně vyhozena. Obšírně hovoříme také o novém plánu lidové výchovy. Jde o to, aby všechny prostředky duchovního vlivu na národ byly sjednoceny v jedněch rukou. Propaganda se musí stát státněpolitickým uměním. Vláda, která pochází z lidu, mezi lidem a sebou nikdy nesmí trpět prostředníka. Musí být jeho prvním reprezentantem vždy sama.

To je práce právě pro mne. Obrovská oblast, jejíž hranice nelze prozatím vůbec přehlédnout. Životní úkol, jehož řešení vyžaduje největší duševní síly a nejmodernější technické velkorysosti. Také zde Vůdce ukazuje jasné a nové cesty. Chápe především podstatné a zásadní. Je mistrem zjednodušení; nejkomplikovanější problémy vidí v jejich lapidární primitivnosti a dovede při tom vštípit jasnost svého myšlení a názoru také svým spolupracovníkům.

Je už téměř bílý den, když se rozcházíme. Nejdůležitější Vůdcovo rozhodnutí je, že všichni členové strany, kteří vstoupí do služeb státu, zůstanou spojeni se svými úřady ve straně. On sám samozřejmě podrží také vedení strany. Tím je předem zaručena jednotná podstata státu a strany. Stát a strana musí splynout v jedno a vytvořit nový, třetí celek, naplněný podstatou našeho bytí.

9. SRPNA 1932

Strasser, Frick a Funk[135] jsou na návštěvě u Vůdce. Jsou už informováni. Přes noc v mnohých vzniklo podezření a zrodila se skepse; zejména Vůdce je pevně přesvědčen, že vývoj bude ještě velmi obtížný. Budeme se radovat teprve tehdy, až budeme mít moc skutečně v rukou.

V říšském hlavním městě se musí něco stát, aby bylo možné účinně čelit vzrůstajícímu teroru marxistů. Nebude-li nepřítel zastrašen, pak budeme brzy zatlačeni do defenzivy, ze které už není úniku.

Telefon z Berlína: nové nouzové nařízení, které vyhlašuje stanné právo. Politická vražda se trestá smrtí, jiné politické zločiny a přestupky těžkými tresty káznice. Nouzové nařízení, jaké může vymyslet jen měšťácký kabinet. Jak známe naše úřady a soudy, budou naši lidé muset jít na popraviště a komunisté vyváznou bez trestu.

V Berlíně roste nervozita. Chybí bezpečná vedoucí ruka. Svrchovaný čas, aby přišla k veslu nová vláda.

10. SRPNA 1932

Vláda je unavena bojem. Její rozhodnutí jsou charakterizována plíživou rezignací. SA je v pohotovosti s puškou u nohy, Wilhelmstraße je z toho velmi nervózní; ale to je také účel cvičení. Povolí jen pod nejsilnějším tlakem. Zatím si naše nervy odpočívají. Bude nám to velmi dobré, až tanec začne znovu. Tisk uveřejňuje nejpustější lži. Bájí o rozporech ve straně a o prudkých hádkách mezi Vůdcem a podvůdci. Srdečně se z toho těšíme. Vůdce vydává ostré dementi, které celé utrhačné kampani udělá rázem konec.

Nad Obersalzbergem se sklání nádherný večer. Jako zářivý déšť padají hvězdné šupiny z nebe.

Z Berlína volá prostředník vlády. Wilhelmstraße se opět rozhodla jinak a chce zvolit cestu handrkování. Vůdce chladně odmítá. O nějaké povolnosti teď nemůže být ani řeči. Jistě počítají s tím, že se jim podaří zlomit odpor strany.

Kruh SA se svírá kolem Berlína čím dál tím těsněji. Toto divadlo se odehrává s imponující přesností a kázní.

Ve Wilhelmstraße má dnes padnout rozhodnutí. Buď opozice nebo moc. Pro nás je ovšem jen jedna alternativa: řešení celé nebo žádné.

11. SRPNA 1932

Odjezd z Obersalzbergu. Loučení s krásnými dny je těžké. Vůdce jede do Berlína. Je příšerné vedro, které ničí všechnu radost z nádherného kraje.

V Prienu na jezeře Chiemsee ještě konáme krátkou konferenci. Sešla se tu řada vůdčích členů strany a Vůdce s námi ještě jednou hovoří o politické situaci. Odpor na druhé straně neustále vzrůstá. Nechtějí dát Vůdci kancléřský úřad, ale to je *conditio sine qua non*. Potom nám stále ještě zůstává hrozba centrem. Nedají-li nám možnost, abychom zúčtovali s marxismem, pak je úplně bezúčelné, abychom převzali moc. Spekulace, že Vůdce ztratí nervy, je se zřetelem na jeho skvělé zdraví úplně nemístná. Všichni podvůdci jsou s Vůdcem dokonale zajedno v taktických a zásadních otázkách. Vůdce se rozhoduje jet do Berlína, ale dělat se tam vzácným.

V úmorném poledním vedru jedeme dále do Mnichova. Ve Vůdcově bytě krátký odpočinek; a potom nočním vlakem do Berlína. Vůdce přijede za námi autem.

12. SRPNA 1932

V Berlíně je klid. SA čekají ve svých ubikacích. Až dosud šlo všechno hladce. Lidé se chtějí dát na pochod.

Dávám instrukce redakci a politickým amtsleiterům. Objasnění taktické linie.

Několik telefonických rozhovorů. Wilhelmstraße chce a zase nechce. Schovává se za hloupé vytáčky. Přeje si, aby Vůdce přijel do Berlína, ale neví, co potom dál. Náš vyjednavač byl u Schleichera a Papena, zkoumal půdu a podává mi zprávu pro Vůdce, jehož mám informovat večer po jeho příjezdu. Každý o sobě tvrdí, že on chce, ale že nechce ten druhý. Němečtí nacionálové se cvičí v intrikách. Prohlašuje se, že Vůdce pro prezidiální kabinet nepřichází v úvahu, poněvadž je prý příliš stranicky vázán. Z toho se vyvozuje, že Vůdce slíbil tolerovat Papenovu vládu.

Vůdce po jeho příjezdu očekávají těžká rozhodnutí. Bez veliké plné moci nemůže zvládnout situaci; nedostane-li takové plné moci, musí odmítnout; odmítne-li, dostaví se velká deprese v hnutí a mezi voličstvem. Necouvne-li ani před tím, pak je to důkaz obrovské občanské odvahy.

A přitom máme v ohni jen tohle jedno železo.

Wilhelmstraße stojí před historickým okamžikem. Bude-li tento okamžik promeškán, pak z toho může vzniknout nedozírné neštěstí.

K večeru jedu do Caputhu a čekám tam na Vůdce. Přijíždí v 10 hodin večer, když už je tma. Nikdo nemá vědět, že je na cestě do Berlína. Podávám mu obšírnou zprávu o rozhovorech, které se doposud konaly. Ihned zaujímá bojové postavení. Pro něj je teď už jen jedno „buď anebo“.

Pomalými kroky chodí celý večer po pokoji a venku po terase. Zřejmě to v něm všechno vře. Rozhodnutí, které

musí být učiněno zítra, má obrovský dosah. Musí být zrale uváženo po všech stránkách. Na jeho návštěvě u říšského prezidenta závisí další vývoj. Tam padne rozhodnutí. Uzraje nyní plod desetileté práce? Nikdo z nás si netroufá tomu věřit. Je třeba, abychom byli připraveni na všechno.

Ať se děje co děje. Nyní to znamená v klidu vyčkávat. Sedíme při hudbě a prohrabáváme se ve vzpomínkách. Rozcházíme se pozdě v noci. Vůdce zůstane v Caputhu přes noc a časně ráno chce jet s náčelníkem štábu do Berlína.

Všechno záleží jen na tom, zda nám osud už nyní dá své požehnání.

13. SRPNA 1932

V poledne je Vůdce u Schleichera a u Papena. Domlouvají mu, aby se spokojil s úřadem vicekancléře. Mají tedy v úmyslu utahat jeho i stranu. To jsou nemožné nápady. Kdyby na to Vůdce přistoupil, je ztracen. O tom tedy vůbec nemůže být řeč. Odmítá krátce a rozhodně. Dr. Frick mu horlivě sekunduje. Tyto rozhovory tedy byly bez výsledku. Druhá strana tvrdí, že nyní přenechá rozhodnutí říšskému prezidentovi

V poledne sedíme doma na Reichskanzlerplatzu a čekáme, jak se věci vyvinou. Vůdce je ve svém rozhodování silný a pevný. Ať se děje co děje, hlavní je, aby náš charakter zůstal neotřesen.

Ve 3 hodiny odpoledne volá státní sekretář Planck[136] z říšského kancléřství. Otázka: „Padlo již rozhodnutí? Pak už nemá smysl, aby Vůdce ještě přišel." Odpověď: „Pan říšský prezident s ním chce nejprve mluvit." Neurčitá naděje.

Vůdce jede v doprovodu dvou členů svého štábu k říšskému prezidentovi.

Trapné, mučivé čekání. Za malou půlhodinu je zase zpátky. Tedy nepodařilo se.

Všechno odmítnuto. Papen má zůstat kancléřem, Vůdce se má spokojit s úřadem vicekancléře.

Řešení, které nevede k žádnému výsledku. O přijetí tohoto návrhu vůbec nemůže být řeč. Nezbývá tedy nic jiného než odmítnout. Vůdce to také okamžitě učinil. Jemu a nám všem jsou následky naprosto jasné. Čeká nás těžký boj, ale my jej přece vyhrajeme.

Úřední komuniké o rozhodujícím jednání nesprávně konstatuje, že Vůdce prý žádal veškerou moc. Ve skutečnosti žádal jen, a to právem, kancléřství; poněvadž mu to bylo odepřeno, zaujímáme opět opoziční postavení. Zatímco účastníci rozhovoru sepisují o něm protokol, píši ihned velmi ostrý článek, v němž opět co nejnaléhavěji kladu požadavek moci.

V zadním pokoji se shromažďují vedoucí SA. Vůdce jim podává výklad o situaci. Pro ně je to nejhorší. Kdo ví, zda bude možné udržet formace. Nic není obtížnější než říci oddílům, které jsou si jisty vítězstvím, že vítězství vyklouzlo z rukou.

Hořký úkol, ale také ten musí být rozřešen. Nejde to jinak. Představa, že by se Vůdce stal vicekancléřem měšťáckého kabinetu, je příliš groteskní, aby bylo možné si ji vážně učinit. Spíše ještě deset let bojovat dál než přijmout tuto nabídku.

Vůdce je podivuhodný ve svém jasném klidu. Stojí neochvějně nad všemi výkyvy, nadějemi, neurčitými míněními a domněnkami. Ein ruhender Pol in der Erscheinungen Flucht.[(137)]

První šance prohrána!

Boj! Wilhelmstraße se už oblomí. Není žádného Cromwella v tomto kabinetě a nakonec přece jen zvítězí vždy síla a houževnatost nad všemi překážkami.

Až do večera se ve všech pokojích horečně pracuje. Píší se protokoly, připravují řeči a diktují provolání. V celém poschodí klapají psací stroje. Nádherný obraz klidné a cílevědomé soustředěnosti. Strana je tím silnější, čím hůře se jí vede. Wilhelmstraße se podiví, jak v této zkoušce obstojíme. Uvažujeme o všech možných cestách. V této chvíli nelze učinit žádné rozhodnutí. Jedno je však jisté: tento kabinet v říšském sněmu nedostane žádnou většinu. Nebylo by to sice špatné, kdyby se mohl opírat o lid; ale tomu právě tak není. Diktatura bajonetů skončí v chaosu. Hra s ohněm může mít strašné následky.

Generál Schleicher usiluje o to, aby mosty nebyly definitivně strhány. To se tak docela hodí k jeho charakteru.

Po dvou až třech hodinách prvního úžasu je u nás už zase všechno ve formě. Vůdce vůbec neztratil svůj klid. Už včera večer v Caputhu několikrát zdůrazňoval, že situace ještě není zralá. Zase se jednou ukázalo, že má vždycky pravdu.

Pozdě večer jede z Berlína zpět na Obersalzberg. V nejbližších týdnech bude více než kdy jindy potřebovat silné nervy. Dole před bytem stojí husté zástupy lidu, které mu jásají vstříc. Znovu a znovu se ozývá volání: „Adolf, bleibe hart!“(138)

Dokážeme už vyhodit druhou stranu ze sedla.

Vedení SA nyní musí řešit nejnepříjemnější úkol. Všichni jim budeme pomáhat; tam, kde je vůle, najde se také cesta.

O půlnoci je všechno skončeno. Po hlučném zmatku je zase ticho. Čtu dopisy Friedricha Velikého.

14. SRPNA 1932

Heiligendamm. Širá hladina Baltického moře se leskne ve sluneční záři. Sladká zahálka!

Vlny událostí už dolehly z Berlína až sem. Mezi členy naší strany zavládla velká beznadějnost.

Nejraději bych ani nevycházel z pokoje, poněvadž jsem hned zahrnut stovkami otázek. Nechci celý týden nic slyšet o politice, chci jen užívat slunce, světla, vzduchu a klidu.

15. SRPNA 1932

V Berlíně je ticho. Vůdcovo rozhodnutí je různě posuzováno. Mluvil jsem s významnou osobností německého hospodářství. Je přesvědčena, že Wilhelmstraße povolí dřív, než si myslíme. V zemi kolují divoké pověsti.

16. SRPNA 1932

Granzow byl u Papena, který nechce zpřetrhat spojení s Vůdcem. Lituje celého vývoje, který je prý plný tragických nedorozumění. Granzow se nijak netajil svým míněním.

17. SRPNA 1932

Jedeme motorovou jachtou ke křižníku „Schlesien", který kotví na širém moři. Velmi srdečné přijetí. Zase jednou konstatujeme: námořnictvo je a zůstane správné.

Všichni důstojníci jsou pro nás a hrozně je rmoutí, že se to tentokrát nepodařilo.

Nádherná noční jízda domů. Měsíc stojí vysoko.

21. SRPNA 1932

Krásné dny v Heiligendammu jsou ty tam. Znovu do Berlína, zpět do zmatku a shonu.

22. SRPNA 1932

V župní organizaci se horečně pracuje. Všechno musí být připraveno pro těžké boje, které nás očekávají. Za týden jsou přípravy skončeny.

V Beuthenu bylo několik členů SA odsouzeno k smrti, protože zastřelili polského buřiče. Tento rozsudek je tak hrozný, že mu lze stěží věřit. Bude mít vláda odvahu, aby jej dala vykonat?

23. SRPNA 1932

V celé zemi bouře odporu proti beuthenským rozsudkům smrti. Vůdce odsouzeným poslal pozdravný telegram a vydal ke straně ostré provolání proti vládě a jejím metodám. Nálada je opět na vrcholu.

Píši ostrý článek s heslem: „Židé jsou vinni!" Židovský tisk na něj odpovídá zuřivým pokřikem.

Od prostředníků se dozvídám, že se v okolí generála Schleichera pracuje ostře proti nám. Strana je obviňována z porušení slova a jiných nestvůrností.

Situace je velmi vážná a bude-li beuthenský rozsudek vykonán, stane se nesnesitelnou. Rozhodnutí má padnout teprve v deseti dnech. Zasedání říšského sněmu se blíží. Co udělá Papen? Může se odvolávat pouze na bajonety. Ale i nejostřejší zbraň se otupí, používá-li se jí příliš často.

25. SRPNA 1932

Středa: Dostávám zprávu, že beuthenský rozsudek prý nebude vykonán. Generál Schleicher je ve svých názorech rozpolcený. Nálada je vcelku proti nám. Je nemožné vyznat se ve všech intrikách. Tak mnozí tahají za různé provazy, takže pokud jde o naše odpůrce, nevíme, kdo podvádí a kdo je podváděn.

Wilhelmstraße už neví kudy kam. Panuje tam silná tíseň. Neuvažují o žádných určitých opatřeních a žijí z ruky do úst.

Kolují pověsti, že prý Vůdce bude vzat do ochranné vazby; ale to je dětinské. Dávají nám na srozuměnou, že bychom měli zmírnit tón. To dobře nechápu; buď vládneme, nebo jsme v opozici. A jsme-li v opozici, pak používáme všech prostředků, jakých opozice obyčejně používá. Mosty k Wilhelmstraße jsou strženy.

Vláda chce jít před říšský sněm, ale má v úmyslu jej ihned rozpustit. Jak to má být provedeno v podrobnostech, není nikomu jasné. Všichni rozumní lidé vědí, že boj nacionální vlády proti nám znamená zmatek a podporu bolševismu.

„Angriff" je opět na týden zakázán pro útok na pana Papena.

Boj pokračuje vesele dál.

Vůdce mne žádal, abych přijel do Berchtesgadenu.

Čtvrtek:

Mnichov. Autem do Berchtesgadenu. V poledne jsem na místě. Vůdce už na mne čeká. Přináším mnoho novinek. Vůdcovy myšlenky jsou zářivě jasné. Buď musíme dospět k prezidiálnímu kabinetu, to by bylo nejpříjemnější a nejčistší řešení; nebo se musíme poohlédnout po jiných cestách většiny k moci. Třetí možnost znamená nejostřejší a nejbezohlednější opozici. To by bylo velmi nepříjemné, ale kdyby to bylo nutné, tedy také to.

Navázali jsme spojení s centrem, i když třeba jen jako prostředek nátlaku na odpůrce. Vážně na to sotva pomýšlíme. Určití lidé ve straně jsou sice silně pro řešení s centrem, ale Vůdce je pro pokračování staré linie. Úplně s ním souhlasím. Obě možnosti mají svá nebezpečí, ale riskovat se musí.

Zůstávají tedy tři možnosti: 1. prezidiální kabinet, 2. koalice, 3. opozice. Tyto tři možnosti musí být zkoumány a prováděny v tomto pořadí.

V noci jedu zpět do Berlína.

Dlouhý rozhovor s nadporučíkem Schultzem, který se silně zastává řešení s centrem. Chce dělat kompromisy s odbornými organizacemi a s DHV. Také Strassera zahnal tímto směrem. Trvám na tom, že řešení prezidiálního kabinetu je jedinou možností. Má aspoň příchuť ilegality.

V Berlíně zjišťuji, že se generál Schleicher už dozvěděl, že navazujeme styky s centrem. To je velmi praktický prostředek nátlaku. V tomto mínění ho ještě posiluji. Snad potom při prvním řešení spíše dospějeme k nějakému výsledku.

26. SRPNA 1932

Organizace berlínské župy je opět v pořádku.

Od prostředníků se dozvídám, že je nálada ve Wilhelmstraße zoufalá. Nevědí už kudy kam.

Odpoledne mám rozhovor s generálem Schleicherem. Navenek se tváří velmi jistě, ve skutečnosti jej však možnost dohody mezi Vůdcem a centrem naplňuje úzkostí. Wilhelmstraße se znovu a znovu pokouší skrývat za říšského prezidenta. Máme čekat. Jak dlouho? Pokrčování rameny. Na koalici přistoupí, ale sám ji dělat nebude. Prezidiální kabinet je jeho myšlenka, padne-li, chce prý odstoupit.

Nevím, co je u něho pravé a co falešné.

Rozhodně mám dojem, že nás opět chtějí vlákat do pasti. Pokoušejí se dospět oklikami k výsledku, jehož nebylo možno dosáhnout 13. srpna. Myslí, že nás mohou zastrašit rozpuštěním říšského sněmu. Německo-nacionální plánеček, ale my už jej včas zkřížíme.

Podávám telefonicky zprávu Vůdci; je se vším srozuměn. Člověk by si odplivl, pomyslí-li, že bychom měli podat pomocnou ruku k tomu, aby se ti politizující preláti opět zapojili.

27. SRPNA 1932

Na velikém župním zasedání stanovíme novou organizaci berlínské župy. Deset krajů, uzavřený celek. Přijímáme nové spolupracovníky. Jde výhradně o staré členy strany.

Útočím v londýnském listě co nejostřeji na Židy a jejich inferioritu.

Vláda je ve veliké tísni. Možnost koalice je pro ni hrozivým strašidlem. Reakcionáři považují své postavení za

tak jisté, že už vůbec nejsou opatrní. Domnívají se, že nad námi vyhráli a jsou velmi nadutí. Bude-li beuthenský rozsudek vykonán, lid se vzbouří.

Reakce postupuje na celé čáře. Tato klika musí být smetena. Vznešení pánové neudělali nic, aby svrhli marxismus. Nyní, kdy boj je rozhodnut, se roztahují na místech, kterých jsme my dobyli.

Večer mluvím v Hasenheide[(139)]. Nálada ve straně se opět znatelně zlepšila. Ani nejhlubší tíseň nemůže natrvalo ochromit tuto skvělou organizaci.

Wilhelmstraße chce, jak se zdá, vytvořit hráz mezi Vůdcem a stranou. To je karta, která nikdy nepřebije. Na takové myšlenky mohou přijít jen lidé, kteří nemají ani nejmenší potuchy o lidu a jeho neúplatné věrnosti.

Ať se děje co děje, budeme bojovat a po každé bitvě si jen pevněji nasadíme přilbu.

28. SRPNA 1932

Musíme se připravit na ostrý a rozhořčený boj s reakcí. Snad je to dobré, že k tomu budeme donuceni ještě jednou krátce před převzetím moci. Při tom mizejí iluze i u posledního člena strany. Reakce nic nezapomněla a ničemu se nepřiučila. Má chvályhodný úmysl žít z plodů naší práce. Chtějí podvodem připravit Vůdce o moc a spekulují na to, že mu strana poruší věrnost. Proti tomu povstaneme jako jeden muž, postavíme se před Vůdce a vezmeme jeho věc za svou.

O půlnoci jedu do Caputhu, kam Vůdce již přijel. Podávám mu zprávu o nejnovějších událostech. Musíme k moci. Poruší-li druhá strana ústavu, pak už ani my nejsme vázáni zákony. Pak přijde daňová stávka, sabotáž a povstání.

Vůdce je stále klidný a pevný jako železo. Ani nejdivočejší pověsti a panikářství na něho nemají nejmenší vliv. Volby do říšského sněmu v něm nevzbuzují žádných obav. Je odhodlán vzít na sebe všechno, přestože si uvědomuje, že bychom mohli utrpět těžké ztráty.

Papen mluvil v rozhlasu. Řeč, která je od A až do Zet naším myšlenkovým majetkem.

Wilhelmstraße už musí být posedlá odvahou zoufalství, má-li ještě dále vydržet tuto krizi nervů.

29. SRPNA 1932

Kaiserhof se opět stal politickým hlavním stanem. Všichni mluví a vyjednávají. Výsledek není zvláštní. Vůdce se sešel s Brüningem. Ten byl velmi skromný a povolný. Potom mluvil s Papenem a se Schleicherem. Ti mu jako vždy dávali nejrůznější útěchy. V Neudecku u říšského prezidenta prý opět padne rozhodnutí. Bude určitě proti nám. Nezbude tedy nic jiného než rozpuštění říšského sněmu. Reakce triumfuje.

Naše strana musí být tvrdá!

Nesmí se stát stranou „majetku a vzdělání“. Zůstane stranou lidu.

Musí se vždy opírat o svou starou gardu.

A pomáhat dělníkovi, aby měl chléb a práci.

Za to jsme bojovali a proto musíme mít moc.

30. SRPNA 1932

Nějaký malý funkcionář povstal proti straně. Inscenoval ve Weddingu bezvýznamnou revoltu. Vynechali ho při

sestavování kandidátky pro říšský sněm. Pomsta opomenutého.

Říšský sněm! Ve schůzi frakce se konstatuje, že Göring bude zvolen prezidentem. Celá frakce je napomínána, aby zachovávala co nejpřísnější kázeň. Venku před Wallotbau(140) stojí davy lidí, provolávajíce sborem slávu Vůdci a protestujíce proti vládě.

Schůze pléna je přeplněna. Klára Zetkinová(141) si říká pro sebe delší přísahu. Je to nedůstojná komedie. Připadám si jako v loutkovém divadle. Göringova volba má naprosto hladký průběh. Zvolený se ujímá svého úřadu s důstojností a jistotou.

Z Neudecku přichází zpráva, že se nic nezmění. Rozpuštění říšského sněmu je tedy jisté.

O nějakém politickém nouzovém stavu ovšem nemůže být ani řeč. Vláda je však v nouzi. Göring to konstatuje velmi důrazně před vší veřejností.

V našich řadách lze namnoze pozorovat naprosto nevhodný optimismus. Jsem pevně přesvědčen, že k rozpuštění dojde. Půjdeme do těžkého boje, ale vyhrajeme jej.

Vůdce hraje svou partii z Kaiserhofu. Je s vývojem zcela spokojen. Říšský sněm se odročil a dal prezidentovi možnost, aby jej opět svolal. Centrum je velmi devótní. Preláti by se rádi opět zapojili. Mám pevný dojem, že nás chce Wilhelmstraße převézt.

A reakce při tom sekunduje. Člověk by vyletěl vzteky z kůže, uváží-li, že my jsme seli a reakce má nyní sklízet. Je to neslušné a hloupě drzé lehnout si do postele, kterou ustlali jiní.

31. SRPNA 1932

Píši článek o diktatuře. Natrvalo nelze sedět na bodácích. Dnes je to tak a také před 100 lety tomu tak bylo.

Nálada v lidu proti reakci je nesmírně ostrá a útočná. Reakce má k dispozici už jen státní aparát, jinak vůbec nic. Žádnou stranu a žádnou mocenskou skupinu.

Večer jsme hosty u Göringa ve velké společnosti. Máme příležitost mluvit o aktuálních otázkách se všemi možnými lidmi.

Velmi pozdě přichází také Vůdce. V důvěrné konferenci, jíž se kromě něho účastníme Göring a já, jsou projednávány nejbližší cíle. Tím je stanovena linie pro další vývoj. Od všech zúčastněných je žádána mlčenlivost. Nakonec přece jen reakci porazíme. Vůdce má velkou odvahu. Poprvé také otevřeně mluví o řádění Strasserovy kliky ve straně. Také zde měl Vůdce oči otevřené; a neříkal-li nic, pak nikoli snad proto, že by nebyl nic viděl.

1. ZÁŘÍ 1932

Dnes přišla naše dcera Helga.

Vůdce večer mluví ve Sportpalastu. Poprvé po dlouhé době se opět chápe slova, aby se vypořádal se systémem reakce. Sportpalast je přeplněn davy. Lidé visí jako hrozny na balkonech a na schodištích. Stěží lze udělat krok dopředu nebo dozadu. Nepopsatelné napětí. Stará garda strany Vůdce vítá bouřlivými ovacemi, které neberou konce. Dnes večer je ve skvělé řečnické formě. Ve své řeči, břitké jako meč, se vypořádává s kabinetem reakce. Shromážděné davy po dvě a půl hodiny odpovídají téměř na každou větu bouřlivým jásotem.

Tato řeč bude dělat divy ve straně, v řadách SA a v celé veřejnosti.

Ještě pozdě večer sedíme pohromadě v Kaiserhofu. Vyměňujeme názory a kujeme plány.

Stahlhelm ještě nedospěl k žádnému rozhodnutí. Připravujeme svůj velký berlínský den. Je to k pláči, jak je německý nacionalismus roztříštěn a jak rudá fronta může na druhé straně jistě a nerušeně sbírat své síly.

2. ZÁŘÍ 1932

Velká porada funkcionářů strany u Vůdce. Göring, Frick, Strasser, Kube, Kerrl a já. Projednáváme vnitřní otázky strany a taktiku, kterou je nyní třeba zvolit. Strasser má jako vždy námitky proti Hitlerovu stanovisku. Zdá se, že Strasserovy koncepce jsou citelně rušeny linií celé strany.

Vůdce to ví rovněž. Později o tom ještě hovoříme. Všichni to hned prohlédli.

Malý funkcionář strany, který se ve Weddingu pokusil o rozštěpení, je židovským tiskem vychvalován do nebe. To nám může být velmi příjemné, neboť tím ve straně ztrácí všechnu vážnost. Koho chválí Židé, ten je pro pravého nacionálního socialistu předem vyřízen. Přesto však musíme ránu oplatit. Do organizace se vplížila spousta špiclů. Pokoušejí se znervóznit staré straníky.

Také nyní, jako ostatně vždy, má Vůdce jasný, intuitivní úsudek. Odpor proti němu je živen výhradně Strasserem. Argumenty, které uvádí Strasserova klika, nasvědčují horizontu odboráře. Jeho ideje postrádají všeho rozletu. Nemají proto žádného účinku ani na Vůdce, který je ve své podstatě člověkem s naprosto uměleckým cítěním.

Kdo je tak šťasten, že s Vůdcem může být často pohromadě, lne k němu den ode dne více a více; nejen proto, že ve všech otázkách rozhoduje vždy správně. Také osobně je tak dobrý a tak srdečně kamarádský, že získá každého člověka, který se dostane do jeho zorného pole.

Chce-li jednou Strasser korunovat svou sabotáž ve straně dezercí, pak zažije nejhroznější porážku, jaká tu kdy byla.

Večer mluvím v Kriegervereinshausu[142] k zástupcům závodních buněk a potom ještě v Schönebergu k organizaci strany. Oba sály jsou přeplněny většinou starými straníky, kteří se teď, když hrozí krize, pevni a věrni přimykají k Vůdci a jeho myšlenkám.

Na ně je nejlepší spolehnutí. Nikdy nezakolísají.

3. ZÁŘÍ 1932

Dlouho jsem hovořil s Vůdcem. Má velkou nedůvěru ke Strasserovi. Chce mu proto také vyrazit z ruky moc ve straně. Dobře tak; neboť jedině ve straně tkví síla a pevnost myšlenky.

Prostředník vlády se pokouší navázat nová spojení. Stahlhelm se vyslovil jednoznačně pro Papena. V bulvárním tisku to vyvolalo velké rozpaky.

Tento tisk by rád chválil reakci, poněvadž se domnívá, že by to bylo proti nám; netroufá si však přece jen vyslovit tuto chválu příliš zřetelně, poněvadž se bojí našeho výsměchu.

Vůdce se mnou jede na hřbitov v Luisenstadtu[143], kde se koná pohřeb zavražděného kamaráda SA. Mluví k mužům SA, které síla jeho slov přímo zapaluje. Vůdce dovede rozehrát pravou strunu lidu jako nikdo jiný. Ve srovnání s ním je Strasser jen pouhým mechanikem slova a myšlenky.

Vůdce jede hned po pohřbu do Norimberku a do Mnichova. Pracuji doma na novém organizačním plánu propagačního oddělení a pozdě večer pak ještě mluvím v místní skupině Grunewald. Mezitím Stahlhelm zbrojí ke své podzimní parádě; s vládou proti nám. Kde to skončí?

Stahlhelm pochoduje. Je jen otázka, kam!

4. ZÁŘÍ 1932

V úvodníku ostře útočím na „vznešené lidi".

Chceme-li stranu zachovat nedotčenou, pak nyní opět musíme apelovat na nejprimitivnější davové instinkty.

Stahlhelm táhne Berlínem. Mnoho lidí, sto tisíc na pochodu. Toto číslo poněkud předstihlo můj odhad. Ale náladu nelze vůbec srovnat s náladou našich přehlídek. Po nějakém elánu nebo rozletu ani stopy. Na davy lze působit jen nadšením.

Večer mluvím v Hermsdorfu(144) a Reinickendorfu. Útočím na reakci a její mocenské choutky.

„Angriff" přinesl prudký útok na Stahlhelm a hodně přestřelil. Musím jej krýt a vzít věc na sebe. Celý Berlín tone v nadšení pro frontové vojáky.

Stal se zázrak nebo se objevila znamení? Či je snad toto nadšení spíše nepřiznanou nenávistí proti nám?

Večer Vůdci telefonicky podávám zprávu o průběhu celého dne. Jeho úsudek je jasný a jednoznačný.

Nezbývá nám nic jiného než bojovat. Se zoufalou odvahou. Říše musí přece jen být naše!

7. ZÁŘÍ 1932

Pondělí: Konference s krajskými vedoucími a s redakcí. Hovoříme o situaci a připravujeme všechno k boji. Pro nás a za nás mohou ve jménu božím rozpustit říšský sněm, mají-li k tomu chuť.

Večer projev k amstwalterům v tenisových halách. Přeplněno a pravá bojovná nálada. Heslo zní: „Proti baronům!“ Zuřivost lidu se stupňuje v rozhořčení nad neuvěřitelným pokusem vymanévrovat Hitlerovi úspěch z rukou.

Po své řeči jedu ihned nočním vlakem do Mnichova.

Úterý: V říšském propagačním vedení jsou prováděny moje nové organizační plány. V jádře se už rovnají budování ministerstva, které mám později zřídit a vést. Velké úseky organizace strany obsazené Strasserem jsou přiděleny mé sekci.

Vůdce schvaluje mé plány a dává k nim souhlas.

Středa: Organizační plány jsou hotovy. Připravili jsme už také boj v říšském sněmu, se kterým je nutno vbrzku počítat. Pro mne může nyní začít.

Přezkoumali jsme celé oddělení. Něco je třeba ještě změnit, aby bylo všechno v dokonalém pořádku. Diktuji ostrý článek proti podvodnému získávání politického dědictví.

Vůdce večer mluví v cirku Krone. Jeho řeč je co do tempa a útočnosti snad ještě ostřejší než poslední berlínský projev. Podle bouřlivého souhlasu přeplněného domu lze konstatovat, jak tvrdě a nezmatena za ním stojí stará garda strany.

Všichni jedeme společně zpět do Berlína. Cestou jsme se dohodli, že rozhodnutí už nelze déle odkládat. Na vyjednávání vždycky doplatíme, kdežto jednáme-li sami, jsme ve výhodě.

8. ZÁŘÍ 1932

Weddingský přeběhlík založil nový list, ovšem se židovskými penězi. Každá sprostá pomluva, kterou otiskne, je všemi bulvárními listy nadšeně opakována. Kdybychom žalovali, musíme čekat půl roku na soudní rozsudek. Pomlouvačný boj je veden vždy proti vedoucím členům strany. Mají být zdiskreditováni v očích davu, aby pak lid, postrádající vedení, mohl být tím snáze oklamán. Vždy se najdou tací, kteří sednou na lep. Ale čím jsou urážlivé metody hrubší, tím jsou méně nebezpečné. Je ovšem zlé, jestliže četní špiclové ve straně, které jednotlivě nelze vůbec dopadnout, nakazí také části staré gardy.

Kaiserhof: porada s Vůdcem.

Volby jsou nevyhnutelné. Vůdce se podle toho zařídil a nyní chce rozhodnutí; čím dříve tím lépe. Je pevně odhodlán k boji. Ostře se vyslovuje proti Strasserovu návrhu přijmout Schleicherův kabinet. Naším nezměnitelným cílem je nyní úřad říšského kancléře pro Vůdce. Vůbec nemůže být řeč o tom, abychom od tohoto požadavku upustili. Vláda by nás zřejmě ráda brzdila; ale my nyní chceme bojovat.

Kolují opět nejdivočejší pověsti. To je Berlín. Nejnervóznější město v celém Německu. Kdybych nejel tu a tam na den či dva do Mnichova, sám bych se touto nervozitou nakazil.

V paláci předsedy říšského sněmu máme poradu se zástupci centra. Ale jde jen o navázání styku. O nějakém výsledku nemůže být pro silné zásadní rozpory vůbec řeč.

Jsme sice se všemi stranami zajedno proti kabinetu, ale všechny strany také vědí, že padne-li kabinet, přijde naše hodina anebo se alespoň velmi přiblíží.

Při takových jednáních musíme být vždy velmi ostražití. Odhalení i nejmenšího zranitelného místa může způsobit

nejtěžší škodu. Především pokud jde o centrum, které už dávno bylo mistrem v černém umění intrik.

Taktika je více věcí rozumu a citu než charakteru. Mnohdy je třeba jít klikatými cestami, abychom dosáhli velkého cíle.

Večer se vynořují nové naděje; jsou však zcela nevěrohodné. Naše síla je nyní v boji. Postavení strany musí být upevněno uvnitř, to je rozhodující. Situace ještě není tak zralá, aby byl Hitler posledním řešením.

Proto konec s věčným paktováním! Útočit! Udeřit! Jen tak můžeme zvítězit!

9. ZÁŘÍ 1932

Předsednictvo říšského sněmu bylo u říšského prezidenta. Rozhovor neměl výsledku. Zástupce německých nacionálů při tom učinil výpad proti nám. Nic jiného také nebylo možné očekávat.

Porady s centrem pokračují. Příští týden mají být vůdcové stran přijati říšským prezidentem. Také centrum by nás rádo pohnulo, abychom se zřekli kancléřství. Rozhodně to odmítáme. Jak už bylo řečeno, je to otázka cti.

Na hřbitově odhalujeme pamětní desku zavražděného kamaráda Thielsche(145). Apeluji na shromážděné SA, poukazuji na velké oběti, které všichni členové strany přinesli pro hnutí, a mám pevný dojem, že SA stojí věrně za Vůdcem a ideou.

Je nebezpečí, že nás chce vláda u říšského prezidenta opět obšťastnit nějakým 13. srpnem. Tomu je třeba zabránit. Vůdce je pevný a nedá se ničím zmást. Požadavek kancléřského úřadu pro něho je kladen znovu; pouze Strasser je proti.

10. ZÁŘÍ 1932

V Kaiserhofu rozhovor s Vůdcem a se Strasserem. Má být učiněn poslední pokus přemluvit centrum. Ale také Vůdce je přesvědčen o tom, že je to téměř nemožné.

V paláci předsedy říšského sněmu se odpoledne konají porady se zástupci centra. Vůdce uvádí jako vždy pádné argumenty a je jasný a logický ve stavbě svého výkladu. Pánové z centra, kteří jej vidí poprvé, podlehli, jak můžeme konstatovat, úplně dojmu jeho osobnosti. Nedochází k žádným usnesením, jsou pouze oťukávány linie.

Sami mezi sebou už kujeme nové plány.

„Angriff" podniká ostré výpady proti kabinetu. Začíná pouštět kočku z pytle. Vůdce rozvíjí smělé myšlenky na okamžité odstranění krize. Není však vůbec vyhlídek, že by bylo možné dospět k rozhodnutí s nějakou jinou stranou.

Rozhodující je votum nedůvěry vládě; ta se ovšem pokusí, aby rozpustila říšský sněm před hlasováním. Tomu musí být zabráněno.

Mám velkou poradu se zástupci berlínské organizace strany. Zde je už všechno zaměřeno na boj.

Organizace sama, včetně svých poboček, je v nejhlubší tísni. Musíme učinit vše, abychom ji opět dostali nahoru. Pouze boj může způsobit tento zázrak.

Večer jedeme do Treptowa, kde mluvím pod širým nebem na shromáždění SA. Vydrží a budou bojovat.

Pozdě večer ještě Vůdce v Kaiserhofu vykládá své myšlenky o šlechtě. I v tomto případě jako vždy originálním způsobem bohatým na nápady. Šlechta má smysl jen tehdy, je-li založena nejen na přednostních právech, nýbrž také na přednostních povinnostech. Požadovat, ale nic nevykonat, to nejde. Ostatně šlechticem je ten, kdo se statečně při-

znává k národu a všechno svoje myšlení, snažení a jednání podřizuje blahu lidu.

Měl jsem několik dní chřipku, které jsem se nyní zbavil koňskou kůrou. Musím se rychle zotavit, abych byl při zahájení volebního boje opět v pořádku a na místě. Dojde-li v říšském sněmu k debatě, pronesu obžalovací řeč proti kabinetu.

11. ZÁŘÍ 1932

Seděl jsem celý den s Göringem, poslouchal hudbu a kul plány. Večer si v hrubých obrysech připravuji svou řeč pro říšský sněm. Má to být opravdový pamlsek. Hovořím o ní ještě s Vůdcem a potom v noci propracovávám jednotlivé body.

12. ZÁŘÍ 1932

Frakce: dr. Frick dává přísné instrukce o postupu. Tento den vyhrajeme pouze nejostřejší kázní.

Vyčinil jsem redakci pro velmi nešikovný článek proti Stahlhelmu.

Ve 3 hodiny plénum. Přichází Papen. Působí dojmem člověka, který si je naprosto jist vítězstvím. Komunistický poslanec navrhuje, aby se ihned hlasovalo o votu nedůvěry a zamítnutí nouzového nařízení. Poněvadž očekáváme, že němečtí nacionálové budou protestovat, nikdo z nás se nehlásí ke slovu. Němečtí nacionálové nás zklamali a neprotestují. Dr. Frick potom navrhuje půlhodinovou přestávku.

Porada u Göringa: centrum chce dosáhnout usnesení většiny, aby byly návrhy komunistů vzaty z denního pořádku. Jsme okamžitě proti tomu. Máme tak dvě výhody: bude-li už říšský sněm rozpuštěn, pak Papen nepřijde nyní ke slovu a my máme příležitost hlasovat o votu nedůvěry. Poněvadž nejsme jednotní, máme ještě krátkou poradu s Vůdcem v protějším paláci předsedy říšského sněmu. Vůdce rozhoduje, aby se okamžitě hlasovalo. Kostky jsou vrženy.

Zase plénum. Strany jsou nesmírně zaražené, když slyší o našem usnesení. Papen se objevuje na vládní tribuně s červenou mapou pod paží, Göring ihned bez okolků zahajuje hlasování. Papena, který se skromně hlásí, nenechá vůbec přijít ke slovu. Ten vztekle klade rozpouštěcí dekret na stůl předsedy sněmovny, který mu vůbec nevěnuje pozornost. Spolu s ostatními členy vlády Papen odchází ze zasedací síně. Říšský sněm potom hlasuje o návrhu vota nedůvěry. 500 hlasů proti Papenovi a asi něco přes 30 pro něho. To je nejhroznější parlamentní porážka, jaká kdy byla zaznamenána.

Říšský sněm je rozpuštěn. Nesmírný zmatek. Všichni jsou ještě jako zděšeni; nikdo nepovažoval za možné, že bychom měli odvahu přivodit toto rozhodnutí. Jen my se radujeme. Nyní budeme bojovat; v boji jsme vždy nejsilnější.

Vůdce čeká v protějším paláci předsedy říšského sněmu na naši zprávu. Je bez sebe radostí. Opět rozhodl jasně a jednoznačně. Dlouho se potom ještě debatuje. V Kaiserhofu porady pokračují. Je tam shromážděno celé vedení strany. Všichni mají velmi bojovnou náladu. Vláda si hraje na schovávanou; ale nyní už jí to nic nepomůže. Má na bedrech důkladné votum nedůvěry. Vytvořili jsme jasnou situaci a nyní chceme změřit své síly.

Pozdě do noci debatujeme v Kaiserhofu. V hrubých obrysech už připravujeme volební boj. Nyní je konec parlamentních metod, jde opět do tuhého.

Měšťácko-nacionální listy píší vesměs proti nám. To je přece zcela jasné, neboť rozhodnutí, které bylo učiněno, bylo nacionálněsocialistické.

A ostatně plátky se podiví, jak je převezeme.

Dříve než převezmeme moc, musíme se vypořádat s reakcí. To je znamení a symbol. Jde-li do tuhého, pak stojíme vždycky sami.

13. ZÁŘÍ 1932

Výbor pro hájení práv lidového zastoupení: nic než mlácení prázdné slámy. Vláda se zdráhá objevit se před tímto výborem. Göring má odvolat ostrý dopis říšskému kancléři. O tom vůbec nemůže být řeč. Teď je volební boj, teď se bavíme s lidem, ne s vládou. Němečtí nacionálové jsou drze opovážliví a nosí nos hrozně vysoko. Ale smích je brzy přejde.

Vůdce mluví ve schůzi frakce. Heslo: „Proti reakci!“ Tím je zahájen volební boj.

Výbor, který se v poledne odročil, se večer schází znovu. Vláda se však i nadále zdráhá objevit se před ním.

Lid zůstává klidný. Široké vrstvy si dosud neujasnily dosah situace; také volební termín nebyl ještě stanoven. Výbor říšského sněmu nemá pro zásadní boj vůbec význam. S tím nelze nic začít. Především my se nehodíme k těmto zdánlivým bojům.

Volební vyhlídky jsou ve straně odhadovány různě. Zdržuji se zatím úsudku. Nejprve je třeba pozorovat

průběh volebního boje a teprve potom lze tak zpola správně prorokovat.

Jedinou radostí v celém tomto zmatku rozhodování a událostí je, že Magda přijde s dítětem domů.

14. ZÁŘÍ 1932

Celý měšťácký tisk přešel k reakci. Mnozí z nás tím jsou pobouřeni. Považuji to za neobyčejně chvályhodné. Čím dříve reakce odhodí masku, tím lépe pro nás.

Výbor opět zasedá, ale je to opravdu jen výbor. Mnoho se mluví. Göring má prý povolit. To rozhodně odmítáme. Vláda by ráda setřásla z beder trapné votum nedůvěry. Potom je ochotna objevit se před výborem jako svědek. Jsme neoblomní a zdráháme se učinit nějaké ústupky.

Konečně je výbor přeměněn na vyšetřovací výbor. Nyní se vláda musí dostavit. To bude veselá podívaná.

Ještě večer podáváme zprávu Vůdci, který potom jede do Mnichova.

15. ZÁŘÍ 1932

„Angriff" roste. Až do voleb má vycházet dvakrát denně; poněvadž měšťácký tisk, který je z velké části čten a odebírán také členy naší strany, zaujímá ostře stanovisko proti nám, nezbývá nám nic jiného než proti němu organizovat bojkot.

Jsme v plné práci pro volební zápas.

Večer Sportpalast. Pronáším dobře uváženou, břitkou řeč proti kabinetu a jeho politickým praktikám a taktice. Pomalu se nám daří dostat masy opět pevně do ruky. Teď

to znamená pracovat a nepromeškat žádnou možnost, abychom poučili lid o správnosti svých rozhodnutí.

16. ZÁŘÍ 1932

Říšské propagační oddělení přesídlilo do Berlína. Odtud můžeme soustředěněji vést volební boj. Tentokrát bude těžší, poněvadž pokladny strany jsou prázdné. Minulé volební boje pohltily všechny peníze, které jsme měli k dispozici.

Jasná a přehledná organizace našeho propagačního vedení je nám nyní velmi užitečná. S tímto aparátem lze pracovat.

Večer jsem opět mluvil v Kriegervereinshausu a v Gesundbrunnen(146). Oba sály přeplněny. V Gesundbrunnen na ulici došlo k těžkým krvavým srážkám.

Nyní zase začíná volební boj. Mnohdy mám pocit, jako kdyby to tak mělo zůstat navždy. Spoustou řečí jsem už úplně otupen; jen tu a tam se ještě lze vypnout k nejlepší formě. Naši odpůrci počítají také s tím, že v tomto boji ztratíme nervy a ochabneme. Víme to a tu radost jim neuděláme. To nás nejvíc udržuje při síle. Kdybychom povolili, pak bychom byli ztraceni a všechna dosavadní práce by byla marná.

Jsme tím povinni svým mrtvým, abychom tvrdošíjně a vzdorně trvali na svém právu a abychom i tehdy, zdá-li se náš boj bezvýsledný, pracovali pro naši věc, pro ni samu.

Neboť na druhé straně také stojí jen lidé. Také oni ztrácejí v bitvách půdu, také jejich nervy prodělávají při těchto bojích těžké zkoušky. Rozhodující je, kdo může hodit na bitevní pole poslední oddíly. Ke ztrátám dochází vždy, ale nesmíme proto ztrácet odvahu.

Friedrich Veliký vydržel válku sedm let. U Kunnersdorfu(147) ztratil téměř celou pruskou armádu. Všichni přátelé

od něho odpadli a byl odkázán jen sám na sebe. Kdyby byl tehdy ztratil hlavu a podepsal zbabělý mír, pak by Prusko nikdy nebylo dosáhlo světové moci.

Politika se dělá mnohem víc charakterem než rozumem. A odvážnému patří svět.

To je na Vůdci veliké, že se stále stejnou houževnatostí usiluje o jediný cíl a je hotov mu všechno obětovat.

To jej především odlišuje od oněch měšťáckých politiků, kteří stále tvrdí, že chtějí totéž co on. Bez Hitlera by bylo Německo už dávno utonulo ve zmatku anarchie.

Tedy odvahu, i když doba je těžká a starosti mnohdy přerůstají přes hlavu. Není jiné vyhlídky než vydržet.

19. ZÁŘÍ 1932

Ležím s těžkým katarem průdušek v Mnichově.

V sobotu vstávám, ačkoliv jsem ještě těžce nemocen. Konám několik porad a napřimuji několik velmi stísněných zástupců vedoucích. Není to tak docela lehké, má-li člověk sám psí náladu. Lidé jsou většinou silní jen tehdy, vede-li se jim dobře.

Řádně jsem se vypotil a potom si sedl do vídeňského rychlíku. Ve večernících čtu, že volby byly stanoveny na 6. listopad. Máme tedy před sebou ještě těžké týdny.

Hrozná noc ve spacím voze s divokými horečnatými představami. Časné ráno stojí v Rakousku na všech nádražích lidé, blahopřejí mi a dávají mi své požehnání. Únavou a vyčerpáním se sotva držím na nohou.

Ve Vídni je celá nádražní čtvrť obsazena černošedými hradbami lidí. Nadšené přijetí. Ulice kolem nádraží se vzbouřily. Touha po Říši propuká zcela spontánně. Mluvím

v Englemannově aréně[148], která je tak přeplněna, že by proslulé jablko nepropadlo. Shromáždění se koná odpoledne. Slunce svítí a pálí. Stojí právě nad mou hlavou. Znamená to dvě hodiny šílené tortury.

Na ulici davy lidí prorazily uzavírací řetězy, takže vůz nemůže ani kupředu ani zpět. Další jízda je opravdu životu nebezpečná.

Stateční Rakušané jsou Říši neochvějně věrní.

Večer v opeře. Opravdový stavební zázrak. Jak chudí jsme my proti tomu v Berlíně! Celek je bohatým souhrnem dobrého vkusu.

„Kouzelná flétna“. Tak jsem Mozarta ještě nikdy neslyšel. Dokonalý mozartovský styl. Umění, které nemá sobě rovna. Dům má nádhernou akustiku. Zde Vůdce jako mladý muž často stával na galerii a poslouchal Wagnera. Pokaždé, když jsme byli někde jinde v opeře, o tom vyprávěl.

Večer jedu z Vídně dále do Mnichova. Na spánek při mém zdravotním stavu není ani pomyšlení.

V Mnichově, kam přijíždím v pondělí ráno, dávám ještě několik rozkazů v Hnědém domě a pak musím hned do postele. To by ještě scházelo, abych nyní, v této rozhodující době, byl odsouzen k nečinnosti.

Vůdce jel do Vídně na soukromou návštěvu. Nikdo o tom neví, aby se lidé nesbíhali.

20. ZÁŘÍ 1932

Volební boj stojí peníze a v přítomné chvíli lze peníze těžko sehnat. Musíme se poohlédnout, jak se z té finanční kalamity dostat. To je snad nejsvízelnější otázka, kterou je v těchto týdnech třeba řešit.

Naše rozhlasová organizace dělá mohutné pokroky; chybí pouze ještě, abychom mohli používat vysílače.

Musíme se připravit na to, že se dříve či později snad přes noc dostaneme k moci.

Píši článek proti Hugenbergovi. Volební výklad, vydaný propagačním oddělením, nepostačuje; musí být přepracován.

Revolta ve straně, spunktovaná ve Weddingu, začíná být přece jen nepohodlnou. Především osobní boj ubírá člověku mnoho nervové síly. Taková nějaká kreatura zásobuje svými podezřeními celý židovský tisk; nemá vůbec smysl jít proti tomu. Je třeba mít hroší kůži.

V noci zpět do Berlína.

21. ZÁŘÍ 1932

Podnikám ostrý výpad proti „Vorwärtsu". Dopřál si totiž potěšení napadnout mne osobně v několika článcích. Náhoda mně přihrála do rukou zničující materiál proti několika významným členům SPD. Prohlašuji „Vorwärtsu" nezastřeně, že zahájím uveřejňování materiálu, jestliže jeho pomluvy neustanou.

Výzva k bojkotu měšťáckého tisku. Zákaz všem členům strany kupovat měšťácké listy, předplácet je nebo v nich inzerovat. To bude zase vzteklého pokřiku na celé čáře.

Náš vlastní tisk nyní bude vycházet dvakrát denně. Především ve volebním boji je to se zřetelem na velkou moc tisku našich odpůrců nevyhnutelné.

23. ZÁŘÍ 1932

Čtvrtek:

Komedie ve výboru říšského sněmu; zase z toho nic nebylo. Je vyslýchán Göring. Vykládá jasně a věcně průběh významného zasedání říšského sněmu. Zástupci DNVP (Deutschnationale Volkspartei) jsou drzí a nafoukaní, že je to až k nevystání.

Drahou a autem přes Hamburg do Kielu. Tam mluvím k 20 000 lidí. Nálada v lidu se vůčihledě lepší.

V Hamburku tři hodiny spánku, potom opět zpátky do Berlína. Bojkot měšťáckého tisku je v plném proudu.

Ve Friedrichshainu mluvím na přeplněné členské schůzi. Nálada jako vždy dobrá; podle členů strany ovšem nesmíme usuzovat na voličstvo. Stará garda je věrná hnutí. Na ni se lze slepě spolehnout. Ona je dnes ručitelkou boje a zítra bude ručitelkou vítězství.

24. ZÁŘÍ 1932

Nyní je třeba vykonat volební přípravy pro hlavní město. Moje výzva k bojkotu měšťáckých listů vyšla v našem tisku s palcovými nadpisy. Pro měšťácký tisk to bude trpké sousto. Ale také zde je to věčně stejné; napadneme-li ostře protivníka, stane se devótním a začne kňourat.

Večer mluvím v Herrenhausu ve shromáždění nacionálněsocialistických úředníků. Patří k tomu pěkná dávka odvahy, aby se dnes úředník veřejně hlásil k našemu hnutí.

Potom schůze strany v Zehlendorfu a v Dahlemu.

Ze všech stran jsou podnikány pokusy o smír mezi stranou a vládou. Ale Vůdce, bohudík, se k tomu nedá pohnout.

Vyjednává, dokud je čas; když začne boj, pak ho lze najít jen na bitevním poli.

Tón strany v posledních dnech velmi nabyl na útočnosti; ale to je také jediná řeč, kterou lze mluvit s tvrdošíjnými odpůrci z řad reakce.

25. ZÁŘÍ 1932

Odpoledne mluvím v Schönholzu[149] ke 40 000 dělníkům z Weddingu, potom ve Spandau na schůzi SS a v Hasenheide na shromáždění SA. Všechno přeplněno.

Naši protivníci se mezi nás pokoušejí zasít svár. Uměle se konstruují rozpory mezi Vůdcem a jeho spolupracovníky. Líhni pověstí se dostává stále nové potravy Strasserovým chováním, které je těžké kvalifikovat. Bylo by opravdu štěstí, kdyby svou sabotážnickou práci, prováděnou doposud tajně, konečně přenesl na veřejnost, aby proti němu Vůdce mohl zakročit.

26. ZÁŘÍ 1932

Celá berlínská organizace strany pracuje plnou parou na bojkotu měšťáckého tisku. Však se nám už podaří přinutit měšťácký tisk natrvalo ke slušnému tónu.

Jde-li měšťákovi o měšec, pak je vždycky povolný. Někdy v tichých hodinách člověka přepadá hluboká tíseň; tu lze přemoci jen tehdy, když stojíme opět tváří v tvář lidu. Lid je pramenem naší síly.

27. ZÁŘÍ 1932

Jednou z nejtěžších otázek je nyní péče o stovky našich vězňů. Ubozí chlapci sedí pod zámkem a jsou úplně v nejistotě o tom, kdy pro ně udeří hodina osvobození. Musíme se o ně starat, aby neztratili odvahu. Zejména v této době nedostatku peněz je to spojeno s velikými potížemi.

Vyšetřovací výbor říšského sněmu koná rozhodující schůzi. Nejprve je vyslýchán Papen. Výslech je pro něho trapný, útoky se sypou ze všech stran.

Říšský ministr vnitra von Gayl je zvláštní figura. Ale ani jeho výslech nepřináší nic nového.

Nejžalostněji působí státní sekretář Planck. Něco takového chtěli 13. srpna navěsit Vůdci jako státního sekretáře.

Hovoříme mezi sebou o volebních vyhlídkách. Ze všech stran jsou posuzovány velmi pesimisticky. Němečtí nacionálové se chovají hnusně; drze si hrají na revolucionáře, aby nám odlákali masy. To se jim tak podobá.

Řadou prohlášení, učiněných ve výboru, je vláda silně blamována; ale jí na tom asi málo záleží. Z různých stran jsou podnikány pokusy, aby byl sjednán nový rozhovor mezi říšským prezidentem a Vůdcem. Tento rozhovor se má konat velmi brzy. Situace je dokonale zamotaná. Ale to je jen zásluha našich protivníků; mohla být jasná, kdyby byly z daných mocenských poměrů vyvozeny důsledky. To ovšem pánové nechtěli.

Němečtí nacionálové se u moci cítí dobře a také vědí, že až přijdeme my, budou brzy vyřízeni. Proto raději hrají hru s ohněm, než aby přišli k rozumu.

Ale ani jejich stromy neporostou do nebe.

28. ZÁŘÍ 1932

Každé pondělí se v župě koná konference vyšších amtswalterů, na které je týden od týdne projednávána taktika, jež se neustále mění. Tak jako musíme být tvrdí v principu, tak pružní musíme být v metodách. Většina lidí nechápe rozdíl mezi strategií a taktikou.

Autem do Vratislavi. Nádherná, klidná jízda, při níž je mnoho času k přemýšlení.

Nálada ve Vratislavi výborná; staří straníci jsou vždy věrní. Schůze v „Jahrhunderthalle" je přeplněna. Skvělá přehlídka slezské SA, která pochoduje do sálu. To jsou prapory naší moci.

V celé Říši propukají dílčí stávky. Vláda je proti tomu úplně bezmocná. Odborové organizace jsou strhávány radikalismem davů. Volební shromáždění německých nacionálů jsou ve všech koutech země rozbíjena. Nesmíme to ovšem hnát příliš daleko, neboť vláda by toho jinak mohla použít jako vítaného podnětu k odkladu voleb.

Musíme pracovat jako diví; pak se to může ještě jednou podařit.

29. ZÁŘÍ 1932

Jsme už zase uprostřed volebního boje. Jedna porada stíhá druhou; sotva lze nabrat dech.

Měšťácký tisk už začíná držet hubu. Výzva k bojkotu jej velmi bolí. Posílá už parlamentáře, kteří prosí o mír. Nepovolím, ledaže různé listy změní svůj tón vůči nám.

Velké vydavatelství dosáhlo prozatímního opatření proti mé výzvě k bojkotu. Hrozí se mi v něm pokutou 300 000 RM

a šesti měsíci vazby. To je nejlepší příležitost, abychom bojkot dokonale rozvířili. To nejhloupější, co protivník mohl udělat!

30. ZÁŘÍ 1932

Bojkot je nyní organizován na celé čáře. Tentokrát jej provádí sama strana. V hlavním městě byly rozšířeny 3 miliony letáků proti měšťácko-nacionálnímu tisku. To mu zasadí těžkou ránu.

Pisálkové v redakcích se svíjejí jako žížaly.

Píši článek k 85. narozeninám říšského prezidenta. Vykládám v něm ještě jednou celou situaci se vší vážností a se vším povinným respektem.

Pánům ve Wilhelmstraße začíná být nepohodlno. Stávky v zemi se šíří. Všude propuká vztek a rozladění. Situace se stává nebezpečnější, než si představovali.

Dříve než se volební boj rozjede naplno, ještě jednou poslouchám Wagnera; skvělé představení Siegfrieda v Městské opeře. Ale teď nelze ani mít pravý požitek z té nádherné hudby. Jsem vnitřně příliš rozerván, abych se z ní mohl absolutně radovat. Přesto však tato hudba napřimuje, dodává odvahy a vyjasňuje myšlenky.

1. ŘÍJNA 1932

Stěhujeme se z Hedemannstraße, svého starého bojiště, které jsme si zamilovali, do Voßstraße. Nyní pracujeme v bezprostřední blízkosti vládní čtvrti. Jak dlouho ještě bude trvat, než se odtud přestěhujeme do Wilhelmstraße?

Pro vládu to jistě není žádný zvlášť příjemný pocit, ví-li, že se jí nepřítel dostává čím dál tím víc na kůži. Vůdce bydlí v Kaiserhofu, přímo naproti říšskému kancléřství. Také to musí úplně vyvádět z rovnováhy muže, který nemá dobré nervy a naopak má to neštěstí, že je v této republice říšským kancléřem.

Provádíme některé změny v organizaci svého tisku. Dosavadní výkony nestačí pro zvětšené úkoly, které nyní musí být řešeny. Namnoze ani naši novináři nechápou, že v době volební kampaně záleží především na propagační činnosti novin. Jsou většinou příliš důkladní a hodí se spíš pro vědu než pro černé umění.

Lepší jsou už naši propagandisté. Jsou ve dne v noci v přímém styku se širokými vrstvami. Své řemeslo ovládají s naprostou jistotou. Jsou to elitní oddíly strany. Nejlepší řečníky, jaké kdy Německo mělo, lze najít v našem táboře.

V Postupimi přehlídka nacionálně socialistické mládeže. Nádherný pohled, tato hemžící se a vířící směsice hochů a děvčat. Stadion je přeplněn. Všichni jsou plni nadšení. Staří říkají: kdo má mládež, má budoucnost. My větu obracíme: kdo má budoucnost, má mládež. Proto je mladé Německo v našem táboře.

Pozdě večer přijíždí Vůdce. Mám příležitost obšírně mu referovat o posledních událostech v Berlíně. Mluví ohnivě k mládeži, která se tu shromáždila. Mezi hochy a děvčaty jeho řeč vyvolává nepopsatelný jásot. Právě mládež se dovede správně nadchnout pro naše ideály. Čím je člověk starší, tím je proud nadšení slabší.

Večer sedíme u nás doma. Vůdce pohlíží na další vývoj velmi optimisticky. Jako vždy bude mít pravdu jistě také zde. Pro přítomnou chvíli nepomýšlí na navázání styků s Wilhelmstraße. V nynější situaci je to také úplně bezúčel-

né. Až bude volební boj skončen, pak se může zase vyjednávat. Vůdce potom s klasickou jasností vykládá chyby úřadujícího kabinetu.

Stávek a nepokojů v celé zemi přibývá. Diletantství, s jakým se nyní vládne, se jednou musí hrozně vymstít.

2. ŘÍJNA 1932

Postupim! Slunečný podzimní den ve starém pruském královském městě! Šest hodin pochoduje německá mládež před Vůdcem. To je naše pýcha a naše štěstí. Stále tíž hoši s týmiž tvářemi. Hnutí už také z nich vytvořilo jednotný typ. Projevuje se nejen v myšlení a jednání, nýbrž také v obličeji a postavě. Je radost dívat se na ně a není to vůbec unavující. Každého z nás při pohledu na tento nádherný dorost naplňuje pocit velikého štěstí. Oddíly pochodují, stále nové a nové, jako by vůbec neměly mít konce.

Po nádherných hodinách v Postupimi Vůdce ještě sedí s námi doma. Debatuje a je velkolepý ve svých argumentech. Jeho optimismus se přenáší na nás všechny. Je nevysychajícím pramenem síly, která se věčně obnovuje.

Pracujeme až do pozdních večerních hodin, navrhujeme plány a konáme přípravy.

4. ŘÍJNA 1932

Pondělí v Berlíně. Příprava sjezdu vedoucích v Mnichově. Texty pro sedm velkých plakátů hozeny jedním rázem na papír. Všechno, co se vyřizuje rychle a s nadšením, je dobré.

Je dost těžké zapojit správně redakce našich časopisů do velkého volebního hnutí. Jsou příliš puntičkářské a pracují příliš těžkopádně. Píši polemiku proti Scherlovu vydavatelství[150] a německým nacionálům. V Berlíně bude rozšířena ve dvou milionech exemplářů. Ať měšťácký tisk pozná, co jsme zač.

Večer mluvím na župním sjezdu v přeplněných tenisových halách. Konstatuji, že strana sama je naprosto nedotčena. Na ni se lze spolehnout v každé krizi.

V posledním okamžiku ještě sedám do nočního vlaku do Mnichova.

Tam je v proudu sprostá tisková kampaň proti našim SA. Máme podezření, že je živena nesvědomitými špicly ve vlastních řadách. Nálada je namnoze velmi stísněná; ale my staří naci protestujeme a překonáváme tíseň.

V říšské vůdcovské škole poprvé aplikuji nový způsob politického školení. Místo abych mluvil, debatuji se shromážděnými vedoucími SA, a to s netušeným úspěchem. Jsou to vesměs nádherní chlapci. Účastní se debaty se skutečnou vášní. Hovoříme o všech problémech programovosti a taktiky hnutí.

V poledne jsem pohromadě s Vůdcem. Je v dobré náladě, ale rozzloben na tiskovou kampaň proti SA.

Odpoledne se pracuje a večer jdeme do cirku Krone; už v 7 hodin je policejně uzavřen. Venku před branami ještě stojí černé lidské hradby. V řeči, trvající dvě a půl hodiny, se ostře vypořádávám se systémem a nynějším kurzem.

Středa: Župní vedoucí se shromáždili k poslední rozhodující rozpravě. Strasser šíří pesimismus.

Musíme mít oči všude, aby se nestalo neštěstí.

Čtvrtek: Časné ráno začíná velký sjezd vedoucích. Nejprve vyřizujeme technickou část volebního boje. V rámci

propagačního oddělení jsme zřídili ústřednu obrany proti lži, jejímž jediným úkolem je, aby odrážela sprosté pomluvy tisku našich protivníků a vyvracela je. To bude brzy jistě největší oddělení celého Hnědého domu.

Závěr zasedání vedoucích tvoří Vůdcova řeč. Je ve výborné formě a podává skvělý obrys vývoje a stavu našeho boje daleko do budoucnosti. Vskutku vyniká nad nás všechny. Vyvede stranu z každé zoufalé situace a dodá jí opět odvahy. Se železnou důsledností slouží vysokému cíli, který jsme si vytkli. S ním v čele musí hnutí zvítězit.

Potom ještě dlouho debatujeme s vedoucími SA. To jsou přece jen ti nejlepší chlapci; vojáci zvyklí kázni.

Proslýchá se, že vláda prý kolísá; ale já tomu nemohu věřit. Tak jednoduché to ještě není, povalit systém. Rozhodně se nesmíme nechat ukolébat falešným optimismem. Úspěch je vždy nejlepším průvodcem na cestě k vítězství.

7. ŘÍJNA 1932

Od prostředníka se dozvídáme, že hospodářský program vlády byl zahájen prozatímním neúspěchem. Ve výrobních kruzích se proto šíří panika a zoufalá nálada. Krysy opouštějí potápějící se loď!

Nyní jde už jen o to, abychom zůstali silní a nepovolili. Dohodl jsem s Vůdcem celou volební kampaň. Je ve všem plný důvěry, jen věčnou podkopnou práci malé Strasserovy kliky ve straně pozoruje s jistou nelibostí.

Jakmile bude volební boj skončen, musíme provést také v hnutí několik důležitých, organizačních změn. Pro samou volební propagandu jsme se k tomu téměř celý rok nedostali.

Systém nám dal co proto; ale konečně strana je zde proto, aby bojovala.

Diktuji ještě ve spěchu útočný článek proti Papenovu konzervatizmu a jedu pak nočním vlakem do Berlína.

8. ŘÍJNA 1932

Nyní konečně bydlíme ve Voßstraße. Dům je velmi krásný, velmi prostý a velmi důstojný. Na psacím stole už leží hory práce.

9. ŘÍJNA 1932

Lidé, kteří jsou dobře informováni, mi vypravují, že reforma rozhlasu, prováděná říšským ministerstvem vnitra, úplně selhala. Chtěli se odpoutat od jednotlivých zemí a místo toho na nich ještě zvětšili svou závislost. Sestavujeme novou personální listinu pro rozhlas pro případ, kdybychom se přes noc dostali k moci.

Vyzývám v prohlášení německé nacionály k veřejné diskusi; poněvadž si stěžují, že SA rozbíjejí jejich schůze, mají nyní nejlepší příležitost utkat se s námi na ideovém poli. Kladu jim podmínky, které jim přijetí mého návrhu vlastně velmi usnadňují. Ale kdo ví, odvaha všeobecně nepatří k jejich nejlepším ctnostem.

Na Bülowově náměstí večerní shromáždění SA. Naši SA v dělnických čtvrtích jsou obdivuhodní. Snášejí šikanování, pronásledování a teror s mírností skoro samozřejmou. Tito chlapci zaslouží, aby byli zapsáni do dějin naší strany, a podaří-li se to, také do dějin našeho lidu.

V neděli letím otevřeným letadlem do Chemnitzu. Nádherný let! Ledová zima, takže po hodině letu sotva cítím tváře. Mluvím k saským amtswalterům; podařilo se mi všechny zase vyburcovat. Hned potom zase letadlem zpět do Berlína; večer poslouchám v opeře „Unter den Linden" „Tristana". Dokonalé představení. Nepopsatelně sladká a okouzlující hudba. Stěží si lze představit něco krásnějšího. Hlasy jsou jako sametové a znějí jako čela. Odcházím z divadla rozechvěn a hluboce dojat.

10. ŘÍJNA 1932

Redaktor, který byl zapleten do skandálu bratří Sklareků[151], v bulvárním listu nejhanebnějším způsobem napadl čest mé ženy. Člen ϟϟ se u něho dává ohlásit a mrská jej jezdeckým bičem tak dlouho, až klesne krví zbrocen k zemi; potom na stůl položí svou navštívenku a odchází z redakce, aniž mu některý z přítomných novinářských plazů brání. To je jediný prostředek, jak tyto hanobitele cti vyřídit. Nezastaví se ani před dobrou pověstí bezbranné ženy a proto musí být mrskáni tak dlouho, až si opět uvědomí nejprimitivnější zákony slušnosti.

Posel vlády u mne oťukává situaci. Říkám mu bez obalu mé mínění. Wilhelmstraße se nyní vytáčí, že prý se Vůdce může někdy později stát říšským prezidentem. Jak milostivé a velkomyslné! Všechno to jsou jen hloupé a drzé pokusy, jak nás zadržet a rozleptat. Vůdce se má vzdát svého jasného požadavku, aby Wilhelmstraße měla klid. To si pánové krásně vymysleli. U nás se bohužel setkají s malým porozuměním.

Dlouhá rozmluva s hr. Helldorfem. Berlínské SA jsou opět ve formě. Také v Pomořansku a Meklenbursku se do

organizace opět vrací pořádek. Přece jen dokážeme předvést ještě jednou správný volební boj.

Němečtí nacionálové odmítli mou výzvu k diskusi ve Sportpalastu. Místo toho se prý mám dostavit jako host do jejich schůze, kde mně chtějí milostivě povolit půlhodinovou řečnickou lhůtu. Samozřejmě okamžitě přijímám. I když podmínky, za nichž se polemika koná, jsou ty nejhorší, najdeme už prostředky a cesty, abychom štěstí trochu pomohli. Dávám jim říznou odpověď, v níž si neodpustím, abych jim uštědřil několik pořádných štulců za to, jakým způsobem se chtějí zmocnit politického dědictví.

11. ŘÍJNA 1932

Schůze ve Sportpalastu zakázána. Dobrá příležitost k ostrým výpadům proti vládě v tisku. Musí nás utlačovat, a to tak, aby to viděl také člověk z lidu; tím spíše a tím lépe se nám podaří lidu vysvětlit, jak hluboké jsou rozdíly mezi námi a vládou.

Diskuse s německými nacionály se koná 19. října v „Neue Welt“. Připravíme tuto schůzi tak rafinovaně, že po lidském soudu musíme zvítězit. Ostatně máme nad odpůrcem nesmírnou převahu, pokud jde o obratné provedení takové akce. Také tomu je nutno se učit!

Nečteme-li po řadu týdnů nic jiného než noviny, které jsou napěchovány lživými pomluvami a zkreslenými zprávami, pak všechen tisk leze člověku z krku.

V kabinetu to praská. Kdy se to rozletí?

12. ŘÍJNA 1932

Říšská obrana už nepodporuje kabinet. O koho se vláda chce nyní ještě opírat?

Večer mluvím v přeplněném sále „Neue Welt“ na shromáždění úředníků. Sportpalast je nám i nadále zakázán.

13. ŘÍJNA 1932

Sedím opět v Severinu, tentokrát v pozdním podzimu. Listí je zlatohnědé a celý statek opředen podivným kouzlem.

Zbabělá redakční kreatura, která byla před několika dny spráskána členem ϟϟ, se ve zmíněném skandálním plátku vůbec neozvala. Byla by to pro mne rozkoš, kdybych v té věci mohl jít k soudu.

Mluvil jsem v Rostocku; dva přeplněné sály.

Na zpáteční cestě jsme zažili veselou příhodu; sebrali jsme na silnici neznámého pána, který v lijáku nemohl se svým vozem dále. Za jízdy se rozřečnil, nadával straně a vypravoval o mně nejpošetilejší lži. Když vystupoval a při loučení mne poznal, poněkud zbledl a zůstal stát na silnici jako Lotova žena.

Venku prší jen se leje. Šedivý podzim vtáhl do kraje.

Ubohý německý lid! Kdy udeří osvobozující hodina?

14. ŘÍJNA 1932

Připravujeme program pro převzetí rozhlasu.

Dr. Nobbe ze Schwerinu přijíždí do Severinu a hovoří se mnou o všech důležitých otázkách.

Večer mluvím ve Schwerinu a v Pritzwalku. V noci ve 3 hodiny opět přijíždíme do Berlína. Na stole leží hory práce, která musí být ještě do rána vyřízena.

15. ŘÍJNA 1932

Každý den přináší radosti i mrzutosti. Zvláště za volebního boje spousta práce činí lidi tak nervózními, že je i směšné maličkosti přivádějí z rovnováhy. Otázky mandátů, propaganda, problémy peněz a nálady, třenice ve straně, všechno to chce být vyřízeno vedle pravidelné práce. Prokousáváme se těmi nesnázemi, které věčně rostou, tak dobře, jak jen to jde. Nadto organizace vlivem četných volebních bojů přirozeně ještě velmi znervózněla. Je přepracována jako setnina, která byla příliš dlouho v zákopech. Její nervy musí nakonec nezbytně zeslábnout.

Spoustou potíží jsme i vnitřně celí rozbolavělí. Jedinou radost, která vždy znovu napřimuje, působí boj sám, který je veden navenek neúprosně ostře.

Naše vyhlídky se den ode dne lepší. I když nejsou ještě zvlášť dobré, přece jen nemohou být srovnávány s bezútěšnými vyhlídkami před několika týdny.

Při prohlídce našeho nového župního domu ve Voßstraße konstatuji, že je všechno dobře zařízeno. Zde lze pracovat, i když to potrvá trochu déle. Myslím, že to zde snáze vydržíme než vláda ve Wilhelmstraße.

Denně z nejrůznějších končin přicházejí stovky dobrých nebo dobře míněných propagačních návrhů. Důkaz toho, jak aktivně celé hnutí spolupracuje ve volebním boji.

Opatřování peněz je mimořádně obtížné. Pánové „majetní a vzdělaní“ jsou vesměs ve vládním táboře. K tomu se

ještě náš tisk dopustil několika závažných taktických chyb. Za ty nyní pykáme.

Rust napsal skvělý leták pro volební boj; bude rozšířen mezi lidem v několika milionech exemplářů.

Pracoval jsem až do svítání. Volební boj teprve nyní začíná doopravdy.

V zimě a dešti autem do Lipska.

Ve výstavních sálech je napěchováno 30 000 lidí. Jak nádherný pohled na tyto davy! Přede mnou mluví starý, ctihodný generál Litzmann. Přes svých 80 let působí dojmem mladého muže. Mluví ostře proti systému a jeho výklad je naplněn nezlomnou vůlí k boji. Bělovlasý mladík, který se při všech svých zásluhách o lid a vlast jednoznačně a jasně přiznává k Vůdci.

Po něm mluvím ještě dvě hodiny. Nyní máme také ve městě veletrhů opět pevnou půdu pod nohama.

Dlouhá, melancholická jízda domů. V Berlíně vykřikují večerníky: Ve Vídni 5, v Dortmundu 2 mrtví. Stateční muži SA opět obětovali své životy za věc Říše. Měšťácké strany připravují cestu bolševismu. Všichni musí být odstraněni, má-li být v Německu obnoven klid.

S unaveným a bolavým srdcem jedeme v deštivé noci domů. Jako by na nás padala bezútěšnost doby. Musíme zůstat silní a bojovat za příchod velké hodiny.

17. ŘÍJNA 1932

Zasvěcujeme Dům Adolfa Hitlera ve Voßstraße. Velmi slavnostní a dojemný akt. Všechen personál je shromážděn, asi 150 lidí. Naše stará župní kapela hraje Horst Wesselovu píseň. Mluvím krátce ke svým nejbližším

spolupracovníkům. Jaká cesta za šest let! Ze sklepní místnosti v Potsdamerstraße do velkého nového župního domu ve Voßstraße!

Teď se nám jistě také ještě podaří urazit posledních 300 metrů do Wilhelmstraße.

Dům je v nejlepším pořádku. Důstojné pracovní místo pro velké hnutí. Vykládám krajským vedoucím politickou situaci a pak se zase hned dávám do práce.

Boj proti německým nacionálům vzplál vší silou. Jsou tak sprostí a tak zákeřní, že bychom to nikdy nebyli očekávali.

Po schůzi v Lipsku se strhly srážky, při nichž byla jedna osoba usmrcena a větší počet lidí těžce zraněn.

Německonacionální strana nás napadá nejhanebnějším způsobem na reklamních sloupech. Dnes zahájím protiútok. Nikdy se nesmíme dát zatlačit do obrany.

18. ŘÍJNA 1932

Práce mi přerůstá přes hlavu.

19. ŘÍJNA 1932

Hovořím v poledne s vedoucími SA a ϟϟ o debatě s německými nacionály, která se koná příští večer. Musíme být velmi chytří v taktice, abychom dosáhli úspěchu. Doufám, že po přípravě, kterou věci věnujeme, se dílo podaří.

20. ŘÍJNA 1932

Naše obrazové plakáty jsou tentokrát zvlášť dobré. Jistě chytnou a zejména v říšském hlavním městě budou nepochybně mít účinek.

Odpoledne ještě chvíli pracuji a potom čekám plný napětí na velkou řečnickou bitvu v „Neue Welt".

V 6.30 hod. poprvé zvoní telefon. Venku v Neuköllnu před sálem, v němž se koná schůze, je prý hrozný zmatek. Němečtí nacionálové vůbec nemohou zvládnout situaci. Řízení davů se jim úplně vymklo z rukou.

Naši lidé přišli v desetitisících. To je situace, jak jsem ji chtěl mít.

Před budovou se vzdouvají lidské vlny. Samí naci. Několik set našich lidí se dostalo do sálu, jak, to ví milý Bůh. Jsou však zde podle přísloví: „Kdo dřív přijde, ten dřív mele." Stoupenci německých nacionálů stojí se svými zaručeně pravými vstupenkami před budovou a nemohou se dostat dovnitř. Divoké debaty. Naši straníci jsou na stráži a nedají si nic namluvit. Vedení schůze úplně ztratilo hlavu. Když přicházím s několika průvodci, celá ulice až za Hermannsplatz zní nepopsatelným jásotem. Naši lidé uvedli davy do pohybu. Tak si to němečtí nacionálové jistě nepředstavovali. Mysleli asi, že přijde přesně tolik naci, kolik nám velkomyslně přenechali vstupenek. Hořce se zklamali.

Ještě před vchodem do sálu mne divoce se tvářící SA zdvihají na ramena a nesou mne triumfálně dovnitř. Tam naši straníci propukají v divoký jásot. Máme vlastně už vyhráno. Zelená ochranná stráž DNVP zalezla a stojí zkroušeně u zdi. Kolem mne se utvořila garda skvělých dlouhánů z SA. Opravdu, žádné potěšení pro německé nacionály mluvit v tomto sále proti NSDAP.

Jejich první řečník se o to skromně pokouší a činí tak s naprosto nedostatečnými prostředky. Jeho řeč je chabá a vůbec nevyvolává nadšení. Skládá se jen z citátů, které nejsou ani slané ani mastné, trpí naprostým nedostatkem psychologické schopnosti pochopit duši davu, nemá vůbec linii, a co nejhoršího, vyvolává smrtelnou nudu.

Pak přicházím ke slovu já. Předseda schůze mi udílí otcovská napomenutí a poskytuje mi půlhodinovou řečnickou lhůtu. Jdu do toho; nikdo se ovšem neopováží, aby mě přerušil. Volím frontální útok a napadám protivníka tak důkladně a řízně, že už zakrátko mám tři čtvrtiny sálu na své straně. Hlavní pointy si však šetřím pro závěr své řeči.

Druhý německonacionální řečník se hned na začátku dopouští tak těžkých taktických chyb, že to v sále vře rozčilením a rozhořčením. Německonacionálnímu předsedovi schůze nezbývá nic jiného, než aby mne požádal, abych přítomné uklidnil; tím ovšem ztratil poslední zbytek vážnosti i v očích svých vlastních stoupenců. Německonacionální řečník se potí, je nervózní a bezradný. Jeho hlas zaniká ve výkřicích našich lidí tak dokonale, že není slyšet ani jedinou větu.

Potom se nakonec ještě jednou dostávám ke slovu a rozjíždím se hned na všechny obrátky. Argumenty se na protivníka sypou tak prudce, že mu přechází zrak i sluch. Sál se mění v jedinou mohutnou vlnu nadšení. Vítězství na celé čáře. Němečtí nacionálové jsou čím dál tím víc na ústupu. Vůčihledě ztrácejí půdu pod nohama. Jejich první řečník se ještě jednou pokouší zachránit, co se dá, ale také on je nyní nervózní a považuje už věc za ztracenou. Jeho řeč zaniká ve smíchu a pokřiku účastníků schůze; jejich výkřiky jsou, což je v tomto prostředí zcela přirozené, plné nereprodukovatelných berlínských vtipů, mají pohotovost,

jaké není rovno, a vyvolávají v celém sále bouři veselosti. V pozadí skandované sborové výkřiky. Nakonec se musím postavit vedle německonacionálního řečníka, abych mu vůbec zjednal trochu možnosti mluvit dál. To je také nejlepší příležitost, abych okamžitě vyvrátil všechno tvrzení o neloajálnosti. Předseda schůze sedí na svém křesle jako slavný stařec, který si neví rady. Vyhráli jsme to!

Zprávy o výsledku schůze už dávno pronikly až na ulici. Tam se už tvoří demonstrační průvod. Zvuky Horst Wesselovy písně, zaznívající mohutně z tisíců hrdel, stoupají k večerní deštivé obloze. Všechny nás naplňuje zvláštní pocit vítězství.

Potom hned do redakce, abych dal rozkazy tisku. Vrhneme do ulic milion zvláštních čísel, poněvadž se právem domníváme, že se němečtí nacionálové pokusí vykonstruovat svou tiskovou převahou z porážky vítězství. Nejlépe tu působí přesné znění řečí, které byly proneseny.

Ve 3 hodiny v noci jsme se zpracováním pro tisk hotovi.

V 6 hodin už jsou naše listy na stanicích podzemní dráhy.

Čtvrtek:

V župě veliká radost z vítězství. I židovský tisk uveřejňuje celé sloupce o velké polemice v „Neue Welt“. Všude se bez výhrad přiznává, že jsme tuto řečnickou bitvu vyhráli.

Večer mluvím v Osnabrücku v obrovském stanu asi ke 12 000 lidí.

Autem do Münsteru, kde je velká „Münsterländerhalle“ rovněž přeplněna.

Nočním vlakem zpět do Berlína. Tři hodiny spánku a potom zas hned do práce.

Vůdce přijel do Kaiserhofu. Je zcela klidný a posuzuje další vývoj s naprostou jistotou. Poslal vládě skvělý otevřený dopis. Je to s ní špatné.

O několik hodin později už zase letí z Berlína. Prší jen se leje.

21. ŘÍJNA 1932

Naše věc v „Neue Welt" všude vyvolala nadšení. To bylo nutné; nyní se strana může opět vykázat viditelným úspěchem. Teď se všechno zase mohutně rozjede.

Večer jsem mluvil pětkrát. V Moabitech se KPD pokouší plést se do věci a je okamžitě přitlačena ke zdi; dvakrát ve Weißensee, potom v Niederschönhausen(152) a nakonec v přeplněném sále „Neue Welt".

22. ŘÍJNA 1932

Skvělý let za nádherného slunečného počasí do Stuttgartu.

Velká Festhalle napěchována 15 000 lidmi.

Autem do Schwenningenu, kde mluvím ve dvou přeplněných sálech. Odtamtud do Trossingenu a potom utahán, ochraptělý a unaven z Offenburgu zpět do Berlína.

Tisk uveřejňuje Vůdcův dopis vládě. Jako všechno, co Vůdce formuluje písemně, je tento dopis co do průkaznosti tak jasný a co do slohu tak skvělý, že si něco lepšího nelze vůbec představit.

Německonacionální tisk je rozzuřen porážkou strany v „Neue Welt". Dějí se sice pokusy představovat mne jako poraženého, ale na to už je dávno pozdě.

Právě v této situaci mluví Strasser ve Sportpalastu a nápadným způsobem se uchází o přízeň německých nacionálů. Ve straně to vyvolává bezmezné rozhořčení.

23. ŘÍJNA 1932

Práce, práce, práce! Mluvím v Halensee, Mariendorfu(153) a Spandau. Hlas už téměř vypovídá službu. Především proto, poněvadž také ve dne musím mnoho mluvit. Jinak jde všechno podle programu.

24. ŘÍJNA 1932

Ve Sportpalastu se shromáždila stará garda strany. Mluvím k ní velmi dlouze a důtklivě. Nyní je situace docela jasná. Sportpalast opět všechno napravil.

Böhmisches Brauhaus, Märchenbrunnen a Kriegervereinshaus. Vůčihledě získáváme novou půdu. Jistě se nám podaří přivést hnutí ještě jednou na výši.

Vůdce si na své volební cestě zaskočil do Berlína. Zastihl jsem jej doma a mám příležitost hovořit s ním o celé situaci. Také on je pobouřen nevěcnými Strasserovými výpady.

25. ŘÍJNA 1932

Moje řeč ve Sportpalastu má ve veřejnosti velmi trvalý účinek. Tato řečnická tribuna je skutečně tribunou lidu.

Odpoledne šíleným tempem do Zhořelce a Liegnitz(154). Mluvím přesto, že jsem ochraptělý a mám chřipku. V Liegnitz musím mluvit třikrát po sobě, poněvadž sál nestačí pojmout davy. Hned potom zpět do Berlína. Jsme všichni jako rozbití.

Vláda stojí na velmi slabých nohou.

28. ŘÍJNA 1932

Středa: Mluvím ve Frankfurtu (nad Odrou) a v Küstrinu.

V dešti a chladu zpět. Doma se setkávám s Vůdcem. Mluvíme o všem možném. Je si naprosto jist vítězstvím. Je také nepopiratelné, že naše vyhlídky se lepší takřka hodinu od hodiny.

Čtvrtek: Mluvím v Hamburku; počáteční tíseň je už úplně překonána. Ve velkých městech jsme se už zotavili; venkov se brzy připojí.

V Lipsku vynesla vysoká soudní instance bláznivý rozsudek: podle něho rudý pruský král Braun zůstane nadále v úřadě. Máme tedy v Berlíně v přítomné chvíli tři vlády. Pohled pro bohy!

Němečtí nacionálové vůči nám užívají tón, který se velmi špatně hodí k jejich ostatnímu smyslu pro slušnost. My jim však nezůstaneme nic dlužni. Člověk si jen přeje, aby byl volební boj konečně u konce a aby mohl spát nepřetržitě tři dny.

Mluvíme, mluvíme, mluvíme a nemůžeme už vůbec jednotlivě vypočítat kdy, kde a jak.

29. ŘÍJNA 1932

Dnes je mi 35 let. 36. narozeniny bych rád prožil v nové Říši.

Naše léta nebyla prázdná a bez obsahu. Byla plná boje a pohybu, ale také štěstí a naplnění.

Musíme pochodovat dál a nikdy nesmíme podlehnout únavě!

Pak dosáhneme velkého cíle.

V Berlíně byl opět zastřelen jeden kamarád z SA. Odpověď komuny na měšťácké provokace.

V Prusku je po rozsudku vyneseném v Lipsku divoký zmatek; jeden kabinet upírá pořadí druhému. Vláda mele z posledního.

Večer na své narozeniny mluvím na čtyřech schůzích. Všude mne vřele vítá dojemná láska našich starých straníků.

Pozdě v noci ještě mluvím ve Spandau. Tam je shromážděna statečná garda SA. Sál jen hřmí sborovými blahopřáními!

Zde jsme jednou začínali, zde jsme vybojovávali první bitvy, zde je nejlepší jádro našeho hnutí, zde stojí lidé věrně a neochvějně k Vůdci a ke straně.

Dal jsem si také sám dárek k narozeninám, smím se totiž zase jednou pořádně vyspat.

30. ŘÍJNA 1932

Na stadionu v Neukölln a v Schönholzu se konají velké přehlídky SA. Celkem kolem 30 000 mužů. Za prudkého lijáku. Chlapci jsou ve skvělé formě. Lze se na ně naprosto spolehnout.

Potom jedu přes Wedding domů. Bezútěšná jízda v dešti a šedé melancholii.

Pozdě večer se ve Wilmersdorfu ve „Viktoriagarten“ shromáždila stará garda SA. Sedí tu staří bojovníci, kteří stranu pomáhali zakládat a budovat. Dokud máme jejich důvěru, dotud jsme v bezpečné ochraně. To jsou ti nejlepší; na ně se nesmí nikdy zapomenout.

31. ŘÍJNA 1932

V otevřeném letadle do Drážďan. Letíme v dešti a v bouři. Malý sportovní jednoplošník se houpá a kymácí. Mnohdy máme dojem, jako by se letadlo rychlostí střely náhle řítilo k zemi. Konečně šťastně přistáváme v Drážďanech. Na stadionu mluvím ke 30 000 lidí.

V ubohé bedně se opět vracím do Berlína. Říšské hlavní město je zahaleno modrošedými bouřkovými mraky. Přistáli jsme právě včas, dříve než se spustil liják.

Vlastně jsme chtěli letět ještě dál do Meklenburska, ale zaplať pánbůh, že jsme přistáli v Berlíně; v Neustrelitz bychom si byli při přistávání na změklém letišti jistě zlámali vaz.

Pokračujeme v cestě autem. V Neustrelitz už od 4 hodin odpoledne čeká 10 000 lidí. Přijíždíme v 9 hodin večer.

Hned po mé řeči jedeme po nemožně kostrbatých silnicích dál do Štětína. Teprve po půlnoci se dostávám na tribunu.

Nálada je všude výborná. Všechny naše rány jsou dobře mířené. Půjde-li to tak dále, 6. listopadu to nebude vypadat tak špatně.

Ve 4 hodiny ráno v Berlíně. Uléhám celý rozlámaný.

1. LISTOPADU 1932

Vyzvali jsme německé nacionály ke druhé velké rozpravě ve Sportpalastu; zdá se však, že nemají chuť, aby se ještě jednou blamovali před veřejností. Naše pozvání odmítají. To je velká škoda, neboť na historickém jevišti Sportpalastu, kde jsme jako doma, by zažili ještě hroznější porážku.

Místo toho mluvím v Braunschweigu a v Schönebergu. Večery se prodlužují, protože k výkladům tak spletité politické situace je vždy třeba hodně času; poslední schůze většinou končí teprve po půlnoci. Nálada se vůčihledě zlepšila. Ve straně je opět řádně upevněna. Zbývá jen otázka, zda se nám podaří strhnout většinu voličstva v den voleb.

Ale i když ztratíme několik milionů hlasů, nebude to tak zlé; pro výsledek války nejsou rozhodující ztráty v té či oné bitvě, nýbrž otázka, kdo může na bojiště hodit poslední prapor.

Unavující a ochromující je věčné opakování, spousta práce a minimum spánku. A k tomu se letos ještě nemůžeme vůbec dostat z volebních bojů.

Kdyby bylo třeba jenom mluvit, pak by to ještě šlo; ale vedle toho je nutné denně bojovat s nepříjemnostmi v organizaci, s peněžními otázkami, osobními třenicemi a podobně.

Touha po 6. listopadu a zakončení volebního boje je nepopsatelná.

2. LISTOPADU 1932

Pochováváme člena SA Harwika[155]. Byl zastřelen rudými vrahy. Jeho děti srdcelomně pláčou nad hrobem. Je hrozné se na to dívat.

Denně čtu hory novin. Rozpory v názorech jsou takové, že to nelze ani reprodukovat. Německo vězí v duchovní anarchii, která by skončila úplným zmatkem, jestliže dříve či později nezasáhne silná ruka.

Večer je Sportpalast přeplněn. Vůdce mluví k volebnímu boji v říšském hlavním městě. Členové strany mu uchystali nepopsatelné ovace. Jeho odvaha k boji a důslednost

jeho postupu si všude vynucují čím dále tím větší respekt. Pomalu mu lid přece jen začíná rozumět a osvědčuje mu opět poslušnost v největším rozsahu.

Večer po schůzi v Kaiserhofu je Vůdce v nejlepší náladě. Je pevně přesvědčen o tom, že i když ztratíme hodně hlasů, tato volba pro nás přece jen bude velkým psychologickým úspěchem.

Dělníci berlínské dopravní společnosti zahájili stávku. Vydali jsme také pro stranu heslo ke stávce.

Všechen tisk nám divoce spílá. Nazývá to bolševismem; a přitom nám vlastně nic jiného nezbývá.

Kdybychom se byli vyslovili proti této stávce, která se týká nejprimitivnějších životních práv dělníků pouliční dráhy, pak by to bylo otřáslo naším pevným postavením v dělnickém lidu. Zde máme před volbami ještě jednou velkou příležitost, abychom veřejnosti ukázali, že náš protireakční kurs je skutečně míněn a chtěn zevnitř navenek, že u NSDAP jde opravdu o nový způsob politického jednání a o vědomý odvrat od měšťáckých metod.

Stávka má zničující následky. V Berlíně nejezdí ani pouliční ani podzemní dráha. Obecenstvo je se stávkujícími podivuhodně solidární. Rudému tisku byl vzat všechen agitační materiál proti nám. Socani ve svých listech sice koktají, že prý se účastníme stávky jen na oko a ve skutečnosti jsme stávkokazi, ale to jim nic nepomůže. Generální stávka je hrozná zbraň. Nelze proti ní jít kulomety a bajonety; tím zavrženíhodnější však je, jestliže dělnické organizace vpadají do zad svým bojujícím bratřím. To je případ sociálně demokratických odborových organizací, které zahájený boj nejhanebnějším způsobem torpédují. Dělníci se však neohlížejí na své bonzy a jednají na vlastní pěst.

Stávka dělníků pouličních drah nabývá na rozsahu každou hodinu. Odborové organizace se zoufale pokoušejí, aby jí učinily přítrž sabotáží. Jsme v situaci, která není nikterak záviděníhodná. Mnoho měšťáckých skupin je odstrašeno naší účastí na stávce. To však není rozhodující. Tyto kruhy lze později opět velmi lehce získat; jestliže jsme však jednou ztratili dělníka, pak je ztracen navždy.

Nedostatek peněz se stal v tomto volebním boji chronickou nemocí. Chybějí nejprimitivnější předpoklady k věcnému provádění volebního boje.

Pro reakční měšťácké listy je stávka vítaným soustem. Štvou proti nám neslýchaným způsobem. I někteří naši staří straníci se tím nechají mást; přesto však musíme vydržet a zůstat pevní. Kdybychom teď přehodili výhybky, jak se nám tu a tam radí, pak jsme ztratili všechno.

Večer mluvím několikrát, v Gesundbrunnen, v Tempelhofu, Mariendorfu a Südende[(156)]. Všechny schůze přeplněny. Dopadnou-li volby tak, jako je dnes nálada, pak se nemusíme ničeho obávat.

Důsledky stávky pro nás znamenají denně novou situaci. Až pozdě do noci musíme činit znovu a znovu tvrdá a těžká rozhodnutí. Stávkující dělníci sáhli k aktivnímu teroru proti stávkokazům. Ve městě byly vytrhány koleje, tu a tam byly jedoucí vozy pouliční dráhy zasypány kamením. Je už mnoho raněných. Obecenstvo je z největší části solidární se stávkujícími, menšina propadla strachu a úzkosti. Nálada v Berlíně – bezútěšná rezignace. Každý den může nastat výbuch.

V Schönebergu byl v noci zastřelen člen SA, který dělal stávkovou hlídku. To je politika reakce.

Odborové organizace vpadly stávkujícímu dělnictvu do zad. Bude-li stávka prohrána, pak to bude jen zásluha jejich a jejich vypasených bonzů.

Veselá příhoda: skupina členů SA v pracovním oděvu dělníků pouliční dráhy se v noci vydala na cestu, uzavřela v Chaussee-Straße část ulice, postavila tabulky a zábrany a začala vytrhávat koleje. Policie měla zato, že jde o skutečné dělníky pouliční dráhy. Jiná skupina oddílů SA se postavila na chodník a dokonale hrála komedii, spílajíc pracujícím na kolejích jako stávkokazům. Policii v zájmu klidu a pořádku nezbývalo nic jiného, než aby chránila dělníky proti stávkujícím. Příštího rána se s úžasem zjistilo, že v Chaussee-Straße pouliční dráha vůbec nemůže jezdit; a policie se trochu divila, že tak vřele chránila dělníky proti stávkujícím.

4. LISTOPADU 1932

Ještě jednou jsme vysvětlili své stanovisko ke stávce na velkých plakátech na reklamních sloupech.

Rozhodčí výrok, který byl vynesen ve věci stávky, je ztřeštěný; podle něho každý, kdo se nedostaví do práce, je bez výpovědi propuštěn. Nepřijde ovšem nikdo. Ve Weddingu a v Neuköllnu došlo k pustým pouličním nepokojům. Doprava je úplně ochromena. Berlín skýtá pohled mrtvého města.

Naši lidé samozřejmě ve všech berlínských čtvrtích strhli vedení stávky na sebe. To bylo také nejlepší řešení. Když už tak už.

Každou hodinu jsou hlášeny nové krvavé teroristické činy. Už čtyři mrtví. V Berlíně je revoluční nálada.

Náš stranický aparát pracuje nádherně. Zahájili jsme velkou pomocnou akci, která nám umožňuje, abychom stávkující uchránili před nejtěžšími sociálními škodami. Všechno je v nejlepším pořádku. Naše pověst u dělnictva se

v posledních několika dnech skvěle zlepšila. I kdyby se to ještě neprojevilo v nastávajících volbách, pro budoucnost má tato aktivní položka nedocenitelný význam. Musíme se naučit počítat také zde v delších časových údobích; neboť chceme konečně přece dobýt Berlín a tu nejde o to, zda při méně či více bezvýznamných volbách ztratíme několik desítek tisíc hlasů, které v aktivním revolučním boji beztak nemají význam.

Ulice jsou plné lidí. Davy se pohybují dlouhými třídami jako šedé zdi. Všude nepopsatelná nervozita. Kolují nejbláznivější pověsti.

Měšťácký tisk vyrukoval se lží, že jsem tuto stávku vyvolal bez vědomí a vůle Vůdcovy, abych dostal stranu do bolševických vod. Při tom jsem téměř každou hodinu v telefonickém styku s Vůdcem. Schvaluje mé stanovisko po všech stránkách. Kdybychom tak nebyli jednali, pak bychom už nebyli socialistickou a dělnickou stranou.

Náš tisk s námi v této akci bojuje statečně a neochvějně. Vedle našeho řečnického a propagačního elánu je naší jedinou zbraní. Mluvím ještě jednou v největším napětí v řadě dělnických čtvrtí, Wittenau, Schönholz a Pankow, tam třikrát v přeplněných sálech. Stojíme-li tváří v tvář davu, není těžké vyložit mu naše stanovisko ve věci stávky.

Vydal jsem heslo: „Není třeba vpadat bojujícím dělníkům do zad, abychom byli nacionální.“ Heslo se šíří městem rychlostí blesku. Kdybychom nyní měli ještě týden času, abychom své stanovisko rozšířili po celé Říši, pak bychom o výsledek voleb vůbec nemuseli mít obavy.

Nakonec mluvím ještě v přeplněných tenisových halách.

Reakční tisk zuří hůř než rudí. Doufám však, že lid nám porozumí. Sympatie veřejnosti pro stávkující jsou nepopiratelné; třebaže Berlíňané mají se stávkou mnoho

nepříjemností, jsou přece jen solidární s dělníky, kteří bojují o svůj denní chléb.

V těchto volbách bude koukol oddělen od pšenice.

Stávka pokračuje s nezmenšenou prudkostí.

Nastávající volby budou více než kterékoliv předchozí volbami smýšlení.

5. LISTOPADU 1932

Poslední nápor. Strana se zoufale vzpírá porážce. Naše tisková kampaň je cílem palby nejhrubších kalibrů. Ještě v poslední minutě se nám podaří sehnat 10 000 RM, které ještě v sobotu odpoledne investujeme do propagandy. Co jsme mohli udělat, udělali jsme. Teď musí rozhodnout osud.

Ředitelství BVG, jinými slovy sociální demokraté, vylepilo v poslední minutě prolhaný pokrytecký plakát na reklamních sloupech. Spílá se v něm nejsprostším způsobem stávkujícím. Nemůžeme proti tomu nic podniknout, poněvadž berlínská plakátovací společnost se zdráhá vylepit také naši odpověď. Nezbývá nám tedy nic jiného, než abychom před každý plakátovací sloup postavili diskusní skupinu, která čtenářům plakátů podává věcné vysvětlení. Plného účinku tato protiakce nedosahuje pro krátkost času. V dělnických čtvrtích naši lidé plakáty strhávají; ale přesto se samozřejmě přece jen nemíjejí účinkem.

Naše postavení se tím poněkud zhoršilo; mám však důvěru ve zdravý lidský rozum berlínského obyvatelstva a ostatně je tím volební boj bohudík skončen.

Poslední škrt pera pro tyto volby. Byly nejtěžší, ale, jak doufám, pro nás také nejslavnější. To, co nyní podržíme, bude stát při nás pevně a neochvějně.

Vláda nám pro poslední číslo „Angriffu“ před volbami vnutila povinné uveřejnění. Dostáváme se tím do neobyčejně choulostivé situace. Toto číslo tedy má být poslední duševní potravou pro vlastní straníky a stoupence před volbou. Než bychom se sami propůjčili k tomu, abychom podváděli členy vlastní strany, použijeme raději zoufalého prostředku. Celý náklad „Angriffu“, který obsahuje povinné uveřejnění, je večer slavnostně naházen do kanálu. Teď si to přečti!

Večer konám orientační projížďku městem. Všechno je klidné, ale nad Berlínem je dusné a tísnivé ovzduší.

Přes noc zůstávám v Hedemannstraße, abych byl v případě potřeby kdykoliv k dispozici. Velmi pozdě ještě mluvím telefonicky s Vůdcem. Všichni jsme šťastní, že je tento volební boj u konce.

6. LISTOPADU 1932

Proti všemu očekávání je účast při těchto volbách velmi silná. V Berlíně se konají volby za úplně změněných okolností. Dopravní prostředky odpočívají a obyvatelstvo proudí ulicemi. Den plyne v ohromném napětí.

Večer sedíme doma s hosty a čekáme na výsledky. Nejsou tak špatné, jak se pesimisté obávali: ale přece jen se nám u přijímače protivně stahuje hrdlo. Každá nová zpráva přináší novou porážku. Vcelku jsme ztratili 34 mandáty. Také centrum zaznamenává nějaké ztráty, němečtí nacionálové něco málo získali, sociální demokraté něco ztratili. Volební účast klesla. KPD silně získala; to bylo možné očekávat.

Vláda reakce vždy připravuje cestu bolševismu.

Utrpěli jsme porážku. Důvody: 13. srpen, pro který davy nemají ještě dost porozumění, a nesvědomité využívání

našich styků s centrem německonacionální propagandou. Obě okolnosti nejsou naší vlastní vinou. Nemusíme si proto dělat výčitky.

Nyní nás očekávají těžké boje a velké oběti. Hlavní je, abychom udrželi stranu. Organizace musí být upevněna a nálada zlepšena. Řada chyb a nedostatků, které se vyskytly, musí být odstraněna a napravena.

Při tom však nesmíme přehlížet, že za vládou stojí sotva 10 % lidu. Nemůže se tedy udržet. Nějaká změna už musí přijít.

Vykládám naše stanovisko v článku na téma „Kancléř bez národa“. Ostře útočím na vládu. Musím si pospíšit, aby stísněná nálada ve straně nenabyla příliš velkého rozsahu.

Je podivuhodné, jak dobré mysli je celé vedení strany. O nějakém ochabnutí a vlažnosti nemůže být řeč. Překonali jsme jiné krize, vypořádáme se také s touhle.

V důsledku volební porážky se ovšem vyhlídky na vítězné zakončení stávky dopravních dělníků silně zmenšily.

SPD zradila stávku. Tak jako kočka neupustí od myši, tak se marxismus nevzdá rány dýkou. Rudí bonzové dnes sice triumfují, ale smích je jistě brzy přejde.

To, co je dnes nepopulární, bude zítra populární. Musíme jen zůstat pevní a neochvějní, nesmíme povolit a musíme trvat na svém právu.

7. LISTOPADU 1932

V berlínské župě je velmi stísněná nálada. Přesto se mi však v delší rozpravě opět podařilo dodat všem spolupracovníkům odvahy. Nakonec se všichni vracejí k práci, jsouce si vědomi svých povinností.

Vůdce uveřejňuje výzvu ke straně, v níž vládě hází pod nohy ostré vyhlášení boje. O povolnosti ve výzvě ovšem není ani slova.

Měšťácký tisk se nám vysmívá tak drzým a dráždivým tónem, že krev stoupá do hlavy. Laciné triumfy, které těmto vyděračům můžeme přát. My však budeme pracovat a bojovat, až tuto porážku opět napravíme.

Stávka BVG ochabuje; stala se beznadějnou věcí. Jde už jen o to, aby byla nějakým způsobem skončena. Oběti už nejsou v žádném poměru k cíli, kterého by bylo možno dosáhnout.

Nejpodivuhodnější je chování SA a našich amtswalterů. Mezi voliči lze namnoze pozorovat zoufalou náladu.

Večerní tisk uveřejňuje pokrytecké obžaloby proti nám. Pravice i levice silně využívá naší porážky. Jak tvrdě musíme bojovat proti vlastní depresi, tak málo se smíme oddávat nějakému sebeklamu.

V noci jedu do Mnichova.

8. LISTOPADU 1932

Skončili jsme stávku BVG. Nemohli jsme už nic získat. Také KPD nám vpadla do zad. A tak jsme stáli sami na rozlehlém bitevním poli a riskovali jsme ještě jen to, že všichni dělníci z NSDAP ztratí chleba a výdělek.

Konec stávky nepostrádá hluboké tragiky. Kdyby dělník věděl, jaká síla by byla v jeho jednotě, pak by mu už nikdo nemohl odpírat jeho životní práva.

Dělnictvo vždy prohrává jen svou vlastní slabostí.

Dlouhá porada s Vůdcem. Je plně odhodlán k divokému boji. O nějakém smíření nechce nic vědět. A kdyby nám

vnutili ještě jeden volební boj, půjdeme do něho se zatnutými zuby. Tato vláda musí pryč, stůj co stůj. Na kompromisy vůbec nesmíme myslet.

Reakce se podiví, až uvidí, že jsme se hned dali do práce. Není naším zvykem dělat něco jen na polovic.

Z Berlína přichází zpráva, že by Wilhelmstraße ráda změnila kurs. My však neuzavíráme mír po porážce, jen po vítězství.

Když jsem s Vůdcem sám, ulevuje si a mluví rozhořčeně o Strasserovi a jeho věčné podkopné a sabotážnické práci. Velký podíl na naší porážce má nepoctivé chování jeho kliky. Myslím také, že tato porážka mu přišla docela vhod; má aspoň zdánlivě pravdu a nyní opět může předstoupit před stranu a vytýkat nám radikální kurs. Mimo to si ovšem podle potřeby může hrát také na radikála. Pestrá mnohost nejrůznějších bytostí. Chameleon nacionálního socialismu.

Jihoněmecké země se chystají, aby kabinetu oplatily ránu. Musíme se držet stranou této akce, neboť v pozadí stojí pruská sociální demokracie.

Navrhujeme okamžitě plán akce pro naši příští kampaň. Musíme nyní pracovat co nejsoustředěněji. Pro přítomnou chvíli musíme vymýtit všechny podniky na vlastní pěst.

Večer sedíme s Vůdcem v jeho bytě. Rozvíjí své plány do budoucna s tak plastickou jasností, jako kdybychom už měli moc v rukou.

9. LISTOPADU 1932

V hotelu se setkávám s generálem Litzmannem. Je stále pevný a nezlomen. Z tohoto tvrdého starého muže by si mohl mnohý mladý slaboch vzít příklad.

V Hnědém domě se koná krátká vzpomínková slavnost k 9. listopadu. Všichni mlčky zdravíme krví zbrocený prapor a rudé standarty. Slavnostní bojovná nálada plná odhodlání.

Provádím energickou kontrolu říšského propagačního aparátu. Stanovíme hrubé obrysy příštích akcí. Prozatím nemůžeme nic dělat, poněvadž vláda nařídila delší hradní mír.

Ale my ji přesto srazíme k zemi.

Wilhelmstraße k Vůdci vyslala posla. Jsou mu předloženy tytéž podmínky jako 13. srpna. Vůdce však zůstává neúprosný a tvrdý. Jestliže nikdo z vedení strany nepůjde postranními cestami a všichni potáhnou za jeden provaz, pak je výhra jeho.

Nálada proti Strasserovi je v celém vedení strany útočná a odmítavá. Nikdo mu už nevěří. Všichni jsou přesvědčeni o tom, že v rozhodné chvíli půjde svou cestou.

Musíme být na stráži, abychom nebyli překvapeni.

10. LISTOPADU 1932

Opět v Berlíně. Nálada ve straně, která byla zpočátku pevná, nyní ustoupila ochablosti a tísni. Všude se nyní vynořují spory, neshody a mrzutosti.

Jak už tomu vždycky bývá: po porážce se dostane na povrch všechen plevel a s tím se je nutné mořit celé týdny.

Dozvídám se, že Wilhelmstraße je úplně bezradná. Situace je tak spletitá, že není téměř vidět východiska. Půjde-li to tak dále, pak tato vláda zbídačí celý národ.

Měšťácký tisk se cvičí v dohadech. Rozumní novináři, jak se nyní zdá, přece jen pomalu nahlížejí, že situace není pro reakci tak růžová, jak si ji představovala ve volebním boji.

Začíná velká, pravděpodobně poslední zkouška nervů. Překonáme-li ji, pak se dostaneme k moci.

11. LISTOPADU 1932

Přijímám zprávu o pokladní situaci berlínské organizace. Je naprosto bezútěšná. Jen obdiv, dluhy a závazky a k tomu po utrpěné porážce naprostá nemožnost sehnat někde víc peněz.

V Schönebergu pochováváme člena SA Reppicha[157], který byl zastřelen v době stávky. Pohřbu se účastní 40 000 lidí. Opravdu knížecí pohřeb. Nad hřbitovem krouží letadla s našimi vlajkami zastřenými smutečním flórem, jako by mrtvému chtěla dát poslední sbohem. Muži SA jsou hluboce dojati.

Od prostředníka vlády se dozvídám, že to v kabinetě začíná praskat. Odpor proti Papenovi velmi zesílil. Radí se nám, abychom zůstali pevní a nezahajovali teď žádná jednání. Tato rada je zbytečná, protože jsme ani vteřinu nemysleli na nic jiného.

Naše útoky proti KPD nyní musí být ostřejší. V době stávky jsme se s ní dostali do nepříjemného, ale nevyhnutelného těsného styku. Teď musíme opět získat odstup.

Je také důležité, abychom si sami nedělali iluze a nedostali se za žádných okolností do nějakého druhého 13. srpna. Nesmíme se už vůbec pouštět do ústních vyjednávání. To, co je černé na bílém, se klidně může odnést domů. Vůdce však má v používání svých taktických prostředků takovou jistotu, že nikdo nemusí mít obavy.

Píši každý den článek proti vládě. Častá krůpěj i kámen prorází. Účinek těchto útoků sice není vidět hned, ale natrvalo nemohou zůstat bez účinku.

12. LISTOPADU 1932

Reorganizuji redakci „Angriffu“; bylo to nutné, aby náš bojový list zůstal na staré výši.

20. listopadu má skončit hradní mír. Pak zase hned přejdeme k útoku.

Důležité též je, abychom v Berlíně měli raník. Pouhým jedním večerníkem nemůžeme proniknout proti nepřátelské velmoci – tisku.

Náš tisk zůstává stále naší hlavní starostí; zvláště teď bude těžké provést nacionálně socialistické listy všemi úskalími svízelné politické situace. V „Angriffu“ lze jen s námahou a s velkou opatrností a rozvahou udržet diplomaticky taktickou linii. To je pro naše lidi velmi těžké. Tu je třeba dát dobrý pozor; především proto, poněvadž volební boj byl právě skončen a žijeme ještě v dusném ovzduší.

Moje naděje, že s volebním bojem poněkud ochabne také příliv práce, zklamala. V důsledku porážky jsme do toho museli zase hned plnou parou. Ani ztracený spánek nelze dohonit.

Vůdce se vyhýbá Berlínu. Wilhelmstraße na něho může dlouho čekat. Dobře tak. Nesmíme změknout a nesmíme se zase začít paktovat jako před 13. srpnem.

Vláda se dostala do těžkého konfliktu se zeměmi. Kolik porcelánu se při tom rozbije! Musíme se držet úplně stranou!

Kdyby došlo k jednání, pak naše heslo zní důsledně a nezměnitelně: Hitler musí být říšským kancléřem! Bez toho to nejde. A také jím bude, nepovolíme-li. Jen pozor na Strasserovy postranní cestičky.

V duchu jsem už zase v příštím volebním boji. Ten bude hrozně těžký. Dej bůh, abychom ho byli ušetřeni!

13. LISTOPADU 1932

Jak nádherné, můžeme-li celou neděli promarnit, poslouchat hudbu a číst. To dá sílu na celý týden práce.

14. LISTOPADU 1932

Z volebních bojů zbylo tolik nevyřízených věcí, že k jejich zpracování bude třeba ještě několika týdnů.

S pokračující prací se pomalu začíná zlepšovat také nálada. Strana nesmí zpomalit tempo. Dopřejeme-li takové velké bojové organizaci klidu, pak zeslábnou i nejsilnější muži. Nejdivočejší fanatikové se pak stanou malichernými rýpaly.

Na kamarádském večírku mluvím k berlínským vedoucím místních skupin. Podařilo se mi je všechny opět vyburcovat a dodat jim nové odvahy. Stranu si už dáme do pořádku sami; stará garda je její páteří a drží celou organizaci naprosto pevně pohromadě.

15. LISTOPADU 1932

Prostředník vlády přináší nové senzacičky. Wilhelmstraße mele naprázdno. Jsou spřádány fantastické plány, v jejichž pozadí se vždy znovu skrývá úmysl nás napálit. Bereme to mlčky na vědomí a myslíme si své. Smutné je jen to, jaké figury si vyhledává Wilhelmstraße jako prostředníky.

Nelze si ani dost často opakovat předsevzetí, že musíme zůstat silní a neúprosní. V těžkých politických situacích vždy rozhoduje charakter a ne rozum.

Ze všech stran mne varují před Strasserem. Tvrdí se, že už vstoupil do styku s vládou. To by bylo ovšem to největší nebezpečí. Jinak jsou ve Wilhelmstraße všichni proti všem.

Jeden se pokouší napálit druhého. To je také v tak zoufalé situaci zcela přirozené.

Budeme-li nyní obratně operovat, pak bude nejbližší fáze našeho boje korunována vítězstvím. Nepovede-li se to tentokrát, pak dojde jistě k vojenské diktatuře. To by bylo málo potěšitelné, i když lze očekávat, že by tento experiment trval velmi krátce.

Ohlašuji našemu tisku nový kurs: ostře proti KPD, jinak *splendid isolation*[(158)].

Od 1. ledna bude „Völkischer Beobachter“ v Berlíně vycházet jako raník. Tím je rozřešena jedna z nejnaléhavějších vnitřních otázek strany. S jedním raníkem a jedním večerníkem se už můžeme bránit.

Od svého právního zástupce se dozvídám, že v Lipsku mají v úmyslu konečně provést můj proces pro velezradu, který se vleče už tři roky. Doufejme, že páni v taláru nepřijdou příliš pozdě a že už snad dokonce nebudu ministrem, až začne přelíčení.

Nálada se opět zlepšila, ale něco se musí stát. Rozhodnutí může padnout jen mezi Hindenburgem a Hitlerem. Vykládám to také ve velmi loajálně napsaném článku na téma „Co se musí nyní stát?“

Papen se už dlouho neudrží. Odpor v jeho kabinetu je příliš silný. Ve Wilhelmstraße je všechno v rozkladu. Také SPD vládě velmi ostře odřekla. Říšský kancléř už ani nemá možnost, aby jednal se stranami.

Dnes je den pokání. Před šesti lety, na hodinu přesně, jsem v Berlíně jako mladý župní vedoucí založil organizaci strany se 300 lidmi. Kolik úspěchů a kolik porážek jsme za

tu dobu zažili! Ale přece jsme se drželi dobře a tak tomu bude také v budoucnu.

16. LISTOPADU 1932

Akcie Wilhelmstraße klesají. Všechny strany Papenovi vyhlásily boj. Telefonuji až do noci s Vůdcem a informuji jej o jednotlivých fázích vývoje. Ve velmi jasném a přesném dopise Vůdce odřekl rozhovor s Papenem. Tvrdí se, že Papen a Schleicher dnes odstoupí. Tím je tento kabinet vyřízen.

Vláda neučinila žádné rozhodnutí. Zbrojíme už k novému boji. Jistota je jistota.

Večer jsou členové vlády u říšského prezidenta. Celá vláda podává demisi. Vůdce je telegraficky povolán k Hindenburgovi. Ihned mu telefonuji. Je velmi klidný. Chce přijet do Berlína letadlem. Musíme si stále opakovat: žádný účelový optimismus.

Od prostředníka vlády se dozvídám, že prý Vůdce bude eventuálně pověřen utvořením vlády. Radí nám, aby trval na prezidiálním kabinetu a nepokoušel se o žádné většinové řešení. Intriky se opět křižují. Musíme si tedy zachovat dobré nervy a trvat na svém stanovisku.

Situaci je třeba posuzovat chladně a klidně. Ještě nejsme u cíle. A jestliže to tentokrát opět selže, musíme být odhodláni bojovat dál.

18. LISTOPADU 1932

V 1 hodinu Vůdce přistál v Tempelhofu. Doprovázejí jej Frick a Strasser. Göring je očekáván z Říma. Měl tam velké politické a osobní úspěchy.

Vůdce jede s námi domů, kde mu podávám krátkou zprávu o situaci. Jeho rozhovor s říšským prezidentem snad bude mít rozhodující význam. Podají-li si tito dva muži ruku, pak je německá revoluce zajištěna. Musí se octnout tváří v tvář a nabýt k sobě důvěry.

Rozhovor stíhá rozhovor; ale my se nedáme zmást.

O půlnoci přichází Vůdce ještě jednou. Vyprávíme při hudbě. Jediný oddech po tvrdých bojích, které drásají nervy.

Vláda prodloužila hradní mír až do 2. ledna. To znamená, že naše chystaná propagační kampaň prozatím padla pod stůl.

Vůdce má velmi dobrou náladu. Nedůvěřuje pouze Strasserovi. Na něho si musíme dát pozor.

13. srpen se nesmí opakovat. Všechno jiné ano, jen to ne.

19. LISTOPADU 1932

Vůdce jede za jásotu davů do Wilhelmstraße k říšskému prezidentovi. Má s ním půlhodinovou rozmluvu. Když se vrací, davy jej opět bouřlivě pozdravují. Podává nám zprávu o průběhu rozmluvy. Výsledek: zůstat pevní a nepřistupovat na žádný kompromis.

Wilhelmstraße uvažuje o dvou možnostech: buď nové vydání 13. srpna, přičemž by byl kabinet jako úřednický nedotknutelný, nebo vážný pokus dospět s Vůdcem a stranou ke smíru. Ze zpráv, které přicházejí z Wilhelmstraße

a navzájem si odporují, nemůžeme činit žádné definitivní závěry. Prozatím ještě nelze vidět jasně. Vůdce u říšského prezidenta vyložil svůj program se vší hlubokou mravní vážností a smyslem pro odpovědnost. Rozhovor se konal mezi čtyřma očima. To už byla velká výhoda.

Zprávy a pověsti se střídají o překot. Večer je Vůdce u nás doma. Všichni jsme vzdáleni jakémukoliv účelovému optimismu. Půjde-li to dobře, dobrá; půjde-li to špatně, nesmí se dostavit tíseň.

Ještě o půlnoci krátce mluvím k vedoucím SA na kamarádském večeru. Všichni s největším napětím očekávají zprávy o dalším vývoji situace. Celé město je rozčileno a rozechvěno. Mám pocit, že tentokrát ještě nedojde k rozhodnutí.

20. LISTOPADU 1932

Nelze se zbavit dojmu, že generál Schleicher používá jednání jen k tomu, aby nás definitivně vyřadil. Od Vůdce žádají, aby dříve než bude pověřen, zkoumal půdu u jednotlivých stran. Při tom se ovšem doufá, že němečtí nacionálové budou dělat drahoty a tím znemožní utvoření většinové vlády.

Vůdce se s námi dlouho radí a potom rozhoduje, že další jednání nepovede ústně, nýbrž písemně, aby za všech okolností bylo zabráněno novému vydání 13. srpna.

Kolují spousty pověstí. Většina z nich je lichá a visí jen tak ve vzduchu.

Všichni nižší vedoucí zachovávají pevný kurs, jen Strasser provádí své obligátní akce na svou pěst.

Odpoledne beru do přísahy amtswaltery berlínské východní čtvrti. Mezi lidem je bohužel opět příliš mnoho iluzí. Přijde zase zklamání v podobě nezdaru?

Porady v Kaiserhofu pokračují. Vůdce odtud hraje svou šachovou partii o moc. Je to vzrušující boj, který vyžaduje nervového napětí, ale zároveň poskytuje dráždivý pocit, vzbuzovaný hrou, při níž jde o všechno. Musíme být velmi ostražití, abychom ve slabé chvíli nebyli zaskočeni.

Göring vstoupil do styku se stranami. Centrum vyslovuje souhlas s Vůdcovým kancléřstvím. Němečtí nacionálové nepřijali naše pozvání k rozmluvě. Jsou stále ještě velmi domýšliví.

Vůdce vypracoval obšírnou odpověď na návrh, aby se pokusil o utvoření většinové vlády. Návrh je skvěle stylizován a vybaven argumenty, které nelze vyvrátit. Odmítá parlamentní řešení jako neodpovídající situaci a zachovává požadavek prezidiálního rázu příští vlády.

21. LISTOPADU 1932

Vůdce byl znovu u říšského prezidenta. Byl pověřen, aby se pokusil sestavit vládu většiny. Odpůrci tedy trvají na parlamentním řešení. Toto řešení je však nemožné už proto, poněvadž je spojováno s prezidiálními výhradami. Zatímco hovoříme o charakteru tohoto pověření, davy lidí stojí před Kaiserhofem a provolávají neustále Vůdci „Heil". Domnívají se, že Hitler už byl jmenován kancléřem. Jaká strašná iluze!

Jen s námahou se mně podařilo uklidnit davy před Kaiserhofem a pohnout je, aby se rozešly.

Porady se protáhly na celý den. Musíme získat čas a nesmíme povolit. Vůdce odpoledne diktuje odpověď na návrh. Odpověď vyúsťuje v otázku, zda se má pokusit o prezidiální nebo parlamentní řešení. Tato otázka musí být vyjasněna dříve, než bude možno podniknout další kroky.

V rozhovoru s dr. Schachtem konstatuji, že bez výhrad schvaluje naše stanovisko. Je jedním z mála těch, kteří za Vůdcem stojí naprosto důsledně.

Strasser navrhuje, aby byla zahájena jednání s německými nacionály. Vůdce to rozhodně odmítá. Snad někdy později, ale v přítomné chvíli o tom nemůže být řeč. Teď se lze pokusit pouze o prezidiální řešení.

Padne tentokrát rozhodnutí?

22. LISTOPADU 1932

Došla odpověď Wilhelmstraße na Vůdcův dopis. Podmínky, které jsou v ní kladeny, nelze splnit. Nelze míchat prezidiální a parlamentní výhrady. Vůdce opět odpoví písemně a návrh vrátí, protože je neproveditelný; neopomene však učinit nové, jasné návrhy.

Vůdce při všech těchto jednáních zůstává naprosto klidný a pevný. Síla jeho nervů je podivuhodná.

Abychom se trochu zotavili, jdeme večer do divadla a slyšíme nádherné „Mistry pěvce". Orchestr hraje tak krásně a tak kouzelně, jako snad dosud nikdy. Věčná Wagnerova hudba nám všem dává novou sílu. Při velkém sboru „Wacht auf" je nám všem krásně u srdce.

23. LISTOPADU 1932

Berlínský židovský tisk píše, že prý v Kaiserhofu došlo k velkým rvačkám mezi nižšími vedoucími strany a že prý šel Hitler rozhořčen a roztrpčen do divadla. Mezi tím jsme si prý Frick a já řádně vjeli do vlasů. Boj nakonec ocha-

bl a když se Hitler vrátil, seděl jsem prý u psacího stolu a navrhoval odpověď pro Wilhelmstraße.

Ve skutečnosti jsme všichni seděli v nejhlubším míru ve Státní opeře a poslouchali „Mistry pěvce“.

Když přicházím do Kaiserhofu, Vůdce právě začíná diktovat svou odpověď pro Wilhelmstraße. Ve 4 hodiny odpoledne je hotov. Hovoříme o ní pak ještě jednou. Je to klasický dokument přesnosti jeho myšlení. V první části Vůdce s nezvratnou logikou opakuje, že úkol, který mu byl dán, je neproveditelný. Ve druhé části navrhuje, že ve třech dnech rozřeší krizi, bude-li mu dána volnost jednání. Celý dopis je mistrovským kouskem politické strategie.

Vzhledem k tiskové kampani, která se neustále opakuje a jejímž účelem je vrazit klín mezi Vůdce a nás, vydáváme všichni vespolek velmi pádné prohlášení solidarity, v němž slavnostně odmítáme v budoucnosti ještě jednou odpovídat na tyto hloupé lži. Toto prohlášení ve veřejnosti působí jako zázrak.

Tisk je v horečném napětí. Tiskařská čerň šíří nejbláznivější zprávy.

Vůdce má rozhovor s generálem Schleicherem. Situace se nezměnila ani v nejmenším. Část kabinetu se pokouší svést v tisku pozornost jiným směrem. Conti-Bureau rozšiřuje naprosto zkreslené líčení celé situace.

Večer všichni sedíme u nás doma a v přátelském rozhovoru a v hudbě hledáme osvěžení po těžké námaze dne.

24. LISTOPADU 1932

Odpověď Wilhelmstraße ještě nedošla. Vůdce však a my všichni jsme klidné mysli, poněvadž jsme si vědomi, že odmítnutí je nevyhnutelné. Ve 3 hodiny přichází odpověď.

Je taková, jak jsme čekali: odmítnutí! Vůdce končí diskuzi stručným závěrečným dopisem. Tím jsou jednání bez výsledku přerušena. Revoluce opět stojí před zavřenými dveřmi. Vůdcova odpověď je silná a mužná.

Abychom se pojistili pro všechny případy proti opakování 13. srpna, říšský tiskový šéf dr. Dietrich okamžitě svolává berlínský tisk a dává mu k dispozici celou korespondenci. Náš milý Julius Schaub(159) ve své opatrnosti už den předtím zaměstnal pisárnu rozmnožováním celého materiálu. Vyzná se v tom a poráží odpůrce pohotovostí. Tím předhoníme Wilhelmstraße o celou hodinu a máme náskok, který už nelze vyrovnat.

Dokumenty jsou uveřejněny a lid teď může sám zjistit, kdo je v právu a kdo v neprávu.

Nyní, kdy jsou jednání u konce, má Vůdce poradu s Hugenbergem. Nepřinesla kladný výsledek.

Mezitím v nacionálně socialistickém tisku uveřejňuji podrobné vylíčení celého jednání. Vůdce se obrací ke straně výzvou, která je pevná a jasná v koncepci. Debata je u konce; nyní znovu začíná boj.

Do našich řad se vrátily klid a uvolnění. V nastávající zkoušce jistě obstojíme. Nebudou se už moci bez nás obejít, poněvadž jiné řešení krize není možné.

25. LISTOPADU 1932

V tisku ještě doznívají dodatečné šarvátky; a potom zase nastává každodenní práce.

Vůdce má rozhovor s několika předáky jiných stran. To je však úplně beznadějné. Wilhelmstraße zvítězila ještě jednou. Ale na jak dlouho?

Několik lidí ve straně zastává názor, že musíme převzít moc v Prusku. Jsme všichni rozhodně proti tomu. Dostali bychom se do velmi trapné situace a nakonec by nás vláda mohla obšťastnit vládním komisařem. Důsledky ani nelze domyslet. Také Vůdce je téhož názoru.

V žádném případě se nyní nesmíme ukvapit. Důležité je, abychom se všichni dostali z Berlína a vyhnuli se tak přímému vlivu nervózního ovzduší tohoto města.

Večer mluvím v tenisových halách k amtswalterům. Využívám příležitosti, abych vylíčil celou situaci. Tentokrát nám lid porozuměl. Druhému 13. srpnu jsme se šťastně vyhnuli. Strana stojí pevně a neochvějně.

Tvrdí se, že se vrátí Papen, aby vytvořil nouzovou vládu. Tento pokus by však mohl být učiněn pouze na zcela krátkou dobu.

27. LISTOPADU 1932

Hledá se říšský kancléř!

Každý se pěkně poděkuje za to, aby jako poslední vedl boj proti NSDAP.

Jedeme s Vůdcem autem do Výmaru. Nádherná jízda, při níž nám vítr fičí do tváří a kdy můžeme opět dýchat čerstvý vzduch. Večer Vůdce a já mluvíme v přeplněné Weimarhalle. Tentokrát, na rozdíl od 13. srpna, vládne nepopsatelné nadšení. Jestliže ve straně samé nedojde k žádné roztržce, pak tuto hru jistě vyhrajeme.

Večer se potulujeme po nádherném Goethově městě a jsme úplně v zajetí jeho nepopsatelného kouzla.

Vůdce večer jede dál do Mnichova a my se vracíme do Berlína.

Rohovnický zápas Papen–Schleicher. Kdo bude kancléřem? Kdybychom uvažovali o vzdálenější budoucnosti, je to vůbec zbytečná otázka. Ani jeden, ani druhý. Držme se stranou, až zase nastane příznivější situace.

28. LISTOPADU 1932

Papen byl zatlačen do pozadí, do popředí se dostal Schleicher. Ten hledá většinu, která by tolerovala kabinet. U nás najde jen zavřené dveře. Mluví se o zimním míru, tedy o politickém výpomocném úvěru pro věc, která vůbec nemá vyhlídky na úspěch. To by se tak Wilhelmstraße hodilo, aby později měla tím lepší možnost přitlačit nás ke zdi.

30. LISTOPADU 1932

Zpět do Výmaru k volebnímu boji v Durynsku. Večer mluvím v Eisenachu a v Apoldě. V tomto volebním boji se musíme poprvé znovu osvědčit.

Pozdě večer přichází telegram od Vůdce. Volali ho do Berlína. Nejede tam však; nechává generála Schleichera čekat a přijede hned do Výmaru, aby zasáhl do volebního boje. Teď už je zase konec vyjednávání. Jednáme s lidem.

1. PROSINCE 1932

Berlínský tisk neví kudy kam. Schleicher až dosud neměl jediného úspěchu. Snaží se nás pohnout k toleranci. O tom ovšem nemůže být ani řeč.

Vůdce v noci přijel do Jeny a hned jel dál do Výmaru.

V poledne ještě přijíždějí Göring, Prick a Strasser. Rozhodující konference pěti. Strasser zastává stanovisko tolerance k Schleicherovu kabinetu. Aby toto stanovisko odůvodnil, maluje situaci ve straně nejčernějšími barvami. Projevuje se u něho pesimismus, jaký bychom nikdy nebyli považovali za možný. Vůdce se proti takovému sýčkování staví velmi ostře. Je neochvějně důsledný a my mu odhodlaně sekundujeme.

Vůdce zase jednou správně pochopil situaci. Každý, kdo má zdravý lidský rozum, vidí, že systém je v posledním tažení a že by to byl přímo zločin, kdybychom se s ním v této chvíli ještě jednou spojili.

Wilhelmstraße se snaží ze všech sil, aby vstoupila do styku s Vůdcem. Ale ten kategoricky odmítá přijet do Berlína. Přece své podmínky oznámil před týdnem. Ještě něco dodávat by znamenalo nosit dříví do lesa. K tomu, abychom na sebe vzali ještě druhý 13. srpen, nám chybí nálada i chuť. Tedy: Vůdce nejede do Berlína, nýbrž zůstane ve Výmaru.

Rána chystaná generálem Schleicherem proti straně tím byla odražena. Však se Wilhelmstraße už oblomí. Göring žádal generála Schleichera, aby poslal nějakého důstojníka jako vyjednavače. Schleicher ihned přijímá.

V Berlíně je veliký zmatek. Zachováme-li dobré nervy, vyhrajeme. Krize roste s děsivou rychlostí. Opět se vynořují obligátní pověsti o napětí. Tentokrát však sedíme na delším rameni páky. Tisk téměř brečí z touhy po senzaci.

Večer mluvíme na schůzích a potom se ještě dlouho radíme. Vůdce se na celou situaci dívá naprosto jasně.

Tisk rozšiřuje nejbláznivější kombinace. V Berlíně se ještě stále nedospělo k rozhodnutí. Všechno čeká na Vůdcovo slovo.

Naše podmínky znějí: odročení říšského sněmu do ledna, amnestie, svoboda ulice a právo na obranu v nouzi. Nebudou-li tyto podmínky přijaty, pak opět začne boj. Generál Schleicher má na vybranou.

Vůdcova hodina přijde. Naše stanovisko musí zůstat jasné a pevné. Žádné smiřovačky s režimem, potom nás už krize vynese nahoru.

Vůdce se nyní opět osvědčuje jako veliký a vynikající politický stratég.

Lži a výmysly, které berlínský tisk uveřejňuje, jsou opravdu k zbláznění: Vůdce prý měl v Mnichově v úmyslu jet do Berlína. V Jeně jej prý Göring násilím vytáhl ze spacího vozu a donutil ho, aby jel do Výmaru. Tam jsme mu prý Göring a já zakázali jet do Berlína, aby bylo zachováno neústupné stanovisko radikálního křídla strany.

Večer sedíme pohromadě, studujeme lživé zprávy a ohýbáme se smíchy.

Vůdce koná tříhodinovou přednášku Schleicherovu prostředníkovi, který byl poslán do Výmaru. Vykládá mu všechny argumenty, které mluví pro to, aby generál Schleicher nepřijímal kancléřství. Líčí mu všechno nebezpečí takového počínání.

Branná moc by se při tom úplně opotřebovala. Pokus musí skončit naprostým fiaskem. Dojem z tohoto výkladu je velmi hluboký.

Schleicherův prostředník telefonuje s Berlínem, ale pro generála už není žádného „zpět“. Prosí jen ještě o toleranci; ale o té už vůbec nemůže být řeč.

Zatím musíme všichni na své schůze.

Mluvím v Arnstadtu a v Blankenburgu. Oba sály přeplněny. Nálada poněkud zlepšená.

Na zpáteční cestě bloudíme v mlze a teprve velmi pozdě po půlnoci přijíždíme do Výmaru. Všichni už na nás čekají.

2. PROSINCE 1932

Generál Schleicher byl jmenován kancléřem. To je poslední východisko; padne-li, je řada na nás. Můžeme čekat klidně. Jeho experiment bude mít jen zcela krátké trvání. Ostatně je dobře, jestliže se muži, kteří stáli dlouho v pozadí a těší se proto jisté pověsti, dostanou do jasného světla ramp. Mlčet lze ze dvou důvodů: jednou mlčíme proto, poněvadž chceme něco zamlčet, podruhé proto, poněvadž nemáme co říci.

Göring jede zpět do Berlína; má rozkaz, aby se Schleicherem jednal o podrobnostech.

Večer, když jsme se vrátili ze svých schůzí, Vůdce vypravuje o prvních začátcích strany. Jak těžce se propracovával! Dnes se to může mnohému zdát nesmyslné, ale má to přece svůj hlubší význam. Poněvadž musel všechno prodělat, není mu nic lidského cizí.

3. PROSINCE 1932

Z Výmaru zpět do Berlína. Za necelé čtyři hodiny jsme tam. Jdu do kanceláře, kde mne čeká hromada práce. Politicky okamžitě nic nového. Město je docela klidné.

Generál Schleicher hledá ministry. Jak dlouho tato nádhera potrvá?

„Völkischer Beobachter“ vyjde 1. ledna ve slavnostní úpravě jako raník. To v našem boji o dobytí říšského hlavního města znamená o další ostrou zbraň více.

4. PROSINCE 1932

Generál Schleicher ustavil svůj kabinet. Není v něm ani jedna vynikající hlava. Prorokuji této vládě nejvýše dva měsíce.

Mluvím k amtswalterům v Karlshorstu. Nálada je opět skvělá.

Vůdce přijel do Berlína. V poledne jsme u něho v Kaiserhofu. Má rozhovor s dr. Schachtem; ten je jako vždy na naší straně.

Ve volbách v Durynsku jsme opět utrpěli ztrátu. Nepracovali jsme také se vší horlivostí. Například Strasser takřka vůbec nemluvil. V přítomné chvíli tato porážka přichází velmi nevhod. V budoucnosti už nesmí být voleb, ve kterých bychom ztratili třeba i jen jeden hlas.

5. PROSINCE 1932

V menších konferencích se opět pokouším dostat amtswaltery do tempa. Snažím se při tom, abych vyložil vývoj a okamžitou situaci obšírně a do všech podrobností. Doufám, že takto lze natrvalo dospět k cíli.

Píši velmi útočný článek proti generálu Schleicherovi. V přítomné chvíli mu ve veřejnosti škodí nejvíce to, že jej všechny židovské listy vychvalují do nebe. To je vždycky špatné znamení.

V Kaiserhofu máme delší poradu s Vůdcem. Jde o naše stanovisko k Schleicherovu kabinetu. Strasser zastává názor, že je nutno Schleicherovu vládu tolerovat. Mezi ním a Vůdcem dochází k nejostřejším srážkám. Strasser maluje – jako v poslední době ostatně neustále – situaci ve stra-

ně nejčernějšími barvami. Avšak i kdyby tomu tak bylo, nesmíme kapitulovat před rezignací mas.

Náhodou se dozvídáme pravý důvod Strasserovy sabotážnické politiky: v sobotu měl rozhovor s generálem Schleicherem a generál mu nabídl úřad vicekancléře. Strasser tuto nabídku nejen neodmítl, nýbrž sdělil své rozhodnutí, že v případných nových volbách postaví svou vlastní kandidátku. To je tedy nejhorší zrada na Vůdci a straně. Mne to nepřekvapuje. Nikdy jsem nic jiného nečekal.

Teď už jen čekáme na okamžik, kdy se jeho zrada projeví také veřejně.

Muž se osvědčuje svými činy teprve v těžkých nervových krizích; kdo selže nyní, dokáže tím jen to, že není k velkým činům povolán. V rozhodujících otázkách vždy záleží více na charakteru než na rozumu.

Strasser zkouší všechno, aby dostal na svou stranu účastníky sjezdu vedoucích. Ale všichni jsou tak pevně na straně Vůdcově, že o tom nemůže být řeč. Jako poslední sděluje Strasser Vůdci Schleicherovu vyhrůžku: nebudeme-li jeho kabinet tolerovat, přikročí k opětnému rozpuštění říšského sněmu. Formulujeme ještě jednou své podmínky, mezi nimiž je možnost dát mu lhůtu: amnestie, sociální zlepšení, právo obrany v nouzi a demonstrační svoboda, k tomu prozatímní odročení říšského sněmu.

Schůze frakce:

Vůdce mluví velmi ostře o kompromisnictví, které se šíří. O povolnosti nemůže být řeč. Nejde o jeho osobu, nýbrž o čest a prestiž strany. Kdo nyní zradí, dokáže jen, že nepochopil velikost našeho hnutí.

Strasserova tvář se vůčihledě mění v kámen. Frakce sama je ovšem jednohlasně pro důsledné pokračování v boji. Podle možnosti má být zatím pouze zabráněno rozpuštění

říšského sněmu, poněvadž nyní nemáme žádné dobré možnosti odrazu.

Ještě dlouho se radíme o podmínkách, které mají být předloženy Schleicherovu kabinetu. Göring a Frick je odevzdají.

Večer jsme doma ve velkém kruhu umělců a snažíme se setřást z beder těžké duševní břemeno těchto dní. Hudba povznáší srdce nad všednost a přivádí mysl opět k věčným hodnotám naší práce.

6. PROSINCE 1932

V poledne v 1 hodinu opět schůze frakce. Frick dává poslancům instrukce o postupu. Říšský sněm bude pravděpodobně odročen do poloviny ledna.

V organizaci se teď těžko pracuje, poněvadž předem ani nelze říci, co se stane v nejbližší hodině. Zahájení říšského sněmu. Generál Litzmann se dobře osvědčuje jako předseda podle stáří. Komunisté si nemohou odpustit, aby mu sprostě a nízce nespílali. Doufejme, že se brzy naskytne příležitost, abychom jim to oplatili.

Volba předsednictva: Göring je opět hladce zvolen. Při volbě místopředsedy Lobe a jeden člen lidové strany dostávají stejný počet hlasů. Zatímco los rozhoduje pro lidovou stranu, při konečném sčítání hlasů se zjišťuje, že byl přece jen zvolen Lobe.

Göring potom pronáší břitkou nástupní řeč; s mohutným elánem se staví před Vůdce. To na veřejnost působí velmi dobře. Potom následují rušné debaty o denním pořádku.

Situace v Říši je katastrofální. V Durynsku jsme od 31. července ztratili téměř 40 %. Musíme více pracovat a méně vyjednávat.

Večer je Vůdce u nás doma. Ještě jednou v klidu hovoříme o celé situaci. Vůdce je v podstatě umělecky cítící člověk. Se svou jistou intuicí chápe okamžitě a bystře situaci a jeho rozhodnutí jsou vždy naprosto jasná a pronikavě logická. Taktickým kličkováním proti němu nelze nic dokázat. Také Schleicherův kabinet ztroskotá na jeho důkladnosti.

7. PROSINCE 1932

Celý den sedíme v říšském sněmu. Konají se schůze frakcí i schůze plenární. Bezvýznamné řečnění a hlasování, mezitím pro změnu krvavá rvačka v kuloárech mezi skupinou našich poslanců a komunisty. Jeden z našich je těžce raněn.

Ještě stále se tu a tam uvažuje o možnosti převzít moc v Prusku. Považuji to za naprosto nesprávné. Buď musíme dostat veškerou moc, nebo nadále zůstat v nejostřejší opozici.

8. PROSINCE 1932

Na organizaci dolehla těžká tíseň. Peněžní starosti znemožňují každou cílevědomou práci.

Kolují pověsti, že Strasser chystá palácovou revoluci. O tom, jaký má být její průběh v podrobnostech, jsem se ještě nemohl nic dozvědět.

Jsem vnitřně tak rozbolavělý, že si nic nepřeji toužebněji, než abych mohl ze všeho toho shonu na několik týdnů utéci.

V poledne vybuchla puma. Strasser napsal Vůdci dopis, jímž mu sděluje, že skládá všechny své funkce ve straně.

Uvádí pohnutky, které jsou naprosto nicotné a o nichž nelze vůbec diskutovat. Je prý nutné přivést stranu ke státu, nyní prý nastal okamžik, kdy je třeba změnit směr, hnutí prý se opotřebovává v neužitečné opozici, nemůže prý už schvalovat tento kurs a odmítá za něj odpovědnost.

Všechny tyto důvody ovšem nemohou obstát. Nedokazují nic, leda to, že je u Strassera touha po ministerském křesle silnější než věrnost Vůdci a straně.

Není těžké z celé argumentace vyčíst Schleicherovy myšlenkové pochody.

Inspektoři strany se shromáždili u Vůdce. Všichni jsou ve velmi stísněné náladě. Nevole a rozhořčení celého vedení strany jsou namířeny proti Strasserovi a jeho pobočníkovi, nadporučíku Schultzovi.

Večer je Vůdce u nás doma. Nemůžeme se dostat do pravé nálady. Všichni jsme velmi stísněni, především proto, že nyní hrozí nebezpečí, že se celá strana rozpadne a všechna naše práce bude nadarmo.

Stojíme před rozhodující zkouškou. Každé hnutí, které se chce dostat k moci, ji musí podstoupit. Přichází většinou krátce před rozhodujícím vítězstvím a je výhradně věcí nervů.

Nyní nesmíme věšet hlavu; najdeme už prostředky a cesty, jak tuto zoufalou situaci překonat. Záleží jen na tom, abychom neopustili sami sebe.

Volá dr. Ley: Situace ve straně se hodinu od hodiny přiostřuje. Vůdce musí okamžitě zpět do Kaiserhofu.

Ve 2 hodiny v noci mne odtamtud opět volají. Jedu tam ihned a setkávám se tam s Himmlerem. Ranní vydání „Tägliche Rundschau“ přináší článek, který vytrubuje Strasserovu rezignaci na všechny úřady ve straně, která byla doposud chována v tajnosti, a uvádí obšírně všechny

důvody; ty mohou být inspirovány jen jím samým. Strasser je tu líčen jako veliký muž strany, který jediný je s to, aby hnutí vyvedl z neblahého zmatku. Článek nemá jiný účel než Strassera udělat vůdcem hnutí místo Hitlera. Strasser veřejně oznamuje, že jel na dovolenou. Jeho dopis Vůdci je vrcholem dialektické rabulistiky. Nad takovou nízkostí nám všem zůstává rozum stát.

Zrada! Zrada! Zrada!

Hovoříme o situaci: nejprve musí být zničen mocenský aparát, který Strasser vybudoval ve straně. Vůdce sám přebírá organizační oddělení a jmenuje dr. Leye náčelníkem svého štábu. Resorty pro osvětu lidu a zemědělství se osamostatňují. První je přidělen mně, druhý Darrému.

Vůdce několik hodin chodí dlouhými kroky po hotelovém pokoji. Z tahů jeho tváře je patrné, že to v něm mocně pracuje. Je touto věrolomností roztrpčen a hluboce raněn. Náhle zůstává stát a říká jen: „Kdyby se strana jednou rozpadla, pak udělám ve třech minutách konec ranou z pistole.“

Hrozná slova, která dopadají na duši jako balvan.

Strasserův krok mne nepřekvapil. Věděl jsem, že k tomu dojde, a Vůdce též. Je to opravdová rána dýkou, která působí tím hůře, že byla vedena v okamžiku, kdy má strana navenek vybojovat nejtěžší boj.

Strasser chce vstoupit do Schleicherova kabinetu. Myslí, že pro něho přijdou. Namlouvá si snad, že velké části strany půjdou s ním. Ale tuhle naději mu pořádně osladíme. Budeme pracovat jako diví, abychom všechno napravili.

Radíme se až do 6 hodin do rána a dospíváme k tomuto výsledku: neustupovat, zatnout zuby, bojovat dále, ať to stojí co stojí, a s nasazením celé strany.

Začíná už svítat, když přicházím domů k smrti unaven, se zarudlýma očima a horečnýma rukama. Na spánek teď

vůbec není pomyšlení. Dávám si studenou sprchu, převlékám se a pak hned zase jedu do říšského sněmu.

9. PROSINCE 1932

Tisk vychází v nápadné úpravě. Židovské listy jen stěží zakrývají své zadostiučinění nad Strasserovým krokem. O Vůdci a o straně se na všech stranách prohlašuje, že jsou hotovi. „Hitlerova hvězda zapadla“, tak zní vysoké „C“ židovských hymen. Člověk se skoro stydí potkat někde nějakého známého. Nejraději by se propadl.

V říšském sněmu se to rojí a hemží. Všude se objevují krysy, které chtějí opustit potápějící se loď. Mezi nimi je vidět olupovače mrtvol, kteří přicházejí s úmyslem zúčastnit se provádění závěti.

Opět kolují bláznivé pověsti. Strasserova zrada tvoří hlavní téma politickým hovorům dne. Všechen židovský tisk o něm píše sympaticky. To si také zaslouží.

V plénu boj o nouzové nařízení a amnestii.

Těch několik našich lidí, kteří jsou o celé situaci informováni, svolává znovu a znovu malé skupiny, aby je poučilo. Je mezi nimi také několik sýčků, ale úplně mizejí v množství těch, kteří zůstávají silní. Strasser čím dál tím víc ztrácí půdu pod nohama. Zejména chvalozpěvy v židovském tisku mu působí velké škody. On sám zůstává neviditelný. Říká se, že odjel z Berlína.

Jedu k Vůdci do Kaiserhofu a podávám mu zprávu. Je v dobré náladě a pevně odhodlán k boji. O nějakém Strasserově kádru, který by byl hoden zmínky, už vůbec nemůže být řeč. Jeho experiment ztroskotal. Prohrál na celé čáře. Uvažujeme-li do budoucnosti, tato půtka nám přinese jen užitek.

V říšském sněmu se zatím nálada rovněž velmi zlepšila.

Amnestie je přijata a sociálně politická část nouzového nařízení zrušena. Říšský sněm se odročuje. Tak je to dobře, neboť tím získáváme možnost obnovit pořádek uvnitř strany.

Kaiserhof. Divoké pověsti doznívají. Palácová revoluce selhala; při tom jsme získali řadu výhod.

Velký aparát, který Strasser vybudoval ve straně, se rozletěl. Odvrhujeme celý jeho organizační aparát, hnutí opět zaujímá bojové postavení. V paláci předsedy říšského sněmu se shromáždili župní vedoucí a inspektoři a s nimi poslanci frakce. Vůdce mluví nejprve k župním vedoucím s takovou skvělou jistotou a tak silnou osobní notou, že je člověku teplo u srdce. Zničujícím způsobem se vypořádává se Strasserem a s jeho dlouholetou sabotážnickou činností ve straně. Staří kamarádi, kteří po léta bojovali a neochvějně pracovali v hnutí, mají v očích slzy vzteku, bolesti a hanby. Pro jednotu hnutí je tento večer mimořádně velkým úspěchem. Nakonec přítomní župní vedoucí a poslanci spontánně uspořádali projev věrnosti Vůdci. Všichni mu podávají ruku a slibují, že budou dál bojovat s ním, ať se děje co děje, a že i kdyby to mělo stát život, neuchýlí se od velké věci.

Strasser je nyní úplně osamocen. Mrtvý muž.

V úzkém kroužku ještě dlouho sedíme s Vůdcem pohromadě. Je nyní opět zcela šťasten a vnitřně nedotčen. Pocit, že celá strana stojí za ním a že její věrnost nemá sobě rovna, povzbudila a posílila neochvějného.

Nad Strasserem zvítězil také osobně. Teprve teď se z vyprávění dozvídáme, jak těžce tím trpěl v minulých letech.

10. PROSINCE 1932

Tisk našich odpůrců najednou zase ztratil řeč. Tak náhlé potlačení palácové revoluce jej oloupilo o všechny naděje na rozpad strany. Propuknutí této palácové revoluce je pro nás lepší než trvalá hrozba. Rána nezasáhla cíl. Nejsme německonacionální lidová strana a nemáme žádného Trevirana[(160)].

Tisk sice ještě rozšiřuje nejbláznivější pověsti, ale krize už překročila vrcholný bod. „Angriff" Strasserovi na cestu uveřejnil tvrdý a ostrý komentář, který sice na chvíli vyvolal trochu zmatku, ale celkem vzato je naprosto správný.

Finanční situace berlínské župy je neutěšená. Musíme provést velmi přísná úsporná opatření a postavit župu pod nucenou správu, kterou si zvolí sama.

Nálada v členstvu je dosud nejednotná. Všichni čekají, že se něco stane. Strasserův krok ve veřejnosti vyvolal velký neklid, především proto, poněvadž všem nelze říci celou pravdu.

Ve schůzi krajových vedoucích probírám případ naprosto jasně. Berlínská župa stojí neochvějně za stranou a za Vůdcem. Všichni mně ještě jednou slibují věrnost a poslušnost Vůdci a stvrzují svůj slib stiskem ruky. Berlín je pevný!

U Göringa je hostem italský ministr letectví Balbo. Působí nejlepším dojmem. Vyměňují se velmi přátelské přípitky.

Zlomyslníci připisují konflikt se Strasserem na moje konto; přitom jsem k jeho dezerci nepřispěl ani v nejmenším.

12. PROSINCE 1932

Mluvím na sjezdu braniborské župy. Ve dvouhodinovém projevu se mně podařilo povzbudit všechny amtswaltery a dostat od nich nový slib věrnosti straně.

Razím ostré heslo proti tříštivým úmyslům. Obrovský potlesk.

V Berlíně samém jedu z okresu do okresu a přijímám od amtswalterů slavnostní slib. Berlínská organizace je ve své vnitřní soudržnosti povznesena nad veškery pochybnosti.

Večer jedu do Mnichova. Zatímco ve svém oddíle ještě čtu noviny, slyším v Lipsku venku na chodbě tiše vedený rozhovor. Když otevřu dveře, vidím Vůdce. Přijíždí z okružní cesty v Sasku; mluvil třikrát v jednom dni a byl přijat s jedinečným nadšením. Kromě toho ještě téhož dne mluvil ve Vratislavi. Jeho účtování se sabotážníky bylo břitké a ostré. Strasser prohrál na celé čáře.

V Hnědém domě v Mnichově jsou všichni spokojeni a šťastni, že Strasserův případ byl tak rychle zlikvidován.

Dávám se rychle do práce, abych část organizačního oddělení, kterou dříve spravoval Strasser a která mně byla přidělena, začlenil do svého aparátu. Celá třetina se ruší. Máme nyní nejlepší příležitost, abychom odbourali celou nadorganizaci. Rozděluje se konkursní podstata.

Večer jsme všichni u Vůdce. Ještě jednou projednáváme pruskou otázku. V Prusku půjdeme do vlády jen tehdy, vstoupíme-li zároveň do kabinetu v Říši.

Wilhelmstraße opravdu doufá, že bychom Strassera tolerovali jako ministerského předsedu v Prusku. Dožije se šeredného zklamání.

13. PROSINCE 1932

„Angriff" v jednom roce vykázal 60 000 marek čistého zisku. Z toho splatíme část politických dluhů župy. To opět obnoví naši akční schopnost.

Göring byl u říšského prezidenta. Listy o tom zase přinášejí podvodné zprávy. Doposud ještě nebylo nic rozhodnuto.

V Hnědém domě se odklízejí zbytky Strasserovy činnosti. Teď je konec s pamětními spisy, teď se opět pracuje.

14. PROSINCE 1932

Opět v Berlíně. Hned do práce. Píši článek k situaci na téma: „Latentní krize". Obracím se v něm ostře proti každému úmyslu tolerance.

Také v berlínské župě se nyní vyklizuje. Nadorganizace musí být odbourána. Pro stranu nyní existuje jen boj.

Zbytek dne uplynul ve spoustě rozhovorů. Venku na ulici se už prodávají vánoční stromky.

15. PROSINCE 1932

Je třeba veliké námahy, aby byli SA a amtswalteři strany udrženi v jasném kurzu. Je nejvyšší čas, abychom se dostali k moci. Prozatím na to ovšem není nejmenší vyhlídka.

Obratnou finanční operací se podařilo poněkud zmenšit naše peněžní starosti. Tak špatné, jak jsem se obával, to už teď není.

Řešení situace v Prusku opět uvázlo. Je to tak dobře, neboť kdybychom měli Prusko, nevěděli bychom pravděpodobně, co s ním začít.

Večer mluví generál Schleicher v rozhlase. Jeho řeč je velmi plytká, plochá, chtěně buršikosní a bez programu. Slibuje tolik, že stačí několik týdnů a všechny iluze budou zničeny.

Doposud nebylo říšského kancléře, který by dovedl říci tak málo kladného jako on.

Večer opět mluvím ve schůzi amtswalterů a pokouším se vybičovat stranu; to je teď hlavní věc. Podaří-li se udržet hnutí, podaří se také zachránit situaci.

16. PROSINCE 1932

Otto Strasser, bratr Gregora Strassera, napsal úžasně sprostý článek proti říšským vedoucím a poslancům strany. Vytýká jim, že prý před Vůdcem z úzkosti a zbabělosti drží hubu. To se nám v této chvíli velmi dobře hodí; neboť tím u každého mizejí i poslední zbytky příchylnosti ke Strasserovi. Jeho výpady proti mně jsou tak sprosté a plebejské, že na ně lze odpovědět pouze pocitem ošklivosti a mlčením. Je to vztek ztroskotance, který tu má slovo.

Vůdce je tímto sprostým článkem svrchovaně rozhořčen. Když přišel nadporučík Schultz, aby žádal o blahovolné přijetí pro Strassera, byl vypeskován a poslán domů.

Vůdce večer vypravuje z historie strany. Jak často se to, co dnes prožíváme, odehrálo ve hnutí už dříve! Je to stále totéž a všude se v rozhodné hodině najde nějaký Segestes(161).

Bylo usneseno, abychom sami všemi prostředky zpracovali organizaci strany. Každou sobotu a neděli budeme mluvit ve všech částech Říše k zástupcům žup. To bychom se na to podívali, abychom z organizace, všemu navzdory, nedostali ještě jednou to, co je v ní nejlepšího.

18. PROSINCE 1932

Dnes mluví Vůdce v Halle. Jedu do Hagenu a cestou mám příležitost vyložit řadě našich poslanců vnitřní stránku posledních událostí. Jsou ohromeni, když slyší o podrobnostech.

V Hagenu mluvím ke 3000 amtswalterů. Nakonec tu opět stojí jednotná fronta, hotová k útoku. Vykládám situaci strany co nejzřetelněji. Teď už nestačí špulit ústa, je nutno hvízdat.

Pozdě večer jedu dále do Münsteru.

Tam v neděli ráno mluvím ke 4 000 amtswalterů. Také zde se mně podařilo pozvednout náladu.

Společně s dr. Leyem autem do Essenu. Tam je silná nálada proti Strasserovi. Oba mluvíme v přeplněném cirku k 8000 amtswalterů. S týmž úspěchem jako předtím.

Večer ještě oba mluvíme v Düsseldorfu v přeplněných sálech Koncertního domu. Sešlo se 10000 amtswalterů. Rozhořčení posluchačů nám poskytuje nejlepší pointu. Celý den byl neobyčejně úspěšný. Podařilo se nám ve 24 hodinách zpracovat 20000 amtswalterů.

V noci zase zpátky do Berlína.

19. PROSINCE 1932

Velkorysý dárce mně odevzdává 2000 RM. Z toho budou rozděleny vánoční odměny čestným spolupracovníkům župy.

Rada starších v říšském sněmu. Amnestie je ještě nejistá. Bude-li zamítnuta říšskou radou, pak se musí plénum ještě jednou sejít ve čtvrtek.

Schleicherova hvězda už začíná zapadat. Nyní si lze spočítat téměř na prstech jedné ruky, kdy bude zralý k pádu.

Nějaký Žid napsal knihu nazvanou: „Schleicherův vzestup". Je vydávána v obrovském nákladu. Škoda, než se dostane do všech výkladů, bude Schleicher jistě mrtvým mužem.

20. PROSINCE 1932

Musíme sebrat všechny síly, abychom ještě jednou dostali organizaci z úzkých; ale jistě se to podaří.

Rada starších v říšském sněmu zamítla svolání pléna: zato se má rada sejít zase hned po vánocích. Pak jistě padne rozhodnutí o Schleicherově osudu. Za žádných okolností se nesmíme rozhodnout pro toleranci, ať jakéhokoliv druhu.

V novém článku nadepsaném „Program bez programu" ostře útočím na vládu.

Ve městě je vánoční nálada.

21. PROSINCE 1932

Ve straně samotné je třeba učinit přítrž mnoha hádkám a nejednotnosti. To jsou vždy následky vnitřních krizí. Je při tom však třeba zachovat klid.

Peněžní kalamita trvá, bráníme se však statečně.

Počet nezaměstnaných vzrostl o 250 000. Je to vidět: Schleicher oživuje hospodářství.

Používám vánočních slavností pořádaných stranou, abych opět posílil soudržnost organizace. Máme zde také jedinou možnost, abychom promluvili ke členům strany, poněvadž nám hradní mír zakazuje veřejné schůze.

22. PROSINCE 1932

Musíme snížit platy v župě, poněvadž jinak bychom nevyšli. Všichni zaměstnanci při tom podávají důkazy podivuhodné obětavosti. Nikdo neřekl jediného špatného slova.

A to právě před vánocemi. Bylo by od osudu nespravedlivé, kdyby se toto hnutí nedostalo k moci.

V sálech Pharus a v Kriegervereinshausu se shromáždili dělníci z Weddingu k vánoční slavnosti. Jaká chudoba panuje mezi těmito pastorky štěstí! Celý večer jsem obklopen dětmi a věčně podpisuji.

Svátek lásky se blíží. Jsem z toho už celý nemocen.

V politice stojíme mezi bitvami.

23. PROSINCE 1932

Je třeba obstarat různé věci na vánoce, odeslat balíčky, rozdělit dárky. Člověk by tak rád každému udělal malou radost.

Volá Vůdce a sděluje, že Strasserovi lidé v Berlíně konspirují se Schleicherem. Zahajuji ihned pátrání, která však zatím nevedou ke kladnému výsledku.

Spolupracovníci berlínské župy se shromáždili ve slavnostním sále ve Voßstraße k prosté vánoční oslavě. Jak slušně a ušlechtile si počínají tito prostí lidé! Cítíme se všichni jako ve veliké rodině. V krátkém projevu jim děkuji za statečnou vytrvalost po celý rok. Dávám jim naději, že nám nový rok přinese vítězství.

Ještě téže noci musím odvézt na kliniku svou ženu, která náhle těžce onemocněla. Všichni ostatní jsou nyní obdarováni, a teď začínají naše vánoce.

Rok 1932 byl nekonečným řetězem nezdarů. Je třeba rozbít jej na kousíčky. Venku kráčí ulicemi vánoční mír. Sedím doma úplně sám a přemýšlím o mnohých věcech. Minulost byla těžká, budoucnost je temná a kalná; všechny vyhlídky a naděje úplně zmizely.

Celý dům je jako po vymření. Hrozná osamělost na mne padá jako tupá bezútěšnost.

Nezbývá mně nic jiného, než abych se tuto prázdnotu pokusil překonat prací. Všichni spolupracovníci již odešli na dovolenou. Člověk však nesmí podlehnout sentimentalitě. Kolik tisíc lidí nemá střechu nad hlavou a co dát do úst – a přece nezoufají!

24. PROSINCE 1932

Smutné vánoce! Srdce je obtíženo starostmi. Jedinou útěchou je, že mám u sebe malého Haralda. Jeho matka leží nemocná na klinice. Všechny ty četné vánoční dárky, blahopřání a květiny, které byly přineseny do domu věrnými kamarády, vyvolávají jen pocit hořkosti. Několik kamarádů z ϟϟ strojí vánoční strom. Malá Helga přihlíží ve své dětské nechápavosti a usmívá se. Netuší ještě nic, ani radosti ani bolesti.

Na klinice se dozvídám, že ještě nelze říci nic určitého.

Celé město má sváteční náladu. Člověk by nejraději seděl někde nahoře v horách, aby nic neviděl a nic neslyšel.

Kdyby nebylo našeho hnutí a kdybych neměl naději a víru, že hnutí zvítězí, pak by život vůbec neměl obsah.

Jedu s malým Haraldem na kliniku. Venku na chodbě rozsvěcujeme stromeček a slavíme skromný a smutný Štědrý večer.

Potom celý večer sedím s členy ϟϟ. Byli po celý rok mými nejvěrnějšími průvodci a nikdy mne nenechali na holičkách. Ani dnes večer ne.

Vůdce poslal na kliniku velmi milý telegram. Také on bude o vánocích zcela sám.

Opravdu toužím po tom, aby opět začala práce. To je náš Štědrý večer!

25. PROSINCE 1932

Na Boží hod rediguji exposé pro volební boj v Lippe. Tak se snad ještě nejlépe dostanu přes tyto bezútěšné dny. Na klinice se dostavilo patrné zlepšení; dej Bůh, aby trvalo!

28. PROSINCE 1932

Chystáme se na cestu. Ještě krátká návštěva na klinice, kde se zase všechno obrátilo k lepšímu, a potom jedu se svým malým průvodcem do Mnichova. V hotelu se setkávám s Mutschmannem(162). Měl rozhovor se Strasserem, který si fouká. Má v úmyslu vstoupit do Schleicherova kabinetu. To je nejšílenější zrada, jakou kdy svět viděl; nyní však teprve musíme zůstat zvlášť silní.

Mutschmann jede do Berchtesgadenu, aby podal zprávu Vůdci.

Saněmi jedeme nahoru. Vůdce nás už očekává.

Mutschmann referuje. Vůdce je zcela klidný a trpělivý. Nesmíme povolit a musíme obstát v nervové zkoušce i nadále.

Probíráme se římskou, anglickou a pruskou historií, abychom našli příklady, co teď máme dělat. Jinak je příkazem

chvíle: popřát odpočinku nervům, abychom byli připraveni na 2. ledna.

29. PROSINCE 1932

Vůdce diktuje své novoroční provolání. Apeluje v něm na bojovou pohotovost strany. Židovský tisk má novou senzaci; vymyslel si fémovou vraždu[(163)] v Drážďanech. Z toho teď zase bude žít několik týdnů.

Z kliniky dostávám zprávu, že se pacientce daří dobře. Po Novém roce přijede moje paní za námi do Berchtesgadenu.

Vůdce večer otevřeně hovoří o Strasserově případu a používá velmi ostrých slov. Oba bratři Strasserové nám způsobili velikou škodu. Především Otto Strasser, který je skutečný nihilista.

Je možné, že Vůdce za několik dní bude mít rozmluvu s Papenem. To znamená novou šanci.

30. PROSINCE 1932

V Berlíně jde všechno velmi dobře.

Čteme, píšeme a slunÍme se.

Večer nám Vůdce ukazuje své provolání ke straně. Obrací se v něm ostře proti defétistům, odmítá všechny smiřovačky a vyhlašuje boj až do posledního rozhodnutí.

Jedině tento radikalismus nás povede k vítězství. Jen tak můžeme vyhrát. Musíme se poučit z r. 1918. Nic nám nesmí být tak vzdáleno, jako falešná chytrost, která se chce vyhnout nebezpečí.

31. PROSINCE 1932

Rok se blíží ke konci. Měl to v sobě. Pryč s ním!

V malém domě na Obersalzbergu je všechno slavnostně upraveno. Chceme dnes vysoko nad údolím očekávat Nový rok.

Blíží se dvanáctá hodina. Dole v údolí praskají rakety; pekelný hřmot jako ve velké bitvě. Potom vzplanou ohně na horách. Tam za nimi leží Rakousko!

Zvoní zvony. Starý rok leží v troskách. Chceme bojovat a vítězit!

Podávám Vůdci ruku a říkám mu jen: „Přeji vám moc!" Potom všichni ještě dlouho sedíme pohromadě a mluvíme o budoucnosti.

Náhle přichází zpráva, že v Berlíně na klinice zcela neočekávaně nastalo náhlé zhoršení s akutním nebezpečím života. Potom už není možné dostat telefonické spojení, poněvadž při novoroční střelbě byla všechna vedení přerušena. Jsme zde nahoře úplně bezradní. Jsem hrozně zoufalý. Široko daleko s Berlínem nelze dosáhnout spojení. Noc plyne v mučivém neklidu.

1. LEDNA 1933

Časné jitro prvního dne nového roku se probouzí v jasné sluneční záři. Před námi majestátně leží hory, zalité slunečním jasem; kéž by byl celý rok takový, jasný a rozzářený!

Zatím tomu však nic nenasvědčuje. Jedu hned časně ráno do Berchtesgadenu a z Berlína se dozvídám, že na klinice je velmi špatně. Sedám hned s Haraldem do vlaku a jedu do Mnichova. Vůdce přijede autem za námi.

Hrozných šest hodin v hotelu. Nejede žádný vlak a nelze sehnat žádné letadlo. Telefonuji každých deset minut s Berlínem; jedna zpráva bezútěšnější než druhá.

Vůdce se ve své dojemné pečlivosti celé odpoledne snaží sehnat nějaké letadlo, ale marně. Tohle hrozné čekání je nesnesitelné. Teprve v 9 hodin večer jede vlak! Smutná jízda. Tak tedy má začít rok 1933? Musíme pevně stát a bojovat, abychom se udrželi.

Nic nás nesmí zlomit!

Vzdálenost 600 km, která dělí Mnichov do Berlína, je hrozná. V noci sedíme v malém oddělení spacího vozu jako ve vězení. Za svítání přijíždíme do Berlína.

2. LEDNA 1933

Je to vážnější, než mně řekli. Ale teď je třeba zatnout zuby a nepodlehnout. Bude-li nutná operace, pak je situace beznadějná.

A přitom má nyní opět začít práce. Je nutné jít do toho, aniž na sobě dám něco znát.

V noci byl v Berlíně zavražděn hoch z Hitlerovy mládeže. Nad říšským hlavním městem se opět hrozivě zdvíhá rudá pěst.

Tu a tam přichází slabý okamžik; pak je nutno sebrat všechny síly, abychom neztratili nervy.

Jedinou útěchu lze najít v práci. Píši ostrý článek proti KPD, koncipuji referát pro naši první schůzi ve Sportpalastu a pak v rozhlasu poslouchám politický přehled z r. 1932. Mluví Brüning, Papen a Schleicher.

Kdo se ujme slova v r. 1933?

3. LEDNA 1933

Vyřizuji všechny konference a rozmluvy téměř jako ve snu. Konstatuji, že se organizace opět pomalu dostává do pořádku, zatímco nálada ve straně je ještě velmi špatná.

Dávám redakci nové pokyny a nastiňuji tendenci, podle níž se nyní musí pracovat. Náš tisk v Berlíně se skvěle vypracoval. Konkuruje teď úspěšně všem měšťáckým listům.

V poradě s okrskovými vedoucími se mně ještě jednou podařilo všechny strhnout. Jsem pevně přesvědčen, že obstojíme-li v této zkoušce nervů, máme vítězství vlastně v kapse.

Znovu a znovu se ukazuje správnost dějinně odůvodněné zkušenosti: hoří vždy jen několik málo lidí. Ostatně hoří jen zdánlivě. Ve skutečnosti stojí v záři těch ostatních, kteří hoří.

Berlínský velkoměstský tisk má nové téma: Strasser má vstoupit do Schleicherova kabinetu, aby jej zachránil před úplnou katastrofou. Povídá se, že prý už měl s generálem řadu rozhovorů, v nichž byly stanoveny podmínky pro jeho vstup do vlády. O tom, že se tyto rozhovory konaly, už máme doklady. Je to zrada, spáchaná na straně s takovou bezohledností, jaké tu dosud nebylo. Jak vděčni musíme být osudu za to, že nás ještě včas zachránil před tím, abychom tohoto muže vzali s sebou k moci.

Také zápas o Berlín teď musí být veden novými metodami. Vypracoval jsem si už pevný systém, podle něhož má být prováděn nábor.

Na klinice se situace poněkud zlepšila; ale nebezpečí života je stále ještě veliké.

Vrhám se do práce, abych zapomněl. Večer mluvím v Schönholzu a na schůzi místní skupiny v Borkumu. Docela venku, ve Weddingu, se koná schůze ve vyklizené stodo-

le. Všechny schůze jsou přeplněny, ale já se nemohu dostat do pořádné nálady. Naproti tomu se v členstvu naší strany nálada opět zvolna zlepšuje.

Od prostředníka se dozvídám, že se Schleicherem je to velmi špatné. Už sám sebe považuje za ztraceného. Jak dlouho to ještě bude trvat, než svou porážku přizná také veřejně? Krize se šíří den ode dne. Musíme si nyní zachovat nervy a čekat, až přijde naše hodina.

Začíná volební boj v Lippe. S námahou se nám podařilo sehnat potřebné peníze. Soustředíme všechny síly na tuto malou zemi, abychom dosáhli prestižního úspěchu. Strana teď musí opět ukázat, že ještě dovede vítězit.

4. LEDNA 1933

Vyřizuji řadu naléhavých prací v Berlíně, zastavuji se ještě na klinice a pak musím ve smutné náladě odjet na volební kampaň do Lippe. Přes Hannover do Salzuflen. Tam se koná obrovská schůze, na níž opět mluvím v dobré formě. Lze očekávat, že volební zápas v Lippe skončí úctyhodným úspěchem. Uděláme rozhodně, co můžeme.

V noci autem do Herfordu a odtamtud hned zase zpátky do Berlína.

My už vládě osladíme život!

Gregor Strasser přijel do Berlína. Vstoupí do kabinetu? Listy o tom píší a nemohou si ho vynachválit. Pfuj!

Pokladní situace berlínské župy se poněkud zlepšila. Ale k systematickému provádění nového boje prozatím ještě chybějí finance.

Musíme tedy šetřit a přesto agitovat. Bude-li nutno, vsadíme všechno na jednu kartu.

Člověk by rád bojoval na veřejnosti všemi prostředky, jen kdyby jej v soukromí osud nechal na pokoji. Ale přijde-li všechno neštěstí tak najednou, pak to lze sotva unést.

SA pochodují Berlínem. Deset tisíc se jich shromáždilo na Wittenbergplatzu. Fantastický pohled!

Sportpalast je večer přeplněn. Koná se dojemná smuteční slavnost za zavražděného člena Hitlerovy mládeže Wagnitze[(164)]; a potom se důkladně vypořádávám se Schleicherovým kabinetem. Žádám pro Vůdce všechnu moc, odmítám každý kompromis a prohlašuji, že strana obstojí také v této krizi. Ještě nikdy jsme nezažili takovou náladu. Berlín je opět v čele. Strasserova otázka už neexistuje.

V Kolíně nad Rýnem se konal rozhovor mezi Vůdcem a von Papenem. Měl zůstat v tajnosti, ale indiskrecí se o něm dozvěděla veřejnost a Schleicher nyní vytrubuje zprávu v tisku. Zdá se, že tuším, oč se tu hraje. Štvavý židovský tisk lže jako když tiskne.

Jedno ví úřadující vláda jistě také: že jde vážně o její pád. Podaří-li se tento tah, pak už nebudeme daleko od moci.

6. LEDNA 1933

Poněvadž je vývoj politických událostí potěšitelný, máme sotva ještě chuť, abychom se starali o špatnou finanční situaci organizace. Dostaneme-li se tentokrát k tahu, pak to nemá vůbec žádnou důležitost.

Na klinice trvá zápas mezi životem a smrtí.

Berlínský tisk má stále starosti s obsahem rozmluvy v Kolíně nad Rýnem. Je patrné, že vláda trpí skutečnou psychózou úzkosti. Její věc je už téměř ztracená.

V Lippe je v proudu velká volební předehra. Vůdce zasáhl do kampaně. Tím dostává tento volební boj již předem pravou tvář. Všichni známí členové strany se zúčastní agitace. Musí to být úspěch.

7. LEDNA 1933

Berlínský židovský tisk si vymyslel nový trik. Vycucal si z prstu lež, že prý jsem dělal podvodné směnečné obchody. Tato pomluva je však příliš hloupá, aby potřebovala být vyvrácena; a to, že byla vymyšlena právě ještě za posledního zvonění, nepostrádá komiky.

Pohřbíváme mladého Wagnitze. Účast berlínského lidu je taková, jako by se konal pohřeb krále. V poledne jej odvážíme z márnice a potom se za hustého deště ubírá nekonečný průvod berlínskými předměstími. Dojemný pohled. Dvě a půl hodiny kráčíme za rakví zavražděného chlapce. Nekonečnými lidskými hradbami. SA, ᛋᛋ a Hitlerova mládež doprovázejí mrtvého. Statisíce jsou na nohou. S nastávajícím soumrakem dospívá pohřební průvod na hřbitov, kde vracíme mrtvého do mateřského klína země. V hlubokém dojetí stojí na cestách kolem davy lidí a pak téměř až do půlnoci desetitisíce defilují kolem hrobu 16letého hocha.

Nádherná, hrdá strana!

V Lustgartenu přehlídka 200 000 lidí. Fantastický pohled v šedé, noční velkoměstské mlze! Zaznívá „Píseň o dobrém kamarádu“ a pak metáme systému v tvář břitké ohlášení boje. Davy běsní. V Berlíně je nálada, která spěje k výbuchu.

Po návštěvě na klinice se vracím smuten a stísněn domů.

Tisk je stále ještě plný zpráv o Vůdcově rozhovoru s von Papenem. V něčem už mu vzešlo světlo; ví už, oč jde.

8. LEDNA 1933

Mluvím na sjezdu krajských vedoucích ve Spandau a Lichterfelde. Ve Spandau sraz staré gardy strany. Její pořádek a kázeň jsou dokonalé. V Lichterfelde má strana poněkud měšťácký nátěr, ale i zde mají všichni vynikající bojovou náladu. Mám dojem, že hnutí samo je opět ve velmi dobré formě. To je také bezpodmínečně nutné, neboť nás čekají velké boje a velké zatěžkávací zkoušky.

Na klinice je všechno při starém. Lze doufat a čekat.

Celý Berlín mizí v dešti a mlze. Mám pocit, že dojde ke katastrofě nebo k nějakému poslednímu řešení.

9. LEDNA 1933

S těžkým srdcem jedu do Lippe. Až do Mindenu vlakem a potom v blátě a dešti do volebního okresu. První večer mluvím třikrát, zčásti v docela malých selských vesnicích. Schůze vesměs přeplněny. Berlínský tisk se nám vysmívá, že prý jdeme na vesnici. Ale to je všechno tak krásné a uspokojující, že si ani nic lepšího nemůžeme přát. Máme opět bezprostřední styk s lidem přímo u pramene. Mluvíme opět primitivně a prostě a především přesvědčivě.

Zastavuji se v Bielefeldu a setkávám se tam v noci s Vůdcem. Vypravuje mně obšírně o průběhu své rozmluvy s von Papenem. Naše věc stojí dobře. Nepřijde-li už nic zvláštního, pak se to tentokrát jistě podaří. Samozřejmě zůstává náš starý požadavek, že Vůdce musí být kancléřem. Nynější vláda rozhodně nemá rozkaz k rozpuštění říšského sněmu. To pro nás alespoň znamená oddech.

Všechno teď závisí na výsledku voleb v Lippe. Podaří-li se nám tam dosáhnout úspěchu, pak kabinet padne. Musíme tedy pracovat ze všech sil.

Vůdce je opravdový přítel. Nejen politicky, ale také soukromě je nevýslovně ušlechtilý a laskavý. Všichni mu můžeme být jen vděční.

Jedu do Berlína. Pracuji tři hodiny a pak znovu do volebního boje v Lippe.

10. LEDNA 1933

Vůdce v Berlíně konferuje s Göringem a se mnou. Jsme rozhodnuti, že hned po volebním boji v Lippe vyčistíme stranu od všech strasserovských škůdců, kteří v ní snad ještě zbyli. Tato čistka je nutná, aby hnutí opět nabylo údernosti.

Jak se dozvídáme, Strasser obchází s nápadem, že při nových volbách do říšského sněmu postaví svou vlastní kandidátku. Pravděpodobně se však zklame; dříve než dojde k novým volbám, budeme snad už u moci.

Večer opět dvakrát mluvím v Lippe, v docela malých vesnicích a před zcela prostým selským lidem.

O půlnoci v Detmoldu, kde je hlavní volební stan. Ve všech kruzích strany je nezměrné rozhořčení proti Strasserovi. Nepodaří-li se nám tentokrát dostat k moci, pak můžeme děkovat jemu.

V noci jedeme na osamělý hrad, který se majestátně zdvíhá nad vodní hladinou uprostřed této krásné země, a můžeme se zase jednou pořádně vyspat.

12. LEDNA 1933

Středa: navštívili mne moji spolupracovníci z propagačního oddělení. Hovořím s nimi celé odpoledne o nastávajícím agitačním boji. Naše práce teď nesmí být zaměřena pouze na možnost pádu kabinetu. Vždy musíme mít v ohni několik želez. Nezdaří-li se jedno, musí se podařit druhé.

Zařídili jsme si zde na zámku Vinsebecku nový štáb strany. Nádherně se tu pracuje, neboť nejsme rušeni ani telefonem, ani telegrafem. Hrozné je pouze to, že jsme tak daleko od Berlína a že nevíme, co se tam děje. Osobní a věcné starosti jsou příliš velké, aby na ně bylo možné i jen na okamžik zapomenout.

Vůdce je ještě v Berlíně. Byl na klinice a opět ukázal celé rodině, jakým je nám všem dobrým kamarádem a přítelem.

Večer mluvím dvakrát. Schůze jsou všude přeplněny. Po své řečnické túře jedu do Lemgo, kde Vůdce, který právě přijel z Berlína, mluví k davům. Čekám venku a půl hodiny jej poslouchám, neboť ampliony donášejí jeho hlas až sem.

Teď poznávám podle výkřiků souhlasu, že jeho řeč je u konce. Vidím také, jak doprovázen členy ϟϟ vychází vstupním portálem ze sálu s odkrytou hlavou, bledý a unaven. Hned mezi mnoha auty poznává můj vůz, přistupuje k dvířkům a říká mi: „Byl jsem na klinice, vaše paní má vyhráno, nebezpečí je už úplně překonáno. Politicky je všechno v pořádku. Dnes večer se ještě uvidíme."

Potom jedeme v dlouhé autokoloně v dešti a mlze do jeho stanu. Jsem bez sebe štěstím.

Bydlí u barona von Oeynhausen[(165)] v prastarém zámku, kde jsme přijati se skvělou pohostinností. Vůdce mně celý večer vypráví, co viděl a zažil v Berlíně, a já se ke své hrůze

dozvídám, co mně doposud bylo zamlčeno, že se lékaři už vzdávali veškeré naděje na záchranu mé ženy.

Politicky dosud nelze říci nic určitého. Strasserova klika pokračuje ve své podkopné práci. Všechno nyní závisí na výsledku volebního boje v Lippe. Musíme tedy pracovat ještě intenzivněji, nikdo z nás se nesmí šetřit. Teprve ve 3 hodiny v noci se vracíme do Vinsebecku.

Čtvrtek: svět už zase vypadá růžově. Vrátila se mi odvaha telefonovat do Berlína. Horečka úplně zmizela, zlepšení pokračuje.

Přijde-li nyní štěstí v tak přehojné míře jako dříve neštěstí, pak už také nejsme daleko od moci.

Odpoledne jedeme společně k Hermannovu pomníku, který je úplně ztopen v mlze a obklopen ponurou tajemnou mystikou.

Mohutná, hrozivá a velkolepá obrovská postava se zdvíhá k nebi. Její nejvyšší obrysy úplně mizejí v mlhových parách.

Večer opět mluvím třikrát. V 7 hodin začíná štvanice a trvá většinou až do půlnoci.

Do našeho stanu přišel ještě dr. Ley. Debatujeme až pozdě do noci.

Berlínský tisk řičí rozčilením nad tím, že Vůdce byl v Berlíně. Jednou tvrdí, že je padlou veličinou, a pak, když přijde do Berlína, naříká – jak říká Vůdce – jako by z nebe byla spadla kometa.

13. LEDNA 1933

Vůdce přijíždí na návštěvu do Vinsebecku. Sedíme u krbu a kujeme plány do budoucnosti.

Večer dvakrát mluvím v Detmoldu a pak ještě v blízké vesničce. O půlnoci do Vinsebecku přijíždí Göring. Věčným tématem našich rozhovorů je Strasser. Podaří-li se mu dostat se do Schleicherova kabinetu, bude naše vítězství oddáleno nejméně o dva měsíce. Zadržet je však nemůže ani on.

Berlínské listy přinášejí zprávu, že příští týden bude jmenován vicekancléřem. Židovské plátky srovnávají Strassera s Vůdcem a oslavují jej s velikým hlukotem jako velkého státněpolitického génia.

Styděl bych se, kdyby mne naši přátelé tak chválili. To všechno je docela sprostý komplot proti Vůdci a straně, který může vyvolat jen opovržení.

14. LEDNA 1933

Poslední den v Lippe.

Odpoledne sedíme s Göringem a Kerrlem u krbu a vypravujeme si o svých starostech. Máme nyní definitivní zprávu, že Strasser je ochoten vstoupit na výzvu do kabinetu jako vicekancléř. Jen velký úspěch ve volebním boji v Lippe nám může pomoci z této nebezpečné situace.

Schleicher vyvolal těžký konflikt se zemědělci. Sedláci zuří proti němu. To se nám v přítomné chvíli dobře hodí do krámu. Berlínský tisk nás divoce napadá a štve proti nám. Zdá se, že už větří příznivou příležitost.

Večer se s Vinsebeckem všichni loučíme. Prožili jsme zde krásné dny.

Mluvím ještě ve třech vesnicích a uzavírám tím pro svou osobu volební boj v Lippe.

Stokilometrovým tempem autem do Bielefeldu. Hned do spacího vozu a potom zpátky do Berlína.

15. LEDNA 1933

V Neukölln na stadionu přehlídka berlínských SA v třeskutém mrazu. Mluvím a zdůrazňuji především princip věrnosti a vytrvalosti. Rozumějí mi a každý z nich ví, že teď jde o to poslední.

Na klinice je všechno na nejlepší cestě. Nebezpečí již úplně minulo.

Strasserovy tajné akce vyvolávají mnoho zmatku. Škodu už lze sotva napravit.

Večer se dozvídáme výsledek voleb v Lippe: Získali jsme 20 %, němečtí nacionálové ztratili téměř polovinu, KPD zaznamenává katastrofální ztráty a SPD nepatrně získala. Strana je opět na postupu. Všem nám spadl kámen se srdce. Přece jen se vyplatilo, že jsme se tu tak dlouho dřeli a nekapitulovali bez boje. Teď se musíme držet. Všichni defétisté jsou ze strany bezohledně vykouřeni. Nesmíme už být milostiví. Vůdce nade vše! A bez kompromisů k moci!

Ještě v noci razím v článku nadepsaném „Signál Lippe!“ heslo pro berlínskou organizaci. Vyhlašuji tvrdošíjný boj a vyvozuji z výsledků v Lippe závěr, že se všechno podaří, budeme-li držet při sobě a nepovolíme-li.

16. LEDNA 1933

Sjezd župních vedoucích ve Výmaru. Debatuje se o Strasserově případu. Konečně se nalévá čistého vína. Všichni župní vedoucí jsou do hloubi duše rozechvěni. V debatě se ozývají hrozné žaloby proti Strasserovi. Dovedl své přátele mistrovsky ponechávat v nejistotě. Dnes, kdy je ve věci

jasno, je záležitost pro stranu vyřízena. V organizaci už Strasserův případ patří minulosti.

Nakonec mluví Vůdce k župním vedoucím. V tříhodinové řeči rozvíjí zásady naší strategie a taktiky.

Jeho příští jednání se vyznačují příkrou neústupností. Jen tak můžeme dosáhnout úspěchu. O kompromisu už nemůže být řeč.

Nakonec obšírně mluví o Strasserově případu. Zabývá se jím do všech podrobností od samých počátků strany. Schůze končí spontánními bouřlivými ovacemi pro Vůdce. Strana je neotřesena.

Odpoledne v důkladném rozhovoru s organizací závodních buněk připravuji velkou propagační akci pro německé sedláky a dělníky. Nyní nastoupíme proti systému na nejširší frontě.

Večer hned zase zpátky do Berlína.

Štvavé židovské plátky se již znatelně odklánějí od Strassera. Prohrál svou hru. Naše volební vítězství v Lippe učinilo jemně spředeným intrikám konec. Po jeho akciích už není poptávka. Krátká pohostinská hra na jevišti důležitosti. Nyní se opět propadá do prázdna, z něhož přišel.

Situace strany se přes noc od základů změnila. Máme zase vysoký kurs. Všichni rozumní lidé již Schleicherův kabinet považují za vyřízený.

17. LEDNA 1933

Příkazem chvíle je chytrá taktika. Denně našemu tisku dávám přesné směrnice pro politický boj. Teď se nesmíme dopustit žádného nedopatření, jinak by byl náš dalekosáhlý plán opět zmařen.

Na konferenci s krajskými vedoucími konstatuji, že nálada ve straně je opět skvělá. Také finance se velmi rychle zlepšily. Naše rigorózní úsporná opatření zase postavila rozpočet na solidní základnu.

Tisk je jako bezhlavý, neví vůbec kudy kam, tápe v naprostém temnu a oddává se rezignovaně svému osudu.

Vůdce přijel do Kaiserhofu. Měl rozhovor s Hugenbergem, aniž zatím dospěl k nějakému výsledku. Teď se však musíme obrnit houževnatostí a trpělivostí.

18. LEDNA 1933

V článku nadepsaném „Schleicherova bilance" prozatím zhruba účtuji s nynějším kabinetem. Všechen tisk jej už opouští. To je nejlepší znamení toho, že je to s ním špatné. Teď musíme zahájit systematické tažení, abychom zničili zbytky jeho odolnosti. Wilhelmstraße nesmí být dopřáno klidu.

Večer vidíme film „Rebel" od Luise Trenkera[166]. Vrcholný výkon filmového umění. Tak si představuji film budoucnosti, revoluční, s velikými davovými scénami, které jsou nahozeny s obrovskou životní silou. Scéna, v níž je povstalci z kaple nesen obrovský kříž, diváka rozechvívá do hloubi duše. Zde vidíme, co lze udělat z filmu, jestliže tomu někdo rozumí. Všichni jsme dojati do hloubi duše.

Politický vývoj poněkud uvázl. Schleicherovu kabinetu se vede stále stejně špatně. Otázka zní, zda dostane rozkaz k rozpuštění říšského sněmu. Význam našeho volebního boje v Lippe nelze dostatečně ocenit.

19. LEDNA 1933

Podaří-li se nám získat čas, pak jsme získali všechno. Vůdce zůstane v Berlíně a ve vhodném okamžiku zasáhne do dalšího vývoje.

Vidíme spolu podruhé film „Rebel". Jsme opět do hloubi duše dojati a rozechvěni. Jaké umělecké dílo!

Večer jsme u Göringa a hovoříme o linii, kterou je třeba zvolit.

Kdo získá čas, získá všechno. Tak porazíme Schleichera.

Strasser žádal o rozhovor s Vůdcem. Obnovit svou pověst se mu však nepodaří.

20. LEDNA 1933

V poledne sedím s několika členy „Herrenklubu". Navrhují obskurní plány bez obsahu, blouzní o nějaké politické nejvyšší radě, která samozřejmě má být obsazena jimi. Ze všech těch řečí nevzejde nic praktického.

Chystáme velkou přehlídku SA na Bülowplatzu při odhalení Památníku Horsta Wessela.

Oddíly SA mají stát před domem Karla Liebknechta(167). Wilhelmstraße kolísá. Nerada by se nyní pustila do nějakého posledního souboje, avšak se zřetelem na napjatou situaci a své vlastní ohrožené postavení nemá odvahu sáhnout k zákazu veřejných projevů. Náš tisk je ve velmi dobré formě a tentokrát pracuje na všechny obrátky. Vyčkáme a stůj co stůj dobudeme berlínské ulice pro nacionální Německo.

Večer je Sportpalast přeplněn amtswaltery strany. Po krátkém a důrazném úvodním slovu ještě jednou veřejně skládám slib věrnosti Vůdci.

Vůdce sám je uvítán elitou strany s nepopsatelným jásotem. Mluví ve skvělé formě a poprvé se veřejně velmi ostře obrací proti Strasserovi. Jeho rozhodnutí „zlomit vaz defétistům ve straně“ je přijato frenetickou salvou potlesku. Tato řeč bude v celé straně dělat divy.

Doma potom ještě dlouho hovoříme o podrobnostech přehlídky na Bülowplatzu. Trapné by bylo, kdyby policie tuto demonstraci v posledním okamžiku zakázala.

21. LEDNA 1933

Po celý den porady o naší demonstraci na Bülowplatzu. Komunistický tisk zatroubil k útoku a tak se z této přehlídky přes noc stala hlavní a státní akce. Wilhelmstraße je ještě nerozhodná a neví, má-li demonstraci zakázat. Nakonec se rozhoduje v tom smyslu, že jsou zakázány protidemonstrace, chystané komunistickou stranou. Jsme neústupní a sami od demonstrace neupustíme. Židovský tisk proti nám štve nestoudným způsobem. Povolení projevu trvá, nyní půjde o zkoušku sil.

Ustrašenci kňučí, že by se prý Vůdce neměl přehlídky zúčastnit. Samozřejmě se zúčastní. O nějakém ústupu už vůbec nemůže být řeč. Kdo má odvahu, ten vyhrává.

Přípravy k pádu Schleicherova kabinetu jsou v plném proudu. Také o modalitách převzetí moci Vůdcem se už vážně jedná. Nepřipravujeme se ovšem příliš na úspěch, abychom nakonec nebyli opět zklamáni. Je dobře myslet stále na boj.

22. LEDNA 1933

V Berlíně je dusno.

Naše přehlídka na Bülowplatzu rozvířila mysli. Policie projíždí ulicemi s ohyzdnými řadovými činžáky, vyzbrojena kulomety a pancéřovými vozy. KPD vydala přes zákaz výzvu k velkému projevu. Podlehne-li, utrpí ztrátu prestiže, kterou už nebude možné napravit.

Přejeme si jen, aby nám policie nepřišla do cesty; pak dobudeme domu Karla Liebknechta jediným náporem.

Vůdce zítra mluví ve Frankfurtu (nad Odrou) a pak se šíleným tempem vrací po nádherné silnici do Berlína.

Mezitím se shromažďujeme na Bülowplatzu. Chtít tudy projet vozem je opravdu životu nebezpečné. Ale všechno dopadlo ještě dobře.

Náměstí se podobá vojenskému ležení. Komunisté zuří v postranních ulicích. Všude pancéřové vozy a kulomety. Schupo obsadila okna a střechy protějších domů a čeká, co se bude dít.

Přesně ve 2 hodiny přijíždí Vůdce. SA pochodují před domem Karla Liebknechta. Smělý kousek, který zrychluje tlukot srdce. Na hřbitově mluví Vůdce. Zdůrazňuje Horst Wesselovu památku v jejím symbolickém významu. Venku před domem Karla Liebknechta stojí SA a v postranních ulicích v bezmocném vzteku zuří komunisté.

SA pochodují. Vítězně pronikají do této rudé domény. Bülowplatz je náš. KPD utrpěla hroznou porážku.

Vůdce večer mluví před údernými oddíly ve Sportpalastu.

Horst Wesselova památka znovu září v ryzí čistotě. Tento den znamená pyšné, hrdinské vítězství SA pro stranu. Komunisté nedokázali vyprovokovat vážné srážky. Vyhráli jsme bitvu. Berlín je opět na pochodu.

V noci jedu do Mnichova.

23. LEDNA 1933

Říšské vedení propagandy opět pracuje plnou parou. Několik osobních změn zaručuje akční schopnost celého propagačního aparátu.

Nemám v Mnichově klid, neboť vývoj v Berlíně nezadržitelně pokračuje.

24. LEDNA 1933

V článku nadepsaném „Generál bez páteře" znovu útočím na Schleicherův kabinet.

Vůdce mně vysvětluje nejnovější stav věcí. V několika rozhovorech s významnými muži zkoumáme půdu. Vcelku všichni souhlasí, ale je třeba vyjasnit ještě řadu otázek, než konečně dospějeme k cíli. Všude a všeobecně lze konstatovat odmítavé stanovisko k nynějšímu kabinetu. V novém kabinetu, který utvoří Vůdce, se má von Papen stát vicekancléřem. Schleicherovo postavení je nyní silně ohroženo. Zdá se, že zatím ještě nic netuší. Jeho pád přijde přes noc. Padne tak, jako přivedl k pádu mnohého jiného.

Večer jedu zpět do Berlína. Práce je teď tolik, že je nutné využít každé minuty a sedět u stolu pozdě do noci.

25. LEDNA 1933

Zaskočil jsem si do Horního Slezska. Mluvím v Gleiwitz[(168)] a v Beuthenu. Při 24 stupních pod nulou jedu v otevřeném voze z jednoho města do druhého. K tomu ještě cestou

jednohodinové zdržení, zaviněné nehodou. Také v Horním Slezsku žije lid v napětí a očekává příští věci.

Po dvou hodinách spánku zpět do Berlína.

Se Schleicherem je to velmi špatné. V sobotu prý padne. Brání se zoufale, ale nebude mu to už nic platné. Teď jsou ostře proti němu také němečtí nacionálové. Je naprosto osamocen. Všechny jeho velké plány se rozplynuly vniveč.

Myšlenka harzburské fronty se vynořuje znovu.

26. LEDNA 1933

Vůdce je opět v Berlíně. Nyní stojí před těžkými rozhodnutími. Schleicherovo postavení je definitivně otřeseno. Poslední slovo má říšský prezident.

Musíme se ovšem chránit přehnaného účelového optimismu.

Příznivý vývoj, který slibuje úspěch, všem opět dodává svěžesti a zvyšuje jejich schopnost akce.

27. LEDNA 1933

Rozhovor s významnými pány z Reichslandbundu. Všechno je teď proti Schleicherovi. Zbývá už jen jedno řešení: Hitler se musí stát říšským kancléřem!

Ze Schleicherovy strany je podnikán marný pokus přemluvit Vůdce, aby nabízený úřad říšského kancléře nepřijal. Co si tam vlastně myslí?

Vůdce sám vyčkává. Zbývá ještě možnost, že bude opět pověřen Papen, ale to by byla krátkodobá věc bez vyhlídek.

Rada starších se usnáší, aby se říšský sněm sešel v úterý.

V rozhovoru, který má Vůdce s Göringem, Frickem a se mnou, je projednávána taktika, jíž je třeba zvolit v přítomné chvíli.

Vůdce má rozmluvu s Hugenbergem. Vyskytuje se ještě řada potíží, především v osobních otázkách. Požadavky, které klade německonacionální strana, jsou z největší části nesplnitelné.

28. LEDNA 1933

Zájezd do Rostocku, kde mluvím ke studentům, kteří se chystají k volbám.

Teď už nesmíme mít nezdar při žádné volbě.

Za mé řeči přichází zpráva, že Schleicher právě odstoupil. Tedy vyřízeno. Veliký taktik se sklonil před tvrdostí nutnosti.

Von Papen byl pověřen, aby u stran zkoumal další možnosti.

Jedu hned zpátky do Berlína. Štvavé židovské plátky se svíjejí v bezradném úžasu.

V Kaiserhofu mně Vůdce vysvětluje poslední vývoj. Schleicher je definitivně vyřízen. Teď nezbývá nic jiného, než aby byl pověřen Vůdce. Jsme všichni ještě velmi skeptičtí a netěšíme se předčasně.

Tahanice se stranami nesmí trvat příliš dlouho. Krize musí být rozřešena v nejkratší době.

Vůdce zůstává naprosto klidný a nedá se ničím překvapit.

O nějakém meziřešení už nemůže být ani řeči. Bude-li Vůdce povolán k říšskému prezidentovi, pak jen proto, aby byl pověřen kancléřstvím. Vůdce si je obdivuhodně jist sám sebou. Zase měl jednou ve všem pravdu.

29. LEDNA 1933

Vůdce věčně vyjednává. Naposled útočím v článku nadepsaném „Konečně čistý stůl".

Odpoledne, když s Vůdcem sedíme u kávy, náhle přichází Göring a sděluje, že je všechno hotovo. Zítra bude Vůdce pověřen úřadem říšského kancléře. Jednou z našich hlavních podmínek je, aby byl rozpuštěn říšský sněm; neboť s parlamentem dnešního složení Vůdce nemůže pracovat. Němečtí nacionálové se proti tomu brání zuby nehty. Jejich motivy jsou příliš průhledné. To je jistě Göringova nejkrásnější hodina. A právem. Vyjednáváním, které trvalo měsíce, ba můžeme říci léta, a bylo velmi únavné, připravoval obratně a diplomaticky půdu pro Vůdce. Jeho prozíravost, síla jeho nervů, ale především pevnost jeho charakteru a věrnost Vůdci při tom byly ryzí, silné a podivuhodné. Jeho rysy zkameněly, když mu uprostřed nejtěžšího boje krutá smrt vyrvala milovanou ženu. Nezakolísal ani na okamžik. Vážný a pevný šel dále svou cestou, neochvějně oddaný Vůdcův paladin.

Jak často jsme v minulých letech seděli pospolu a navzájem se povzbuzovali. Jak často jsme si společně dodávali odvahy a posilovali se v lásce k Vůdci a v neúnavné práci pro společnou věc! I když naše okruhy působnosti byly mnohdy velmi rozdílné, v úctě a respektu k osobnosti a výkonu druhého jsme se stali věrnými kamarády, které žádná nouze a žádná krize nemohou rozloučit.

Tento upřímný voják s dětským srdcem zůstal věren sám sobě; a nyní stojí před svým Vůdcem a přináší mu nejšťastnější poselství svého života. Dlouho mlčíme; potom povstáváme a podáváme si navzájem ruce.

Přísaha Vůdci beze slov: jako tomu bylo až dosud, tak budiž i nadále! Svět bude mít v nás a na nás zářivý příklad věrnosti k Vůdci a nejšlechetnějšího kamarádství, jaké může spojovat muže.

To je slovo!

V rozhovoru s Vůdcem stanovíme, že až do skončení volebního boje zůstanu osvobozen od úřední funkce, abych mohl pohodlně provádět agitaci. Máme tedy všichni příležitost, abychom se osvědčili v poslední velké zkoušce.

Sedíme doma na Reichskanzlerplatzu a právě se chystáme na jezdecké závody ve výstavních halách, když tu přichází zpráva, že odpůrci chystají poslední nebezpečný kousek. Teď je však třeba zachovat si dobré nervy. Nevíme, zda je to hrozba či vážná věc nebo dětinství. Informuji hned Vůdce a Göringa, kteří čekají ve vedlejším pokoji. Göring ihned podává zprávu von Papenovi. Neopomineme nic, abychom zajistili zítřejší den.

Sedíme až do 5 hodin ráno, jsme pohotoví a rozvážliví. Vůdce opět chodí dlouhými kroky po pokoji sem a tam. Několik hodin spánku a pak je přede dveřmi rozhodnutí.

Veliká hodina udeřila!

30. LEDNA 1933

Je to skoro jako sen. Wilhelmstraße je naše. Vůdce už pracuje v říšském kancléřství. Stojíme nahoře u okna; statisíce a statisíce lidí pochodují v planoucí záři pochodní kolem stařičkého říšského prezidenta a mladého kancléře a dávají bouřlivě najevo svou vděčnost a radost.

V poledne jsme všichni seděli v Kaiserhofu a čekali. Vůdce byl u říšského prezidenta. Nepopsatelným napětím jsme

téměř nedýchali. Venku stáli lidé mezi Kaiserhofem a říšským kancléřstvím, mlčeli a čekali. Co se děje uvnitř?

Naše srdce jsou zmítána pochybnostmi, nadějí, štěstím i skleslostí. Příliš často jsme byli zklamáni, abychom bez výhrad mohli věřit ve velké divy.

Z jednoho okna neustále pozorujeme východ z říšského kancléřství. Zde musí Vůdce vyjít. Na jeho tváři budeme moci vidět, zda se věc podařila.

Mučivé hodiny čekání. Konečně vůz zahýbá okolo rohu. Davy volají a zdraví. Zdá se, že tuší, že se chystá velký obrat anebo že dokonce už nastal.

Vůdce přichází!

Za několik minut je u nás v pokoji. Neříká nic a my všichni rovněž mlčíme. Ale jeho oči jsou plny vláhy.

Jsme u cíle.

Vůdce je jmenován kancléřem. Složil již přísahu do rukou říšského prezidenta. Velké rozhodnutí padlo. Německo stojí na velkém historickém rozhraní.

Všichni jsme oněměli dojetím. Každý Vůdci tiskne ruku. Je nám, jako by náš starý svazek věrnosti byl dnes znovu zpečetěn.

Podivuhodné, jak je Vůdce prostý ve své velikosti a jak je veliký ve své prostotě.

Venku před Kaiserhofem jásají davy. Hitlerovo jmenování zatím vešlo ve všeobecnou známost. Z tisíců se stávají desetitisíce. Do Wilhelmstraße se vlévá nekonečný proud lidí.

Jdeme hned zase po práci. Říšský sněm bude rozpuštěn. Bylo zapotřebí velké námahy, abychom své partnery v kabinetu dostali tak daleko. Za čtyři neděle se konají nové volby. Vláda se ještě dnes obrátí s provoláním k německému lidu.

Jedu do župního úřadu a ohlašuji tam za slavnostního ticha nový vývoj věcí. Všichni jsou rozechvěni a dojati do hloubi duše. V tomto sále, v němž jsme museli podstoupit tak mnohou zkoušku nervů, se rozhostilo veliké ticho jako v kostele.

Etapa zápasu o moc je nyní za námi; teď musíme pracovat dál, abychom si moc udrželi.

V Kaiserhofu už jedná Vůdce s novým ministrem říšské obrany von Blombergem[169]. Práce vlády začíná.

Zbytek dne plyne jako ve snu. Všechno působí dojmem pohádky. Na říšské hlavní město se pomalu sklání večer.

V 7 hodin se Berlín podobá vyplašenému mraveništi.

A potom začíná pochodňový průvod. Bez konce, bez konce, od 7 hodin večer do 1 hodiny v noci pochodují kolem říšského kancléřství lidé SA, ᛋᛋ, Hitlerova mládež, civilisté, muži, ženy, otcové, kteří nesou své děti v náručí a zdvíhají je k Vůdcovu oknu. Nepopsatelný jásot. Několik metrů od říšského kancléřství stojí u svého okna říšský prezident. Vysoká postava hrdiny, ctihodná a obklopená mytickým kouzlem. Hůlkou si tu a tam poklepává takt k rytmu vojenských pochodů. Statisíce a statisíce pochodují věčně stejným krokem dole pod okny.

To je pozdvižení národa!

Německo se probudilo.

Lid se ve spontánním výbuchu hlásí k revoluci Němců.

Nelze popsat, co se děje v našich srdcích. Člověku se chce plakat a smát zároveň.

Přicházejí, jásají a volají stále noví a noví lidé.

Před říšským kancléřstvím na Wilhelmplatzu sedí stovky hochů v korunách stromů a vysílají k Vůdci vzhůru skandované pozdravy.

Jeho lid mu jásá vstříc.

Rozhlas poprvé vysílá projev německého lidu. Poprvé mluvíme všemi německými stanicemi. Mohu jen říci, že jsme nesmírně šťastni a chceme pracovat dál.

Když se pozdě po půlnoci průvod blíží ke konci, před říšským kancléřstvím stále ještě stojí desetitisíce lidí a zpívají Horst Wesselovu píseň. Promlouvám krátce k davům a končím provoláním slávy Hindenburgovi a Vůdci. Tato noc velikého zázraku končí v divoké závrati nadšení.

Náměstí se vyprázdnilo. Zavíráme okna a jsme obklopeni nekonečným tichem. Vůdce mně pokládá ruce na ramena a neříká ani slovo.

Ve 3 hodiny v noci přijíždím domů.

Vedoucí úderného oddílu Hahn ze Charlottenburgu(170) mi přináší hroznou zprávu, že náš kamarád Hanne Maikowski(171), který ještě večer se vztyčenou hlavou pochodoval kolem Vůdce, byl zastřelen komunistickými vrahy. Po jeho boku padl strážmistr Schupo Zauritz(172).

Krůpěj pelyňku do poháru šumivé radosti. Ale teď bude konec. Za měsíc či za dva v Německu opět obnovíme klid a pořádek.

Nová Říše povstala. Byla zasvěcena krví. Čtrnáctiletá práce byla korunována vítězstvím. Jsme u cíle. Německá revoluce začíná!

31. LEDNA 1933

Dáváme se hned do práce. Připravujeme velký, rozhodující volební boj. A dobudeme velkého vítězství.

V krátké praktické konferenci projednáváme svá nová opatření. V rozmluvě s Vůdcem potom stanovíme směrnice boje proti rudému teroru. Prozatím nesáhneme k přímým

protiopatřením. Bolševický revoluční pokus musí nejprve vzplanout. V příhodném okamžiku pak udeříme.

Současně s říšským sněmem bude rozpuštěna také většina zemských sněmů a obecních zastupitelstev. Stůl musí být čistý.

O jednáních s centrem už vůbec nemůže být řeč. Budeme spolu mluvit opět po volbách.

Vůdce v kabinetu ještě jednou naléhá na rozpuštění říšského sněmu. Bude ovšem prosazeno, poněvadž je to naprostá nutnost.

Židovský tisk se dává na mohutný ústup. Zatím proti němu nic nepodnikáme. Chceme jej ukolébat v jistotu, abychom v rozhodujícím okamžiku mohli tím lépe zasáhnout.

Vůdce je všecek bledý přepracováním a nevyspáním.

Jednota ve straně je nyní po všech stránkách pevná.

První pracovní den v novém režimu je u konce.

1. ÚNORA 1933

Jsem už zase v plné práci pro nové volby. Musíme podstoupit ještě jeden velký boj. Situace v zemi také ještě není tak jednoznačná, abychom mohli mluvit o naprostém upevnění naší pozice. Včera jsme měli čtyři mrtvé. Je tedy třeba ještě vykonat mnoho.

Vůdce už má v ruce rozpouštěcí rozkaz pro říšský sněm. Nové volby se konají 5. března. Úder bude tentokrát veden jednoznačně proti marxismu různých odstínů.

Štěstí nyní přichází mohutnými proudy. Moje paní se dnes vrátila z kliniky domů. V rozhlase slyšíme Vůdcovo provolání k německému lidu. Je velmi přesvědčivé a skvělé

v argumentaci. Heslo zní: „Proti listopadu 1918." Provádí se jednoznačně.

Pozdě večer jsme opět poprvé po dlouhé době u nás doma. Vůdce je v nejlepší náladě. Přivedl s sebou generála von Eppa a po hrozných dobách nejtěžší tísně se zase poprvé marnivě oddáváme štěstí a slunečnímu jasu.

2. ÚNORA 1933

Přípravy k volebnímu boji začínají velmi dobře. Tentokrát jde do tuhého. Budeme postupovat bez pardonu a prosazovat svou vůli všemi prostředky.

Župní vedoucí se shromáždili v Berlíně. Mluvím k nim o technice a taktice nastávajícího volebního boje. Naším cílem musí být absolutní většina spolu se stranami, které jsou ve vládě. Ostatní se potom ukáže.

Vůdce pozdě večer mluví k župním vedoucím; o houževnatosti, která zaručuje triumf, a o tvrdosti, s jakou chceme vybudovat své vítězství. Všichni jsou hluboce dojati a oněmělí rozechvěním a nadšením. Jaký obrat od té doby, kdy jsme se všichni viděli naposled! Povznášející projev věrnosti jako tehdy, ale tentokrát máme moc.

Volební agitace je už zase v proudu. Večer mluvím v přeplněných sálech v Postupimi. Teď máme opět téma a davy stojí už odpoledne v dlouhých řadách, aby se vůbec dostaly do sálu.

Pozdě kolem půlnoci se u předsedy zemského sněmu Kerrla sešli všichni staří vedoucí strany. Vůdce sedí uprostřed mezi nimi a vypravuje o svém tvrdém mládí, o tom, jak se musel probojovávat, aby dosáhl dnešní výše. Tak jak sedíme pohromadě dnes, zůstaneme až do posledního

dechu a nikdy jeden druhého neopustíme; pak také naše vítězství bude věčné.

3. ÚNORA 1933

Podrobně hovořím s Vůdcem o nastávající volební kampani. Teď je lehké vést boj, neboť můžeme použít všech státních prostředků. Máme k dispozici rozhlas a tisk. Ukážeme mistrovský kus agitace. Ovšem ani peníze tentokrát nechybějí.

Jediná nesnáz se naskýtá jen při organizaci volebního boje.

Dospíváme k rozhodnutí, že Vůdce bude mluvit ve všech městech, která mají vlastní vysílací stanici. Rozhlas rozšíří jeho slova mezi lid a posluchačům se dostane plastického obrazu toho, co se odehrává na našich schůzích.

Já sám pronesu ke každé Vůdcově řeči úvod, v němž se posluchači pokusím vylíčit kouzelné ovzduší našich davových projevů.

Vůdce pozdě večer letí k naléhavým jednáním do Mnichova.

Rozhlas mi dělá starosti. Na všech rozhodujících místech ještě stále sedí staří bonzové systému. Musí být co nejrychleji vyloděni, a to do 5. března do té míry, aby už závěr naší volební akce nemohl být ohrožen.

Propagační oddělení říšského vedení se stěhuje do Berlína, abychom mohli provádět volební boj úplně soustředěnou formou.

Agitace je v hrubých obrysech připravena. Můžeme se hned dát do práce. Nesmí se dlouho oslavovat, neboť nemáme k dispozici příliš mnoho času.

Večer mluvím na shromáždění Hitlerovy mládeže v Ulapu[173]. Je skvělé stát mezi těmito hochy a mluvit s nimi jejich řečí.

4. ÚNORA 1933

Volební boj se už rozjíždí. Tábor našich odpůrců je tak zaražen, že sotva popadá dech. Zatím už máme mocný náskok. Naše přípravy jsou poněkud ztěžovány tím, že mezi našimi spolupracovníky řádí chřipka jako opravdový mor.

Rozmluva stíhá rozmluvu. Nemáme ani chvíli klidu. Vůdce opět přijel do Berlína. Hovořím s ním o otázkách rozhlasu a volební propagandy. Nyní musíme zahájit ostřejší kurs proti štvavým židovským plátkům, jejichž tón je čím dál tím drzejší. Bez nových nařízení o zákazech se obejdeme.

Teď jde do tuhého a žádný ohled neplatí. Proč my dnes máme zacházet se svými odpůrci lépe než včera zacházeli oni s námi?

Dojem, který v cizině vyvolal náš příchod k moci, není zvlášť špatný. V Itálii jsou nadšeni.

Staré instance v Prusku odmítly rozpuštění zemského sněmu; to nám však nemůže bránit, abychom k němu přesto nepřikročili. Musí se tak stát nouzovým nařízením.

V jednom filmu se praví: „Žít my Němci snad nedovedeme; ale umírat, to umíme skvěle." Jak mnohý člen SA potvrdil pravdivost těchto slov!

5. ÚNORA 1933

Jedu pro Vůdce do Kaiserhofu a společně pak jedeme na pohřeb zavražděného kamaráda SA Maikowského. Před

dómem stojí v šedivé mlze deštivé neděle řady berlínských SA. Za dojímavé pohřební slavnosti, vypravené na státní útraty, jsou Maikowski a strážmistr Schupo Zauritz ukládáni k poslednímu odpočinku.

Hned po smutečních obřadech v dómu musí Vůdce odletět do Mnichova. Pochodujeme několik hodin v hustém dešti od dómu k Invalidenhofu nekonečnými špalíry lidí. Na 600 000 jich stojí v ulicích. Poprvé se objevují SA a Schupo v jedné frontě.

Mluvím na hřbitově společně s Göringem. Líčíme hrdinný život a smrt svého padlého kamaráda.

Trvá to celou věčnost, než proud nekonečného pohřebního průvodu projde kolem hrobu. Prší a prší bez konce. Berlín tone v šedi.

Doma hovořím s nově jmenovaným říšským tiskovým šéfem Funkem o výstavbě nového ministerstva lidové osvěty a propagandy, které má být zřízeno hned po volbách. Bude vybudováno přesně podle říšského propagačního vedení naší strany a má být něčím naprosto novým a jedinečným.

V tom má naše země před všemi ostatními zeměmi náskok, pokud jde o uplatnění ve světě, o něž musíme bojovat.

Teď však není čas k teoretizování; teď je třeba praktické práce.

9. ÚNORA 1933

Přípravy k volebnímu boji jsou v plném proudu. Dávám instrukce okresním vedoucím a členům redakce v Berlíně.

Zemský sněm byl rozpuštěn. Braun byl přitom definitivně odklizen. Teď se už nežertuje. Židé v redakcích úplně zmlkli.

Teror ovšem dosud neustal. Zemí se žene krvavá vlna.

Večer mluvím k amtswalterům berlínské organizace v přeplněných tenisových halách. Nasazuji poslední rezervy tělesných sil a pak dostávám chřipku, která je u mne při všech volbách na začátku kampaně pravidelným zjevem. S vysokou horečkou si lehám do postele.

Celý příští den nemohu ani hnout rukou. K večeru k sobě svolávám svoje lidi, abych s nimi prohovořil to nejnutnější. Zato mám ovšem v noci 40 stupňů.

Přípravy pro mé nové ministerstvo jsou v plném proudu. Vůdce sám velmi naléhá a přeje si, abychom začali hned po volbách.

Také ve středu jsem ještě neschopen jakékoliv práce. Celý dům se nakazil a podobá se nemocnici. Pracuji se svými lidmi, jak právě mohu. Je mnoho zlosti, což se vlivem tělesné slabosti ještě stupňuje.

Ve čtvrtek jsem už zase s to, abych se zařadil do práce. Moji lidé sedí několik hodin u postele a projednávají se mnou podrobnosti volebního boje. Prozatím máme ještě nějaké starosti s financováním kampaně; ale i zde se jistě najde východisko. A teď ven z postele a znovu do práce!

Celou noc diktuji plakáty a články. Pokračuji bez přestání až do pátku v poledne. Pouštím se do toho hned pořádně, aby se nedostavila žádná falešná zpráva.

Prací a oddaností velikému cíli lze všecko překonat.

10. ÚNORA 1933

Mám opět první konferenci v župě. Celý propagační aparát říšského a berlínského župního vedení je shromážděn

kolem mne. Naši staří technikové volebního boje vykonali skvělou přípravnou práci. Tentokrát to dokážeme.

Večer je Sportpalast přeplněn už v 6 hodin. Na všech náměstích stojí nepřehledné davy a čekají na Vůdcovu řeč. V celé Říši sedí 20 až 30 milionů lidí u amplionů, aby mohli být alespoň posluchači velké události.

Dovlekl jsem se do Sportpalastu po právě překonané nemoci. Z řečnické tribuny nejprve udílím lekci tisku a potom do rozhlasu pronáším dvacetiminutovou úvodní zprávu. Jde to lépe, než jsem očekával. Je to ovšem podivný pocit stát náhle před mrtvým mikrofonem, zatímco jsem byl doposud zvyklý mluvit jen k živým lidem, být povzbuzován jejich prostředím a číst v jejich tvářích účinek svých slov.

Vůdce je uvítán bouří potlesku. Jeho projev je fantastický a obsahuje vyhlášení nejostřejšího boje marxismu. Nakonec se dostává do podivuhodného, neskutečně působícího řečnického patosu a končí slovem „amen". Je to tak přirozené, že jsou lidé dojati a rozechvěni do hloubi duše. Je to tak prosyceno silou a vírou, je to tak nové, velké a odvážné, že s tím nelze srovnat nic minulého.

Tato řeč v celém Německu rozpoutá revoluci nadšení. Národ za námi půjde téměř bez boje.

Davů ve Sportpalastu se zmocňuje divoká závrať. Teď teprve začíná německá revoluce.

Večer se z telefonických rozhovorů s různými župami dozvídám, že řeč působila skvěle také u amplionů. Amplion je nástroj davové propagandy, jehož účinnost dnes ještě vůbec nelze docenit. Naši odpůrci ovšem nevěděli, co s ním počít. Tím lépe se tomu však musíme naučit my.

Göring sesadil řadu rudých bonzů, mezi nimi také vrchního prezidenta Noskeho v Hannoveru. Jak malí jsou tito

trpaslíci, které osud jako na výsměch učinil našimi protivníky! Nekladou vůbec odpor, nezpěčují se, nýbrž jen prosí, aby jim bylo zaplaceno stěhování.

A to měli být vůdci dělnictva.

11. ÚNORA 1933

Vůdcova řeč rozzuřila tisk tak, že má téměř pěnu u úst. Snadno z toho lze uhodnout, že se neminula účinkem.

Mezi řádky můžeme číst, že marxisticko-demokratičtí Židé jsou duševně úplně sklesli. Jistě se necítí dobře.

Vůdce zahajuje automobilovou výstavu a poprvé veřejně pronáší své myšlenky o organickém oživení německého hospodářství. Působí revolučně u zaměstnavatelů i zaměstnanců. Však se nám už podaří uvést výrobní proces opět do chodu. Musíme jen mít odvahu pracovat s novými metodami. Staré jsou opotřebovány a nevedou k žádnému výsledku.

V plakátech a úvodnících vylévám svůj vztek na sociální demokraty. Nyní konečně, když jsem unikl tlaku, který nás tísnil v opozici, a nebrzděn dosud ministerským úřadem, mohu tasit zbraň a ulevit svému srdci.

Hugenberg, Papen a Seldte[174] mluví v rozhlasu. Utvořili černo-bílo-červený bojový blok; ale to je jistě dočasná instituce.

Celý propagační materiál, který je třeba hromadně zpracovat, musí být korigován a zkoumán většinou v noci. Jen proboha, abychom se tentokrát nedopustili žádné taktické chyby. Je velmi těžké převést stranu jedním rázem z dosavadního opozičního varu do státu.

12. ÚNORA 1933

Hlavní je, je-li člověk opět zdráv a může nasadit do práce všechny své síly.

Ještě jednou z desek poslouchám Vůdcovu řeč ve Sportpalastu. Má neobyčejný psychologický účinek. To je propaganda v nejlepším slova smyslu.

V sobotu v poledne mluvím za třeskutého mrazu, ve sněhu a ledu na zámeckém nádvoří v Postupimi. Kdybych nebyl právě přestál chřipku, tady bych si ji jistě uhnal.

Po krátkém projevu v Steglitz mám neděli volnou pro práci u psacího stolu.

13. ÚNORA 1933

Porady našeho propagačního oddělení se nepřetržitě střídají. Také naše volební pokladna je v pořádku.

Göring dělá v Prusku pořádek s břitkostí, která rozveseluje srdce. Dovede věci vyřizovat zcela radikálně a má také dobré nervy ke svádění tuhých bojů.

Jsem nyní téměř hotov s písemnými přípravami k volebnímu boji; potom opět začne agitace.

15. ÚNORA 1933

Naše Eherovo nakladatelství nám dává velkou zálohu na volební boj. To nám umožňuje práci ve velkém stylu.

Göring čistí stáje. Vrchní prezidenti se poroučejí jeden za druhým. Jména, která včera ještě znamenala svět, dnes blednou a stávají se bezduchými schématy.

Admirál Levetzow[175] je jmenován berlínským policejním prezidentem, Lutze policejním prezidentem v Hannoveru a Scheppmann v Dortmundu. To si nechám líbit. Usazujeme se pomalu ve správě. Jedno přijde po druhém. Tempo revoluce nesmí být překotné, neboť jinak bychom nakonec mohli ztratit otěže z rukou.

Teď můžeme také postupovat proti tisku. Zákaz stíhá zákaz, jen to břinká. „Vorwärts" a „8-Uhr-Abendblatt", všechny ty židovské orgány, které nám působily tolik zlosti a zármutku, mizejí jedním rázem z berlínských ulic. To uklidňuje a působí blahodárně na duši.

Odpoledne letím s Vůdcem do Stuttgartu. Pronáším úvodní řeč a potom mluví on. Obrací se velmi ostře proti státnímu prezidentu Boltzovi[176], který stále ještě úřaduje, a proti špinavým intrikám centra. Část řečí nemůže být vysílána rozhlasem, poněvadž byl pro nedostatečné úřední přípravy jeden kabel zničen komunisty.

Poněvadž v noci nemůžeme letět zpátky, dal jsem si hned zavolat odpovědné pány od rozhlasu a zahrál jsem jim tak důkladně, že jim přecházel zrak i sluch. Hned příštího dne budou dva z nich telegraficky zbaveni úřadu. Teď ostatním jistě zajde chuť, aby nám sabotáží dělali nepříjemnosti.

Zdá se ostatně, že si v Německu ještě všichni neuvědomili, že revoluce je na pochodu. Vykládali si naši počáteční toleranci jako slabost a mysleli, že nás mohou vodit za nos. Budou šeredně zklamáni. Jednoho dne meč našeho hněvu dopadne na zločince a srazí je v jejich drzé nadutosti k zemi.

Sedím až do pozdních nočních hodin s Vůdcem a hovořím s ním o podrobnostech svého nového ministerstva. Začneme s tím hned po volbách. Pracovní hranice jsou už přesně vytyčeny. Bude to těžké, poněvadž musím vybudovat zcela

nový aparát. Na druhé straně však zase lehké, poněvadž se nemusím vázat na nic již existujícího a mohu začít docela od začátku.

Dvě hodiny spánku. V 6 hodin ráno už zase vstávám. Autem na letiště. V husté sněhové vánici letadlo ihned stoupá téměř na 6000 m. Můžeme dýchat jen pomocí kyslíkových bomb. Většina spolucestujících je zelenožlutá a ztrácí dech, jen Vůdce zůstává nedotčen a není ani na okamžik odkázán na nějaký pomocný prostředek.

Působí to na nás všechny jako zázrak, jak Vůdce překonává tělesnou i duševní námahu. Člověk má dojem, jako by se ho to vůbec netýkalo. Nekouří a nepije, jí toliko vegetariánskou stravu, žije prostě jako člověk z lidu, nemá žádné potěšení a žádné zotavení kromě své práce a svých úkolů. Až jej jednou německý lid pozná v celé jeho velikosti, půjde v milionových masách bezpodmínečně za ním a bude mu poslušný.

Za tři hodiny jsme letadlem ze Stuttgartu v Berlíně. Okamžitě zase začíná práce v kanceláři. Organizace volební kampaně je hotova. Vězíme v práci až po krk. Dosáhnemeli však velkého úspěchu, pak jí není škoda.

16. ÚNORA 1933

Večer je Vůdce u nás doma. Hledá krátké zotavení ze svých těžkých úkolů. Vypravuje s nadšením o svém tak odlišném pracovním okruhu. S překvapující rychlostí se vžil do všeho nového, co jej obklopuje. Zvládne také tento úkol, jako doposud zvládl všechny.

17. ÚNORA 1933

Vyřídil jsem v Berlíně nejrychlejším tempem nejnaléhavější práce a pak ve 3 hodiny odpoledne odletěl s Vůdcem do západního Německa.

Hustě sněží. Nahoře nad mraky je nádherné počasí. Nevidíme nic z toho, co leží pod námi. Teprve když křižujeme nad oblastí Porúří, objevují se města a vesnice. Slunce právě krvavě zapadá. Dole leží v nepřehledné směsici tovární komíny, huti, doly a továrny této podivuhodné provincie lidské píle. Naskytuje se nám fantastický pohled. Jsme úplně v jeho zajetí a jsme hrdí a šťastní, že jsme byli spolupovoláni k vedení tohoto lidu.

Z Essenu, kde jsme přistáli, jedeme autem do Dortmundu. Velká Westfalenhalle je ovšem přeplněna. Po mém krátkém úvodu pro západní Německo mluví Vůdce. Řeč pro dělníky, která zdejším kamarádům z dolů a dílen mluví opravdu ze srdce.

V noci jedu z Dortmundu přes Bochum do svého rodného města. Vzali jsme s sebou autem z Berlína svou malou dcerušku v prádelním košíku. Riskantní podnik, který se však chvála Bohu zdařil.

Vůdce odletěl letadlem do Mnichova.

Doma jsou velmi překvapeni, poněvadž jsme svůj příjezd neoznámili. A teď nepřestává zvonit domovní zvonek, jeden návštěvník se objevuje po druhém a s velkými výbuchy radosti je veden dále. Matka je touto půlnoční návštěvou všecka dojata. Jaká radost po tolika bojích a útrapách.

Jak krásně se spí doma! Na několik hodin daleko od starostí a práce, nikým neobtěžován a nerušen, nikdo neví, kde jsem a co dělám, mohu se věnovat jen sobě a svým.

18. ÚNORA 1933

Vzácné hodiny, které prožíváme doma! Celé nádherné mládí se opět vynořuje před duševními zraky. Mnohé, co jsme už považovali za zcela zapomenuté, se opět probouzí a oživuje ve vzpomínce. Celé hejno dětí se prohání po domě a skoro se mi zdá, jako by uplynulých 15 let byl jen jediný den.

Přece jen se nedalo utajit, že jsme přijeli, a nyní celé městečko, odkud jsem byl před několika málo měsíci vyhnán kletbami a kamením, je neuvěřitelně pobouřeno. Lokální patriotismus zuří a hledá svou oběť. Zde je ztělesněno rčení: město je vzhůru nohama.

Večer odjíždím z města postranními ulicemi a potom mluvím v Essenu v přeplněných výstavních halách.

19. ÚNORA 1933

Krásná slunečná neděle. Jedeme do Kolína nad Rýnem, kde se opět setkávám s Vůdcem.

Rozloučení s matkou je těžké; člověk nikdy neví, jak často ji ještě uvidí, a má tak málokdy příležitost být doma u ní.

Tři obrovské haly na výstavišti v Kolíně nad Rýnem jsou přeplněny asi 10 000 lidí. Nepopsatelný obraz davové demonstrace. Stěží dokončuji svou úvodní zprávu, neboť Vůdce je vítán takovým orkánem ovací, že všechen doprovod k tomu je zbytečný.

Obrací se ve své řeči ostře proti centru a vypořádává se zničujícím způsobem s politizujícími preláty. To je dobré a pro západní Německo mimořádně nutné. Nemine se to také svým účinkem.

Hned po schůzi jedeme společně na letiště a startujeme k divokému nočnímu letu v mlze a sněhové bouři zpět do Berlína. Romantické dobrodružství. Dole vře Rúr, potom se objevuje směsice hannoverských světel a po třech hodinách křižujeme nad mořem domů říšského hlavního města, které se právě ukládá ke spánku.

Vůdce je jako vždy podivuhodně svěží a čilý. Celý volební boj je pro něho hračkou.

Doma se až do 4 hodin prokousávám horami práce; potom uléhám k smrti unaven.

20. ÚNORA 1933

Venku leží spousta sněhu.

Dívám se na filmové snímky Vůdcovy řeči ve Sportpalastu. Jsou velmi dobré. Jako propagační zbraň pro nás budou nezbytné. Film musí být předváděn ve všech městech, kde Vůdce nemůže mluvit. Působí především uceleností podání a naprostým souladem slova, mimiky a gesta.

Večer opět mluvím v přeplněných tenisových halách. Teď je konání schůzí opravdovou radostí. Máme opět téma, máme nadšení, elán a oddanost věci, máme obecenstvo, které jde s námi, smíme mluvit tak, jak cítíme, a nepotřebujeme šetřit odpůrce.

Sehnali jsme pro volby pěknou sumu, která nás jedním rázem zbavuje peněžních starostí. Alarmuji hned celý propagační aparát a už za hodinu jedou rotačky. Teď budeme pracovat na nejvyšší počet obrátek.

Nestihne-li nás nějaká mimořádná nehoda, pak jsme už vyhráli na celé čáře.

21. ÚNORA 1933

Usnesli jsme se, že 4. března uspořádáme „Den probouzejícího se národa". Vůdce bude večer mluvit z Königsbergu a jeho řeč bude vysílána všemi rozhlasovými stanicemi. V soustředění všech propagačních a agitačních možností, jakého tu dosud nebylo, má volební boj dosáhnout svého jedinečného vrcholu. Tím potom strhneme i poslední, kteří ještě váhají, na svou stranu. Nejen německý, nýbrž také mezinárodní tisk píše o naší propagandě jako o vzorné a jedinečné. V minulých volebních zápasech jsme si na tomto poli osvojili tak rozsáhlé znalosti, že nad všemi odpůrci můžeme snadno triumfovat už jen svou lepší rutinou. Ti jsou beztak už vyplašeni tak, že skoro ani nehlesnou. Teď vidí, co lze udělat se státním aparátem, dovedeme-li ho užívat.

Rotačky hřmí a chrlí ze svých železných jícnů v milionech exemplářů náš volební materiál. Nádherná píseň politické síly a akce.

Abychom se trochu zotavili, jdeme večer s Vůdcem do opery „Unter den Linden" a slyšíme poprvé Wagnerovo dílo „Liebesverbot". Je v něm obsaženo už mnoho z pozdějších Wagnerových skladeb. Tu a tam se sice ještě vyskytují slabiny, ale hudba je vcelku smělá a mistrně nahozená.

Doma Vůdce vypravuje o Kappově puči[(177)] a všech těch podnicích, které selhaly a jichž se nějakým způsobem zúčastnil. Byl vždy aktivistou a nemohl-li podniknout žádnou vlastní akci, účastnil se zásadně akcí jiných.

Člověk by jej poslouchal celé hodiny.

23. ÚNORA 1933

Mluvil jsem v Hannoveru v provizorním stanu k 50 000 lidí. Rozdíl mezi tímto a minulým volebním bojem je nepopsatelný.

Viktor Lutze už sedí pohromadě se svými policejními důstojníky jako nový policejní prezident. Teď fouká jiný vítr. Dříve nás tloukli obušky, nyní jsme pány země.

V noci zpátky do Berlína a hned zase z Berlína na letiště, odkud letím s Vůdcem do Frankfurtu.

Stroj stoupá vrstvou mraků až do jasných, zářících výšek. Za 2 hodiny jsme ve Frankfurtu.

Je zbytečné zdůrazňovat, že je Festhalle přeplněna. Vůdce je v tomto volebním zápase ve skvělé řečnické formě a neustále překonává sám sebe.

Letělo s námi několik anglických novinářů. Při pohledu na tento obrovský projev jsou ohromeni. Přijeli do Německa ke studijním účelům, aby zjistili, zda hrůzostrašné zprávy, rozšiřované v cizině, odpovídají skutečnostem. Přesvědčili se, že všechno bylo vylháno.

Vůdce po schůzi letí do Mnichova. My jedeme nočním vlakem zpět do Berlína.

24. ÚNORA 1933

Nádherné zimní počasí se sněhem a sluncem. Odpočatý vystupuji z nočního vlaku a jdu opět svěží do práce.

Večer ve Sportpalastu útočím na SPD. Zde se mluví vždycky nejlépe. Sportpalast je přece velkou tribunou nacionálního socialismu a nikde není obecenstva, které je tak lehce vznětlivé, jako právě v Berlíně.

Všechno se teď soustřeďuje na volební boj. Vyhrajeme-li ten, pak všechno ostatní půjde samo.

Musíme jen dbát toho, aby tempo nebylo na počátku přehnáno; neboť až do posledního dne musíme mít možnost stupňování.

26. ÚNORA 1933

Mám neděli jen a jen pro sebe. Doma čtu, píši a naslouchám hudbě. Večer jsme v Městské opeře na „Soumraku bohů“ a jsme hluboce dojati věčným Wagnerovým géniem.

Teď mám opět sílu na celý týden práce.

27. ÚNORA 1933

Velká propagační akce ke „Dni probouzejícího se národa“ je připravena ve všech podrobnostech. Bude to jako nádherná přehlídka celého Německa.

Vůdce se vrátil z Mnichova. Tam a v Norimberku mluvil s neobyčejně velkým úspěchem. Je nadšen dosavadním průběhem volební kampaně.

Dávám tisku pokyny pro přípravu „Dne probouzejícího se národa“. Nyní soustřeďujeme všechen zájem veřejnosti na tento jediný bod. Jistě se nám podaří strhnout v tento den všechno.

Večer sedím doma a pracuji. V 9 hodin přichází na večeři Vůdce. Nasloucháme hudbě a vyprávíme. Náhle volá dr. Hanfstaengel: „Říšský sněm hoří!“. Považuji to za bláznivou fantastickou zprávu a zdráhám se to říci Vůdci. Informuji se na všech stranách a dostávám hrozné

potvrzení: je to pravda. Plameny šlehají z velké kopule. Paličství.

Hlásím to hned Vůdci a pak ujíždíme stokilometrovou rychlostí po Charlottenburger Chaussée k říšskému sněmu. Celá budova je v plamenech. Přes silné hasičské hadice se dostáváme portálem 2 do velkého vestibulu. Setkáváme se s Göringem a brzy je tu také von Papen. Na několika místech již bylo zjištěno, že požár byl založen. Není pochyby o tom, že se tu komunisté naposled pokusili, aby požárem a terorem vyvolali zmatek a ve všeobecné panice strhli moc na sebe.

Teď přišel rozhodný okamžik. Göring je velkolepý. Vůdce neztrácí ani na okamžik svůj klid; je podivuhodné vidět jej, jak udílí rozkazy, týž muž, který ještě před půlhodinou bezstarostně seděl u nás u večeře a hovořil.

Zasedací síň poskytuje obraz nekonečné spouště. Plameny šlehají ke stropu, který každým okamžikem hrozí zřícením. Teď je třeba jednat.

Göring okamžitě vydává zákaz všeho komunistického a sociálnědemokratického tisku. Komunističtí funkcionáři jsou ještě v noci zatčeni. SA dostávají rozkaz, aby byly pro všechny případy v pohotovosti.

Spěchám do župní kanceláře, abych všechny informoval a zařídil potřebné. Vůdce narychlo svolal ministerskou radu. Krátce potom se opět scházíme v Kaiserhofu a hovoříme o situaci. Jeden pachatel už byl dopaden, mladý holandský komunista jménem van der Lubbe[178].

Jedu s Vůdcem do redakce „Völkischer Beobachter“. Oba se hned dáváme do práce, píšeme úvodníky a provolání. Potom se vracím do župní kanceláře, abych mohl nerušeně diktovat. Ještě v noci přichází vrchní vládní rada Diels[179] z pruského ministerstva vnitra a podává mi podrobnou

zprávu o dosavadních opatřeních. Zatýkání mělo hladký průběh. Všechen komunistický a sociálnědemokratický tisk je už zakázán. Kdyby byl kladen odpor, ulice je volná pro SA.

Setkávám se opět s Vůdcem v Kaiserhofu, když už je bílý den. Podle zpráv tisku je všechno v pořádku. Události samy určují linii naší agitace. Teď můžeme udeřit naplno. KPD se zklamala. Domnívala se, že nás porazí, ve skutečnosti však zasadila sama sobě smrtelnou ránu.

V Berlíně byli v noci zastřeleni dva muži SA. Jejich smrt nezůstane nepomstěna.

Uštván a utahán přicházím v 8 hodin ráno domů. Hodinu spím a pak znovu do toho.

28. ÚNORA 1933

Píši účinný text plakátu proti KPD a SPD. V celé Říši už nevychází ani jeden marxistický list. Göring v Prusku zahájil velké tažení proti rudým; to skončí jejich úplným zničením.

Kabinet se usnesl na velmi ostrém nařízení proti KPD. Toto nařízení předvídá trest smrti. To je také nutné. Lid si toho nyní žádá.

Zatčení stíhá zatčení. Rudý mor bude bez milosti vymýcen. Nikdo neklade odpor. Zdá se, že tábor odpůrců byl naším náhlým a ostrým zásahem tak překvapen, že se vůbec neodvažuje bránit.

V budově říšského sněmu si prohlížím následky požáru. Plenární zasedací síň je úplně zničena. Trosky a trosky. To přijde KPD draho. Všechen lid je tímto zbabělým atentátem bezmezně pobouřen.

Práce teď jde sama. To nejhorší je za námi. Poslední nehoda je, doufám, šťastně překonána. Ještě několik dní a pak budeme moci oslavovat svůj velký triumf.

Je zase radost žít.

1. BŘEZNA 1933

Právě se chystám vzít do svých rukou velkou oblast rozhlasu. Je třeba provést důkladnou čistku personálu; zejména na čelných místech je nutná pronikavá reforma. Definitivně o tom rozhodneme, až bude po volbách.

Startujeme k nádhernému letu do Vratislavi. Už na letišti je Vůdce vítán jásajícími davy a potom jede k hotelu nepřetržitým špalírem Slezanů.

Schůze v přeplněné Jahrdunderthalle je opět jedinečným zážitkem. Každá z těchto schůzí si podmaňuje celou provincii. Můj úkol pokaždé záleží v tom, abych vhodnou úvodní zprávou přenesl posluchače rozhlasu do ovzduší takové schůze duchovně i duševně. Potom mluví Vůdce a má hned od začátku vnímavé obecenstvo.

Ve Vratislavi se obrací především proti komunistické straně, ostře odmítá její teroristické plány a prohlašuje, že je odhodlán bezohledně je rozbít.

Za nádherného nočního letu klouzáme zpátky do Berlína a potom večer ještě dlouho sedíme u nás doma. Po Berlíně kolují hrozně přehnané pověsti o atentátu. Všichni jsou rádi, když se Vůdce vrátil živ a zdráv do našeho bytu. Rozšířila se totiž zpráva, že ve Vratislavi byly činěny úklady jeho životu.

Takové nervózní Jobovy zvěsti přicházejí ve vzrušených dobách vždy. Nepamatuji ani jednu velikou schůzi, při níž

by někomu nebyli prorokovali nějaké hrozné neštěstí. To nesmí člověka vyrušit z klidu. Jistá dávka fatalismu někdy dělá dobře.

2. BŘEZNA 1933

Vězíme až po krk v přípravách ke „Dni probouzejícího se národa“; využijeme všech svých propagačních možností jako doposud nikdy. Všechen německý lid se zúčastní.

Göring čistí v Prusku s velkou řízností a občanskou odvahou. To je také nutné, aby byl v tomto Augiášově chlévě obnoven pořádek. Rudí nám zanechali dědictví, které se vymyká každému popisu. Kdybychom nebyli přišli k moci, bylo by všechno skončilo hroznou katastrofou.

Sportpalast a automobilové haly jsou večer přeplněny davy lidí. Vůdce mluví a má výjimečně dobrý den. Berlínská garda strany mu připravila nepopsatelné ovace.

Potom sedíme doma při hudbě.

4. BŘEZNA 1933

SA pochodují v nekonečných proudech Berlínem. Konají se poslední volební přípravy. Boj je na vrcholu.

Celá trať do Hamburku je zamlžena. Nemůžeme proto použít letadla, nýbrž musíme jet vlakem. Cestou konáme porady a pracujeme. V Hamburku je situace na ostří nože. Hned po volbách tu musíme zasáhnout. Schůze je skvěle připravena a řeč, kterou potom Vůdce pronáší, je nejlepší z celého volebního boje. Dosahuje skutečně podivuhodného řečnického výkonu. Davy šílí.

Časně příštího rána letíme zpátky do Berlína, přistáváme a startujeme, když jsme byli vyřídili nejnutnější, k nádhernému letu do Königsbergu. Velký „Den probouzejícího se národa“ nadešel. Ve 2 hodiny přistáváme v korunovačním městě.

Konají se poslední přípravy k večerní schůzi. Půjde to jako na drátku.

Už v úvodní zprávě podávám plastický obraz dne a jeho pravděpodobných účinků. Vůdce mluví vroucně a odevzdaně. Když nakonec mluví o tom, že si říšský prezident a on podali ruce, jeden, který jako polní maršál osvobodil východní Prusko od nepřítele, zatímco druhý jako prostý svobodník konal svou povinnost na západě, tu leží nad celým shromážděním slavnostní ticho, dojetí a hluboké rozechvění. Mohutně zní do konečných akordů řeči dolnoněmecká Modlitba díků, přehlušovaná v poslední sloce zvuky zvonů königsberského dómu. Na vlnách rozhlasu se tato hymna nese éterem po celém Německu. 40 milionů lidí stojí nyní na náměstích říšských měst ve zšeřených ulicích nebo sedí v hostincích a v soukromých bytech u amplionů a uvědomují si velké rozhraní, k němuž dospěla doba. Statisíce učiní v této hodině poslední rozhodnutí, postaví se za Hitlera a budou bojovat v jeho duchu za vzkříšení národa.

Na letišti se dozvídáme, že noční let je nemožný. Na celé trati je mlha a přistání v Berlíně je tudíž úplně vyloučeno. Musíme zpět do hotelu, kam už zatím došly hory telegramů z celé Říše.

V Berlíně je nepopsatelné nadšení. Celé město povstalo. Za zpěvu písní procházejí davy lidí ulicemi. Oddíly SA pochodovaly s hudbou Brandenburskou bránou. Statisíce a statisíce procházejí středem města i předměstími.

5. BŘEZNA 1933

Dříve než odletíme z Königsbergu, vykonáváme v malém volebním lokále svou občanskou povinnost. Předseda volební komise je ohromen, když do jeho volební místnosti náhle vstupuje Vůdce a jako každý jiný vhazuje do urny svůj volební lístek.

Pod námi leží mlha a dešťové mraky, motory hřmí svou jásavou píseň. Nad námi svítí slunce. V 1 hodinu po poledni prorážíme mlhou a spouštíme se v krátkém klouzavém letu na letiště Tempelhof. Celý Berlín tone v moři praporů.

Bude to ohromné vítězství.

Odpoledne všichni sedíme v říšském kancléřství a očekáváme s napětím první výsledky. Vůdce je klidný jako vždy; tentokrát je nezdar vyloučen.

Večer ve Státní opeře slyšíme „Valkýru". Do kouzelně krásné Wagnerovy hudby zvenčí zaznívají pochodové rytmy oddílů Stahlhelmu, které táhnou kolem. Měly v Berlíně svůj velký den.

Pak přicházejí první výsledky. Vítězství za vítězstvím, fantastické a neuvěřitelné.

Když se po představení vracíme do říšského kancléřství, slavné vítězství je naše. Ve svém rozsahu je mohutnější, než se kdokoli z nás odvážil doufat. Ale co teď ještě znamenají číslice? Jsme pány v Říši a v Prusku; všichni ostatní klesli poraženi k zemi.

Dlouhá práce je korunována posledním úspěchem.

Německo se probudilo!

Především jižní Německo se postavilo v čelo celého volebního úspěchu. To je tím potěšitelnější, že nyní máme možnost učinit radikální opatření proti separatistickému federalismu.

Berlín zaznamenal přes milion hlasů. Neuvěřitelná čísla; jsme všichni jako opojeni. Každá hodina přináší nové, nepravděpodobné překvapení. Vůdce je všecek dojat radostí.

Venku na Wilhelmplatzu pestré desetitisícové vlnění lidí, kteří volají Vůdci do oken svá blahopřání. Dosáhli jsme tedy cíle. Nyní po průlomu německé revoluce může začít výstavba.

Ve 4 hodiny ráno klesám unaven a blažen do postele. Dokázali jsme to.

6. BŘEZNA 1933

V župě provádíme poslední úklid. Rozdělují se mandáty a řeší jednotlivé finanční otázky. Všichni spolupracovníci jsou blaženi a šťastni.

V článku pro tisk dělám závěrečnou bilanci. Titul je hrdý a sebevědomý: „Lid to chce!"

Práce teď jde nádherně od ruky. Téměř nikde se nesetkáváme s obtížemi: co se včera ještě zdálo neřešitelné, rozřeší se dnes samo sebou.

Odpoledne mám v říšském kancléřství příležitost hovořit s Vůdcem několik hodin o výstavbě svého ministerstva. Teď po volbách jsme už tak daleko a nesmíme ztrácet čas. Ministerstvo má sdružovat tisk, rozhlas, film, divadlo a propagandu v jediné velkoryse organizaci. Za státního sekretáře jsem si vyhlédl říšského tiskového šéfa Funka. Prohlížím si s ním dům na Wilhelmplatzu, kde bude naše sídlo. Je to nádherná Schinkelova[180] stavba, ale její vybavení je tak zastaralé a přežité, že nejprve bude nutno dokonale uklízet.

Večer se ve Sportpalastu shromáždila stará garda. Mluvím k ní z plna srdce. Všichni stateční kamarádi, kteří se mnou bojovali přes šest let, jsou do hloubi duše dojati, prožívajíce splnění svého snu.

V celém Německu vlají prapory s hákovým křížem. Národ má novou tvář.

7. BŘEZNA 1933

Dal jsem župu definitivně do pořádku. Finance jsou přes četné volební boje v nejlepší rovnováze. Ve vedení župy mne bude zastupovat Görlitzer[(181)]. Musím ještě vyřídit zbytek naléhavých prací a potom se mohu věnovat svému novému poslání.

Večer se setkávám v říšském kancléřství s pány z Mnichova. Situace v Bavorsku je nyní zralá. V Hamburku byl již večer v den voleb dosazen říšský komisař. Proč by to nebylo možné také všude jinde? Nyní, kdy nepřátelé leží rozdrceni na zemi, musíme zasáhnout a využít situace. Jako nejbližší je na řadě Baden. Tam teď uděláme pořádek.

Nesmíme klopýtat o stébla. Revoluce je revoluce. I když se dostává k moci legálně, je přesto jejím úkolem vytvořit nový právní stav.

A především je nutné, abychom vystihli nejpříznivější okamžik. Co se dnes ještě zdá lehké, zítra bude snad už nemožné.

Tedy pevně uchopit a neváhat!

8. BŘEZNA 1933

Volební boj v Říši je už likvidován. Nejen že jsme neztratili ani fenik, nýbrž končíme velkým přebytkem. Jaký rozdíl proti zápasu v listopadu! Ale poněvadž jsme tehdy nepovolili, můžeme dnes plně sklízet. Tak je tomu v životě vždycky. Nula od nuly pojde a kdo nechce síti, nemůže také žíti.

Mé ministerstvo je už v hrubé konstrukci hotovo. Bude se skládat z pěti velkých sekcí, které budou zahrnovat rozhlas, tisk, film, propagandu a divadlo. Vesměs oblasti, které jsou mně osobně velmi blízké a jimž se proto věnuji se vší horlivostí a se vší vnitřní radostnou oddaností.

Třídou Unter den Linden pochoduje Hitlerova mládež. Celé hodiny můžeme přihlížet a radost nás neunaví.

Německá revoluce jde důsledně dále a nikde se nezastavuje. Na všech veřejných budovách už vlají prapory s hákovým křížem. Tu a tam se nějaká úřednická dušička pokouší klást odpor, ale mírný tlak postačí, abychom ji dostali na kolena.

Někdy se vynoří také skupina německonacionálního bojového kruhu a vztyčuje tam, kde není nikdo z našich, svou vlajku. Typičtí váleční flákači, které potkáváme vždycky, když už je po nebezpečí.

V Badenu, Sasku a Württembersku byli dosazeni nacionálně socialističtí komisaři. Všechno jde hladce, nikde ani známka odporu.

Večer jsme všichni u Vůdce; je rozhodnuto, že nyní přijde řada na Bavorsko. Několik úzkostlivých dušiček mimo stranu má sice ještě výhrady, bájí o odporu tamější lidové strany a podobně, ale my jsme přesvědčeni o tom, že pan Held není právě Held (hrdina).

Při provádění revoluce už nesmíme mít žádných ohledů; máme přece moc proto, abychom jí užívali. Odporu se není třeba obávat. Náš nepřítel byl sražen k zemi tak, že se neopováží ani hnout rukou.

Osud země Bavorsko teď visí na hedvábné niti. Žádná jiná vláda by nebyla s to učinit to, co teď zamýšlí Vůdce. Může si to dovolit, poněvadž lid v této zemi je na jeho straně.

9. BŘEZNA 1933

V zemi Bavorsko věci dospěly k rozhodnému okamžiku. Generál Epp se ujal moci jako komisař říšské vlády. Staří, osvědčení nacionální socialisté mu byli dáni k ruce jako ministři. Klerikální federalistická klika se ještě pokouší klást odpor, je však smetena bouřlivým vývojem událostí.

Z Mnichova přicházejí stále nové zprávy. Obyvatelstva se zmocnilo nepopsatelné nadšení. Stará vláda si vyžádala několik hodin na rozmyšlenou a potom se žalostně zhroutila. Krátce před tím ministr vnitra, který byl nyní sesazen, ještě dal policii rozkaz střílet. V této chvíli rozhlas právě přenáší obrovský projev mnichovského obyvatelstva na Odeonsplatzu.

Revoluce jde nezadržitelně celou Říší. Žijeme ve velké a mohutné době. Milostivý osud nám dává možnost, abychom ji pomáhali utvářet.

V těžkých porodních bolestech se rodí mladé, nové Německo.

10. BŘEZNA 1933

V Bavorsku prošlo všechno klidně. Nyní máme celou Říši ve svých rukou. Můžeme tedy začít s novou výstavbou.

Končím úklid v župě, abych odevzdal jasné, přehledné a hotové dílo. Nemám rád, odvádí-li někdo polovičatou práci.

11. BŘEZNA 1933

Slunce stojí vysoko na obloze a vysílá teplé, jarní paprsky na toto nádherné Německo. Zase je radost pracovat a tvořit.

Zkoumání pracovních možností v mém novém domě na Wilhelmplatzu dopadlo velmi neuspokojivě. Nejprve do těchto místností musí přijít zedníci a uklízeči; ti musí otlouci štukové ozdoby ze stěn a strhat těžké a zatuchlé plyšové záclony, které byly eldorádem molů, aby okny mohlo zase jednou proniknout slunce. V tomto příšeří nemohu pracovat. Musím mít jasno, čisto a prosté, přehledné linie. Šero je mi odporné.

A právě tak jako je třeba vyklidit tyto pokoje, tak je tomu i s lidmi. Ti včerejší nemohou připravovat cestu zítřku.

V poledne jsem u Vůdce. Říšský prezident právě podepsal výnos, jímž se černo-bílo-červená vlajka a vlajka s hákovým křížem stávají říšskými vlajkami. Jaký netušený triumf! Naše proklínaná, posmívaná a hanobená vlajka vlaje jako symbol nad celou Říší. Je to vlajka německé revoluce!

V Lustgartenu přehlídka 150 000 dělníků. Jak opojné je mluvit k těmto nepřehledným lidským davům. Ve večerním soumraku celý zámek rudě plane. Nekonečnými špa-

líry jedeme k výstavním halám. Až dolů k zatáčce a daleko přes Charlottenburger Chaussée jsou třídy přeplněny nekonečnými zástupy lidí.

Uvádím Vůdcovu řeč obšírnou zprávou. Vůdce potom ještě jednou mluví k zítřejším obecním volbám.

Davy mu připravily spontánní ovace. Teď je však s věčnými volbami konec.

Doma s Vůdcem děláme plány pro mé nové ministerstvo. Trochu váhám, když pomyslím, že je mi teprve málo přes 35 let a že mám nyní přijmout tak velké břímě odpovědnosti. Děkuji Vůdci, že mně věnoval takovou důvěru.

12. BŘEZNA 1933

V opeře Unter den Linden vzpomínáme padlých ze světové války. Říšský prezident vstupuje do velké lóže. Působí téměř jako mytický pomník. Hitler a Hindenburg, symboly mládí a stáří, které si v obou těchto mužích podaly ruce. Venku před Hindenburgem v zářícím slunci pochodují říšská obrana, SA a Stahlhelm. Pestrá, nádherná přehlídka.

Jedu s Vůdcem zpět do říšského kancléřství a stojím vedle něho, když on, chvěje se rozčilením a slavnostním dojetím, čte do rozhlasu proklamaci k německému lidu, podle níž německý národ dostává nové prapory. Je mi, jako by se mne byly dotkly dějiny.

Vůdce letí do Mnichova, aby tam s příslušnými orgány strany projednal nejnaléhavější otázky.

Večer přicházejí výsledky obecních voleb. Ve všech městech a dokonce i v Berlíně jsme zlomili rudou většinu.

Triumf, který nemá obdoby. Věta: „Berlin bleibt rot!“[182] se nyní stala absurdní. Dokonce i v nejreakčnějších baštách jsme na postupu na celé čáře. Nelze to v této chvíli ani pochopit, tak je to neuvěřitelné.

Pozdě v noci telefonuji domů a mluvím se svou matkou. Dojetím sotva mluví.

Až do svítání sedíme v redakci „Angriffu“ a radíme se o budoucnosti Berlína. Jako prozatímního zplnomocněnce deleguji dr. Lipperta[183]. Tomuto městu dáme novou tvářnost.

Bude naší ctižádostí, aby jeho tvář byla opět německá.

Budeme pracovat až do úpadu. Nikdo z nás se nebude šetřit. Chceme budovat veliké dílo se vší radostnou oddaností.

13. BŘEZNA 1933

V berlínské župě jsem s prací hotov. Říšský prezident dnes podepsal můj jmenovací dekret. Hned také začíná nápor pošty a návštěv. Na blahopřání není mnoho času.

Shromažďuji ještě jednou své spolupracovníky v župě a mluvím k nim. Děkuji jim za to, že se se mnou dělili o boj a starost, podávám každému ruku a všem slibuji, že je nikdy neopustím. Kéž velké dílo prospívá i nadále!

V ministerstvu se už všechno přestavuje. Potrvá ještě nějaký čas, než budu hotov a než všude prosadím svou vůli. Byrokracie se pokouší dělat potíže, ale nic jí to nepomáhá.

Tihle byrokrati by nejraději viděli, kdybych jen někdy jednou příležitostně přišel na návštěvu; ale já už s nimi zatočím.

Poněvadž mi při přestavbě a dokonce i při zařizování mého vlastního pokoje dělají ze všech stran potíže, vzal

jsem si prostě několik stavebních řemeslníků z SA a dal v noci otlouci všechny štukové ozdoby a dřevěné obložení; prastaré noviny a akta, které trouchnivěly v regálech již odnepaměti, se s hřmotným doprovodem stěhují po schodech dolů. Jen mračna prachu jsou ještě svědky zašlé byrokratické nádhery.

Ctihodní pánové, které rovněž co nejdříve pošlu na čerstvý vzduch, byli příštího rána hluboce rozechvěni; jeden z nich spráskl ruce nad hlavou a s hrůzou mumlal: „Pane ministře, víte, že vás za to mohou zavřít?“

Tak se jen kliďte, starý pane! A jestliže to snad ještě nepronikl až k vám, pak vám tedy ještě jednou slavnostně říkám, že v Německu se právě dělá revoluce a že se tato revoluce nezastaví ani před akty.

Dr. Lippert byl jmenován komisařem pro Berlín.

14. BŘEZNA 1933

Skládám přísahu do rukou říšského prezidenta. Je to pro mne velký, slavnostní okamžik. Jakým štěstím je pro nás všechny vědomí, že tento starý ctihodný muž ještě bdí nad námi, a jaký obrat osudu, že jdeme nyní s ním jednou cestou!

Přestavba v ministerstvu teď pokračuje podivuhodnou rychlostí. Všechen odpor je zlomen, jen v koutě tu a tam naříká, ale jen zcela slabě, umírající úřední šiml.

15. BŘEZNA 1933

Poprvé mluvím na tiskové konferenci. Rozvíjím směrnice nové, moderní novinářské politiky. Také zde je zapotřebí důkladného

úklidu. Mnozí z těch, kteří zde sedí, aby dělali veřejné mínění, se k tomu vůbec nehodí. Brzy tohle býlí vyplejeme.

V poledne se u Vůdce dozvídám nejnovější zprávy z Mnichova. Celé město je jako osvobozeno od velké tíhy. Vůdce byl přijat s nepopsatelným jásotem. O nějakém odporu vůbec nemůže být řeč.

Jsou tu také Göring a Frick. Hovoříme o zmocňovacím zákonu, který má být prosazen v říšském sněmu. Není pochyby o tom, že dostaneme plnou moc.

Určité potíže ještě působí vymezení kompetence mého nového rezortu, pokud jde o ostatní, již existující ministerstva. Ale my, nacisté, se vždy dohodneme velmi rychle, poněvadž takové otázky řešíme zdravým lidským rozumem.

Účastním se poprvé ministerské rady.

Na psacím stole se opět hromadí hory práce. Je to záhada, odkud přichází tolik dopisů.

16. BŘEZNA 1933

Prezident Říšské banky dr. Luther požádal, aby byl zproštěn úřadu, dr. Schacht byl jmenován jeho nástupcem.

Vypracovali jsme velký plán pro slavnostní zahájení nového říšského sněmu v Postupimi. Tam se poprvé symbolicky představí nový stát.

Je stanoven rozpočet mého nového ministerstva.

17. BŘEZNA 1933

Několik nadchytráků z křesťanských odborových organizací mne navštívilo, aby jednali o účasti svých stoupenců

v novém státě. Jsem s nimi velmi brzy hotov. Nebudou už dlouho mluvit o svých stoupencích.

Úžasné, co všechno se dává k dispozici novému státu!

Ale opatrnost je tu záhodná po všech stránkách. Nebezpeční jsou ti, kteří se právě teprve teď ozdobili hákovým křížem, aby se pak jako novopečení členové strany vrhli na lidstvo.

Slavnost v Postupimi se má konat poprvé v nacionálněsocialistickém stylu. Zasedání bude vysíláno rozhlasem po celém Německu. Národ musí být této slavnosti účasten. Do pozdních nočních hodin pracuji na návrhu do všech podrobností, vyzývám v krátkém provolání národ k účasti a dělám vše, aby se tento slavnostní státní akt nesmazatelně vtiskl do paměti žijící generace.

V rozhlase jsme už provedli zjednodušení, které bylo pro všechny kulturní oblasti nutné. Rozhlas je výhradně v rukou Říše. Věčné zásahy zvenčí jsou vyloučeny; tím je zaručeno jasné vedení. Dávám okamžitě řady výpovědí, abych vyčistil personál, alespoň na vedoucích místech. Na všechna ta místa budou dosazeni spolehliví nacionální socialisté. Teď jde jen o to, aby se zapracovali do obtížné látky.

Nebyl bych si představil, že nové ministerstvo může vyžadovat tolik práce. Sotva přehlédnu hory akt. A přitom mně nic není tak protivné jako mořit se s akty. Najdu však brzy nové pracovní metody, které umožní plodnou činnost.

18. BŘEZNA 1933

V Postupimi je všechno v pořádku. Účinek „Dne probouzejícího se národa“ bude trvalý.

19. BŘEZNA 1933

V Postupimi si na místě zjišťuji, zda byly učiněny všechny přípravy. Při takových velkých státních slavnostech záleží na každé maličkosti.

20. BŘEZNA 1933

Kabinet přijal zmocňovací zákon na čtyři roky. Máme zprávy, že jej v říšském sněmu přijme také centrum. Kabinet se usnáší na tvrdých trestech pro provokatéry, kteří vystupují v uniformě. Je to tím nutnější, že všude lze pozorovat těžké nepokoje, které jsou většinou rozdmýchávány takovými nepřátelskými živly. Nesmíme nakonec couvnout před trestem smrti, poněvadž jinak je nebezpečí, že revoluce, která musí jít důsledně dál, bude vyrvána z Vůdcových rukou.

Vůdce mluví k župním vedoucím a potom ke členům frakce na říšském a zemském sněmu v budově zemského sněmu. Nádherný pohled na plénum, poseté hnědými košilemi. Vůdce mluví velkolepě. Zůstaneme a nepovolíme. Revoluce bude dokončena.

Vůdce zůstal týž, uvnitř i navenek. Neobklopuje se nádherou a pompou, vystupuje ve své jednoduché hnědé košili a tak, jak se jeví navenek, takové je také jeho nitro. Nemluví jinak, než jak mluvil vždycky, právě tak důsledně a nekompromisně jako dříve, kdy jsme ještě neměli moc.

22. BŘEZNA 1933

Velký den v Postupimi bude ve svém historickém významu nezapomenutelný.

Zítra jedu s Vůdcem na hřbitov v Luisenstadtu. Nezúčastníme se bohoslužeb, nýbrž stojíme u hrobů padlých kamarádů.

Z Berlína jedeme do Postupimi nekonečnými špalíry jásajících davů. Postupim tone v praporech a v zeleni. Vláda a poslanci si stěží razí cestu od chrámu sv. Mikuláše k Posádkovému kostelu. Davy nás div neumačkají. Hindenburg vstupuje do Posádkového kostela společně s Vůdcem. Mezi všemi přítomnými se rozhostilo slavnostní mlčení. Říšský prezident čte stroze a vážně své poselství k poslancům říšského sněmu a k německému lidu. Jeho hlas zní energicky a soustředěně. Uprostřed mezi námi stojí muž, který v sobě spojuje generace.

Potom mluví Vůdce. Mluví s tvrdou a důraznou naléhavostí. Nakonec jsou všichni hluboce dojati a rozechvěni. Sedím blízko u Hindenburga a vidím, jak mu vlhnou oči. Všichni se zdvíhají se svých míst a vzdávají jásavý hold stařičkému polnímu maršálu, který podává ruku mladému kancléři.

Historický okamžik. Štít německé cti je opět očištěn. Standarty s našimi orly stoupají vzhůru.

Hindenburg klade vavřínové věnce na hroby velkých králů. Venku hřmí děla.

Teď zazněly trubky, říšský prezident stojí na zvýšené estrádě s maršálskou holí v ruce a zdraví oddíly říšské obrany, SA, ϟϟ a Stahlhelmu, které před ním pochodují. Stojí a zdraví. Nade vším září věčné slunce a neviditelná boží ruka žehná šedému městu německé velikosti a povinnosti.

V poledne zasedá vláda v ministerstvu vnitra. Jednomyslně je usneseno nouzové nařízení proti neoprávněnému nošení uniforem, které předvídá těžké tresty. Potom zasedá plénum. Přesídlili jsme do Krollovy opery, protože v říšském sněmu nelze po požáru zasedat.

Slavnostní okamžik, když Vůdce vstupuje do Krollovy opery. Za půl hodiny jsou vyřízeny všechny formality, které jindy trvaly celý týden. Göring je opět zvolen předsedou a zahajuje svou činnost pevnou a mužnou řečí.

Večer se stěží prodíráme mohutnými davy, které v nekonečných pochodňových průvodech pochodují třídou Unter den Linden. Na vozech pouliční dráhy a na autobusech stojí muži, ženy a děti a jásají a zpívají. Fantastický, jedinečný obraz. Kdyby nás zde poznali, byli bychom pravděpodobně umačkáni.

Závěr večera tvoří opojně krásné představení „Mistrů pěvců“ v opeře Unter den Linden. Všecko tone v hudbě. Zářivý sbor „Wacht auf!“ má opět svůj smysl.

Pozdě večer mi generál von Epp líčí události v Bavorsku. Všechno šlo přesně a rychle. Odpor, který kladli royalisté, byl vlastně směšný. Hned první nápor jej zlomil.

Středa:

Stěhuji se definitivně do ministerstva. Mé nové místnosti odpovídají mému vkusu; slunce, vzduch, světlo. Zde lze pracovat.

Večer sedím se svými stavebními řemeslníky – všichni staří kamarádi z SA – a oslavuji s nimi zakončení prací. Jsou to vesměs nádherní chlapci, kteří ovšem měli velikou radost z toho, že se mohli společně se mnou svézt po byrokracii.

24. BŘEZNA 1933

Vůdce mluví k říšskému sněmu. Je ve skvělé formě. Státník vynikající moudrosti skládá účty. Mnozí z poslanců ho vidí poprvé a úplně podléhají dojmu z velkorysosti jeho vystoupení. Po jeho řeči následuje dvouhodinová přestávka, aby strany mohly zaujmout stanovisko.

Sociálnědemokratický předák Wels(184) se také skutečně nechal strhnout k odpovědi. Je to jediná žalostná jeremiáda(185) toho, který přišel pozdě. Všechno to chtěli také sociální demokraté a teď naříkají na teror a nespravedlnost. Když Wels skončil, vystoupil na pódium Vůdce a svou odpovědí ho úplně rozcupoval. Doposud nikdy jsme neviděli, aby byl někdo sražen k zemi a vyřízen tak jako Wels. Vůdce mluví úplně nenuceně a jeho forma je skvělá. Sněmovna burácí potleskem, smíchem, nadšením a souhlasem. Úspěch, který nemá obdoby.

Centrum a dokonce i státní strana hlasují pro zmocňovací zákon. Platí na čtyři roky a dává vládě veškerou volnost jednání. Je přijat čtyřpětinovou většinou, jen SPD hlasuje proti. Nyní jsme také podle ústavy pány Říše.

Jeden člen kabinetu, komisař práce Gereke(186), je obviněn z těžkých přehmatů. Kabinet se jednomyslně usnáší, aby byl ihned zatčen. Jen tak lze vymýtit korupci. Nesmíme být milostiví ani nahoru ani dolů.

Pátek:

Hugenberg v kabinetu děkuje Vůdci za jeho moudrou politiku přímé linie a zejména za to, jak skvěle vyřídil marxistického předáka Welse.

Předkládám jako první návrh zákona prohlášení 1. května národním svátkem německého lidu a jsem kabinetem pověřen jeho provedením. Uspořádáme tuto oslavu ve

velkém měřítku a poprvé sdružíme všechen německý lid v jediné velké demonstraci.

Nyní začíná účtování s odborovými organizacemi. Klid nenastane, dokud je nebudeme mít všechny v rukou.

Hrůzostrašné zprávy, šířené v cizině, nám dělají mnoho starostí. Četní Židé, kteří se vystěhovali z Německa, štvou cizinu proti nám. Teď se mstí to, že starý stát nedělal žádné přípravy na poli zahraniční propagandy. Jsme vydáni na milost a nemilost útokům svých protivníků.

Začínáme už s přípravami k 1. květnu. Tato slavnost se má stát skvělým příkladem organizace a demonstrativní tvořivé síly.

Píši pro velký anglický list velmi věcný a objektivní článek proti štvavé propagandě. Děláme co můžeme. Ale to všechno je pouze kapka do moře.

26. BŘEZNA 1933

Sobota:

Rozvíjím před intendanty rozhlasu svůj program; souhlasí se mnou. Část vedoucích ještě musí pryč. Zbyli tu ze starých časů a nehodí se pro novou budovatelskou práci.

Můj článek proti štvavým zprávám v zahraničí vyšel v „Sunday Express“. Působí dobře. V Anglii pro nás znamená určitou úlevu.

V noci jedu do Mnichova a odtamtud do Berchtesgadenu, kam mne zavolal Vůdce. Nahoře v osamělém klidu hor zrale uvážil celou situaci a nyní dospěl k rozhodnutí.

Zahraničním lžím můžeme učinit přítrž jen tím způsobem, jestliže se nám podaří přiskřípnout jejich původce, nebo alespoň Židy, žijící v Německu, kterým se doposud

nic nestalo a kteří se přiživují. Musíme tedy ve velkém měřítku přikročit k bojkotu všech židovských obchodů v Německu. Snad potom zahraniční Židé přijdou k rozumu, půjde-li jejich souvěrcům v Německu o krk.

Vedoucím této akce je jmenován kamarád Streicher.

Píši hned výzvu k bojkotu a vydávám krátké prohlášení pro tisk, které dělá divy.

Večer jedu zpátky do Berlína. Kurs je teď jasný. Vůdce nad námi stále stojí jako hvězda. Jedině jemu děkujeme za to, že Německo opět povstalo.

27. BŘEZNA 1933

Diktuji ostrý článek proti židovskému štvaní. Už jeho ohlášení vyvolalo v celé židovské mišpoche[(187)] velký poplach. Musíme užívat takových metod, neboť velkomyslnost Židům neimponuje. Jim se musí ukázat, že jsme odhodláni ke všemu.

Dávám hned znění výzvy dálnopisem do Mnichova, aby bylo odevzdáno Vůdci, který rozhodne, kdy má být akce zahájena.

Židovský tisk skučí hrůzou a úzkostí. Všechny židovské svazy v Německu prohlašují svou loajalitu k vládě.

Pracujeme s rozhovory, jak jen můžeme. Z kalamity nám však může pomoci pouze zcela velká akce.

28. BŘEZNA 1933

Telefonuji s Vůdcem. Výzva k bojkotu bude uveřejněna dnes. Židů se zmocnila panika!

Klagges v Braunschweigu zakázal Stahlhelm. Rudí si tam dali nové dostaveníčko. Večer mluvím ještě jednou v Kaiserhofu k filmovým pracovníkům a rozvíjím s velikým úspěchem nový program pro filmové umění. Jsem přesvědčen, že všichni zúčastnění mají poctivou snahu spolupracovat. Film může ozdravět jen tehdy, rozpomene-li se opět na své němectví a bude-li hledat kořeny své síly v německé podstatě.

Večer podávám Vůdci telefonicky zprávu o účinku výzvy k bojkotu. Vyčistila ovzduší jako bouřka s deštěm.

29. BŘEZNA 1933

Svolávám své referenty a podávám jim výklad o organizaci bojkotu. Do večera musí být hotova. Vydupáme ji ze země.

Kabinet se usnáší na usměrnění. Země i obec jsou nyní v našich rukou. Výzva k bojkotu je schválena celou vládou.

Přestavba ministerstva je dokončena. Nyní může začít práce ve velkém.

30. BŘEZNA 1933

Organizace bojkotu je připravena. Je třeba jen stisknout knoflík a stroj se rozjede.

31. BŘEZNA 1933

Mnozí věší hlavu a vidí duchy. Míní, že bojkot prý povede k válce. Bráníme-li se, můžeme si získat jen respekt.

Konáme v malém kroužku poslední porady a usnášíme se, že bojkot bude zahájen zítra v plném rozsahu. Bude prováděn jeden den, načež bude následovat přestávka až do středy. Přestane-li štvaní v cizině, bude zastaven. V opačném případě pak začne boj až na nůž. Nyní ať němečtí Židé působí na své souvěrce ve světě, abychom jim tady nešlápli na krk.

V tiskové konferenci za hrobového ticha předčítám prohlášení o bojkotu. Zde se velmi dobře hodí rčení: Židé mají židovský strach.

Večer mluvím k amtswalterům v tenisových halách. Řeč je vysílána všemi stanicemi. Probírám ještě jednou celou situaci a nutnost, která pro nás činí bojkot téměř nevyhnutelným.

Tato řeč zjedná jasno v celé zemi. A zítra bojkot začne.

1. DUBNA 1933

Bojkot proti zahraničnímu židovskému štvaní se v Berlíně a v celé Říši rozpoutal plnou silou. Abych se orientoval, jedu do Tauentzienstraße. Všechny židovské obchody jsou zavřeny. Před vchody stojí hlídky SA. Obecenstvo je všude solidární. Vzorná kázeň. Imponující divadlo! Všechno probíhá v naprostém klidu také v ostatních částech Říše.

Provádím v úřadě řadu personálních změn, které se týkají především rozhlasu. Také tiskové oddělení je nyní nově vybudováno a schopno práce. Teď nás všechny ještě čeká těžký boj s byrokracií, se kterou se budeme jistě potýkat ještě několik let.

Situace v župě je pravděpodobně dobrá. Finance jsou v nejlepším pořádku.

Odpoledne v Lustgartenu přehlídka 150 000 berlínských dělníků, kteří s námi protestují proti zahraničním štvanicím. Nepopsatelná nálada, všechno vře.

Večer tamtéž sraz 100 000 hochů Hitlerovy mládeže. V mlze velkoměsta je na ně uchvacující pohled. Mluvím také k nim u příležitosti Bismarckova výročí.

Odtud divokým tempem k Müggelberge[188], kde se oku u Bismarckovy věže naskýtá báječný, romantický obraz. Německá studentská mládež skládá slib říšské myšlence.

Tisk už nyní pracuje v naprosté jednotě. Bojkot je pro Německo velkým morálním vítězstvím. Ukázali jsme cizině, že můžeme vyburcovat celý národ, aniž při tom dojde k nejmenším výtržnostem. Vůdce opět volil správné řešení.

Kolem půlnoci bojkot podle našeho vlastního rozhodnutí končí. Vyčkáme nyní ohlasu v zahraničním tisku a propagandě.

2. DUBNA 1933

Účinek našeho bojkotu je už zřejmě patrný. Cizina pomalu dostává rozum. Svět pozná, že nedělá dobře, dává-li se o Německu informovat židovskými emigranty. Máme před sebou velké duchovní dobyvatelské tažení, které musí být provedeno ve světě právě tak, jako bylo provedeno v samém Německu.

Nakonec se nám také svět naučí rozumět.

Zabývám se nyní namnoze tím, že přijímám cizince, přijíždějící do Berlína a informující se o novém Německu. Všichni přicházejí nabiti námitkami; většina jich odchází obrácena na naši víru. Naši protivníci se dopouštějí velké chyby tím, že svět tak obelhávají. Natrvalo však přece jen

nemohou zabránit, aby se cizina dostala do přímého styku s námi, a pak je pozitivní reakce tím silnější.

Právě tak to dříve v Německu dělali sami Židé; s jakým úspěchem, to je dnes jasně vidět.

Dnes by udělali dobře, kdyby se Německa definitivně vzdali a nedělali povyk se svými starostmi. Neboť čím více o tom mluví, tím akutnější je židovská otázka. A jestliže se jí svět jednou začne zabývat, pak bude řešena vždy v neprospěch Židů.

Večer jsme hosty říšské obrany v Postupimi. Diskutuji mnoho s mladými důstojníky. Jsou neobyčejně dobře informováni a velmi zvídaví. Typ gardového poručíka, jak jsme jej znali z doby před válkou, již neexistuje.

4. DUBNA 1933

Výstavba správního oddělení mého nového ministerstva je spojena s velikými obtížemi. Jistě se nám však podaří vybudovat i zde pevnou organizaci.

Zahraniční štvanice podstatně ochabla. Vláda se proto usnáší, že bojkot prozatím nebude obnoven. Ponecháme si jej však i nadále v záloze jako stálou hrozbu.

Večer jsou u nás na návštěvě vedoucí pánové z říšské obrany. Vůdce vypráví o začátcích strany a o svých dřívějších životních osudech, které jsou všem z největší části ještě neznámy. V tomto vyprávění je Vůdce nepřekonatelný. Poslouchá se to jako napínavý román. Má za sebou nejfantastičtější životní dráhu, jakou si lze vůbec představit.

5. DUBNA 1933

Nejúnavnější jsou každodenní věčné rozhovory. Je třeba vyjednávat s 15 až 20 lidmi a zvykat si každou čtvrthodinu na nové téma. Večer je pak člověk úplně otráven a jako rozbitý.

Přesto si však lidé stěžují, že se nedostanou ke slovu. Každý by nejraději přišel se svými starostmi hned rovnou nahoru a nepodaří-li se mu to, domnívá se, že jsem obklopen čínskou zdí. Ale o tom vůbec nemůže být řeč.

V těchto dnech je důležité přijímat především lidi ze zahraničí a podat jim správný obraz nového Německa. Dnes u mne bylo několik anglických novinářů a po nich švýcarský bankéř. Obětujeme-li trochu času a námahy, pak se o správnosti našeho jednání podaří přesvědčit každého cizince.

Organizace ministerstva je nyní hotova. Organizace samy o sobě ovšem neznamenají mnoho, nedovedeme-li na rozhodující místa posadit také rozhodující lidi. Ostatně my Němci organizujeme příliš. Nemá se organizovat všechno, co organizovat lze, nýbrž jen to, co se musí.

6. DUBNA 1933

Rodina odletěla do Kolína nad Rýnem s dceruškou, které je právě něco přes půl roku.

Vězím až po krk v práci.

V provolání k veřejnosti zahajuji tažení proti rozbujelému nacionálnímu kýči. To je velmi nutné, neboť konjunkturální rytíři nejhoršího druhu jsou všude při práci, aby diletantsky falšovali a komolili probuzení německého lidu.

Hnutí si nezaslouží, aby se stalo látkou pro kýč sprostých kšeftařů špinavých rukou.

Dr. Luther se loučí, odchází jako velvyslanec do Ameriky. Jistě bude plnit své obtížné poslání se vší rozvahou. Má také pro naši speciální práci největší porozumění.

Večer se v ministerstvu propagandy shromáždil zahraniční tisk spolu s celým kabinetem a diplomatickým sborem. Mluvíme Vůdce a já; zabýváme se poprvé veřejně pojmem takzvané tiskové svobody. Tisk se bude muset ještě mnohému naučit, než pochopí ducha nové doby. Ale je třeba mít trpělivost také zde, jen když lidé mají alespoň dobrou vůli.

Ještě pozdě večer jsme Vůdcovými hosty. Stahlhelm má v úmyslu podrobit se jednoznačně Hitlerovu vedení. To by byl velký krok kupředu. Sjednocení organizací pak nutně povede ke sjednocení Říše. Jen tehdy dospějeme k ústřednímu utváření vůle německého národa, budeme-li mít ústřední autoritu a pružně pracující vedení. Strana tu může být vzorem pro celý stát.

Revoluce, kterou jsme zahájili, jde nepřetržitě dál. Nebude to dlouho trvat a nebude už vůbec stran, nýbrž jen odpovědné nacionálněsocialistické hnutí jako nositel státu. To, co nyní prožíváme, je jen přenášení naší dynamiky a zákonitosti na stát. Děje se to tak rychlým tempem, že nemáme ani čas se nad tím zamyslet. Už teď vůbec nelze mluvit o tom, že je nutno včlenit stranu do státu; naopak strana se musí stát státem. Pak teprve dospějeme k oné jednolitosti vedení, které Německo proti jiným státům v minulých stoletích tak trpce postrádalo.

Bohudík si jsou všichni odpovědní nutnosti této linie naprosto jasně vědomi. Vůdce sám má pevný a jistě vytýčený cíl. Tomuto cíli slouží s nezmenšenou houževnatostí, tak jako dříve v opozici, tak nyní u moci.

7. DUBNA 1933

V šestihodinové ministerské radě je schválena řada radikálních návrhů zákona. Jde o zákony o usměrnění, o říšských místodržitelstvích, o úřednickém právu s árijskými paragrafy a konečně je 1. máj úředně prohlášen za národní svátek.

Děláme pořádnou práci. To, na čem si naši odpůrci lámali zuby, se zde bez jakéhokoli odporu vyřídí v několika málo hodinách. Můžeme říci, že se dnes v Německu opět dělají dějiny. Naším cílem je naprosté sjednocení Říše. K tomuto cíli se blížíme krok za krokem. A jak pokračuje stmelování národa, tak pokračuje také soustřeďování naší národní vůle a síly. Na konci tohoto procesu stojí jednotný národ v jednotné Říši.

Naše devizová situace se vyvíjí nad očekávání velmi příznivě. Účinek záměrné působnosti dr. Schachta je již dnes jasně patrný.

Vláda musí mít štěstí. Natrvalo je má ovšem jen tehdy, je-li zdatná. Vláda, která je pronásledována jen a jen smůlou, nemůže lidu prospět. Jestliže nám dnes naši odpůrci vytýkají, že právě my jsme měli štěstí, můžeme na to odpovědět, že národ s vládou, která má štěstí, je na tom vždycky lépe než ten, jehož vláda štěstí nemá.

8. DUBNA 1933

Všude musíme provést ještě důkladné osobní změny, chceme-li postavit stát na pevný základ. To je dnes tím obtížnější, že rytíři konjunktury se s halasným pokřikem derou do popředí a naši staří stoupenci jsou téměř k nerozezná-

ní, poněvadž ti druzí jim dělají mnohem hlubší poklony, než naši vlastní lidé. Máme-li však trochu instinktu, rychle zvětříme, kdo patří k bílým a kdo k černým ovcím.

Teprve nyní, když stojíme uprostřed státního aparátu, pozorujeme, kolik má ještě chyb a nedostatků, a jak bylo nutné, abychom přišli k moci.

Večer ve Sportpalastu před Vůdcem nastoupily berlínské SA. Srazy SA se konají současně v celé Říši. 600 000 jich stojí před mužem, který je povolal z duchovního dusna a přivedl je k novému státnímu vědomí. Je to největší davová přehlídka, jakou kdy svět viděl. Podávám nejprve mužům SA, shromážděným v Říši, všemi německými stanicemi úvodní zprávu o berlínském apelu. Potom ke svým SA mluví Vůdce. Muži SA stojí jako jedle; nepřehledný les hrdinů, pevný svazek mužů, vybudovaný na věrnosti a poslušnosti.

Ohlas v tisku je velkolepý. Usměrnění je provedeno téměř ve všech oborech veřejného života. Říšská reforma je v prvních počátcích. Také páni novináři pomalu pozorují, co se hraje a kam se jde.

Nad všemi velkolepými reformními pracemi se klene nádherné jaro, které se právě probouzí. Německý lid se s radostným nadšením svěřuje Vůdcovým rukám. Máme zase práci, která činí život hodným toho, aby byl žit.

9. DUBNA 1933

Ještě stále přichází řada komplikovaných nesnází. Nejrychleji je lze rozřešit mezi nacionálními socialisty. Podceňovat je ovšem nesmíme. Dříve byly o tyto věci sváděny parlamentní boje trvající celé týdny. Dnes je vyřizujeme v několika hodinách.

10. DUBNA 1933

Berlínská župa je v nejlepším pořádku. Už teď činí její hotovost 240 000 RM. Tu si schováme jako rezervu na horší doby.

Vůdce jede do Mnichova. O velikonocích se opět uvidíme.

Práce poněkud ochabuje. Pomalu už začínají svátky. Máme zase čas na hudbu a četbu, je možno se zahloubat do určitého tématu, není třeba dělat denně všechno možné, nýbrž lze se zabývat zásadně jednou otázkou. To je nutné, nemáme-li postupně ztratit smysl pro podstatu věcí.

11. DUBNA 1933

Koresponduji s generálním ředitelem hudby dr. Furtwänglerem[189] o zásadách utváření německého umění. Uveřejnění této korespondence vyvolalo jistý rozruch.

Pokouším se ve své odpovědi Furtwänglerovi vyložit podstatu národních uměleckých pojmů. Doposud se vůbec nepovažovalo za možné, abychom přemýšleli také o těchto věcech. Štvaní židovského tisku totiž působí ještě dnes. Považují nás za dobré politiky, ale špatné přátele umění. Budoucnost ukáže, jaký to byl důkladný omyl.

Přijímám zástupce křesťanských odborových organizací, kteří v těžkopádné důvěrnosti prosí o blahovůli a slibují za to, že jejich členové budou 1. května pochodovat s námi. Ubozí naivkové! Jako kdybychom při své výzvě k německému lidu byli odkázáni na křesťanské odborové organizace! Zdá se, že ještě vůbec netuší, co se vlastně děje. Neuplyne ani půl roku a budou úplně vyřazeni a bez vlivu.

A něco takového v Německu vládlo 14 let.

Jsou už téměř velikonoce.

Göring je jmenován ministerským předsedou v Prusku. Tím je také pro tuto největší zemi Říše zaručen jasný a ostrý nacionálněsocialistický kurs.

Epp byl jako první jmenován říšským místodržícím v Bavorsku. Další jmenování nyní budou následovat ráz na ráz. Naši lidé obsazují jedno vedoucí místo po druhém.

Minulého roku jsme o velikonocích stáli uprostřed nejtěžších bojů o uplatnění naší strany. Kdo by byl tehdy řekl, že o rok později už budeme mít moc?

12. DUBNA 1933

Práce ochabuje. Jedeme do přírody, bez určitého cíle, k brandenburským jezerům, a radujeme se z rašícího jara.

13. DUBNA 1933

Letadlem do Kolína nad Rýnem, za bouře, prudkými vzdušnými víry. Cesta trvá slabé tři hodiny.

A pak dále přes Düren a Godesberg dolů podél řeky Rýn, přes Koblenz, Mainz a horskou silnicí do Heidelbergu. Všechno je už prosyceno sladkou vůní květů.

Heidelberg oživuje staré vzpomínky! Člověku je při tom docela bolno u srdce. Tady chodil jako student ulicemi, s velikými, ctižádostivými plány v hlavě. A všechno to není ještě ani tak dávno, aby to mohlo v paměti nějak vyblednout.

Ten nádherný Freiburg! Už 15 let jsem toto město neviděl a stále je ještě takové, jako bylo tehdy: Karlsplatz, Schloßberg, staré kaštany, které právě rozžíhají své svíce.

Nádherné velikonoce, jako by se s námi bylo spojilo samo nebe.

16. DUBNA 1933

Potulujeme se po Freiburgu, starými ulicemi a uličkami kolem Münsteru. Je mi těžko u srdce.

Všechno je ještě tak jako za mých studentských let. Jedinečná cesta rozkvetlým krajem do Kostnice. Velikonoční pondělí se probudilo do nepopsatelné barevné nádhery. Jezero Bodensee je ztopeno ve slunci.

Jedeme kolem Bodensee, přes Meersburg, Lindau, Innsbruck, St. Johann. Je už tma, když přes Reichenhall přijíždíme do Berchtesgadenu. Cesta krásná jako sen; jen hory, údolí, jezera, zámky a vesnice.

Večer v 9 hodin jsme na Obersalzbergu u Vůdce a cítíme se hned jako doma. Bohužel mohu zůstat jen jeden den.

17. DUBNA 1933

Nahoře jsem s Vůdcem podrobně projednal různé dosud nerozřešené otázky. Z 1. máje učiníme velkolepou demonstraci vůle německého lidu. Potom 2. máje budou obsazeny domy odborových organizací. Usměrnění také na tomto poli. Několik dní snad bude hodně hluku, ale potom odborové organizace budou naše. Zde nesmíme znát ohledů. Osvobodíme-li dělníka od cizopasného vedení, které mu doposud jen ztrpčovalo život, prokážeme mu dobrou službu.

Až budou odborové organizace v našich rukou, pak se už ani ostatní strany a organizace nebudou moci déle udržet.

Usnesení bylo prostě včera učiněno na Obersalzbergu. Není žádného „zpět". Je jen třeba nechat věcem volný průběh.

Za rok bude celé Německo v našich rukou.

Zatímco se radíme a uvažujeme v osamělém letním domku na Obersalzbergu, stojí venku davy lidí a nehýbají se. Dav opět a opět volá sborem Vůdce, který konečně jde dolů a podává stovkám lidí ruku. Na toto ryzí a dětinské nadšení, které lid cítí pro svého Vůdce, se nelze vynadívat.

Hoši z Hitlerovy mládeže z Braunau, Vůdcova rodiště, kteří jsou zde na výletě, jsou pozváni do domu. Obědvají s námi a jsou celí blažení, že mohou sedět s Vůdcem u jednoho stolu.

Také Vůdce musí zpátky do Berlína. Jedeme společně; nechávám rodinu nahoře na Obersalzbergu. Je dojemné jet s Vůdcem krajem. Ve všech vesnicích se silnice černají lidmi. Všude ovace a spontánní bouře nadšení. Děti mu podávají květiny do vozu. Přistupují zcela blízko, až k dvířkům, a natahují k němu své ručky.

V Traunsteinu davy uzavřely silnici. Vedoucí SA přistupuje k vozu a prosí Vůdce, aby na půl hodiny zastavil. Starý člen strany tu umírá v nemocnici a touží ještě spatřit Vůdce.

Vůdce ihned obrací, jede do nemocnice a podává naposled ruku umírajícímu kamarádu, který za několik hodin potom vydechl naposled.

Šíleným tempem dále do Mnichova. V poslední chvíli sedám do nočního vlaku do Berlína.

18. DUBNA 1933

Práce už zase začala. Mezi lidem se všude mluví o druhé revoluci, která prý musí přijít. To neznamená nic jiného,

než že první revoluce ještě není u konce. Brzy budeme muset vyúčtovat s reakcí. Revoluce se nesmí nikde zastavit.

Mé ministerstvo je skoro výhradně obsazeno mladými nacionálními socialisty. Nerozumějí sice byrokratickému krámu tak dobře jako staří úředníci, ale zato si s sebou přinášejí oheň nadšení a neopotřebovaný idealismus.

Přípravy k 1. máji jsou velkorysé. Pracujeme na nich jako na úkolu generálního štábu. Plán srazu je hotov. Nesnáze se vyskytují pouze potud, že prostorové možnosti jsou omezeny. Demonstrace musí být provedena s úzkostlivou přesností. Všechny eventuality musí být předem propočítány a zakalkulovány. I malá chyba mohla by vést ke katastrofě při obrovských davech, které chceme mobilizovat.

19. DUBNA 1933

Provedl jsem vymezení kompetence svého ministerstva v poměru k ostatním. Příslušnost mého úřadu je po všech stránkách pevně stanovena. Celé kulturní oddělení říšského ministerstva vnitra přešlo ke mně.

20. DUBNA 1933

Vůdce má narozeniny. Sám dlí někde v Bavorsku, aby se vyhnul ovacím v Berlíně. Zde stojí lidé před říšským kancléřstvím a vzhlížejí k jeho oknům.

Na dnešní den bylo pro říšské hlavní město vydáno heslo, že nikdo nesmí hladovět. Velké dílo sociální pomoci se postaralo o chudé jak v hlavním městě, tak v celé Říši.

Nesmí tomu už být jako za starých časů, kdy při oslavách narozenin byli chudí krmeni prázdnými frázemi.

V poledne mluvím v Městské opeře ke shromážděným umělcům říšského hlavního města o Hitlerových narozeninách a odpoledne podávám říšskému prezidentovi zprávu o chystaných oslavách 1. máje. Říšský prezident je neobyčejně svěží a duševně čilý. Kéž jej osud ještě dlouho zachová!

Večer mluvím o Vůdcových narozeninách do rozhlasu a líčím Vůdce jako člověka, jehož osobně znám. Myslím, že takto jsem tento pamětihodný den oslavil nejlépe.

21. DUBNA 1933

U Vůdce, který se dopoledne vrátil do Berlína, leží hory dárků k narozeninám. Je dojemné, co všechno mu lidé posílají. Od nejdrahocennějších darů až k malým, skromným dětským kresbičkám nebo výšivkám drobných stařenek. Jak šťasten je člověk, který je obklopen takovou láskou svého lidu!

1. máj pro nás znamená spoustu práce. Myslím však, že úspěch bude úměrný.

Večer sedíme u Vůdce. Göring se vrátil z Itálie a podává obšírnou zprávu. Měl tam velké osobní a politické úspěchy.

22. DUBNA 1933

V kabinetu je Vůdcova autorita absolutní. Už se nehlasuje. Rozhoduje Vůdce. Všechno jde mnohem rychleji, než jsme se odvážili doufat.

S Vůdcem společně letadlem do Mnichova. Náčelník štábu se dohodl se Stahlhelmem. Stahlhelm bude přičleněn k SA.

Vůdce mluví v Mnichově k vedoucím žup a SA. V tříhodinovém výkladu rozvíjí politickou situaci. Vpravil se už úplně do svých velkých státnických úkolů. Všichni jeho spolupracovníci naprosto podléhají jeho vlivu. Vytyčuje zahraničněpolitické směrnice, a to jak pro blízkou, tak i vzdálenou budoucnost. Revoluce v zemi samé však pokračuje dále. Vítání a pozdravy nemají konce. Sešli se tu všichni staří kamarádi a srdečně se radují ze shledání. Nyní jsme u moci, nyní můžeme pohlížet docela jinýma očima na úkoly, které leží před námi.

Také v Hnědém domě jsou dva pokoje napěchovány až ke stropu dárky k Vůdcovým narozeninám. Má z nich velkou radost a to je jistě nejkrásnější odměna pro všechny ty, kteří mu tuto radost připravili.

25. DUBNA 1933

Neděle: letadlem do Kolína nad Rýnem. Velmi bouřlivý let. Za tři hodiny přistáváme na letišti. Moje jízda do mého rodiště Rheydtu se rovná triumfálnímu tažení. K poctě své matky beru břímě tohoto slavnostního přijetí ve svém otcovském městě na svá bedra. Po léta v tomto městečku moji matku pomlouvali, pronásledovali a opovrhovali jí a ona tím nekonečně trpěla. Víme přece, jak to chodí v maloměšťáckých kruzích. Být společensky v opovržení znamená být zasažen v životním nervu. Jaká muka pro starou paní, musela-li po léta slyšet jen slova politování a rozhořčení nad nezdárným synem, který žije v nepřátelství s církví, státem a společností.

Jestliže takový bezbranný člověk má kromě toho ještě jemné, citové struny, může se pod tíhou takových sprostot úplně zhroutit.

Já jsem měl v Berlíně vždy přátele a spolubojovníky; mohl jsem se bránit, měl jsem tisk, sály, kde jsem mohl mluvit, měl jsem obecenstvo, které mi naslouchalo; nebyl jsem nikdy úplně opuštěn, ale moje matka byla vydána bez ochrany napospas intrikám a zlomyslnostem zbabělé, hloupé a sprosté měšťácké společnosti. Dlouholetá muka a trýzeň svědomí mají být dnes z mé vůle splaceny velikým triumfem.

Proto jsem přijel do Rheydtu, abych v tento den ukázal své matce, že všechno, co v nesčetných dnech musela vytrpět pro mne a naši věc, nebylo nadarmo.

To je rehabilitace, jíž větší si nelze pro prostou ženu ani pomyslet. Lidé stojí v desetitisících v ulicích, celé město je vzhůru nohama, celé čtvrti tonou v jediném moři praporů.

V pondělí v poledne jdu do své staré školy, kde jsem po devět let den co den žil a pracoval se svými starými kamarády, a mluvím z téhož pódia učebny, odkud jsem jako abiturient pronášel svou první řeč, řeč svého ročníku na rozloučenou. Tehdy, to jest před 16 lety, náš starý profesor, který už dávno leží pod drnem, ke mně po mém proslovu přišel, poklepal mně přátelsky na rameno a řekl: „Nadání sice máte, ale řečníkem jste se bohužel nenarodil."

Důkaz toho, s jakou láskou a s jakým porozuměním se po 9 let zabýval mým charakterem a mým nadáním.

Mluvím pak odpoledne ještě dvakrát v Kolíně nad Rýnem, do rozhlasu a k tisku, a večer se potom vracím do otcovského města, které stále ještě tone v nepopsatelném opojení. Není tomu ještě ani rok, co zde po mně házeli kamením.

Jsem rád, když v úterý unikám všemu shonu a zmatku a letím zpět do Berlína.

Kabinet schvaluje nové zákonodárství o Židech. Rozhodující krok kupředu.

27. DUBNA 1933

1. máj je na papíře hotov. Obrátil jsem se velkým provoláním k veřejnosti a vysvětlil smysl tohoto národního svátku.

Vůdce mluví k župním vedoucím v Prusku. Zde je právě tak jako vždy a všude Vůdcem.

Jaro rozkvetlo ve vší nádheře.

28. DUBNA 1933

Pracuji celé dny na technických podrobnostech 1. máje.

Má to být mistrovské dílo organizace a davové demonstrace.

Kabinet schvaluje služební trestní řád pro SA. Strana proniká svou organizací čím dále tím více do státu.

V Lustgartenu a na letišti Tempelhof pořádáme jakousi generální zkoušku na 1. máj. Po lidském soudu půjde všecko hladce a přesně. V Tempelhofu byly vybudovány obrovské tribuny, které poskytují velkolepý obraz nacionálněsocialistické tvůrčí vůle. 1. máj bude davovou událostí, jakou svět dosud ještě neviděl. Německý lid se spojí v jediné vůli a v jediné pohotovosti. V prvním roce naší revoluce bude vrácena čest práci a význam dělnictvu.

Složité soukolí má být nyní uvedeno do pohybu. Naše veliká zkušenost na poli vedení davů je nám teď prospěšná.

Žádné jiné hnutí než naše, které dovede dirigovat davy, by nebylo schopno uspořádat takovou obrovskou demonstraci.

30. DUBNA 1933

V neděli jedu do Postupimi a napříč provincií. Všude už vlají prapory. Všechen lid je v pohybu. Jak nádherný je pocit, že smím spolupůsobit při tomto pozdvižení národa.

Z celé Říše se už sjíždějí dělnické delegace do Berlína. Má to být svátek celého národa.

Do Tempelhofu proudí davy – skutečné stěhování národů. Byly namontovány obrovské ampliony, které budou Vůdcova slova přenášet mezi statisíce posluchačů. Z vysoké velitelské věže lze přehlédnout celé prostranství, které fantasticky září. Všechno vybudováno a zařízeno v závratných rozměrech.

Provádím poslední kontrolu; a teď úspěch je ve hvězdách.

1. KVĚTNA 1933

Veliký den německého lidu nadešel. Včera ještě hrozil déšť, dnes září slunce. Hitlerovo počasí! Nyní půjde všechno hladce.

Nejde vlastně ani tak o provedení dne; důležité jsou jeho obsah a smysl, které si razí cestu.

Ráno se v Lustgartenu konala přehlídka berlínské školní mládeže. Už dojem na cestě tam je mohutný. Kamkoli se podíváte: Unter den Linden, ve velké Lustgarten, všude děti, děti, děti. Mluvím k nim z hloubi svého srdce.

K dětem se mluví dobře, rozumíme-li dětské duši.

Potom bouře jásotu: v autu, sedíce vedle sebe, se objevují říšský prezident a Vůdce. Stáří a mládí se spojilo. Nádherný symbol nového Německa, které jsme vybudovali.

Harald podává říšskému prezidentovi velkou kytici růží. Je všecek pyšný a šťastný.

Říšský prezident mluví k mládeži, jako by byl z naší generace. Napomíná k věrnosti, vytrvalosti, píli a úctě k minulosti. Vůdce mu provolává slávu a mládež se připojuje se vřelým nadšením.

Jízda davy hochů a děvčat se rovná skutečnému triumfálnímu průvodu. Na letišti Tempelhof nepopsatelné hemžení lidí. Berlínští jsou na cestě se ženami a dětmi, dělníci a měšťané, příslušníci horních i dolních vrstev, podnikatelé i zaměstnanci – teď zmizely rozdíly, pochoduje jen německý lid.

Ještě před několika lety v tento den v Berlíně rachotily výstřely z kulometů.

Na letišti přijímáme dělnické delegace z celé Říše, které přiletěly do Berlína. Na tvářích těchto vážných, tvrdých mužů se zračí nejčistší radost. V poledne jsme pozváni k Vůdci a potom jsme přijati říšským prezidentem. Přijetí je ve své monumentální prostotě dojemné. Velký voják tří válek, věrný Ekkehard německého národa, stojí mezi nejchudšími své země a podává jim ruku ke spojenectví.

Davy lidí se valí Berlínem. Nekonečný, nepřetržitý proud mužů, žen a dětí se rozlévá k letišti. Večer v 7 hodin přichází zpráva, že se tam shromáždilo půldruhého milionu lidí. Podobné zprávy přicházejí také z měst a vesnic celé Říše.

Sedím vzadu ve Vůdcově voze, když jede v triumfálním průvodu dělnickými davy, které lemují ulice od říšského kancléřství až k Tempelhofu. Je to nepopsatelné. Na letišti toto ohromné moře lidí už vůbec nelze přehlédnout. Jako

zářivé blesky po něm kloužou kužely reflektorů. Nepřehledné šedivé moře hlav.

Po krátkém úvodním slově vyhlašuji minutu ticha k uctění památky horníků, kteří se právě toho dne stali obětí neštěstí v Essenu. Celý národ mlčí. Ampliony nesou ticho mlčení přes města a země. Otřásající okamžik niterného společenství a vzájemnosti všech vrstev a všech stavů.

Potom mluví Vůdce. Ještě jednou opakuje, co jsme a co chceme. Dává nový étos práci. Dělnictvo nyní zahrnuje všechny dobré Němce. Národ opět dostal svůj smysl.

Teď budeme pracovat a nebudeme zoufat.

Jde o Německo, o jeho budoucnost a o budoucnost jeho dětí.

Lidí se zmocnilo šílené nadšení a opojení. Víra a síla zaznívají ze zvuků Horst Wesselovy písně, která stoupá k věčnému večernímu nebi. Vlny éteru nesou hlasy půldruha milionu lidí, kteří stojí v Berlíně na Tempelhofském letišti jako jeden muž; po celém Německu, do měst a vesnic, a všude se k nim připojují dělníci z oblasti Porúří, námořníci v hamburském přístavu, dřevaři v Horním Bavorsku i osamělý sedlák z jezerního masurského kraje. Nikdo se nemůže vylučovat, všichni patříme k sobě a věta: „Jsme jediný národ bratří“ už není planou frází.

A ten, který nám ukázal cestu, nyní jede, stoje vzpřímen v autu, zpět ke svému pracovnímu stolu ve Wilhelmstrafie, jede skutečnou *Via triumphalis*, která se kolem něho utvořila ze živých lidských těl.

Zítra tedy obsadíme domy odborových organizací. Odpor není třeba nikde očekávat. Boj jde dále!

Nahoře v říšském kancléřství stojíme s Vůdcem u okna jeho bytu. Zvenčí až sem zaléhají zpěvy a volání slávy davů, které se vracejí z Tempelhofu.

Berlín dnes nechce jít spát. A spolu s obrovským městem se celá Říše chvěje prožitým štěstím a uvědomuje si velikou hodinu, která znamená rozhraní dvou věků.

Právě zahýbá jeden oddíl průvodu z Voßstraße do Wilhelmstraße. Dole pod říšským kancléřstvím zazáří standarty s hákovým křížem, rudé prapory se sklánějí před Vůdcem a němě a plny úcty zdraví jej a jeho dílo.

A z mladých mužských hrdel zaznívá věčná Horst Wesselova píseň:

„Nun flattern Hitlerfahnen über allen Straßen…"

Sedíme pohromadě až do svítání.

Dlouhá noc je u konce.

Nad Německem opět vzešlo slunce.

REJSTŘÍK POJMŮ

1. **Thukydidés** (460–455 př. n. l. – 399 př. n. l.) – řecký historik a politik, autor klasického díla „Dějiny peloponéské války".

2. **Spandau** – městská čtvrť v Berlíně.

3. **Otto Strasser** (1897–1974) – politik, který byl pouze pět let členem NSDAP. Společně se svým bratrem Gregorem Strasserem a určitou dobu i s Josephem Goebbelsem tvořili „sociálně revoluční" křídlo strany. Pro čím dál větší rozepře s mnichovským vedením ze strany v roce 1930 vystoupil a agitoval proti ní zvenčí. Po převzetí moci NSDAP v roce 1933 Strasser emigroval do Rakouska a později do ČSR.

4. **Sportpalast** – berlínský „Sportovní palác", který poskytoval místo 10 000 návštěvníků. Byl postaven v roce 1910. Nejvíce se proslavil díky známému vystoupení Josepha Goebbelse s projevem o „totální válce" v roce 1943.

5. **Vánoční mír** – zde přirovnání k událostem na sklonku roku 1914, kdy došlo na západní, ale i východní frontě 1. světové války k několikadenní „přestávce" v bojích mezi znepřátelenými stranami.

6. **Heinrich Brüning** (1885–1970) – konzervativně nacionální katolík, bývalý kancléř Výmarské republiky (v úřadu od 30. března 1930 do 30. května 1932), člen politické strany Centrum. Jeho tzv. „Brüningův systém" se opíral o „nouzové nařízení" („Notverordnung", též „článek 48") říšského prezidenta Paula von Hindenburga, které nahradilo stávající legislativu Říšského sněmu, jelikož prezidentovi umožňovalo v určitých

případech schvalovat některá nařízení bez souhlasu Říšského sněmu. V květnu 1932 Brüning ve funkci kancléře skončil, jelikož jeho vláda byla ve sněmu prakticky neustále odkázána na toleranci opoziční SPD. Jedním z jeho cílů bylo skoncovat s německým závazkem o plnění válečných reparací; toho bylo dosaženo až krátce po jeho odstoupení.

7. **Märchenbrunnen** – česky „pohádková kašna", je část „Lidového parku" – prostranství zeleně a kašen v berlínské čtvrti Friedrichshain.

8. **Clou** – také „Koncertní dům Clou", původně tržní hala v Berlíně, později přebudovaná na zábavní, společenské a politické centrum. Vedle koncertů se tu konala politická vystoupení. Vůbec poprvé na půdě Berlína zde 1. května 1927 promluvil Adolf Hitler – projev však byl neveřejný, protože mu Prusko v roce 1925 zakázalo veřejně vystupovat.

9. **Richard Fiedler** (1908–1974) – v letech 1927–1929 vedoucí propagandy místní skupiny NSDAP v Berlíně–Alexanderplatz a vůdce jednotky SA. Od roku 1931 už ve funkci SA-Standartenführera vedl „SA-Standarte 6".

10. **Horst Wessel** (1907–1940) – Sturmführer SA a autor textu písně Die Fahne hoch (známé též pod názvem Horst-Wessel-Lied, „hymna NSDAP"), který byl v roce 1930 zavražděn komunisty a posléze glorifikován nacionálními socialisty.

11. **Wilhelm Groener** (1867–1939) – důstojník, v letech 1928 až 1932 tzv. ministr Reichswehru a od roku 1931 navíc ministr vnitra. V této funkci zavedl zákaz SA. S pádem říšského kancléře Brüninga v květnu 1932 odešel z úřadu.

12. Gregor Strasser (1892–1934) – bratr Otto Strassera. Aktivně se podílel na neúspěšném Hitlerově puči (1923) a stal se jedním z vedoucích politiků strany. Byl jmenován říšským vedoucím propagandy a později zastával funkci podobnou postu generálního tajemníka strany. V prosinci 1932 po zklamání v posledních volbách do Říšského sněmu v rámci NSDAP vypukla hádka kvůli dalšímu politickému kursu. Stála proti sobě křídla Göringa a Goebbelse na straně jedné a Strassera na straně druhé. Strasser propagoval mírnější kurs a vytvoření koaliční vlády, ve které by Hitler zastával pozici vicekancléře.

13. Bernhard Weiß (1880–1951) – židovský policejní viceprezident v Berlíně, který se stal častým terčem útoků časopisu „Der Angriff" i samotného Goebbelse, který jej posměšně nazýval „Isidor Weiß". Goebbels ve Weissovi nalezl nepřítele, jenž byl ztělesněním „zástupce systému". Weiß útoky opětoval a inicioval proti Goebbelsovi více než 60 úspěšných procesů. Společně s pruskou vládou přišel v roce 1932 o svůj post. Až do března 1933 žil v Berlíně, dokud na něj nacionální socialisté nevystavili odměnu za dopadení. Weiß poté okamžitě prchl přes Prahu do Londýna.

14. Kurt von Schleicher (1882–1934) – poslední říšský kancléř Výmarské republiky (prosinec 1932 – konec ledna 1933).

15. Reichsbanner Schwarz-Rot-Gold – oficiálně nadstranický, ale z 90 % německými sociálními demokraty dominovaný politický svaz (dalšími členy byla Německá demokratická strana a politická strana Centrum). Vytvářel uniformované složky, které měly chránit demokracii před nepřáteli na pravém i levém okraji politického spektra.

16. **Alfred Hugenberg** (1865–1951) – podnikatel ve zbrojařském průmyslu a konzervativně-nacionální politik Německé národně lidové strany (DVNP), jejíž předsedou se v roce 1928 stal. Pod Hugembergovým vedením se strana ještě více vyhranila vůči systému Výmarské republiky, zradikalizovala se ve svém nacionálním programu a definitivně opustila někdejší monarchistické názory. Při volbách do Říšského sněmu v roce 1929 postavila společnou kandidátku s NSDAP a organizací Stahlhelm. V letech 1931 až 1932 DVNP stála v opozici vůči druhé Brüningově vládě. Po jmenování Hitlerova kabinetu v lednu 1933 v něm Hugenberg působil ve funkcích ministra hospodářství a ministra výživy. Byl i ve vládě, kterou jmenoval Hitler 14. března 1933, ale když zjistil, že jeho strana sice formálně kontroluje čtyři ministerstva, ale moc v zemi fakticky přebírá NSDAP, podal v červnu 1933 ve snaze vyvolat pád vlády demisi. Jeho demise však k ničemu nebyla a DNVP byla rozpuštěna.

17. **Wilhelmstraße** – ulice ve středu Berlína, kde dříve sídlily důležité vládní úřady Pruska a Německé říše. Do roku 1945 se tímto pojmem také opisem označovala německá říšská vláda.

18. **Otto Meissner** (1880–1953) – státní tajemník v kanceláři říšského prezidenta za Výmarské republiky a později 1934 až 1945 vedoucí „Prezidiálního kancléřství Vůdce“.

19. **Friedenau** – berlínská městská čtvrť.

20. **Ick dementiere mir!** – ve smyslu „ruším to, co jsem řekl“ (v berlínském dialektu).

21. **Oderbruch** – oblast v Braniborsku, vnitřní delta řeky Odry.

22. **Küstrin** – německé město, dnes na území Polska (Kostrzyn nad Odrą).

23. **Königsberg** – německý a do roku 1945 i oficiální název pro v současnosti ruské město Kaliningrad.

24. **Walther Stennes** (1895–1989) – ve své dvojité roli jako důstojník bezpečnostní policie a protivník Výmarské republiky Stennes v první polovině 20. let navazoval četné kontakty a byl tehdy jeden z mužů pravicové scény v Německu, kteří disponovali nejrůznějšími výhodnými styky. V roce 1927 se přidal k nacionálním socialistům a brzy velel skoro třetině německých jednotek SA. Ve volbách do Říšského sněmu od Hitlera požadoval, aby na volebních lístcích více prosazoval různé vůdce SA, v čemž mu nebylo vyhověno. Stennes propagoval převzetí moci násilným pučem muži SA, zatímco Hitler chtěl převzít moc legální cestou. Stennesovým zájmem byly SA, stranu odmítal. V srpnu 1930 zorganizoval násilné obsazení redakce berlínského stranického listu „Der Angriff", načež Goebbels zavolal na pomoc Hitlera. Konflikty mezi oběma stranami eskalovaly v únoru 1931, kdy se Stennes nechtěl držet zákazu účasti jednotek SA na pouličních šarvátkách. Hitler se obával, že by tím mohla být ohrožena jeho „legální cesta" k moci a Stennese nechal degradovat. Stennes opět nechal násilně obsadit redakci listu a rebeloval proti vedení NSDAP. On i jeho přívrženci byli ze strany vyloučeni a založili stranu vlastní, která na NSDAP útočila.

25. **Stahlhelm** – polovojensky organizovaný obranný svaz („Svaz frontových vojáků"), založený v roce 1918. Členstvo se chápalo jako personální rezerva mužstva německé armády „Reichswehru", jehož síla dle Versailleské dohody nesměla překročit

počet 100 000 mužů. Stahlhelm byl druhým nejsilnějším svazem svého druhu hned po „Reichsbanner Schwarz-Rot-Gold“ (viz vysvětlivka), který byl dominován sociálními demokraty.

26. Události na Kurfürstendammu – lidově „Ku‘dammkrawall“, protižidovské nepokoje organizované 12. září 1931 jednotkami SA na berlínském bulváru Kurfürstendamm, kdy došlo k násilnostem proti chodcům a židovským návštěvníkům restaurací. Na Kurfürstendammu sídlilo mnoho židovských podniků. Tyto protižidovské nepokoje byly výjimečnou událostí, na rozdíl od násilných střetů mezi SA a komunisty, kde se používaly i zbraně.

27. Moabit – místní část středu Berlína.

28. Wolf-Heinrich von Helldorf (1896–1944) – od roku 1930 poslanec NSDAP v Říšském sněmu a od roku 1931 vůdce SA v Berlíně. V září 1931 v Berlíně organizoval protižidovské nepokoje. Jeden ze strůjců převratu z roku 1944; posléze popraven.

29. Železná fronta – společná platforma německých sociálních demokratů, Reichsbanneru (viz vysvětlivka), Všeobecných německých odborů a jiných uskupení proti nacionálnímu socialismu. K jejím nepřátelům patřili i němečtí komunisté.

30. Segen der Erde – název románu norského spisovatele Knuta Hamsuna (česky „Matka země“, 1917). Děj se odehrává koncem 19. století. Autorovo vrcholné dílo, oslavující venkov, přírodu s její velebností a moudrým koloběhem života a zejména pak práci rolníka, jemuž je půda opravdovou matkou zemí.

31. **Amtsleiter NSDAP** – titul stranické funkce, která od roku 1932 představovala nejvyšší pozici v rámci Politické organizace NSDAP. Společně s Adolfem Hitlerem jako předsedou Nacionálněsocialistického dělnického svazu tvořili tehdy amtsleiteři „Říšské vedení NSDAP“. V letech 1932 a 1933 sem patřili: Robert Ley, Richard Walther Darré, Rudolf Heß a Alfred Bormann.

32. **Richard Walther Darré** (1895–1953) – německý agrární politik, spisovatel a funkcionář SS. Sympatizoval s myšlenkou „duchovní a rasové obnovy obrácením se k agrárnímu hospodářství“.

33. **Otto Wagener** (1888–1971) – pozdější hospodářský poradce Adolfa Hitlera, členem NSDAP od roku 1929. Poté, co byl v prosinci 1931 povýšen na SA-Gruppenführera, převzal v roce 1932 vedení „Hlavního oddělení IV pro hospodářskou politiku“ při říšském vedení NSDAP a až do dubna 1933 byl Hitlerovi k dispozici jako „poradce ke zvláštnímu použití“. Posléze se stal vedoucím „Hospodářsko-politického hlavního úřadu NSDAP“.

34. **Paul Ludwig Troost** (1878–1934) – architekt, který od roku 1933 stavěl v Mnichově „Vůdcovu stavbu“ a byl zodpovědný za přestavbu „Hnědého domu“ v bavorské metropoli. Ještě před Albertem Speerem byl Troost nejoblíbenějším Hitlerovým architektem. Až po jeho smrti bylo postaveno jeho nejslavnější dílo – „Dům německého umění“ v Mnichově.

35. **Wilhelm Frick** (1877–1946) – v roce 1925 vstoupil do NSDAP a roku 1930 se stal durynským ministrem vnitra a vzdělávání.

36. Dietrich Klagges (1891–1971) – politik NSDAP, který se v září 1931 stal členem zemské vlády Svobodného státu Braunschweig. Již roku 1931 v Braunschweigu zavedl zákaz výkonu povolání vysokoškolských profesorů pro sociální demokraty a Židy. Klagges, mj. nadaný propagandistický řečník NSDAP, v roce 1932 výrazně napomáhal k tomu, aby Adolf Hitler získal státní občanství (byl jmenován vládním radou ve Svobodném státě Braunschweig).

37. Amtswalter – označení pro úřední činitele NSDAP, kteří museli přísahat věrnost Adolfu Hitlerovi. Jejich úkolem byla kontrola, propagandistické směřování a světonázorové školení té části obyvatelstva, která byla organizována v NSDAP. Funkcionáři se dělili podle rozsahu území, za které zodpovídali, např. na „Blockleitery“ (nejnižší v hierarchii) až po „Reichsleitery“.

38. Werner Willikens (1893–1961) – nacionálněsocialistický agrární funkcionář a SS-Gruppenführer. Zástupce Walthera Darrého v jeho „Agrárně-politickém aparátu“.

39. Ernst Franz Sedwick Hanfstaengl (1887–1975) – přítel Adolfa Hitlera a tiskový šéf NSDAP pro zahraničí ve 30. letech. Organizoval pro Hitlera finanční podporu. Staral se o styky stranických funkcionářů s významnými zahraničními novináři, zvláště v anglosaských zemích. Organizoval různá interview a sám často zahraničnímu tisku osvětloval cíle a program NSDAP. Přátelil se s Churchillovým synem Randolphem a v březnu 1932 se neúspěšně pokusil zorganizovat setkání mezi Adolfem Hitlerem a Winstonem Churchillem. Později, v roce 1934, se výrazně zhoršily jeho vztahy s Josephem Goebbelsem a mj. i proto v březnu 1937 utekl do Velké Británie.

40. Asiatische Horde auf märkischem Sand – „asiatské hordy na půdě Marky". Jedná se o hanlivé označení židovských přistěhovalců z východu, které takto už za Výmarské republiky nazval německý ministr zahraničí, liberál Walther Rathenau, zavražděný v roce 1922.

41. Ernst Thälmann (1886–1944) – stranický předseda německých komunistů (KPD). V březnu 1932 kandidoval vedle Adolfa Hitlera a Theodora Duesterberga proti Hindenburgovi na úřad říšského prezidenta.

42. Roberto Forges Devanzati (1880–1936) – italský fašista.

43. Theodor Duesterberg (1875–1950) – dlouhodobý předseda Stahlhelmu (viz vysvětlivka). Zasazoval se o spolupráci Stahlhelmu s NSDAP a dalšími protirepublikánskými uskupeními v rámci „Harzburské fronty" (viz vysvětlivka). V roce 1932 ho strana DNVP určila kandidátem na post říšského prezidenta, ale obdržel pouze necelých 7 % hlasů. Pro NSDAP ho diskreditoval jeho částečný židovský původ („čtvrtinový Žid").

44. Albert Vögler (1877–1945) – jako generální ředitel tehdy druhého největšího ocelárenského koncernu finančně podporoval NSDAP. V konečné fázi Výmarské republiky se zasazoval za kancléřství Adolfa Hitlera, ovšem v listopadu 1932 podepsal výzvu „Německého výboru" (blízkého DNVP), která se jasně vyslovovala proti NSDAP („s Hindenburgem za národ a Říši!"). Po převzetí moci byl účasten únorového tajného setkání průmyslníků s Hitlerem, kde byla dohodnuta volební pomoc ve výši 3 milionů RM.

45. Oskar von Preußen (1888–1958) – pátý syn pruského krále a Německého císaře Viléma II.

46. Walter Buch (1883–1949) – pozdější vrchní stranický soudce NSDAP. V letech 1930–1931 byl vedoucím Úřadu pro mládež říšského vedení NSDAP a do roku 1933 byl vedoucím redaktorem novin „Völkischer Beobachter".

47. Franz Ritter von Epp (1916–1947) – bavorský voják z povolání a od roku 1928 člen NSDAP. Navenek pomáhal straně oslovit konzervativní síly a bývalé příslušníky armády.

48. Alfred Rosenberg (1893–1946) – hlavní ideolog nacionálního socialismu.

49. Hermann Dietrich (1879–1954) – politik levicově liberální Německé demokratické strany (DDP). V letech 1928–1932 působil jako ministr zemědělství a financí.

50. Buschův cirkus – Circus Busch, německý cirkus založený roku 1884 v Dánsku Berlíňanem Paulem Buschem. V roce 1895 otevřel ve středu Berlína vlastní budovu, která byla zbourána v roce 1937 v důsledku dalekosáhlé přestavby celého prostranství. Udává se, že ve věci zbourání budovy se projevovaly spory mezi Josephem Goebbelsem a Hermannem Göringem v oblasti kulturní politiky.

51. Harzburská fronta – spojenectví protidemokratických nacionalistů proti druhé vládě kancléře Brüninga, pojmenované podle prvního zakládacího jednání v říjnu 1931 v Bad Harzburgu, kterého se zúčastnily NSDAP, DNVP (Německá národně lidová strana), Stahlhelm (Svaz frontových vojáků),

Reichslandbund (nejdůležitější zájmový svaz německého zemědělství za Výmarské republiky) a Všeněmecký svaz.

52. **Marienfelde** – část dnešního berlínského správního okresu Tempelhof–Schönefeld.

53. **Lichtenrade** – nejjižnější část předchozího berlínského městského okresu.

54. **Otto Dietrich** (1897–1952) – říšský tiskový šéf NSDAP.

55. **Pankow** – městská část Berlína.

56. **Wedding** – městská část Berlína.

57. **Lustgarten** – velké prostranství v centru Berlína, kde za Výmarské republiky proběhla celá řada politických masových shromáždění.

58. **Carl Wilhelm Severing** (1875–1952) – sociálnědemokratický politik, který byl v letech 1930 až 1932 pruským ministrem vnitra.

59. **Tempelhof** – berlínská městská část s významným letištěm.

60. **Julius Streicher** (1885–1946) – zakladatel a vydavatel periodika „Der Stürmer“, v letech 1925–1940 župní vedoucí NSDAP pro střední a později pro celé Franky.

61. **Quantité négligeable** – synonymum pro bezvýznamný počet nebo množství.

62. **Hermann Pünder** (1888–1976) – politik strany „Centrum“ a v letech 1926–1932 státní sekretář v říšském kancléřství.

63. **Hildburghausenská aféra** – Adolfu Hitlerovi se 25. února 1932 přes Svobodný stát Braunschweig podařilo oklikou získat občanství Německé říše. V Durynsku, v Hildburghausenu a naposledy v Braunschweigu bylo podniknuto několik pokusů poskytnout Hitlerovi německé občanství. Až teprve v Braunschweigu bylo dosaženo úspěchu tím, že Hitlera jmenovali vládním radou. Tomu ovšem ještě předcházel pokus v Durynsku, kdy mu k udělení občanství chtěl pomoci Wilhelm Frick, tehdejší durynský ministr pro národní vzdělávání. Plán byl v červenci 1930 takový, že Hitler bude jmenován četnickým komisařem v obci Hildburghausen a tím získá občanství. Frick tak měl učinit bez vědomí Hitlera, který po přijetí dokladu o jmenování četnickým komisařem reagoval rezervovaně a údajně dokument roztrhal. Předmětem šetření v roce 1932 bylo, zda a do jaké míry při tom Frick obešel své pravomoci v durynském Zemském sněmu.

64. **Reichslandbund** – nejdůležitější zájmový svaz německého zemědělství za Výmarské republiky, založen 1921. Výrazně protidemokraticky orientovaný, protože v jeho rámci získali velký vliv nacionální socialisté.

65. **Max Amann** (1891–1957) – během listopadu 1923 se po boku Hitlera zúčastnil nezdařeného pivního puče v Mnichově. Od roku 1925 se snažil spojit vydavatelství Franz-Eher-Verlag s hlavním vydavatelstvím NSDAP a vybudovat tak silné novinářské impérium.

66. Hans Grimm (1875–1959) – spisovatel a publicista. Jeho knižní titul „Národ bez prostoru“ se stal mottem nacionálně-socialistické politiky. Tento román z roku 1920 byl jednou z nejprodávanějších knih Výmarské republiky. Grimm byl jedním z nejoblíbenějších autorů Adolfa Hitlera.

67. Gustav Noske (1868–1946) – původně sociálnědemokratický politik a vrchní prezident pruské provincie Hannover.

68. Friedrichshain – městská část Berlína.

69. Insinuace – bezdůvodné nařčení, pomluva, očerňování.

70. Zehlendorf – městská část Berlína.

71. Hans Luther (1879–1962) – v letech 1925–1926 říšský kancléř Výmarské republiky, také po určitou dobu ministrem financí a v letech 1930–1933 prezident Říšské banky.

72. Elbing – dnes na polském území (Elbląg).

73. Altona – okres v Hamburku.

74. Journaille – hanlivé označení pro novináře, novinářskou obec.

75. Tegel – část Berlína.

76. Rudow – městská část Berlína.

77. Karlshorst – městská část Berlína.

78. Niederschöneweide – městská část Berlína.

79. Böhmisches Brauhaus – česky „Český pivovar“, pivovar v Berlíně-Friedrichshainu.

80. Weißensee – městská část Berlína.

81. Höhenschönhausen – městská část Berlína.

82. Friedrichsfelde – městská část Berlína.

83. Kammersäle – budova v berlínské čtvrti Kreuzberg.

84. Kaulsdorf – městská část Berlína.

85. Mahlsdorf – městská část Berlína.

86. Marzahn – městská část Berlína.

87. Kreuzberg – městská část Berlína.

88. Udo Curth (1909–1932) – člen SA, 24. dubna 1932 v Berlíně zavražděn komunisty.

89. Bockbräuerei – pivnice v berlínské čtvrti Kreuzberg.

90. Berneck – Bad Berneck im Fichtelgebirge (u Bayreuthu).

91. Fränkische Schweiz – Franské Švýcarsko, krasová vrchovina v Horních Frankách v Bavorsku.

92. Rudolf Breitscheid (1874–1944) – nejdříve levicově liberální, poté sociálnědemokratický politik.

93. Paul Löbe (1875–1967) – sociálnědemokratický politik a prezident Říšského sněmu (1925–1932), následně do roku 1933 jeho viceprezident.

94. Caputh – místo poblíž Postupimi.

95. Franz von Papen (1879–1969) – v roce 1932 zastával úřad říšského kancléře. V lednu 1933 napomohl ke jmenování Adolfa Hitlera říšským kancléřem.

96. Konstantin von Neurath (1873–1956) – od roku 1932 německý ministr zahraničí; zůstal jím i za nacionálního socialismu do roku 1938.

97. Karl Litzmann (1850–1936) – pruský důstojník a od roku 1933 trvalý poslanec NSDAP v Říšském sněmu.

98. Horumersiel – lázně u Severního moře.

99. Hanns Kerrl (1887–1941) – nacionálněsocialistický politik. V letech 1928 až 1933 v pruském zemském sněmu.

100. Wilhelm Pieck (1876–1960) – spoluzakladatel Komunistické strany Německa a od roku 1931 člen prezidia Komunistické internacionály.

101. Bernhard Rust (1883–1945) – župní vedoucí NSDAP a „Nacionálněsocialistické společnosti pro Německou kulturu“. V roce 1930 získal mandát do Říšského sněmu.

102. Köln (lehký křižník) – spuštěn v roce 1928 ve Wilhelmshavenu. V prosinci 1932 podnikl jednoroční výcvikovou cestu pro budoucí důstojníky. Později během španělské občanské války byl přesunut ke španělskému středozemnímu pobřeží.

103. Wilmersdorf – městská část Berlína.

104. Skagerrak – průliv mezi severním břehem Jutského poloostrova a Skandinávským poloostrovem.

105. Heiligendamm – městská část Bad Doberanu na pobřeží Baltského moře.

106. Conditio sine qua non – latinský výraz vyjadřující „(podmínka) bez které nelze“. V matematice „podmínka nutná, nikoliv však postačující“.

107. Wilhelm Kube (1887–1943) – novinář, člen NSDAP od roku 1927, již od roku 1928 župním vedoucím v Braniborsku. Iniciátor hnutí „Němečtí křesťané“ (Deutsche Christen).

108. Wilhelm von Gayl (1879–1945) – právník a politik DNVP. Ve druhé půli roku 1932 říšským ministrem vnitra ve vládě Franze von Papena. Zastánce „doktríny národní půdy“. Tři měsíce po převzetí moci nacionálními socialisty pomohl vydat přísný zákon pro přijímání občanství v Německu, který nutil zejména židovské přistěhovalce z východní Evropy, aby dokládali svůj původ.

109. Walter Granzow (1887–1952) – zemědělec a statkář, politik NSDAP. Na jeho statku v Severinu se 19. prosince 1931 oženil Joseph Goebbels s Magdou Quandtovou.

110. Friedrichshagen – městská část Berlína.

111. Treptow – městská část Berlína.

112. Frohnau – městská část Berlína.

113. Spandauer Berg – bývalá výletní část Berlína.

114. Dahlem – městská část Berlína.

115. Taunus – německé pohoří mezi řekami Mohan, Rýn a Lahn na rozhraní Hesenska a Porýní-Falce.

116. Coram publico – „veřejně“.

117. Adlershof – městská část Berlína.

118. Helmut Köster (1909–1932) – zastřelen jako člen SA komunisty v Berlíně.

119. Schlachtensee – jezero na jihozápadě Berlína.

120. Grünau – městská část Berlína.

121. Reinickendorf – městská část Berlína.

122. Deutscher Herrenklub – sjednocení velkostatkářů, velkoprůmyslníků, bankéřů, vysokých ministerských úředníků a jiných vysoce postavených osob veřejného života za Výmarské republiky. Založen podle anglického vzoru v roce 1924. Díky vytvoření prezidiálního kabinetu von Papena v květnu 1932, kdy Franz von Papen začal klubu předsedat,

klub získal značný vliv na německou politiku. V té době měl 5 000 členů, mezi nimi i prominenta Wilhelma von Gayla (viz vysvětlivka). Adolf Hitler s „Herrenklubem“ často polemizoval a napadal ho.

123. Fläming – krajina v jihozápadním Braniborsku, východně od Magdeburku.

124. Lausannská konference – konala se v létě 1932 za účasti Německa, Velké Británie a Francie. Německá vláda Franze von Papena na ní dosáhla konce reparací, které byly státu uloženy Versailleskou smlouvou.

125. Neu-Tempelhof – část Berlína.

126. Lichterfelde – městská část Berlína.

127. Steglitz – městská část Berlína.

128. Halensee – berlínské jezero.

129. Neukölln – městská část Berlína.

130. Franz Bracht (1877–1933) – politik strany „Centrum“, od roku 1924 vrchní starosta Essenu. Dne 27. července 1932 jmenován zastupujícím říšským komisařem pro Prusko. Po jmenování Adolfa Hitlera říšským kancléřem odešel z říšské vlády.

131. Magnus Heimannsberg (1882–1962) – policejní důstojník a velitel „Berlínské ochranné policie“ za Výmarské republiky. Kritizován zejména německou levicí kvůli mrtvým

a raněným při berlínských nepokojích v květnu 1929. V červenci 1932 byl z funkce sesazen v rámci násilného odstavení pruské vlády vládou říšskou (vláda Svobodného státu Prusko byla nahrazena říšským komisařem).

132. Stolp – město, dnes na území Polska (Słupsk).

133. Kolberg – město, dnes na území Polska (Kołobrzeg).

134. Siemensstadt – východní okraj městské část Berlína Spandau, kde díky vybudování hal závodu Siemens vznikla nová čtvrť.

135. Walther Funk (1890–1960) – Funk byl antimarxista. V roce 1931 odešel z novin a vstoupil do NSDAP. Částečně kvůli jeho zájmu o hospodářskou politiku byl v červenci 1932 zvolen do Říšského sněmu. Díky dobrému vztahu s průmyslníky se postupem času stal ekonomickým poradcem Adolfa Hitlera. Po převzetí moci NSDAP byl Funk jmenován tiskovým šéfem říšské vlády.

136. Erwin Planck (1893–1945) – syn známého fyzika Maxe Plancka. Roku 1932 se v kabinetu Franze von Papena stal státním sekretářem a za Schleichera státním sekretářem přímo v Říšském kancléřství.

137. Ein ruhender Pol in der Erscheinungen Flucht – část verše z básně Friedricha Schillera „Der Spaziergang“ (Procházka). Rozumí se tím například člověk, který uprostřed neklidu vyzařuje klid.

138. Adolf, bleibe hart! – „Adolfe, zůstaň tvrdý!“

139. Hasenheide – park v Berlíně-Neuköllnu.

140. Wallotbau – budova Říšského sněmu, opisné označení podle architekta budovy, Paula Wallota.

141. Clara Zetkin (1857–1933) – prominentní socialistická politička, novinářka, učitelka a „bojovnice za ženská práva". Za Výmarské republiky byla členkou parlamentu. Významná postava mezinárodního feminismu.

142. Kriegervereinshaus – celým názvem Erstes Krieger-Vereinshaus v Berlíně na Chauseestraße.

143. Luisenstadt – historická část Berlína, dnes již zaniklá.

144. Hermsdorf – městská část Berlína.

145. Hermann Thielsch (1911–1931) – zastřelen 9. září 1931 v Berlíně jako člen SA, který držel hlídku před lokálem, kde se konala schůze.

146. Gesundbrunnen – sál ve stejnojmenné berlínské městské části.

147. Kunnersdorf – zde 12. srpna 1759 proběhla bitva mezi rusko-rakouskou a pruskou armádou, jež skončila porážkou Bedřicha Velikého.

148. Engelmannova aréna – prostranství pro bruslaře v 17. vídeňském okrese, využívané i pro politické akce.

149. Schönholz – volné prostranství v městské čtvrti Berlína (Pankow).

150. Scherlovo vydavatelství – v určitém období toto berlínské vydavatelství vlastnilo noviny s naprosto největšími náklady v celém Německu.

151. Skandál bratří Sklareků – korupční proces, který začal zatčením bratrů Maxe, Lea a Williho Sklarekových v září 1929. Skandál hrál významnou roli při politických kontroverzích před a během hospodářské krize a měl dopad na politické dění až do úplného konce Výmarské republiky v roce 1933. Firma židovských bratří Sklarekových vystavovala falšované účty městským zařízením v Berlíně a způsobila škodu více než 10 miliónů marek. Bratři byli politicky propojeni s Německou demokratickou stranou, se sociálními demokraty a finančně podporovali i komunisty a Německonacionální lidovou stranu. Proces se táhl až do roku 1932, kdy byli všichni obžalovaní odsouzeni k deseti letům žaláře. Proces byl obnoven ještě v roce 1933 po převzetí moci nacionálními socialisty.

152. Niederschönhausen – městská část Berlína.

153. Mariendorf – městská část Berlína.

154. Liegnitz – město v Dolním Slezsku, dnes na území Polska (Legnica).

155. Richard Harwik (1883–1932) – 27. října 1932 jako příslušník SA ubit k smrti v Berlíně.

156. Südende – vilová kolonie v Berlíně.

157. Kurt Reppich (1886–1932) – člen SA, zastřelen 4. listopadu 1932 při nepokojích v Berlíně.

158. Splendid isolation – česky „skvělá izolace". Představovala koncept zahraniční politiky Velké Británie během druhé poloviny 19. století. Politika skvělé izolace spočívala v nevázání se Británie ve spojenectví s jinými mocnostmi, nezasahování do jejich vzájemných sporů především na evropském kontinentu a soustředění se na vlastní problémy. Británie jakožto největší světová mocnost se většinu 19. století zásadně neúčastnila systému koalic utvářených ostatními evropskými velmocemi a místo toho se plně věnovala rozvoji svého zámořského impéria. Zároveň však svou silou udržovala celý systém mocenské rovnováhy v chodu a bránila jiným velmocím v dosažení dominance a ohrožení jejího impéria. Koncem 19. století je Anglie konfrontována s nárůstem konkurence císařského Německa.

159. Julius Schaub (1898–1967) – dlouholetý pobočník Adolfa Hitlera a jeden ze zakladatelů SS (1925), kde měl členské číslo 7.

160. Gottfried Treviranus (1891–1971) – důstojník, politik DNVP a Konzervativní lidové strany a lobbyista. V roce 1929 z DNVP vystoupil kvůli kursu vedení strany, které chtělo spolupracovat s NSDAP. V letech 1930–1932 byl říšským ministrem (nejprve „pro okupovaná území" – Porýní, které bylo okupováno Francouzy a Belgičany). Po odchodu Brüningovy vlády v červenci 1932 přišel o poslanecký mandát a věnoval se podnikatelské činnosti (firma Baťa).

161. Segestes – kníže germánského kmene Cherusků.

162. **Martin Mutschmann** (1979–1947) – župní vedoucí Saska v letech 1925 až 1945.

163. **Fémová vražda** – jde o tajnou vraždu na podkladě rovněž tajného odsouzení pro domnělou či skutečnou zradu.

164. **Walter Wagnitz** (1916–1933) – byl ubodán k smrti jako 16letý člen Hitlerovy mládeže na silvestrovských oslavách v Berlíně.

165. **Adolf von Oeynhausen** (1877–1953) – nejprve člen Stahlhelmu, od roku 1931 člen NSDAP.

166. **Luis Trenker** (1892–1990) – horolezec, herec, režisér a spisovatel. Proslavil se zejména svými filmy o Alpách. Adolf Hitler byl jeho obdivovatelem.

167. **Karl Liebknecht** (1871–1919) – prominentní židovský marxista a antimilitarista, spolupracovník Rosy Luxemburgové.

168. **Gleiwitz** – město v Horním Slezsku, dnes na polském území (Gliwice).

169. **Werner von Blomberg** (1878–1946) – od 30. ledna 1933 říšský ministr války.

170. **Charlottenburg** – městská část Berlína, dříve jedno samostatné vedoucí pruské město.

171. **Hans Maikowski** (1908–1933) – člen SA. V prosinci 1931 při pouliční bitce zastřelil jednoho člověka. Až do vánoční amnestie v roce 1932 byl vězněn. Dne 30. ledna 1933 se

zúčastnil pochodňového pochodu SA městským okrskem, kde došlo ke střetu s politickým protivníkem. Při potyčce byl zastřelen spolu s Josefen Zauritzem. Dne 5. února 1933 se konal jejich státní pohřeb a Joseph Goebbels a Hermann Göring měli při této příležitosti projevy v rozhlase. Tyto projevy se dokonce staly součástí propagandistického filmu „Deutschland erwacht“ (1933).

172. **Josef Zauritz** (1897–1933) – berlínský policista, který při nepokojích v Berlíně v noci z 30. na 31. ledna 1933 přišel za dosud ne zcela vyjasněných okolností o život.

173. **ULAP** – Universum Landes-Ausstellungs-Park. Park, který se dříve nacházel v centru Berlína.

174. **Franz Seldte** (1882–1947) – spoluzakladatel Stahlhelmu (Svazu frontových vojáků). Jeden z hlavních tvůrců „Harzburské fronty“. Jeho původní snahou bylo podřídit si nacionální socialisty ve vládě. V první Hitlerově vládě se pak překvapivě stal říšským ministrem práce. V roce 1933 vstoupil do NSDAP.

175. **Magnus von Levetzow** (1871–1939) – námořní důstojník a policejní úředník, od roku 1928 sympatizoval s NSDAP. V únoru 1933 byl jmenován policejním prezidentem Berlína.

176. **Eugen Bolz** (1881–1945) – politik strany Centrum. Ministr vnitra ve Württembersku a od roku 1928 tamní státní prezident. Jako přívrženec katolické sociální nauky byl otevřeným protivníkem NSDAP. O svůj úřad přišel 11. března 1933 poté, co Zemský sněm zvolil pod nátlakem NSDAP jeho nástupce.

177. **Kappův puč** – neúspěšný radikálně pravicový pokus o státní převrat, který se odehrál na jaře 1920 v Německu. Vzešel z prostředí vojenských kruhů, podporovaných vůdci dobrovolnických sborů i vyššími vojenskými veliteli. Jeho cílem bylo svrhnout vládu a obnovit monarchii. Pojmenováno podle Wolfganga Kappa, který stál v čele povstalců.

178. **Marinus van der Lubbe** (1909–1934) – levicově orientovaný nizozemský dělník, který byl 27. února 1933 zadržen v hořící budově Říšského sněmu. Těsně před Vánocemi 1933 byl odsouzen k trestu smrti.

179. **Rudolf Diels** (1900–1957) – právník, který byl od roku 1930 zaměstnán v pruském ministerstvu vnitra jako vládní rada. Od konce 1932 udržoval styky s Göringem a podával mu informace o komunistech a sociálních demokratech. Po roce 1933 se stal šéfem pruské politické policie, ze které pak vzniklo Gestapo. Do NSDAP vstoupil až v roce 1937.

180. **Karl Friedrich Schinkel** (1781–1841) – pruský stavitel a architekt. Jeho stavby patří k neoklasicismu a neogotice, inspiroval se hojně starořeckou architekturou.

181. **Artur Görlitzer** (1893–1945) – od 13. března 1933 zastupující vedoucí NSDAP župy Berlín.

182. **Berlin bleibt rot!** – Berlín zůstane rudý!

183. **Julius Lippert** (1895–1956) – od července 1927 šéfredaktor časopisu „Der Angriff“.

184. Otto Wels (1873–1939) – sociálnědemokratický německý politik. Dne 23. března 1933 během svého posledního projevu jako poslanec Říšského sněmu v Krollově opeře kritizoval nacionálněsocialistický „zmocňovací zákon“.

185. Jeremiáda – žalozpěv, nářek.

186. Günther Gereke (1893–1970) – právník a politik strany CNBL (Křesťanskonacionální lidová strana rolníků a venkova). Vypracoval programy pro obstarávání práce, které byly využity za nacionálního socialismu. Byl říšským komisařem pro obstarávání práce.

187. Mišpoche – rodina, příbuzenstvo (výraz z jidiš).

188. Müggelberge – pahorky na jihozápadě Berlína.

189. Wilhelm Furtwängler (1886–1954) – významný dirigent a hudební skladatel. Po převzetí moci byl povolán do Pruské státní rady a stal se viceprezidentem Říšské hudební komory.

190. Masurský kraj – Mazury (něm. Masuren). Oblast v bývalém Východním Prusku.

191. Via triuumphalis – podle veřejných oslav ve starověkém Římě na počest vítězného vojevůdce, kterému byla připravena cesta ulicí plné ovací apod.

Lukáš Beer: HITLEROVI ČEŠI

Češi byli za Hitlera výslovně uváděni jako árijský národ v osobních průkazech s rodokmeny předků; z českých chlapců se měl vytvářet nový nacistický vůdcovský dorost na elitních školách NAPOLA; čeští muži měli být přijímáni do řad SS; „česká krev“ byla zákonem chráněna před míšením se Židy…

Etablovaná česká historiografie k těmto skutečnostem mlčí, jelikož se tato historicky podložená fakta nehodí do narýsovaného konceptu, podle nějž Češi v nové Hitlerově Evropě neměli fyzicky co pohledávat. Autor Lukáš Beer naopak demonstruje, že pro Čecha v „Nové Evropě“ bylo zamýšleno rovnocenné místo vedle Němce, a to nejen na příkladu masové ideologické převýchovy české mládeže v Protektorátu, která měla být na přání německých míst vychovávána ve stejném duchu jako německá mládež v Hitler-Jugend.

Víme skutečně, jak nacisté hodnotili rasové kvality českého národa? Ostatně i způsob, jakým se dnes běžně naprosto překrouceně interpretuje nacionálněsocialistická „rasová nauka“, svědčí o tom, že tento zásadní nedostatek – pramen mnoha mýtů i ahistorických smyšlenek – bylo již dávno potřeba napravit. Kniha čtenáře jako vůbec první historiografické dílo poválečné české literatury pravdivě, detailně a fundovaně seznamuje se základními principy dobové rasové nauky, obzvláště se zřetelem právě na český národ. Tímto dílem je nejeden z českých akademických historiků komunistické minulosti a polistopadové současnosti usvědčen ze lži.

Tím ovšem celý repertoár Beerových historických zkoumání dodnes tabuizovaných oblastí života Čechů v Protektorátu není ani zdaleka vyčerpán. Směli Češi za války studovat na německých vysokých školách a jaký byl o studium zájem? Chcete znát jména téměř stovky Čechů, kteří pomohli odhalit Heydrichovy vrahy a dostali za svou pomoc tučnou odměnu? Jaký obraz o Češích v Říši vytvářel tamější tisk? Kdo by chtěl odpovědi na tyto otázky najít v učebnicích dějepisu, neuspěje. Kniha Hitlerovi Češi kriticky, leč na základě fundovaných zdrojů, boří jeden protektorátní mýtus za druhým jako příslovečný domeček z karet.

L U K Á Š   B E E R

HITLEROVI ČEŠI

gm guidemedia

HITLEROVI ČEŠI

Lukáš Beer

gm guidemedia